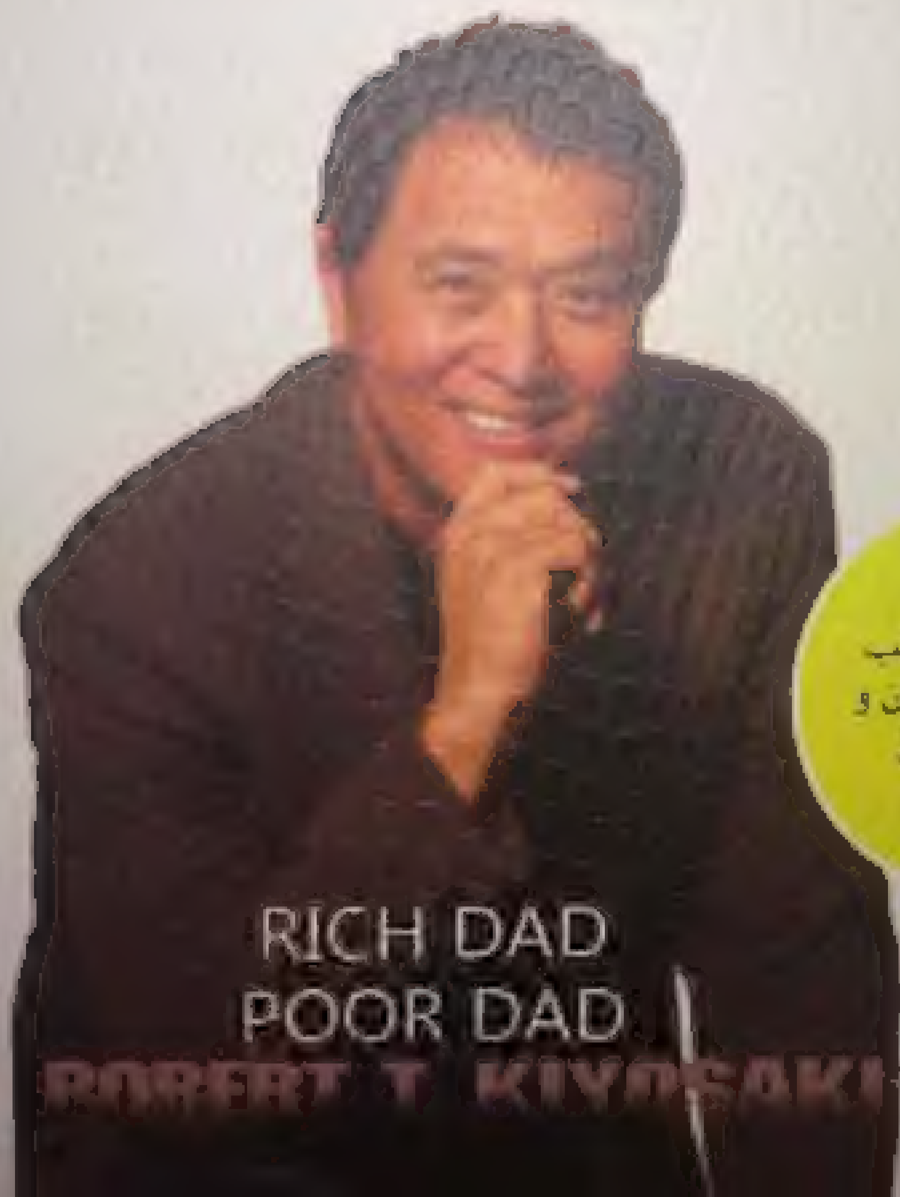
ڕۆبێرت کیۆساکی

باوکی دەوڵەمەند و باوکی هەژار

وەرگێڕانی لە ئینگلیزییەوە:
هۆگر نەوزاد نوری

پڕفرۆشترین کتێب
لە لیستی ئەمازۆن و
نیویۆرک تایمز

RICH DAD
POOR DAD
ROBERT T. KIYOSAKI

باوکی دەوڵەمەند
و
باوکی هەژار

ڕۆبێرت کیۆساکی

وەرگێڕان هۆگر نەوزاد نوری

چاپی یەکەم

2018

سایە بۆ چاپ و بلاوکردنەوە

ڕۆبێرت کیۆساکی

ناوی کتێب: باوکی دەوڵەمەند و باوکی هەژار

نوسینی: ڕۆبێرت کیۆساکی

بابەت: رازی دەوڵەمەند بوون

وەرگێڕانی: هۆگر نەوزاد نوری

دیزاین: فازیل کەلۆسی

چاپخانە: تاران

نۆرەی چاپ:چاپی یەکەم 2018

تیراژ:١٠٠٠ دانە

نرخ: ٥٠٠٠ دینار

لە بەڕێوبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتیەکان ژمارەی سپاردنی(1979) ساڵی ٢٠١٧ پێدراوە.

بۆدەستکەوتنی بڵاوکراوەکانی ناوەندی سایە بەناکو کۆ..

ناونیشان: سلێمانی – شەقامی پیرەمێرد – بەرامبەر اعلاناتی شێرکۆ

Emil: nawandy.saya@yahoo.com 07512460583

پێڕست

پێشەکی وەرگێڕ

بەناوی خودا، زۆر سوپاس بۆ خودا کە توانیم ئەم کتێبە بەنرخە لە زمانی ئینگلیزیەوە وەرگێڕمە سەر زمانی شیرین کوردی، خوێنەری بەڕێز کاتێ ئەم کتێبەم خوێندەوە زۆر سەرنجی ڕاکێشام بۆیە بڕیارمدا کە وەریگێڕمە سەر زمانی کوردی، ناوەڕۆکی ئەم کتێبە باسی ئەوە دەکات کە چۆن بتوانی دەوڵەمەند بیت و ئەو ئامرازانە چین کە وات لێدەکات زانیاریەکی باشمان نەبێت دەربارەی ئابووری، وەک دەزانن کە پارە و سامان کێشەی سەرەکی ئەمڕۆیە، یەکێ لەخەڵتەکانمان ئەوەیە کە ئێمە نازانین پارە پەیدابکەین یان ئەگەر پەیدایکەین نازانین سەرفییکەین، لەم کتێبەدت باسی ئەوانە هەمووی کراوە زۆر بەباشی. لەم کتێبەدا باسی دوو باوک دەکات باوکە هەژارەکە باوکی ڕاستەقینەکەی نوسەرەکەیە واتا ڕۆبێرتە، باوکە دەوڵەمەندەکە کەسێکە کە یارمەتی ڕۆبێرت دەدا کە دەوڵەمەندبێت و زانیاریە ئابووریەکانی فێردەکات.

پێشەکی

پێویستیەک

ئایا قوتابخانە نەوەکانمان ئامادە دەکات بۆ جیهانی ئێستا؟ خێزانەکەم هەمیشە ئامۆژگاری دەکردم کە هەوڵبەم خوێندنەکەم تەواو بکەم و نمرەیەکی بەرز بەدەست بێنم بتوانم لە زانکۆ وەربگیرێم و ببمە خاوەن بڕوانامەی خۆم و کە لەرێگەیەوە بتوانم کارێکی باشم دەست کەوێت. ئامانجی خێزانەکەم لە ژیانیاندا بریتیبوو لە وەی من و خوشکەکەم زانکۆ تەواوکەین، سەرەڕای ئەوەیش کە ئێمە دەرفەتی لەوە زیاترمان هەبوو بۆ سەرکەوتن لە ژیاندا، لە ساڵی ١٩٧٦ لە زانکۆیەک لە وڵاتی فلۆریدا توانیم زانکۆ تەواوبکەم، بڕوانامەیەک بەدەست بێنم و یەکێک بووم لە دە یەکەمەکە. بەڕایی خێزانەکەم ئامانجە ڕاستەقینەکەی ژیانیان بەدەست هاوردوە و بە دەسکەوتێکی گرنگی دادەنێن، بەگوێرەی ماستەر پلانەکەم من دامەزرام لە بەشی ژمێریاری لە کۆمپانیایی بیگ ئەیت، کاتێ کە بیرم دەکردەوە لە داهاتووی خۆم دەربارەی ئەم پیشەییەم هەروەها خانە نشینبوونم لە قۆناغێکی سەرەتای تەمەنم.

من و خێزانەکەم هەمان ڕێگەمان گرتبوە بەر، ئێمە هەردووکامان لە خێزانێکی مام ناوەندەوە هاتووین، مێشێل بەسەرکەتوی زانکۆی تەواوکرد، واتا دووجار زانکۆی تەواورکرد لە بەشی ئەندازیاری و بەشی یاسا، ئەو زۆر بە زووی دامەزرا لە لە واشنتۆن. د سی. واتا لە کۆمپانیایەک

دامەزرابوو کە هەموو مافە یاساییەکانی بۆ دابین کرابوو، واتا داهاتوویەکی ڕوونی هەبوو گەرەنتی خانەنشین بوونی بۆ دەکرا، کارێکی زۆر باشی دەستکەوتبوو، لەگەڵ ئەوشدا کە ئێمە سەرکەوتوو بووین لە کارەکەمان، بەڵام هەمان ئەنجامان نەبوو وەک ئەوەی چاوەڕێمان دەکرد، زۆربەی کات ئێمە شوێنمان دەگۆڕی، بەڵام ئەو بڕە پارەی وەرمان دەگرت تەنها بەبڕی کارکردنمانبوو، پاش خانە نشین بوونمان ئەو پارەییەی کە وەرمان دەگرت بەگوێرەی کارکردنمانبوو.

من و مێشێلی خێزانم لە هاوسەرگیریدا سەرکەوتووبووین و خاوەنی سێ منداڵ بووین، لەکاتی نووسینی ئەم کتێبەدا دووانیان لە کۆلێج بوون، ئێمە سەرمایەکی زۆرمان سەرفکرد لە منداڵەکانمانە بۆ ئەوەی دڵنیا بینەوە کە داهاتویەکی ڕوونیان دەبێت.

ڕۆژێکیان لە ساڵی ١٩٩٦ یەکێ لە منداڵەکانم گەڕایەوە لە قوتابخانە، دیاربوو کە زۆر نیگەرانبوو، ئەو دەیگوت " من زۆر ماندووم ناتوانم زۆر بخوێنم". دەیگوت "بۆ چی من هەموو کاتەکانی ژیانم بە خوێندنەوەی بابەتێکەوە بەفیڕۆیدەم کە لە ژیانی ڕاستەقینەدا هەرگیز سودی لێوەر ناگرم"؟ من بەبێ بیرکردنەوە وەڵامم دایەوە، وتم "ئەگەر تۆ نمرەیەکی باش بەدەست نەهێنی ناتوانیت لە زانکۆ بخوێنیت"، لە وەڵامدا گوتی، "تۆ وای دابنێ کە من لە زانکۆ دەخوێنم ئایە من دەوڵەمەن دەبم" لە وەڵامدا بە غەمبارییەوە گوتم "ئەگەر تۆ زانکۆ تەواو نەکەیت ئیشێکی باشت دەست ناکەوێت"، ئەگەر تۆ کارێکی باشت دەست نەکەوێت چۆن دەتوانیت پلان دابنێیت بۆ ئەوەی کە دەوڵەمەند بیت؟ کوڕەکەم لە وەڵامدا بە بزەیەکەوە وتی "ئێمە پێشتر گفتوگۆمان کردوە

دەربارەی ئەم بابەتە، کوڕەکەم سەر دانەواندو گوێی ئامۆژگاریە ژیرانەکەی دایکم دەگرت کە بۆ بەردی دەکات".

زۆر بە گەشبینی و بەڕێزەوە گوتی "دایکە ئەگەر تۆ سەیرێکی چواردەوری خۆت بکەیت تێبینی کەسانی دەوڵەمەند بکەیت دەبینین کە ئەوان دەوڵەمەندنەبوون لە بەر ئەوەی کە خوێندنێکی باشیان هەبووە، بۆ نموونە (میشێل جۆردن، مادۆنا، یان بیل گەیت کە زانکۆی هارفارد بۆ تەواو نەکرا، توانی مایکرۆ سۆفت دابمەزرێنێت، کە ئێستا دەوڵەمەنترین کەسە لە ئەمەریکا سەرەڕای ئەوەیش کە تەمەنی لە خوارو ٣٠ ساڵەوەیە. لە یاری بەیس بۆڵ هاوێژەری تۆپەکە ساڵانە نزیکەی ٤ ملیۆن دۆلاری دەست دەکەوێت کە بە کەسێکی مێنتاڵ چالێنج لە قەڵەمدراوە، واتا کەسێکی سەرکێش.

بۆ ماوەیەکی زۆر بێدەنگبووین، من درکم بەوەکرد کە ئەو ئامۆژگارییە کە دەیکەم بۆ کوڕەکەم هەمان ئەوە ئامۆژگارییە کە خێزانەکەم بۆیان کردووم، واتا ئەو دنیاییەی ئێمە تێیدا دەژین گۆڕانکاری بەسەردا هاتووە بەڵام ئامۆژگاریەکان نەگۆڕاون. بەدەست هێنانی خوێندنێکی باش و نمرەیەکی بەرز سەرکەوتنێکی دڵنیای بەردەوامت پێنابەخشێ بۆ هیچ کەسێ ئەنانەت بۆ منداڵەکانیشم. کوڕەکەم بەردەوامبوو لە قسەکانی گوتی "من نامەوێت ئەو کارە قورسەریکەم کە ئێوە ئەنجامتانداوە، ئێوە پارەیەکی زۆرتان بەدەست هێناوە و لە خانوویەکی گەورەدا دەژین. ئەگەر من ئامۆژگاریەکانی ئێوە جێبەجێبکەم ئەوا هەمان ژیانی ئێوەم دەبێت. کاری گران بکەم تەنها بۆ ئەوەی باجی زیادەبدەموو خۆم لە قەرزاری ڕزگاربکەم. هیچ جۆرە سکویرەتیەک نیە، من دەزانم دەربارەی

کۆمپانیاکان کە کارمەند کەم دەکەنەوە بۆ کەم بوونی تێچوون هەرووەها بە پێچەوانەشەوە. هەروەها زانیاریشم هەیە دەربارەی تەولوکردنی زانکۆ کە ئەوت دەست ناکەوێت کە تێیدا خەرج دەکەیت، بۆ نموونە دکتۆرێ کاتێ تەخەروج دەکات و دادەمەزرێ ئەو پارەییە دەست ناکەوێت کە لە خوێندنا خەرجی کردوە. هەروەها دەشزانم کە ناتوانیت پشت بە پارەی کۆمپانیا ببەستی بۆ خانەنشینی. ئەو وەڵامێکی نوێم دەوێت. ئەو پێویستی بە وەڵامێکی نوێیە هەروەك خۆم.

ئامۆژگاریکانی خێزانەکەم لەوانایە بگونجێ بۆ ئەوانەی کە لە ساڵی ١٩٤٥ لە دایك بوون، بەڵام بۆ ئەوەی ئێستا لە وانەیە نەگونجێ ئەو جۆرە ئامۆژگاریە چونکە ئێستا دنیا گۆڕانکاری زۆر بەسەرهاتووە. ئەوە زۆر نیە کە بەمنداڵەکانم دەڵێم بچن بۆ قوتابخانە و نمرەیەکی باش بەدەست بیهێنن پاشان بگەڕێن بۆ ئەوەی کارێکی باش بەدەستبێنن.

من دەم زانی کە پێویوستبوو ئامۆژگاری منداڵکانم بکەم بە رێگەیەکی جیاواز و نوێ دەربارەی خوێندن. لەگەڵ ئەوشدا من وەکو دایکێك کە ژمێریاربووم نیگەرانی بوبووم دەربارەی ئەوەی کە قوتابخان من منداڵەکانمان فێرناکات لە بەدەستهێنانی دارای و خەرجکرنی. ئەمڕۆ زۆرێك لە گەنجانی ئێمە کریت کاردیان هەیە پێش ئەوەی کە زانکۆ تەواوکەن بەڵام تائێستا کۆرسێکی پێگەباندنیان نەبینیوە دەربارەی وەبەرهێنان و لایەنی دارای بابەتە ئابوورییەکان. ئەوان تەنها کاریە کارتەکەیان دەکەن بێئەوەی هیچ زانیارییەکیان هەبێت دەربارەی زانستی ئابوری و بواری وەبەرهێنان، ئەوان نەوەکانمان ئامادەناکەن بۆ ئەم جیهانەی کەتێیدا دەژین. بەتایبەتی لە سەردەمی ئێستا کە جیهان زیاتر

پشت دەبەستێت بە پارە پاشەکەوت کردن. کاتێ کورە گەورەکەم بیّ هێوابوبرو دەربارەی قەرزی کریت کاردیان، بەلام من ئەم دەویست واز لە کارەکەی بهێنێت، بەلکو دەمویست کە بەدوای پرۆگرامێکدا بگەرێت بزنەوی پارەتیم بات لەوەی مندالکانم هەم بخوێنن و زانیاریشیان هەبێت دەربارەی لایەنی داری ئابوری پارە بەدەست هێنان.

سالّی رابردوو رۆژێکیان، هاوسەرەکەم لە ئۆفیسەکەم پێی راگەیاندم کەمن کەسێك دەناسم تۆ پێویستە لەگەلیا گفتوگۆبکەیت، کە ناوی رۆبێرت کیۆساکیە ئەوپیاوێکی بازرگانە و وەبەرهێنەرە داوای سیستەمی نویی کردوە بۆ خوێندنی بەرهەمهێنان، من پێم وابوو ئەوە ئەوەیە کە تۆ بەدوایدا دەگەرێیت.

ئەوەچیە من تەنها بەدوایدا دەگەرێم؟

هاوسەرەکەم کاریگەربوو بە بیرۆکەکانی رۆبێرت دەربارەی پەروەردەی بەرهەمهێنانی وکاش فلەوە، گەشە پیدان لەوبوارەدا. ئەمە بۆ من و خێزانەکەم سامانبوو کە بەژداری بکەین لەم تاقیکردنەوە سەرەتایەدا لەبەر ئەوەی ئەمە وەك یاریکی پەروەردەی وابوو، سەرەرای ئەوەش من داوام لە کچە ئەمەن ١٩ سالکەم کرد بۆ ئەوەی بەژدار بێت لەگەلمان کە لەقۆناغی سەرەتای زانکۆدابوو لە دوایدا رازی بوو.

لە تاقی کردنەوەکەدا نزیکەی ٥٠ کەس دەبووین کە دابەش ببووین بۆ سێ گروپ. مایك بیرۆکەکەی راستبوو دەربارەی پەروەردەی بەرهەمهێنان کە پێشتر من بۆ بەدوایدا گەرابووم. ئەم سیستەمەی رۆبێرت وەك ئەو یاریەوایە کە پێك هاتوە لە دووریگە رێگەیەکیان دەتبات بۆ

ناوەوە ئەوی تریش دەتبات بۆ دەرەوە جرجی ٚ لە ناوەڕاستی تەختەكەیە ئەگەر بێت و جرجەكە خێراتر ڕاكات ئەوا ئەتوانێت بێتەدەرەوە ڕۆبێرت ئەم نموونەیە دەهێنێتەوە بۆ لایەنی ئابووری مرۆڤایەتی واتا ئەوانەی كە لە ناو تەختەكە دەمێنەوە ناتوانن دەربازبن خەڵكە فەقیرەكەن ئەوانەی كە ئەتوانن بێنە دەرەوە ئەوانەن كە دەوڵەمەنن وتا ڕێگە خێراكە ناونراوە ڕاكە ڕاكی جرج. ژیانی تۆ لەڕوی خوێندن و كاركردنەوە هەرهەمان ڕێگایە كە لە یاریەكدا بەكاریدەهێنین، پاش ئەوەی من داڵەكانمان لەدایك دەبن پاشان لە شەش ساڵی دەنێرین بۆ قوتابخانە پاش ئەوەی نمرەیەكی باشی بەدەست هێنا و لە زانكۆ وەرگیرا دایك وباوكی شانازی پێوەدەكەن پاش تەواوكردنی زانكۆ لەوانەیە هەندێكیان بۆ قۆناغێكی بەرزتر بخوێنن وەك خوێندنی باڵا، هەندێكی تریشیان پاش تەواوكردنی زانكۆ لە وانەیە كارێكیان دەست بكەوێت وەك دكتۆری یان پارێزەر، بوون بە سەربازی بوون بە فەرمانبەر، بەگشتی منداڵەكانمان هەوڵی بەدەست هێنانی پارە دەدەن لە وقۆناغەدا پاشان دوابەدوای ئەمە كارتی قەرزی دروست دەبێت، كڕین دەست پێدەكات.

بەنەبوونی ئەم كارتی قەرزە خەڵكی ڕێگەیەكی نوێیان دەگرتە بەر ئەوەش بریتیە لە خەرجكردنی پاراكانیان بە بەسەربردنی كاتەكانیان لەگەڵ هاوڕێكانیان، سەیران و گەشت و پاشان هاوسەرگیری كردن، ئێستا ژیان زۆر سەرنجڕاكێشە چونكە ژن و پیاو هەردووكیان كاردەكەن، دوو دەستكەوتی باشیان دەبێت، داهاتویەكی ڕوونیان دەبێت هەستێكی بەختەوەریان لا دروست دەبێت پاش ئەوەی كە داهاتیان زیادی كرد خواستیان بەرزدەبێتەوە هەوڵدەدەن خانوو سەیارە و تەلەفیزۆن بكڕن

یان زیاتر گەشت بکەن یان منداڵی زیاتریان ببێت. خۆشییەکی زۆر ڕوویانتێدەکات، خۆستیان زۆر زیاد دەکان، هەر لەبەر ئەم هۆکارە خێزانەکان هەوڵدەدەن کە کارێکی گرنگتربکەن و بە باشی ئەنجامی بدەن بۆ ئەوەی زیاتر داهاتیان زیادکات هەموو کات لە زیادبووندابێت، پاشان منداڵەکانیشیان هەوڵدەدەن کە خانوی تایبەت بەخۆیان هەبێت بۆ ئەم مەبەستە زیاتر هەوڵدەدەن کاری نوێ دەدۆزنەوە بەشێوازێ زۆر زیاتر لەوەی کە ئامارەمان پێدا. پاشان دەگەڕێنەوە بۆ بواری خوێندن و هەوڵدەدەن کە لە بوارێکدا شارەزای پەیداکەن، بۆ ئەوەی زیاتر هەلی کاریان بۆ دەستەبەربێت و داهاتیان زیاتر بکات، بەڵام لەگەڵ زیادبوونی داهات و خانوبەرە و ئەرزو مەشەکانی تر باج زیادەکات، بۆنموونە باجی خانوبەرە ئەگەر پێشتر یەك خانووی هەبوبێت ئێستا لە یەکێ زیاتربێت ئەوا باجەکەی زیاد دەکات لەم دۆخەدا پێدان پارە بە حوکمەت زیادەکات کاری گەریەکی زۆردەکاتە سەر داهاتمان بەرەو نرمبوونەوە دەڕوات.

لەڕێگەی کارتی قەرزەکەیانەوە سامانەکەیان بەکاردەهێنن بۆ دابین کردنی پێداویستی ڕۆژانە. منداڵانی ئەم خێزانانە هەر لەتەمنی ٥بۆ٦ ساڵیەوە هەوڵیان بۆ دەدەن کە لە داهاتوودا لە کۆلێجێکی باش بخوێنن کارێکی باش بەدەست بێنن لەگەڵ خانە نشینییەکی باش لە دوای خانەنشین بوونیان. خێزانەکان بەبەردەوام بوونیان لە سەر ئەمکارە ژیانیان وەك یارییەکەی لێدێت کەباسمانکرد واتا ڕاکە ڕاکی مشك خولانەوە بەدەوری بازنەکەدا ڕۆژانە واتا کاتێ کاردەکەن بۆ کۆمپانیا

ده‌بێت باج بده‌نه به حکومه‌ت و دانه‌وه‌ی بڕی پاره‌ی قه‌رزکراو به بانك که ڕێگه‌ی به‌کارهێنانی کارتی قه‌رز قه‌رزمان کردوه.

پاشان ئامۆژگاری منداڵه‌كانیان ده‌كه‌ن که به‌باشی بخوێنن نمره‌یه‌کی باش به‌ده‌ست بهێنن بۆ ئه‌وه‌ی له کۆلێجێکی باش بخوێنن و شاره‌زای په‌یداکه له یه‌كێك له بواره ئه‌کادیمیه‌کان، بۆ ئه‌وه‌ی کارێکی باش به‌ده‌ست بهێنن، به‌بێ ئه‌وه‌ی شاره‌زابن له بواری پاره‌دان له‌وانه‌یه قازانجێکی که‌م بکه‌ن به‌و کاره قورسه‌ی ئه‌نجامی ده‌ده‌ن له ژیانیاندا، ئه‌م پرۆسه‌یه دوباره ده‌بێته‌وه بۆ ئه‌وه‌ی داهاتوو. ئه‌م دروست بوونی بارو دۆخه پێی ده‌گوترێت ڕات ڕیس واتا یاریه‌کی پێشوه که باسمان کرد، بۆ ئه‌وه‌ی توشی ئه‌م بارودۆخه نه‌بێت ده‌بێت زۆربه‌باشی له دوو بواردا لێهاتووبێت وه‌ك ژمێریاری و وه‌به‌رهێنان، کاتێ یه‌کێ له به‌شی ژمێریاری له‌کۆمپانیانی بیگ ئه‌یت ئه‌وا سه‌رسام ده‌بێت به‌و کاره‌ی که ڕاپێرت بانگه‌شه‌ی بۆ ده‌کات به‌تایبه‌تی ده‌رباره‌ی ئه‌م دوو بابه‌ته که هه‌ردووکیان هه‌ستێکی بزواندنو سه‌رم لانرووست ده‌کات. پرۆسه‌که به‌ته‌واوی ده‌گۆڕێ کاتێك ئێمه هه‌وڵده‌ده‌ین که ئه‌م یاریه‌یه بێینه ده‌ره‌وه واتا ڕت ڕه‌یس واتا ئه‌وه له‌بیر ده‌که‌ین که فێری بووین.

له پاش نیوه‌ڕۆدا له کاتی تاقیکرنه‌وه‌که‌ نه ئه‌نجامم ده‌ده‌ دەر باره‌ی ده‌رچوون له ڕت ڕیس، له‌گه‌ڵ کچه‌که‌ما گفتوگۆمانده‌کرد ده‌رباره‌ی ئه‌و چه‌مکانه‌ی که له یارییه‌که‌دایه و لێی تێنه‌ده‌گه‌یشت به‌تایبه‌تی پێداویستیه‌کانی یاریه‌که وه‌ك داهاته‌کان و بوجی هات و ڕۆشتو من له‌گروپه‌که یه‌که‌م که‌س بووم که تاقی کردمه‌وه‌م کرد بۆ ئه‌وه‌ی له‌م یاریه‌یه بێمه‌ده‌ره‌وه واتا ڕت ڕه‌یس که نزیکه‌ی ممێ کارتێری پێویستبوو.

لە لیستەکەم چەند شتێك هەیە وەك بانکەوان و بزنسو خاوەنکار و کۆمپیوتەر و پرۆگرامسازی، بەڵام ئەوەی من زیاتر هۆرسەدەکات ئەوەیە کەمێك لە خەڵکی دەزانن دەربارەی وەبەرهێنان و ژمێریاری، چوونکە ئەمە بابەتێکی گرنگە لە ژیانمندا، من بەوە سەرسامم کە چۆن خەڵکی لایەنی ئابووریان بەڕێوەدەبەن لە ژیانی ڕاستەقینەیاندا، من لەوە تێگەیشتم کە بۆچی کچە ١٩ ساڵەکەم لەم تێنەدەگەیشتن، بەڵام ئەمان لە نیوەی تەمەنیاندان دەرفەتی زیاتریان هەیە.

پاش دوو کاژێر من توانیم لە یاری رت ریس دەربازیم، من بیرم لە کچەکەم دەکردەوە دەربارەی پەروەردەو خوێندنی دەربازبوونیان لەو بازنەدامراوە، من زۆر خۆشحاڵبووم کە توانیم دوای ماوەیەکی زۆر کچەکەم فێربکەم، من زۆر نیگەرانم دەربارەی ئەو ژمارە زۆرەی گەنجان کە نازانن دەربارەی ژمێریاری و وەبەرهێنان.

هەروەها زۆرێك لە خەڵکی پەیوەندی نێوان(balance sheets, income statement) نازانن.

balance sheets مەبەست پێی کاتی ئێستایە واتا تۆ ئێستا چەندێك داهاتت هەیەو و چەندێك لەقەرزیە، بەڵام income statement , واتا تۆ چەندێ داهاتت بەدەست دەهێنی لە هەفتانە ومانگانەو ساڵانە.

کاتێك ئەوان کڕین و فرۆشتن بەسەرمایەکەیانەوە دەکەن کێشەیەکیان بۆ دێتە پێش کە بریتیە لە وەی کەنازانن چەندێ ئەم کڕین و فرۆشتنە کاری گەری هەیە لەسەر کاش فلەوەی مانگانەیان، من پێم وایە ئەو کەسانەی کە ملیۆن نێرن لە دەرەوەی ئەمەن واتا جیهانی بەریەرەکانێی ئابوورییە

و راهێنانی ئەم زانستە نابووریە، چونكە لەبەر ئەوەی ئەوان هەرگیز ئەم بابەتە فێرنەكراون.

سوپاسی ئەوانەدەكەم كە توانیبا یاریەكە بەباشی و بە خۆشیو بەسەركەتوی تەواوبكەن، پاشان دوای تاقی كردنەوەكە من دەم ویست ٥٠ خولەكە گفتگۆبكەین دەربارەی كێشەكانی كاش فلەوە لە نێوان خۆماندا. خاوەنكارەكان كە لە تاقیكردنەوەكەدا بەژداربوون دڵخۆش نەبوون، چونكە ئەمان ئەوەیان ئەنجام نەدابوو كە لە رۆبێرت باسی لێوەدەكرد، دەیان گوت "ئێمە پێویستمان بەمەیە ئێمە ژمێریارمان دامەزراندوە بۆ ئەوەی زانیاریمان بدەنێ دەربارەی گشت شتەكان. لە وەلام دا رۆبێرت پێمان دەڵێت ئایە ئێوە تێبینی ئەو چینە زۆرەی ژمێریارو بانكەوان و پارێزەر و جامبەز كردوە كە دەڵەمەند نین. راستە ئەوان زۆر دەزانن لە بوارەكەیان شارەزی باشیان هەیە بەلام دەوڵەمەند نین. لەوكاتەوەی قوتابخانە نەوەكانمان فێری ئەوەناكەن كە چۆن دەوڵەمەندبن ئێمە پێویستە ئامۆژگاری ئەو هەڵكە بكەین دەربارەی ئەم زانستە.

ئەگەر رۆژێ تۆ لە شەقامەكان شۆفێری بكەیت لە پڕ لە بەردەم ترافیك لایتێكدا بوەستیت ترافیك لایتەكە بێت بەسور ئەوا تۆ دەوەستیت هەوڵدەدەیت كارێك بكەیت بۆ ئەوەی دەرباریبیت لە هەمان كاتدا ئەگەر سەرێكی لای راست بكەیت دەبینی كە ژمێریارێك وەك تۆ گیری خواردوە ئەگەر سەیری لای چەپ بكەیت دەبینیت كە بانكەوانێ هەروەك تۆ وەستاوە خۆی لە خۆیدا ئەمە چەند شتێكمان پێدەڵێت.

سەبارەت بەو پرۆگرام سازانەی بواری کۆمپیوتەر کە خۆشحاڵەبوون بە یاریەکە. من دەتوانم بەرنامەیە بکەم و ئەوەم فێربکات. سەبارەت بە ژمێریارەکە من لەبەشی ژمێریاری هەموو ئەوپاسایانەمان خوێندوە بەلام لە ژیانی راستەقینەیدا کاری پێناکەین، من دەمەوێت لەو بارەدا خراوە پزگارمان بێت واتا رت ریس کچەکەم پێیوم "کە من زۆر دڵخۆشم چونکە ئەمڕۆ من شتێکی نوێ فێربووم دەربارەی چۆن پارە بەڕاستی کاردەکات و چۆن وەبەرهێنان دەکرێت". کچەکەم دەڵێت ئێستا من دەتوانم پیشەیەك بۆ خۆم هەڵبژێرم نەك لەبەر پارەکەی یان سودەکەی بەڵکو بەوشێوازەی کە یاریەکە فێریکردم.

ئەوەی فێربووم لە یاریەکەبریتیە لەوەی من ئێستا ئازادم لەوەی چی کارێك دەکەم و ئەو خوێندنە بکەم کە خۆم دەمەوێت. . . نەك بۆ ئەوە بخوێنم بۆ ئەوەی پارەیەکی باشم دەست بکەوێت لە و شارەزایەی کە هەمە دەبارەی بوارێك. لە بەر ئەوە م چیتر بیر لەوە دکەمەوە کە دوای تەواوکردن زانکۆ کارێکی باش پەیدابکەم پارەیەکی باشم دەست کەویت وەك گشت هاورێکانم بیری لێدەکەنەوە.

من ناتوانم لەگەڵ رۆبێرت گفتوگۆبکەم لە ئەوەی کە تاقی کردنەوەکەم ئەنجامدا، بەڵکو بۆ دواتر لە گەڵیدا گفتوگۆدەکەین دەربارەی پرۆژەکەی. من دەزانم کە ئەو دەیەوێت لە ریگەی ئەم یاریەوە یارمەتی کەسانی تر بدات بۆ ئەوەی شارەزایەکی باشیان هەبێت دەربارەی بەدەست هێنانی داهات و پاراستنی، بۆیە من پێم خۆشە زیاتر ببیستم دەربارەی پلانەکەی. من و خێزانەکەم بڕیارماندا کە ئێوارە

خوانێك لەگەڵ ڕۆبێرت دا بسازێنین لە هەفتەی داهاتوو، پاش ئەوەی ئەوە بۆ ماوەی ساڵێك دەبێت یەكتر دەناسین.

لەكاتی دانیشتنماندا گفتوگۆكردنمان دەربارەی كێشەكان بیر بۆچونمان لەیەكەو نزیك بوو بەتایبەتی لە بواری كێشەكانی ئابووری. ئێمە قسەمان كرد دەربارەی گۆڕاكارییەكانی جیهان و باسی ئەمەریكا كە تائێستا نەیتوانیوە كێشەی خانە نشینی وەك خۆی چارەسەریكا لەگەڵ موفلیس بوونی دەوڵەت بە ئینشورێنسی كۆمەڵایەتی و مێدی كێر. ئایە پێویست دەكات كە مندالەكانم پارەبدەن بۆ خانە نشینبوونی ٧٥ ملیۆن منداڵ ئەمەریكی كاتێك كە لە یەك كاتدا لەدایك دەبن. ئێمە سەرسامین بەوەی خەڵكی بزانن بە مەترسی ئەم پلانی كە جێبەجێ دەكرێت بە بەهانەی مووچەی خانەنشینی.

ڕۆبێرت نیگەرانبوو سەبارەت بەو كێشانەی كە لە ئەمەریكاو جیهان بوونی هەیە وەك خودی فێركردن و خودی وەبەرهێنان و وەبەرهێنەر لەجیهاندا هەوڵی پێكەو بەستنی وەبەرهێنان دەدەن. ڕۆبێرت خۆی لە تەمەنی خانەنشین بووندایە بەڵام ئەو ئەوە قبوڵناكا كە خانە نشینین وەربگرێت چونكە پێی وایە هەمانشت بەسەر منداڵكانما دێتەوە. ئەو پێی وایە كە دنیاگۆڕاوە بەڵام سیستەمی خوێندن نەگۆڕاوە تان بەشانی ئەو. بەگوێرە بیرو ڕاكانی ڕۆبێرت منداڵكانمان لە سەر سیستەمێكی كۆن دەڕۆن واتا لە قوتابخانە شتێكیان فێردەكەن كە هەرگیز بەكاری نایەن، بۆ جیهانێك ئامادەیان دەكەن كە زۆریەردەوام نابێت.

ئەمڕۆ، مەترسی دارترین ئامۆژگاری بۆ من داڵكانمان هاتسیانە بۆ ئەوەی بچن بۆ قوتابخانە و نمرەیەكی باش بەدەست بێنن و كارێك

باشیان دەسکەوێت. بۆیە ئەمە ئامۆژگاریەکی کۆنە و خراپە. ئەگەر تۆ تێبگەی لەوەی کە چی ڕۆدەدات لە ئاسیاو و ئەوروپاو ئەمەریکای باشور وەك من نیگەران دەبیت. من بڕوام وایە ئەمانە ئاکۆگاریەکی خراپن لەبەر ئەوەی ئەگەر تۆ بتەوێت من داڵەکەت ئابووریەکی باشی هەبێت نابێت بەم یاسا کۆنانە کاربکات، چونکە ئەمە تەنها مەترسیە.

لێم پرسی مەبەستت چیە دەربارەی یاسای کۆن؟ خەڵکی وەك من چەند یاسایەکی جیاواریان هەیە کە لەسەری دەڕۆن هەروەك تۆ. چی ڕۆدەدات ئەگەر دەمەزراوەیەك یان کۆمپانیایەك ڕای بگەیەنێت کە ژمارەی کارمەندەکانی کەمدەکاتەوە لە بەر نەبوونی بارار زۆر ئاشکرایە خەڵکی زەبین پێدەگات بیکاری زیاد ئەکات.

بەڵێ، ئەی چی ڕوودەدات دەربارەی ئەو کۆمپانیا گشتی و تایبەتانە کاتێ شتومەکەکانیان دەگۆڕێ؟ کاتێ کۆمپانیا کرێکارەکان و کارمەندەکان کەمدەکاتەوە نرخی شتومەکەکان زیاد دەکات، هەروەکو مارکێت وایە کاتێك بەهای هێزی کارکردن کەم دەکەنەوە لە سەوداو سوداگەیری. واتا کاتێ نرخی شتومەك بەرزبۆوە خاوەن پشکەکان و بەزرگانەکان قازانجێکی زۆردەکەن بەڵام کارمەندان تووشی زیان دەبەن بەهۆی یاسای کەمکردنەوەی کرێکار. ئەمە ئەو یاساجیاوارانە بوو باسمدەکرد

بەڕای ڕۆبێرت تەنها ئەوە نیە کە جیاوازی لە نێوان خاوەنکارو کرێکاردابکات بەڵکو ئەو جیاوازی لە نێوان ئەوە کەسەی کە چارەنوسی خۆی کۆنترۆڵکردوە و ئەو کەسەی کە کۆنترۆڵکردنی کەسانی کەی لەدەستداوە.

بەڵام ئەمە گرنگە بۆ زۆربەی خەڵکی لەمە تێبگەن کەبۆچی ئەمە ڕوودەدات، چونکە ئەوان بە ڕوونی بیریاکەنەوە دەربارەی ئەم گۆڕانکاریانە. لەبەر ئەوە شتێکی زۆر گێلانەیە کە بەمنداڵەکەت بڵێت بڕۆ بۆ قوتابخانە، خوێندنەکەت بەسەرکەتوی تەواوکە.

هەروەها کارێکی گەوجانەیە کە پێت وابێت کە سیستەمی قوتابخانە دەتوانێت نەوەکانمان ئامادەبکات بۆ جیهانێکی نوێ. هەرمنداڵێك پێویستی بە خوێندن هەیە لە بوارە جیاوازەکاندا. بۆیە پێویست دەکات کە یاساکان فێربن، بیشی کەن بەکردار لە خۆیاندا. کۆمەڵێ یاسا هەیە کە دەوڵەمەن لەسەری دەڕوات و کۆمەڵێ یاسامەیە کە لەسەدا ٩٥ خەڵك لەسەری دەڕوات کە لەقوابخانەو ماڵەوە فێری بووە، ئەمە کارەساتەکەیە کە خەڵکی تەنها بەمنداڵەکەی دەڵێت بڕۆ بۆ قوتابخانە و بەباشی بخوێنە بۆ ئەوەی کارێکی باش وەدەست بهێنی. ئەمڕۆکە منداڵەکانمان پێویستیان بە کارامەی و ئەزموون هەیە لە ژیاندا نەك ئەمسیستەمەی ئێستا کە زۆرباشنیە. ئەوە گرنگ نی بەلامەوە کە تاچەند کۆمپیوتەر بەکاردەهێنن لە قوتابخانەکەماندا، تاچەند پارە سەرفدەکەن لە بۆ سیستەمی خوێندن چۆن سیستەمی خوێندن منداڵکانمان فێری بابەتەکان دەکات کاتێ خۆی بێکەڵکو بێسوودبێت. ئەوەی خێزانەکان فێری منداڵکانی دەکات خوێندنکە فێرناکات. تۆ چۆن فێری منداڵکەت دەکەیت دەربارەی ژمێریاری بەبێ ئەوەی بێزاربی. تۆو خێزانەکەت چۆن ئەتوانن منداڵکانتان فێری خوێنەواری بکەن کاتێ کە لایەنی ئابووریتان لەمەترسیدایە. لە بری ئەوەی منداڵکەت فێریکەیت فێربێت بۆ ئەوەی خۆی بپارێزێ فێری بکە کە بەتوانابێت لەو بوارەدا.

ئایە تۆ چۆن منداڵەکەت فێردەکەیت دەربارەی بەدەست هێنانی پارەو ئەو شتانەی تر کە باسمانکرد؟ چۆن دەتوانن ئێوە ئەو کارە ئەنجامبدەن کاتێک کە خۆتان ئێنەگەیشتوون لەو بوارە؟

بەتایبەتی دوای ئەوەی ئەم کتێبەم پڕفرۆشبوو. من کیتێبێکی ترم نووسیوە دەربارەی ئەم بوارە بەڵام تائێستا بەباشی ڕێکم نەخستوە بۆ ئەوەی چاپی کەم، هەربۆیە بەشکراوی ماوەتەوە، باش ئەوەی چەند بەشێکی خوێنرایەوە، من بڕیارمدا کە پێویستە ئەم کتێبە بڵاو بکرێتەوە بەتایبەتی لەم سەردەمەدا. بۆیە پێمان باشبوو بۆ نووسەری ئەم کتێبە ڕۆبێرت دیاری بکەین

من پرسیارم لە ڕۆبێرت کرد کە ئایە منداڵەکانمان تا چەند پێویستیان بەزانیاری لایەنی ئابوورییە؟ لە وەڵامدا گوتی ئەوە پشت دەبەستێ بەمنداڵەکە. من هەندێکەس دەناسم کە لەتەمەنی هەرزەکاریدا دەیانەوێت ببن بەکەسێکی دەوڵەمەند. یان ئەو باوکانەی کە خاوەنی سەرمایەکی باشن دەیانەوێت منداڵەکانیان سەرکەوتوبن لە بواری ئابووریدا بۆیە ئەوان هەوڵدەدەن بۆ ئەوەی من داڵکیان بەباشی فێرکەن. بەڕای ڕۆبێرت خوێندن باخەی سەرکەوتنە واتا کاتێ فێری چەند شارزاییەکان دەکات وەک لەبواری ئابوری و پێگەیاندن.

لەم کتێبەدا باسی چیرۆکێك دەکات بریتیە لە باوکی فەقیر و باوکی دەوڵەمەن کە ڕۆبێرت ڕونکردنەوە زۆریداوە لەو بارەیەوە لە بەشەکانی داهاتوو. ئەم بەدرێژای ژیان گرنگی بەم لایەنە داوە، هێنانەوەی ئەم نموونە بۆ زیاتر بوورژاو ڕونی بێت بۆ ئەو کەسانەی کە دەیخوێننەوە زۆرێك لەو کەسانەی ئەم کتێبەیان خوێندۆتەوە بەکتێبێکی سەرکتیان

داوە لە قەڵەم و پارەتی دەرێکی زۆرێک لەخەڵکی بووەوە بەتایبەتی لە بواری ئابووری و وەبەرهێنان.

کاتێک ئێمە منداڵەکانمان ئامۆژگاری دەکەین کە بچن بۆ قوتابخانە وەک خوو سەرەتی لێهاتوە بەلامانەوە بە باشترین کاری دەزانین. کاتێ من لەگەڵ ڕۆبێرت چاوپێکەتنمان کرد بیرۆکەکانی کاری تێکردم دەربارەی بوونی دووباوک کە هەردانەیان و بەرەو ئاستێ ڕێبەریت دەکات. بۆنموونە باوکی فەقیر پێم دەڵێت تۆ بخوێنەو کاریکە بۆ دامەزراوەیەک، بەلام باوکی دەوڵەمەن پێمدەلیت تۆ پێویستدەکات خۆت خاوەنکاری خۆت بیت هەردوولایەن پێویستی بەخوێندنە بەلام خوێندنێکی جیاواز. واتا ئامۆژگاری باوکی فەقیر دەربارەی خوێندن بریتیە لەوەی ببم بە پیشەگەرێك وەك دکتۆر زیاتر بەلایەتی ماوبانگیدا دەڕوات بەلام ئامۆژگاری باوکی دەڵمەند بریتیە لەوەب خۆت خاوەنکاربیت و خەلکی پیشەگەر دامەزرێنی.

بەشی یەکەم
باوکی دەوڵەمەند و باوکی هەژار

من دوو باوکم هەیە، یەکێکیان دەوڵەمەند و ئەویتریشیان هەژار. یەکێ لە باوکەکانم خوێندنێکی باشی تەواو کردوە کەسێکی پۆشبیرە، خاوەنی دکتۆرایەی لە زانکۆی ستانفۆرد و شیکاگۆ خوێندوویەتی. بەلام باوکەکەی ترم پۆلی هەشتی تەواو نەکردوە. هەردووکیان سەرکەتووبوون لە کارەکەیاندا، کاری گرانیان ئەنجامداوە لە ژیانیاندا، هەردووکیان داهاتێکی باشیان هەیە، بەلام یەکەمیان واتا باوکی هەژار زۆر ئاستەنگی دێتەرێ بۆ باشتربوونی لایەنی بژێوی، بەلام باوکی دەوڵەمەند دەبێتە دەوڵەمەندترین کەس لە هەواوی. باوکی دەوڵەمەند ئەگەر بمرێت نزیکەی دە ملیۆن دۆلار جێدێڵێت بۆ خانەوادەکەی و لایەنی خێرخوازی و پەرزگە. بەلام ئەوی تر دەبێت وەرەقەی قەرزەکەی دوای خۆی بدەینەوە.

هەردووکیان بەهێزن و خاوەنی بەهرەیەکی سروشتیی و شارەزان. هەردووکیان ئامۆژگاری من دەکەن، بەلام ئامۆژگاریەکەیان هەمان شت نییە. هەردووکیان بڕوایان وایە کە خوێندن گرنگە بەلام لە سەر جۆری خوێندنەکە هاورانین. ئەگەر من یەك باوکم هەبێت ئەوا دەبێت ئامۆژگاری دانەیەکیان وەرگرم و ئەوی تریان وەلانێم. بوونی دوو باوك واتا پێشکەش

کردنی دوو ئامۆژگاری دوو بیرو بۆچوونی جیاواز، واتا باوکی هەژار و باوکی دەوڵەمەند. پێش ئەوەی من هەرکامێکیان وەربگرم و بیگەڕێنمەوە دەبێت بیرلێبکەمەوە بەراوردیان بکەم پاشان دانیەکیان هەڵبژێرم.

کێشەکە لەوە دایە کە ئاتێستا باوکی هەژار هەژاربە و باوکی دەوڵەمەند دەوڵەمەند نیە. واتا هەردووکیان لە سەرەتای کاردن هەردووکیان لە سەرەتای سەرکێشی و ململانێی بەدەست هێنانی هێزان و پارەدان بەڵام بیر بۆچوونی ئەوان زۆر جیاوازە دەربارەی بابەتی پارە، بۆنموونە یەکێ لە باوکەکان دەڵێت خۆشەویستی بۆ بەدەست هێنانی پارەی زۆر بنچینەی هەموو شتە خراپەکانە، بەڵام ئەوی تریان دەڵێت کەمی پارە بنچینەی هەموو شتە خراپەکانە. بۆ نموونە وەك کوڕێکی گەنج، تۆش بتەوێت ببیتە کوڕێکی سەرکەوت و گوێڕایەڵ لەکاتێدا ئەگەر دوو باوکی بەهێزت هەبێت هەردووکیان ئامۆژگای جیاوازت بکەن ئەواکران دەبێت. واتا پەیوەستە بە جیاوازی بیروڕاوە. کە زیاتر پەیوەند بە لایەنی پارەوە هەیە. کاتێ من گەورە بووم بە پەرێ هۆشی و زانخوازیەوە من بۆ ماوەیەکی زۆر دەبێت بیردەکەوە دەربارەی ئەو دوو بیرو بۆچوون. زۆربەی کاتەکانی ژیانم دەبردە سەر دەربارەی پرسیارکردن لەخۆم دەربارەی بۆچی ئەو وادەڵێت؟ واتا دەربارەی هەردوو ئامۆژگاریەکە بۆمن زۆر ئاسانە کە دانەیەکیان هەڵبژێرم و ئەوی تریشیان وەلانێم بۆمن هەردووکیان هۆشەیوستەو پێویستە بە باشی بیر لەوە بامەتە بکەمەوە بۆ ئەوەی بڕیاربدەم کە باشترین هەڵبژێرم

یەکێك لە هۆکارەکان کە دەوڵەمەند دەبێت و هەژار ئەوەی تر هەژار دەبێت و چیبی ماوەندی ئەوتەیتر توشی قەرزدەبن؛

ئەوەیە کە بابەتی پارەو و ئابوری فێربووین لە ماڵەوە نەک لە قوتابخانە زۆربەمان فێربووین دەربارەی پارە لە خێزانەکانمانەوە. ئایە چاوەڕێی ئەوە دەکەیت خێزانێکی هەژار تۆ بەباشی فێربکات دەربارەی پارە؟ بەحیێر ئەوان تەنها دەڵێن برۆ بۆ قوتابخانەو نمرەیەکی باش بەدەست بێنە و کارێک باش بۆ خۆت دەستەبەرکە، کەسەکان کە لە چینی هەژارن کاتێ فێری پرۆگرامی ئابوری دەبن تەمەنیان لە منداڵی تێپەڕیوە، بواری پارە لە قوتابخانە فێرباکرێت، قوتابخانە تەنها جەخت دەکاتەوە سەر پرۆفیشناڵبوون لە پیشە جیاوەزەکان، نەک لە بواری پیشەی ئابووری، بۆنموونە ئەگەر سەیری ئەو کەسانە بکەیت کە خوێندنیان بە باشی تەواو کردوە بوونەتە پیشەگەرێک وەک دکتۆر و ئەندازیار و ژمێریار و مامۆستا و هەموو ئەمانە سەرەڕای ئەوەیە لە قوتابخانە سەرکەتووبوون بەلام لە بواری ئابووریدا هەر لە کێشەدان، هەروەها ئەو کێشەی قەرزە نەتەوەی کە تووشمان دەبێت واتا وڵاتەکەمان تووشی قەرزێکی زۆر دەکات بەهۆی ئەوەیە کە ئاکی ناو کۆمەڵگامان لە قوتابخانە بە باشی فێرنەکراوەن دەربارەی بواری ئابووری،

من زۆر بەلامەوە سەیرە کاتێ ئێمە پلان دەهێنین بۆ هەزارەها ساڵ، چی ڕوودەدات؟ ئێمە ملوێنەها خەڵکمان هەیە کە پێویستیان بە ئابوری و هاوکاری تەندروستی هەیە، ئایە ئەوان پشتدەبەستن بە خێزانەکانیان یان بە پشگیری حوکمەت بۆ بەدەست هێنانی داهاتێکی باش، چی ڕوودەدا ئەگەر ئەو پارەییەی کە حوکمەت تەرخانی کردوە بۆ چینی هەژار بیبڕدرێت؟ یان چۆن دەبێت ئەگەر منداڵکانمان شارەزابکەین دەربارەی لایەنی ئابووری؟ ئایە دەوڵەمەند دەبن یان هەژار؟ لەبەر ئەوەی من بوو

باوکم هەیە هەردووکیان کاری گەوری هەبووە لە سەرم و لێیانەوە فێربووم، هەمیشە بیر لە ئامۆژگاریەکانیان دەکەمەوە لە کاتی ئەنجامدانی کارەکانمدا.

من توانیم هێزێکی کاریگەر ناوەکی بەهادار بەدەست بێنم و کاری گەوری لەسەر بیرکردنەوەی ژیانم هەبێت. بۆ نموونە یەکێك لەباوکەکان وەك خوویەکی رۆژانەی هەمیشە دەڵێت "من ناتوانم ئەم کارەبکەم"، بەڵام ئەم رستەیە بەلای باوکەکەیترەوە رێگەپێنەدراوە لەبری ئەوە هەمیشە دەڵێت "کە چۆن ئەو کارە ئەنجام بدەکەم" ئەرکەسانەی کە زمانیان لەسەر ئەم وتیە راهاتووە واتا من ناتوانم ئەم کارەبکەم، بەوتنی ئەمە مێشکت دەوەستێت لەبیرکردنەوە واتا تۆ مێشکت ئاگاداردەکەیتەوە کە ناتوانیت ئەو کارە ئەنجامبدەیت. بەڵام بۆ ئەوە کەسانەی کە دەڵێن چۆن ئەوکارەئەنجام دەدرێت هەمیشە مێشکیان لە راهێناندایە و رۆژ بە رۆژ باشتردەبن.

لەگەڵ ئەوشدا هەردوو باوکەکە کاری باشدەکەن، بەڵام یەکێك لە باوکەکان ئەوەیە من تێبینیم کردبێت کار بەمێشکی ناکات مێشکی خەواتوە دەربارەی وەبەرهێنان و بیری ئابوری و بازرگانی بەڵام ئەوی تریان وەك خوویەکی رۆژانەیە راهێنان بەمێشکی دەکات، بەتێپەربوونی کات ئەوەی راهێنان بەمێشکی دەکات تواناکانی زیاتر دەبێت بەتایبەتی لە لایەنی ئابوری بازرگانی وەبەرهێنان، بەڵام ئەوەی تر بە پێچەوانەوەیە. ئەمە وەك ئەو نموونەیە وایە کە یەکێك بچێت بۆ یاری جوملاسیك راهێنان بکات بۆ ئەوەی لایەنی تەندروستی باش بێت بەڵام لە هەمان کاتدا یەکێك لەسەر قەنەفە دانیشتبێت و سەیری ئەو بەرنامە

تەلەفیزۆن بکات لەڕووی فکرییەوە ڕامێنسان بکات بۆ باشتربوونی تەندروست واتا تەنها بەمێشك بەرام بەر ئەوکەسەی خۆی بەجەستە لەوێ ئامادەیە بێگومان لەڕووی تەندروستیەوە کێشەی بۆ دروست دەبێت.

هەردوو باوکەکە دوو بیرکردنەوەیە جیاوازیان هەیەن یەکێك لەوان پێیوایە کە سیستەمی باج پێویستە دەبێت بدرێت لەکاتی خۆیدا، چونکە یارمەتی دەری کەسی کەم دەرامەتە. بەڵام باوکی دەوڵەمەند پێی وایە کە سیستەمی باج یاسایەکی سەرکەتوونیە و دەبێت هۆی سزایەك بۆ وەبەرهێنەکان و پاداشتێ بۆ وەبەرنەهێنەکان. یەکێك لەباوکەکان ئامۆژگاریم دەکات کە بەباشی بخوێنم و کارێك باش وەدەست بێنم لە کۆمپانیایەك. دووەم باوك پێم دەڵێت بەباشی بخوێنە بۆ ئەوەی کۆمپانیەکی باش بدۆزیتەوە بۆ ئەوەیە بیکڕیت، ببیە خاوەنکاری خۆت. یەکێك لە باوکەکان دەڵێت بۆیە من دەوڵەمەند نیم لەبەر ئەوەی من تۆم هەیە واتا تۆی منداڵ. لەکاتێدا باوکەکەی تر دەڵێت من بۆیە دەوڵەمەندم چونکە من تۆم هەیە. لەسەر مێزی نانخواردنەکە ئێمە گفتوگۆمان نەکرد دەربارەیە چۆنیەتی بەدەست هێنانی لایەنی ئابووری و بازرگانی وەبەرهێنان ڕێگری کردن لەو بابەتانەی کە پەیوەندی نیە بەم باسەوە یەکێك دەیگوت کاتێ پارە بەدەست دەهێنی دەبێت بیپارێزی دوور لە مەترسی بێت بەڵام ئەولێی تر دەیانگوت دەبێت فێری بەڕێوەبردنی مەترسیەکان ببین. یەکێکی تر دەیگوت ماڵی خۆمان گەورەترین وەبەرهێنانە سەرمایە. یەکێك تر پێیوابوو کە ماڵی خۆمان گەورەترین بەرپرسیارییەتیە. واتا ئەگەر ماڵی تۆ گەرەترین لایەنی وەبەرهێنان بێت ئەوا تۆ لە کێشەدای.

هەردووکیان وەرەقەی قەرزەکەیان دەدەن لە کاتی خۆیدا، بەڵام ئەوانەبە یەکێکیان زووتریبیداتەوە. یەکێك لە باوکەکان بڕوای وایە کە کۆمپانیا و حوکمەت پێداویستیەکانمان دابین دەکەن، واتا تەنها پشت بەوان دەبەستێت. یەکێك لە باوکەکان هەمیشە نیگەرانە دەربارەی (زیادبوونی باج، خانەنشینبوون، پلان، سوودی پزیشکی، مۆڵەتی نەخۆشی، ڕۆژەکانی پشوو، هتد) یەکێك لە باوکەکان هەمیشە سەرسامبوو بەو دووحاڵەی کە خزمەتی سەربازیان تەواوکردبوو، پاشان گەڕابوونەوە و خانەنشینیان بۆ کرابوو. هەروەها ئەو زیاتر سەرسامە بەسوودە تەندروستیەکان، بەکارهێنانی کەلوپەلەکانی خوێندنگە و زانکۆ واتە کاتێ تۆ لەوێ وەردەگیرێی وەك بەشەناوخۆی هتد. ئەو زیاتر خۆبیایەتی کە کاریکات بۆ ئەومیە سودێکی زۆری دەستکەوێت زیاتر لەوەی کە ناسودەبێت بە کارەکەی، کاتێ ئەو کاردەکات بۆ حوکمەت هەمیشە بەباشی هەوڵدەدات بۆ ئەوەی سودی زیاتر دەستکەوێت.

بەڵام باوکەکەی تر تەواو پێچەوانەی ئەوە پێی وایە ئەوسودانەی باسمانکرد هەندێکیان تەنها لاوازت دەکات، ئەو پێیوایە دەبێت خۆت خاوەنی ئابوری خۆتبیت یەکێك لە باوکەکان هەمیشە هەوڵدەدات بۆ پاراستنی دۆلارێك، بەڵام ئەوی تر هەوڵ وەبەرهێنان دەدات یەکێکیان فێرم دەکات کە چۆن بەباشی فۆرمی کارکردن پڕبکەمەوە بۆ ئەوەی کارێکی باشم دەستکەوێت. بەڵام ئەوی تر فێرم دەکات کە چۆن پلان دابنێیت بۆ ئەوەی ببیتە خاوەن کاری خۆت و بازرگانی بکەیت. بۆ بوون بە بەرهەمداری و دەستکەوتنی سەرمایە هەردوو باوکەکە ڕێنیشاندەرم بوون، بە ڕێگەی جیاواز. پێم وایە بۆ خەڵکی هەر هەمان شت دووبارە دەبێتەوە

لە ژیانیاندا. باوک هەژار هەمیشە دەڵێت من هەرگیز نابم بە دەوڵەمەند، بۆ یە هەمیشە ئەم بیرە بەسەریا زاڵدەبێت دەبێتە ڕاست بەڵام باوکی دەوڵەمەند هەمیشە پێی وایە کە دەبێتە کەسێکی دەوڵەمەند. پاش ئەوەی تووشی چەندەها زیانی ئابوری بوو بەڵام هەرلەسەر ڕای خۆیەتی، ئەو خۆی ڕاهێناوە لەسەر ئەوەی کە بڵێ لەدەستدانی سامان بە هۆی زیانێك شتێکی کاتیە بەڵام بوون بە هەژاری هەمیشەییە باوکی هەژار هەمیشە دەڵێت کە پارە هیچ نییە زۆر گرنگ نییە. بۆ باوکی دەوڵەمەندی پارە وەك هێزێکوایە، هێزی بیرکردنەوەمان هەرگیز دیاری ناکرێت مەلناسەنگێ، بەڵام پێویستە کە گەنجەکانمان درك بەو هێزی بیرکردنەوریە بکەن، واتا چۆن من بۆ خۆمی ئەو هەستەم لای خۆم دروست کردوە. من بۆم دەرکەتوە باوکی هەژار هەژارنیە لەبەر ئەوەی کە پارەی کەم بەدەستدێنێت بەڵکو لە بەر لاوازی بیرکردنەوەی و کردارەکانییەتی.

بۆنموونە تۆش ئەو دوو باوکەو هەیە بەڵام دەبێت زۆر وریابیت کە بە بیرۆکەی کامیان قایل دەبیت. گوێ لە کامیان دەگریت. هەردوو باوە ڕۆر لە خوێندن و پرۆسەکەی دەگرن بەڵام ئەوان پێچەوانی یەکترین لەم بۆچونەدا کە ئایا چی زانستێ گرنگە بخوێنرێت؟ یەکێکیان پێیوایە دەبێت من بخوێنم و هەوڵبدەم بۆ ئەوەی نمرەیەکی باش وەدەست بێنم بۆ ئەوەی لە کارێکی باش دامەزرێم، بەڵام بەپێچەوانەوە ئەوی تریان پێی وایە کە دەبێت من بخوێنم بۆ ئەوەی ببمە پشکەر و وەك پارێزەر و ژمێریار بۆ ئەوەی ببمە خاوەن بازرگانی خۆم واتا لە ئێم بی ئەیە بخوێنم زیاتر هانم دەدات بۆ ئەوەی بخوێنم بۆ ئەوەی دەوڵەمەند بم و تێبگەم کە چۆن پارە کاردەکات؟ هەروەها کە چۆن پارە و خوێندە کار

بۆ تۆ دەکەن، واتا تۆ کار بۆ پارەناکەیت ئەمەی دووبارە دەکردەوە هەمووکات کە پارە کار بۆ ئێمە دەکات. من لە تەمەنی ٩ ساڵیدا بڕیارمدا، کە گوێ بگرم و فێربم لە باوکی دەوڵەمەند دەربارەی دەوڵەمەندی نەک گوێ لە باوکی هەژار بگرکە هەمیشە هانی دەدام بۆ بەدەست هێنانی بڕوانامە.

وانەیەک لە ڕۆبێرت کیۆساکییەوە

وانەیە یەکەم: دەوڵەمەند کارناکات بۆ پارە

وانەی دووەم: بۆ چی ئێمە وانەی ئابوری فێردەبین

وانەی سێیەم،

وانەی چوارەم:

وانەی پێنجەم:

وانەی شەشەم: کاربکە بۆ ئەوی فێربیت نەک بۆ بەدەست هێنانی پارە.

بەشی دوو

وانەی یەك

دەوڵەمەند کارناکات بۆ بەدەستهێنانی پارە

باوکە، تۆ ئەتوانیت پێم بڵێیت کە چۆن دەوڵەمەندبم. باوکم دانیشتو پێی گوتم کوڕەم بۆچی ئەتەوێت دەوڵەمەندبیت، لەبەر ئەوەی ئەمڕۆ دایکی جیمی بەسەیارەیەکی گرنبەها ڕۆشتن بۆ سەفەرەکردن بۆ نزیك کەنار ئاوێك و سێ لە هاوڕێکانمیان بانگردبوو بەڵام منیان بانگیش نەکردبوو کاتێ پێم گوتن بۆ بانگێشکراوەن، گوتیان کە ئێمە منداڵی هەژاری، باوکم بەگومانەوە گوتی ئەوان ئەوەیانکرد؟ من لە وەڵامدا بەدەنگێکی نزمە گوتم بەڵێ ئەوان وایانکرد. لە کاتێکدا من چاوەڕێی وەڵامێکم دەکرد باوکم سەرێکی لەقاندوو و چاویلکەکەی لە چاوکردوو چو بۆ ئەوەی لاپەڕەیە بخوێنێتەوە

ئەو ساڵە ساڵی ١٩٥٦ بووە تەمەنم نزیکەیە ٩ ساڵبوو چارەنووسم وابوو کە بچم لەقوتابخانەیەکی گشتی بخوێنم کە منداڵی دەوڵەمەندەکان لەوێ دەیان خوێند. ئەو ناوچەییەی ئێمە تێیدا دەژیاین بەتاوەیەکی کشتوکاڵی بەناوبانگبوو، بەڵام لەگەڵئەوەی جوتیاری لێبوو، خەڵکانیتر لە پیشیە جیادا لەوێ دەژیان وەك دکتۆر و خاوەنکار و بانکەوان کە منداڵەکانیان دەنارد بۆ قوتابخانە. قوتابخانەکە لە ١ ت

شەشی بنەڕەتی تێدابوو، پاشان من منداڵەکانیان دەنارد بۆ قوتابخانە تایبەت ئەگەر هەبوایە. لەبەر ئەوەی من ماڵمان لە نزیک ناوەندی شارەوەبوو دەچووم بۆ چەند قوتابخانەیەکی جیاواز پاش تەواوکردنی ٦ ساڵی سەرەتای لەگەڵ هاوڕێکانم چوینە قوتابخانەی ئامادەی کشتی.

لەکۆتاییدا باوکم وەرەقەیەکی دەرهاوردوو، پێم وابێت ئەو بیری دەکردەوە. لەوەڵامدا گوتی "زۆرباشە کوڕم" ئەگەر تۆ بتەوێت دەوڵەمەندبیت ئەوا پێویستە چەند شتێک فێربیت دەربارەی بەدەستهێنانی پارە. من پرسیارم لێکرد ئایە من چۆن بتوانم پارە بەدەست بێنم؟بە پێکەنینەوە وەڵامی دامەوە گوتی "بەڵێ زۆرباشە کوڕم تۆ دەتوانیت مێشکت بەکاربێنیت" ئەوە هەموو شتێکە کە پێت بڵێم دەربارەی بەدەست هێنانی پارە. هیچ وەڵامێکی تر نییە لە جێگەی ئەم پرسیارە جگەلەم وەڵامە.

کاری هاوبەشی من و هاورێکەم دەستی پێکرد

بەیانی داهاتوو، من بە مایکم گوت کە باشترین هاورێمە ئایە باوکم چی گوتووە. ئەم باشترین شتە من گوتبێتم من و مایك تەنها منداڵبووین کە هەژاربووین لەقوتابخانە واتا هەمان چارەنووسمان هەبوو. کاتێ منداڵەکان یاریان دەکرد و رایاندەکرد پاسکیلی تازەیان پێبوو، لەگەڵ پێداویستییەکانی قوتابخانە هەرهەمووی بەتەرەی. بەڵام من هاورێکەم حێرانەکەی من تەنها شتە سچییەیەکانیان سۆ دابین کردبووین وەك (خواردن و شوێنی حەوانەو جلوبەرگ) ئەوە هەمووی بوو کە ئەوان بۆیان دابین کردبووین. باوکم هەمیشە شتێکی دەگوت. دەیگوت ئەگەر مۆ

بیانەوێت شتێ بەدەست بێنن دەبێت كاری بۆ بكەیت. بەڵام ئێمە لەم تەمەنەمانە شتێكمان دەوێت كە ناتوانین كاری بۆ بكەین. مایك پرسیاری كرد گوتی ئایا ئێمە چی بكەین بۆ ئەوەی پارە بەدەست بێنین؟ من گوتم نازانم چی بكەین، بەڵام ئایا تۆ نەتەوێت لەگەڵم بەژداربیت و هاوبەشبیت؟ ئەو رازی بوو ببێتە هاوبەشم. مایك یەكەم كەسبوو بێت هاوبەشم لەم كارەدا، تەواوی بەیانی من و ئەو بیرمان لەوە دەكردەوە كە چۆن پارە بەدەستبێنین، هەروەها قسەشمان كرد دەربارەی منداڵە مسەقەفەكان كە لەكەنار دەریاكان خانوویان بۆ بنیادناون، تۆزێ نیگەرانی دەكردین بەڵام باشبوو بۆمان، ئەو ئێمەی پێدەگەیند پارەمەتی دەربوو بۆ ئەوەی بەردەوام بووین لەسەر بیركردنەوەمان دەربارەی ئەوەی كە دەوڵەمەند بین. لە پاشنیوەرۆیەك مایكی هاورێم بیرۆكەیەكی نایابی باسكرد بۆم كە لە كتێبێكی زانستی خوێندبوویەوە، بەڕاستی ئێمەی سەرسامكرد كە ئێستا هاوبەشی ئێمە بۆتە هاوبەشیەكی بازرگانی.

من و مایكی هاورێم بۆ چەندین هەفتە ماڵبەماڵی دراوسێكان دەگەڕاین داوامان لێدەكردن ئەگەر كاریان بە مەئجونی دانو بەرگەكەی نییە بیدەن بەئێمە. بەڵام منداڵانی گەڕەك پێمان پێدەكەنین بۆ ئەم كارەی ئێمە ئەنجامی دەدەین. دەیان گوت ئەرە ئێوە چی دەكەن؟ لە وەڵامدا دەمان گوت ناتوانین پێتان بڵێین ئەمە نهێنییەكی بازرگانییە.

دایكم بەكارەكەی ئێمە زۆر نیگەرانبوو، چونكە ئێمە لە نزیك غەسالەكەی ئەو كارەكانمان ئەنجامدەدات وەك كۆكردنەوەی كەلوپەلی ناوماڵ و قوتوی نۆشاو لەگەڵ تیوبی مەئجونو لەناو پاكەتی مقەبادا. لەكۆتاییدا دایكم بەتەواوەتی تورەبوو هاتو گوتی ئەرە خەریكی چی كارێكن؟ ئەگەر

وازلەم کارە نەهێنن ئەوا هەمووی فڕێدەیەمە دەرەوە. من گوتم دایکە ئەوە نهێنی بازرگانیە. ئێمە بەڵێنماندا لەماوەیەکی کورتدا بەرهەمەکەی نیشان بدەین. ئێمە وامان نیشاندا کە ئێمە چارەڕێی یەکێک لە دراوسێکانین بۆ ئەوەی کە تیوبی مەنجونەکانیانمان بدەنێ. دایکم مۆڵەتی یەک هەفتەی پێدایین. سەرەڕای ئەو پەستانەی کە ئێمە لەسەرمانبوو، توانیمان کە وردە وردە لە بەرهەمەکە نزیک ببینەوە. بەڵام هاوبەشەکەم زۆر دەترسا لەوەی کە دایکم بێت و بڵێ بڕۆنە دەرەوە وز لەو کارانە بێنن. یەکێک لە ئەرکی هاوڕێکەم بریتیبوو لەوەی کە دراوسێکان ئاگاداربکاتەوە کە خێرا مەنجونیدانەکانیان بەکاربێنن، چونکە دکتۆری ددانەکان پێویستی پێیەتی. ئێمە هەردووکمان بەیەکەوە دەستمانکرد بە کارەکەمان.

کاتێ کۆمەڵێ مادەمان کۆکردەوە بۆ ئەوەی بیکەینە ناو تیوبی مەنجونەکە کە پێک هاتبوو لە شیر پایدەرو چەمادەیەکی تر بۆ ئەوەی بیکەینە ناو تیوبەکەوە لە جیاتی مەنجوون بیفرۆشین. سەرقاڵیی ئەم کارەبووین باوکامان پێبیرانین کە ئەمانەوێت چی کارێک ئەنجام بدەین بۆیە پێکەنی گوتی وابزانم من پێم گوتن دەوڵەمەندبن بەڵام نەک بەمشێوەیە. ئەو کارێکی ساختەیە. کاتێ باوکم وای گوت وتمان ئەوا خەونەکەمان بەکۆتاهات، وتم باشە باوکە ئەمە هەربەڕاست کارێکی نایاسایییە لەوکاتەدا هاوڕێکەی باوکم گوتی وازیان لێبێنە بە پێی تێپەڕبوونی کات خۆیان بەم کارە دەزانن. باوکم بە توڕەییەوە گوتی بەڵێ ئەمکارە نایاساییە. بەڵام ئێوەی منداڵ داهێنانێکی نوێتان ئەنجامدا ئەمە دەبێتە بناغەی کارەکانتان، من شانازی بە ئێوەوە دەکەم. من و

هاوڕێکەم دانیشتبووین بەمات و مەلول بۆ ماوەی ٢٠ خولەکێك، پاشان ئەو شتانەی کە پێمانکرابوو پاکمانکردنەوە. بۆ ئەو ڕۆژەکاری بازرگانی تەواوبوو. من بە هاوڕێکەمم گوت پێم وایە کە جیمی هاوڕێمان ڕاستی گوت کە ئێمە هەژارین. باوکم لە کاتی کە ئێمەی جێدەهێشت پێیگوتین کە ئێوە بەڕاستی سەرکەوتوون چونکە ئێوە ئەوەی لە توانادابووە ئەنجامتانداوە بۆ بەدەست هێنانی ئامانجەکانتان چونکە زۆر بەی خەڵك هەر حەز بەوە دەبینن کە چۆن بتوانێت دەوڵەمەندبێت بێ ئەوەی هیچ کارێکی بۆ بکات.

بەڕاستی من شاناری بە ئێوە دەکەم دووبارە پێتان ڕادەگەیەنم کە بەردەوامبن لە سەر کارەکانتان. من و هاوڕێکەم بێدەنگ بووین ڕاستبوو وشەکانی باوکم زۆر جوانبوون بەڵام هەرسەمان دەرانی چیبکەین. من پرسیارم لە باوکم کرد وەتم باوکە تۆ چۆن دەوڵەمەند نەبوویت؟ لە وەڵامدا گوتی کوڕم لەبەر ئەوەی من پیشەی مامۆستایەتیم هەڵبژارد و مامۆستا بیرلەوە ناکاتەوە کە دەوڵەمەند بێت، بەڵکو من منداڵ فێری زانست دەکات، من زۆر پێم خۆشبوو کە بتوانم هاوکاری ئێوەبم بۆ ئەوەی دەوڵەمەندبن بەڵام خۆم بە باشی نازانم دەربارەی بەدەستهێنانی پارە لەم کاتەدا من و هاوڕێکەم بەردەوام بووین لە پاککردنەوەی ئەوماوە. باوکم گوتی کوڕم من دەزانم ئەگەر ئێوە دەتانەوێت دەوڵەمەندبن و فێری ئەوەبن کە چۆن سامان کۆکەنەوە ئەوا پێویستە لە باوکی مایك بپرسن.

مایك بە سەرسامییەوە گوتی باوکی من؟ باوکم گوتی بەڵێ باوکی تۆ، چونکە پێش ئێستە من و باوکت کاری بانکەوانیمان دەکرد. ئەو شارەزاییەکی باشی هەی لە بەدەست هێنانی پارەدا. مایك دووبارە گوتی

بەڕاستی وایە ئەی باشە چۆن ئێمە سەیارەی نوێ و خانوی نوێمان نیە وەك گشت خەڵکی دەوڵەمەند؟ لەوەلامدا باوکم گوتی سەیارە و خانوو نیشانەی کەسی دەوڵەمەند نیە، بەڵکو ئەوە گرنگە کە چۆن بتەوێت دەوڵەمەندبیت. باوکی جیم کار بۆ کۆمپانیاییەك دەکات من کار بۆ حوکمەت دەکەم لەوانەیە ئەو کۆمپانیاکە سەیارەی بۆ دابین بکات بەلام ئەگەر کۆمپانیاکە شکستی هاورد ئەوا ئەو هیچی نامێنێت. بەلام باوکی تۆ جیاوازە مایك وا دەردەکەوێت کە ئەو بنچینەیەکی بەهێز بنیات دەنێت وابپێشبینین دەکەم لەماوەی داهاتوو باوکت بێتە کەسێکی دەوڵەمەند.

دووبارە خۆشیەکی تر بوی تێکردین بەبیستنی ئەم هەواڵە، بۆیە ئێمە بڕیارماندا روکاری پاکردنەوەکە تەوتوێبکەین و بڕۆین لەگەڵ باوکی مایك بدوێین دەربارەی ئامانجەکەمان بەلام کێشەیەکمان هەبوو کە باوکی مایك هەتا درەنگ کاری دەکرد چونکە باوکم خاوەنی چەند کارخانەیەك و کۆمپانیایەك و سێ مارکێت و چەندووکانێبوو. بڕیارماندا کە مایك بکەڕێتەوە بۆ مالبە پاس و بۆ ئەوەی کاتێ باوکی گەڕایەوە بۆ مانێ ئەم بتوانێت پرسیاری لێبکا دەربارەی کە چۆن دەوڵەمەندبین. مایك بەڵێنید کە هەرچیەك بوو پەیوەند بەمەوە بکات بە تەلەفوون. مایك کاژێر ۸: ۳۰ پێی ڕاگەیاندم باوکم ڕازی بووە لەگەڵمان گفتوگۆبکات دەربارەی ئەو شتەی کە ئێمە دەمانەوێت شەمەی داهات دیاریکرا بۆ کۆبوونەوەکەمان. بەیانی ڕۆژی شەمە کاژێر ۷: ۳۰ من سەر پاس کەوتم بۆ شارۆچکە هەژارەکە.

وانەکە دەستی پێکرد.

"من ۱۰سەنت دەدەم بەتۆ بۆ هەر کاژێرێك"

لە ساڵی ١٩٥٦ بۆ هەرسەعاتێک کارکردن ١٠ سەنتیان دابوو وتا ستاندارد بوو. کاتێک من و هاوڕێکەم لەگەڵ باوکیا کۆبووینەوە لە کاژێر هەشتی بەیانی. ئەو زۆر سەرقاڵبوو و کاریکردبوو زیاتر لە چەند کاژێر سەبارەی کارەکەی جێهێشتبوو. من بەوناوەدا پیاسەم دەکرد لە نزیک ماڵێکی شێواو، لەوکاتەدا من هاوڕێکەمم بینی پێیگوتم کە باوکم تەنەفوسی بۆ کردبووم گوتویەتی کە ئێستا نیێت. من چومەناو خانەوەکەوە کاتێ کەدرگاکەم کردەوە جیڕەی درگاکەی زۆر ناخۆشبوو، پاشان چومە ناوخانوەکەوە. پارچە حەسیرێکی تەنک داخرابوو لە تەنیشت درگاکەوە. پارچە حەسیرەکە والیباریبوو کە زۆر کۆنە جێگەی چەند شوێنپێیەکی نادی پێوەبوو، کە پێوستبوو بگۆڕدرێت. کاتێ چومە ژوورەوە هەستم بە فۆبیایەک دەکرد، کاتێک بینیم کە ئەو هەموو کەلوپەلە بەشێوەی درێژ دانراون و بۆنێکی ناخۆشدەهات لێیان ئەوە ئەگەر لە ئەمڕۆدا بووایە هەمووی کۆدەکرایەوە، لەسەر قەنەفەی ژوورەکە دوو ژن دانیشتبوون یەکێکیان بەڕواڵەت لە دایکم گەورەتربوو. لەتەنیشت ئەوانەوە پیرێک دانیشتبوو کە پانتۆڵێکی خاکی و تیشێرتێکی خاکی لەبەردابوو. بەتەمەن نزیکەی دەساڵ لەباوکم گەورەتربوو. واتا ٤٥ ساڵ دەبوو. من و مایک تێپەڕین بەلایاندا بۆ چیشتخانەکە لەوێوە بۆ هەیوانی لای باخچەکە. پاشان پرسیارم کرد کە ئەوانە کێن بینیمانن هاوڕێکەم گوتی ئەوانە کار بۆ باوکم دەکەن. ئە پیاوەی بینیت کارخانەکە بەڕێوەدەبات، ژنەکە بەڕێوبەری ڕێستۆرانتەکەیە، ئەوسەرپەرشتیاری پڕۆژەیەت کەبین کاردەکات لە پڕۆژەیەکی ڕیگاویان کەنزیکەی ٥٠ میل درێژە.

هەروەها سەرپەرشتیارەكانی تر كار لە دروستكردنی خانوودا دەكەن بەڵام پێش ئەوەی تۆبێیت ئەوان ڕۆشتبوون. من پرسیارم لێكرد كەئایا ئەوە هەموو ڕۆژێ بەردەوامە، گوتی نەخێر زۆربەی كات بیبە لەسەر كورسێكەی ئەنیشتم دانیشتو پرسیارم لێكرد كە ئایا ئەو ئێمە فێردەكات كە چۆن پارە بەدەست بێنین؟ ئایا كەپێت گوت چی گوت؟ كاتێ كە پێم گوت دەربارەی پلانەكەمان پێكەنیو گوتی تۆفەرێكتان پێشكەش دەكەم. من گوتم ئایا تۆ دەزانی ئەو چی تۆفەرێكە؟ نەخێر بەڵام بەزوترین كات دەیزانین.

لەوكاتانەدا باوكی مایك هاتە ژوورەوە لە درگای هەیوانەكە من و مایك خێرا ڕۆیشتین بەرەو پۆی بەشڵەژاوییەوە. باوكی مایك دانیشت لەسەر كورسییەكان و گوتی كوڕینە ئامادەن؟ ئێمە لە ئەنیشتیەوە دانیشتینو سەرێكان بۆ لەقان كە وا ئێمە ئامادەین ئەو پیاوێكی كەتەبوو باڵایە نزیكەی ٦ پێدەبوو، ٢٠٠ پاوەند كێشی دەبوو، باوكی ئەو باڵای بەرزبوو جسمی پڕبوو. بەتەمەن پێنج ساڵ لە باوكم گەورەتربوو. پێی ڕاگەیاندین، ئایا ئێوە ئەتانەوێت فێرین دەربارەی بەدەست هێنانی پارە؟ لە وەڵامدا گوتمان بەڵێ. باوكم گوتی تۆڕیاشە ئێستە من ئۆفەری خۆمتان پێشكەش دەكەم. من فێرتان دەكەم. بەڵام دەبێت كارم بۆ كەن ئەگەر وانەكەر من هیچ تان پێنادەم. ئەگەر ئێوە بە باشی كاریكەن ئەوا بە خێرای فێرتاندەكەم. من كاتی خۆم بەفیڕۆدەدەم ئەگەر ئێوە دانیشن و گوێبگرن هەروەك قوتابخانە. ئەوە ئۆفەری منە ئەتوانن هەڵی بژێرن یان ڕەتی كەنەوە. ئێمە پێمان گوت تەنها پرسیارێك دەكەین گوتی هیچ شتێك مەڵێن تەنها ئەوە بڵێن كە ئێوە ڕازین كارم بۆ بكەن یان نە.

ئەم کارەی ئێوە کاتێکی زۆر لێ بەفیڕۆدەدات من کاری زۆرم هەیە پێویستە ئەنجامی بدەم، لەبەر ئەوە ئێوە پێویست خێرا بڕیار لەسەر ئەم پێشنیارەم بدەن، چونکە ئەگەر حاوەن ئیرادەی خۆتان تەبن ئەوا هەرگیز ناتوانن فێری پارە پەدەست هێنانبن. دەرفەت ئێتو دەڕوات یەکێك لە کارە گرنگەکان ئەوەیە کە لەکاتی خۆی بزانیت و بتوانیت بڕیاربدەیت. ئەمە دەرفەتێکە بۆ ئێوە کە ئێمە داواتان کردوە. ئەتوانن دەستکەن بەکار و هەوڕێکەشم لەهەمانکاتتادا ڕازیبوو. پاشان بووکی گوتی ئێستا خانمێك دێت بەناوی مارتین. ئەتوانن لەگەڵ ئەودا بڕۆنکاربکەن. بۆ هەر کاژێر من ١٠ سەنتتان دەدەمێ واتا هەموو ڕۆژێکی شەمان دەبێت ئامادەبن و سێ کاژێر کاربکەن. بەڵام من گوتم یاریك هەیە ناتوانم ئەنجامی بدەم. باوکی هاوڕێکەم گوتی ئێستا کار دەکەیت یان یاری دڵنەیەکیان هەڵبژێرە. من خێرا گوتم کارەکە دەکەم واز لە یاری دێنم.

٣٠ سەنتی دواتر

کاژێر ٩: ٠٠ بەیانی ڕۆژی شەمەبوو، من هاوڕێکەم چوین بۆ لای خاتوو مارتن و دەستمانکرد بەکارکردن، ئەو زۆر خانمێکی هێمن لەسەر خۆبوو، ئەو هەمیشە دەیگوت کاتێ تۆ هاوڕێکەت دەبینم کوڕەکانی خۆمم بیردەکەوێتەوە کە گەورەم بوونبوو من یان بەحێ هێشت. ئەو پێوای وابوو کە کارەکان بە باشی ئەنجامدەین خۆشمان بپارێزین، واتا هەمیشە هانی دەداین کە کاری باش بکەین. کارەکەمان بریتی بوولە قتوبەندی هەموو مونەلەباتەکان و ڕێخستنیان لە سەر ڕەفەکان، پاکردنەوەی

هەموو قتو پەفەکان و سرپیەوەیین، پاشان بەجوانی ڕێکیان بخەین. بەڕاستی کارێکی بێزارکەربوو.

باوکی هاوڕێکەم من پێی دەڵێم باوکی دەوڵەمەندن خاوەنی زیاتر لە نۆ مارکێت و پارکی سەیارەبوو. دووکانەکانی زۆر لە سەر شێوازی تازەبوو، هەروەها چەند دووکانێکی تری دروستی هەبو کە بەقاڵی و شیر و نان و جگەرەیان دەفرۆشت. بەڵام کێشەیە هەبوو ئەویش بریتی بوولە سیستەمی گەرم و ساردی ژوورەکان کەئەکان کە نەمان دەتوانی دەرگار ژوورەکان دابخەین لەبەرگەرما. واتا دایمە دەرگا کراوە بوو ئەمە وایکردبوو کە تۆزی دەرموە بێتە ژوورەوە ئەوناوە پیسکات. واتا هەر سەیارەیە تێدەپەڕی بەوناوچەیا تۆزو خۆڵیدەکرد.

ئێمە بۆ نزیکەی سێ هەفتەکارمان دەکرد لەو مارکێتانەدا هیچ سیستەمێکی ساردی تێدانەبوو، پاش ئەوەی من و هاوڕێکەم سێ کاژێرەکەی خۆمان تەواودەکرد خاتو مارتم پارەکەی دەخستە دەستمانەوە، کە یەک دیمسیوو واتا دە تۆلار، لەو تەمەنی ۹ ساڵیدا لەساڵی ۱۹۵۰ ئەو بڕ پارەیە زۆر کەمبوو. واتا بۆ هەر کاژێری ۱۰ سەنت. من زۆر مەی پارەکەی کە وەرم دەگرت خەرجم دەکرد لە کڕینی کتێبی کۆمیک. هەر کتێبەو مە ۱۰ سەنت دەمکڕی، پاشان دەچوومەوە بۆ ماڵێ. پاش چوار هەفتە لەکارکردن من دەم ویست وازبێنم لەکارەکەم تەنها شتێ کە ڕێگریبووایێم کە وازنەهێنم بریتی لەوەی کە فێری بەدەست هێنانی پارەبین کە باوکی بەڵێنی دابوو پێمان. ئێستا ئێمە کۆیلەی ۱۰ سەنتین بۆ هەر کاژێرێ، لەوکاتەوەی کە هاتین بۆ کار تەنها ڕۆژی یەکەم باوکی هاوڕێکەم بینین لەو کاتەوە تائێستا ئەم بینیوەتەو، من زۆر بێزاربووم و

دەمگوت من شەمان کاردەکەم و ڕۆژەکانی تر دەچم بۆ قوتابخانە،
کاتێبیرم لەمە دەکردەوە زۆر تێکەڕانی دەکردم. بۆیە من بە مایکم گوت
من وازدێنم لەم کارە. ئەو بزەیە گرتی. من بە توڕەییەوە گوت بەچی
پێدەکەنی؟ گوتی باوکم پێشبینی ئەمەی کردبوو ڕوبدات. چی؟ ئەو
چاوەڕێی ئەوەبوو کە من وازبێنم؟ وابزانم باوک زۆر جیاوازە ئەو چەندە
وانە لە باوکی تۆ و دایکت فێربووە. بۆیە ئەو پیاوێکی لەسەرخۆ و
ئارامگرە. بەڵام ئارام بگرە تا شەمەی داهاتوو من پێی دەڵێم کە تۆ
ئامادەی. تۆ مەبەستت ئەوەی من دا دەمەزرێم. زۆر دڵنیا نیم بەڵام
لەوانەیە.

من زۆر بەباشی خۆم ئامادە دەکرد بۆ ئەوەی لەگەڵ باوکی قسەبکەم.
بەڵام باوکە ڕاستەقینەکەم زۆر توڕەبوو لێی لەبەر ئەوەی ئەو زۆر کاری
گرانی پێدەکردین. من بەباوکە ڕاستەقینەکەم دەگوت باوکی هەژارم. ئەو
هەمیشە پێیدەگوتم کە ئەوەیکە کەمن پێتدەڵێم. ئەو ئامۆژگاری دەکردم
کە ئەگەر پارەکەیە بۆ زیاد نەکردن بۆ ٢٥ سەنت بۆ کاژێر وازبێنە
لەکارەکەت. باوکم زۆر بە سەربەرزییەوە گوتی تۆ پێویستت کات کارێکی وا
گرانبکەیت بەو بڕە پارەکەمە. کاتی یەکتربینینەکە هات و من بە سەعات
هەشتی بەیانی چووم بۆ بینینی باوکی لە هەمان شوێن کە پێشتر یەکتریمان
بینی. کاتێ باوکی هاتە ژوورەو گوتی دانیشە و چاوەڕێکە پاشان چووە
ژوورەکەیترەوە. چاوەمگێڕا بۆ هاوڕێکەم بەڵام ئەم بینی زۆر بیگەڕانەوەم
پاشان دانیشتم لای ئەو دوو ژنەی پێشوتر کە بینیمن لە ژوورەکەدا ڕێیان
بۆکردم تا دابنیشم لایاندا لە سەر قەنەفەکە. ٤٥ خولەک تێپەڕی و ڕۆژم
گەڕابوو، دوو ژنەکە چوونەژوورەوە بۆلای یەکتربینی ئەوان تەواوبوو.

پاشان پیاوێکی تر هات و چوو بۆلای پەشان ڕۆیشت لەو کاتەوە هەر من چاوەڕێم. ماڵکە تەواو کەسی تێدانەما، من چاوەڕێبووم لە ژوورە. چاوەڕێی کەسێك بووم کە منداڵەکانی دەچەوساندەوە کەسێکی دڵڕەقبوو. گوێم لێبوو بەمۆبایل قسەی دەکردوو منی ئیهمالکردبوو. من زۆر پێمباشبوو بڕۆم بەڵام لەبەر هەندێ هۆکار نەڕۆیشتم.

پاش ٥٠ خولەك لە چاوەڕێکردن باوکی دەوڵەمەندم هات و بەدەست ئیشارەتی بۆ کردم کە بێمە ئۆفیسەکەیەوە. کاتێ چوومە ژوورەکەی، باوکی گوتی من تێدەگەم تۆ دەتەوێت ڕێژەی پارەکەت بۆ زیادبکەم یان وازبێنی. زۆر باشە بەڵام من گوتم تۆ بەڵێنەکەی خۆت جێبەجێنەکرد ئەو زۆر ناخۆشبوو بۆ من کەمنداڵێکی ٩ ساڵ لەگەڵ کەسێکی واقسەبکات. تۆ پێت گوتم ئەگەر کارم بۆ بکەی فێری بەدەست هێنانی پارەت دەکەم من زۆر بەباشی کارم بۆکردی سەرەڕای ئەو بڕەپارەکەمە. وازم لە یارییەکی خۆم هاورد لەبەر ئەم کارە. بەڵام تۆ یەك وشەت فێرنەکرم. بەڕاستی تۆ کەسێك ڕاستگۆنیت وەك ئەوەی خەڵك دەریارەت دەڵێت لەم شارۆچکەیە. تۆ کەسێکی چاوبرسی و چاوچنۆکی تەنها بیر لای بەدەست هێنانی پارەیە و خەمی کرێکارەکانت نییە کە کارت بۆ دەکەن. من زۆر کاتێکی زۆر دەبێت چاوەڕێی تۆم کەچی هیچ ڕێزێکت لێنەگرتم. هەرچەندە من منداڵم بەڵام هەست بەوەدەکەم کە تۆ پێزم بەرامبەرەکەیت. باوکی لەسەر کورسێکە دانیشت و دەستی کردە ئێر چەناگەی کەمێ گاڵتەی بەمن کرد، هەروەك ئەوەی من فێری خوێندن بکات. زۆر خراپنیە تۆ نزیکەیە ئیو مانگ دەبێت کاردەکەیت بەڵام وەك کرێکارەکانی تر ناڕەزای دەردەبڕیت. من لێتێنە دەگەیشتم، وتم چی؟

ئەو هەربەردەوام بوو لە قسەكردن بەڵام من زۆر نیگەرانیووم دەمگوت تۆ بەڵێنەكەی خۆت شكاندووە، لەجیاتی ئەوە تۆ من ئازاردەدەیت، بەڕاستی ئەم من زۆر ئازاردەدات. ئەو زۆر بەهێمنییەوە پێی گوتم كە من تۆ فێردەكەم. من بەتوڕەییەوە گوتم تۆ چیت فێری من كردووە؟ من لەو كاتەوەی كە كار بۆ تۆ دەكەم تۆ تەنها یەك جار منت بینییەوە. بۆ هەر كاژێری ١٠ سەنت داوەبەمن، من پێویستە دەسەڵات لەتۆ ئاگاداربكەمەوە. ولو تۆ ناڕەزای دەردەبڕی هەروەك ئەو كەسانەی كار بۆ من دەكەن كە من هەرگیز دەرم نەكردوون لەكارەكەیان و خۆیان ڕۆیشتوون واریان هاوردووە. گوتم تۆ پێیوست دەكات چی بڵێت؟ تۆ درۆت لەگەڵ من كرد. تۆ هیچت فێری من نەكرد. چۆن دەزانی من تۆم فێری هیچ نەكردوە. چونكە تۆ هیچ قسەت لەگەڵ من نەكردوە. هیچ فێرنەبووم. باشە فێكردن تەنها هەریە بە وتووێژە. گوتم بەڵێ. بەپێكەنەو گوتی "هەروەت چۆن بەقوتابخانە فێردەبن".

بەڵام ژیان بەو شێوزە فێرت ناكات. ژیان باشترین مامۆستایە بۆ تۆ زۆربەی كات ژیان گفتوگۆناكات بۆ تۆ. ژیان تەنها جۆرە تەكانێك پێدەكات بەچواردەوری خۆتا. هەر تەكانێك شتێكت فێردەكات، هەڵسە لەخەو ئەوە ئەو شتەی كە من دەمەوێت فێرتبكەم لەدەڵی خۆمدا گوتم باشە ئەو پیاوەباسی چی دەكات؟ باشە مەبەستی چیە لە تەكسەكانی ژیان ئایا ئەوە قسەی ژیانە؟ ئێستا من دەمەوێت وازبێنم و لەگەڵ ئەو كەسەدا بدوێم كە خواستی شوێنی كارەكەی منی هەیە.

ئەگەر تۆ وانەیەك فێربوویت لەژیان، ئەوا كارێكی باشە، بەڵام ئەگەر وانەبوو ئەوە تەنها ئەو كشتانەی ڕوبەڕووت دەبنەوە لە ژیان شتێكی

کانیە تێدەپەڕێت هیچ سوودێکی نەبووە بۆت. هەمیشە خەڵکی لە ژیانیان دووکاردەکەن، بانە ئەواتا کە ڕووبەڕووی گرفتەکانی ژیان دەبنەوە و هیچ بەلایانەوە گرگنیە کە چیان بەسەردێت، لایەیێن دووەم تووڕەدەبن و ڕووبەڕووی ئەو شتانە دەبنەوە کە توشیان دەبێت. بۆنموونە بەڕێوبەرەکەی و هاوسەرەکەی و کارەکەی. ئەوان نازانن ئەم کێشە گرفتانە کە توشیان دەبێت وانەمان فێردەکەن بەسودە بەڵام هەمیشە بیر ل لایەن نێگەتفەکەی دەکەنەوە

من ئەمدەزانی ئەوباسی چی دەکات دەربارەی ناخۆشیەکانی ژیان و لە بەرامبەر ئەمە هەندێکەس وازدێنن و هەندێکی تر ئەتوانن خۆیان ڕاگرن و وانەی لێوەفێربن و بیکەنە ئەزموونێکی ژیان و بەردەوام بن، ئەوان پێشوازی لەو جۆرە شتانەدەکە کە بەسەر ژیانیادادێت. بۆ ئەوان ئەمە وەك پێیوستسە وایە و پێویستە فێربین، بۆیە ئەوان فێردەبن و بەردەوام دەبن، بەڵام زۆبەی زۆری ئەوان لە نیوەی ڕێگە وازدێنن و دەگەڕێنەو، تەنها کەمێکی نەبێت وەك تۆ بەربرەکانێ دەکات لە گەڵ ژیان. باوکی دەوڵەمەدم هەستار پەنجەرە ئەخنەکەی بە قایمی داخست، گوتی"ئەگەر تۆ لەمە وانەیە فێربوویت ئەوا تۆ کەسێك کە ژیردەبیت و سەروەت و سامان و زیادەکات و کەسێکی بەختەوەردەبیت". بەڵام ئەر تۆ هیچ فێرنەبوویت ئەوا تەنها ژیانت بەفیڕۆداوە و هەمیشە گلەی لەکارەگەت دەکەیت بۆ کەمی پارەکەی و بەڕێوبەرەکەت تۆ لەژیانتا بەشێوازێك دەژی کە هەمیشە ئاواتت ئەوەبێت پارە بەدەستبێنی بۆ چارەسەرکردنی کێشەکانت. باوکی دەوڵەمەندم هەستاو سەیر ناوچەوانی می دەکرد بۆ ئەوەی بزانێت من هێشتا هەرگوێدەگرم. چاومان بڕیوە

ناوچاوییەك گفت گۆمان پێدەکرد. من زۆر پێیکاری گەربووم بەدەرایی کە قسەکانی ڕاستە و من هان دەدات، ئەگەر من بمەوێت داواکاری فێربوون بکەم دەبێت لەگەڵ ژیان بجەنگێم وانەی لێوە فێربم.

باوکی دەوڵەمەندم بەردەوامبوو، دەیگوت ئەگەر تۆ لەو جۆرەکەسانەی کە زۆر لاوازی و هەرشتێکی کەمت بەسەربێت سارەرای بکەیت ئەوا خێرا وازدێنیت. بەڵام ئەگە بەپێچەوانەوەبوو کەسایەتییت ئەو ژیان بۆ تۆ دیوێکی جیاوازی هەیە هەموو شتێك بە ژیانتا وەك ولەیەکی باش سەیردەکەیت. ئەگەر تۆ هەمیشە خۆت بپارێزیت لەوەی هیچ پرداریکت بەسەرنەهێت ئەوا تۆ دەمریت بەپیری بەڵام بەبێ هیچ وانەییە و ئەزموونێکی باش کاتێ تۆ زۆربەی هەوڕێکانت تۆیان خۆشدەوێت لەبەر ئەوەی کەسێك کاریەباشی دەکەیت و زۆرجدی ئەو تۆ لەژیاتا بەسەلامە ژیاوی کاری لاشت کردوە بەڵام تۆ ڕێگەت بەژیانداوە تۆ گوێرایەڵی ئەو بکەیت. ئێوە هەمیشە دەترسێن لە مەترسی، بەڕاستی ئێوە ئەتانەوێت ببنە سەرکەوتووین بەڵام بەبێ شکست واتا ئەو ترسەی تۆ هەتە بۆ شکست هێنان زۆر زیاتر لەوەی ببوات بەحۆت بێت بۆ ئەوەی سەرکەوتوبیت. ئەگەر زیاتر لێ بکۆڵینەوە ئەوا تۆ دەزنیت کە هەوڵی سەرکەوتنت نەداوە. تەنها تۆ ئەوت هەڵبژاردووە، کە بژیت دوور لە هەموو کێشەیە. ئەو سەیری چاوی منی دەکرد چاومان بڕیبوە ناوچاوی یەکتر بۆ ئەوەی بەباشی تێم گەیەنێ مەبەستەکەی. من پێم گوت ئایا تۆ بەوکارەت منت تاقیکردۆتەوە. ئەو بەپێکەنینەوە گوتی زۆر بەر حەلکی وادەڵێن، بەڵام من تەنها ئاشنام کردووی بەشتێکی بچوکی ژیان و نامی ژیام پیداوی. من بەتوڕەیەوە گوتم ئەو ئەزموونە بچوکەچیە کە داوتە

بەمن؟ باوکی دەوڵەمەندم گوتی تۆ یەکەم کەسی کە لەلای من کارت کردبێت و داوای ئەوەت لێکردبێتم کە دەمەوێت فێر پارە پەیاکردنبم. من زیاتر لە ١٥٠ کرێکار کارم بۆدەکەن هەتا ئێستا هیچیان ئەو داوایان نەکردووە بەڵام هەردداوای پارەی زیاتردەکەن. ئەوان هەرگیز فێرنابن بۆ ئەوەی پارە بەدەست بێنن. زۆربەی حەڵك هەموو ژیانی بەڕێکردووە بۆ ئەوەی کاریکات بۆ بەدەت هێنای پارە. بەڵام بەڕاستی ئەوان ئەوان تێنەگەشتموون کە کار بۆچی دەکەن.

من بەبێدەگی دانیشتبووم گوێم لە باوکە دەوڵەمەندەکەم گرتبوو. دەیگوت کاتێ کوڕەکەم مایك پێی ڕاگەیاندم کە تۆ دەتەوێت لە بارەی بەدەست هێنانی پارەو فێرببیت. بۆیە من بڕیارمدا کە کۆرسێ بۆتۆ دابنێم، کە دەلالەت لە ژیان ڕاستەقینەی ئێستابکات. بۆیە من زۆرهەوڵمدا کە فێرتکەم بەڵام تۆ هیچ تێنەگەیشتی. بۆیە من بڕیارمدا کە تۆ تەکانێ لەژیان وەربگریت واتا شتێك چەرمەسەری بۆ تۆ بێشبێتم هەر بۆ ئەوە من ١٠ سەنتم دەدات بەتۆ لە بەرامبەر یەك کاژێر کارکردن. من گوتم باشە من چی فێربووم دەربارەی کارکردن بۆ ١٠ سەنت لە یەك کاژێردا؟ ئایا تۆ بەمکارە تەنها کرێکارەکان بێهیواناکەی، خەدریان لێناکەیت. باوکی دەوڵەمەندم سەری بادلو پێکەنی و گوتی تۆ پێوستە بیرو بۆچونی خۆیت بگۆڕیت. من بەتورەیوە گوتی واز لە سەرزەنشت کردن بێنە، ئەگەر تۆ پێتوایە من کێشەم یان ئەگەر تۆ پێت وایە من کێشەم. تۆ دەتوانیت من بگۆڕیت. فێری هەندێشتم کەیت بۆ ئەوەی ئەرمووێم زیادکات دەربارەی ئەو کێشانە چارەسەرکردنیان.

لەوەڵامدا گوتی "زۆربەی خەڵکی ئەیانەوێت هەموو ئەوکەسانەی کە لە ژیانان بگۆڕدرێت بەڵام خۆیان نە" ڕێگە بدەم پێت بڵێم کە زۆر ئاسانە تۆ بگۆڕم لە خەڵکانی تر. من گوتم لەوە تێناگەم مەبەستت چیە؟ باوکی دەوڵەمەندم بە نیگەرانیەوە گوتی من سەرزەنشت مەکە بۆ کێشەکەت.

"بەڵام تۆ تەنها ١٠ سەنت دەدەیت بۆ هەر کاژێرێ"

باوکی دەوڵەمەندم گوتی تۆ تائێستا چی فێربوویت؟ من ئەوە فێربووم کە تۆ زۆر پارەپیسی. پێم وایە تۆ وابڕدەکەیتەوە من کێشەکەم بەڵام خۆت کێشەکەی. باوکی دەوڵەمەندم گوتی تۆ هیچ فێرنابیت ئەگەر وا هەڵسەکوت بکەیت باشە من ڕێز لەخۆم دەگرم بەڵام تۆ چی چارەسەرێکت هەیە بۆ کێشەکەی من؟ زۆر باشە ئەگەر تۆ پارەی زیاتر نادەی بەمن ئەوا هیچ نەبێ کەمێک ڕێزم بیگرە و فێرم بکە دەربارەی بەدەست هێنانی پارە، من وازدەهێنم لە کارەکەم. باوکی دەوڵەمەندم گوتی کەمێک ئارامبگرە ئەو وکارەیە کە زۆربەی خەڵکی دەیکەن واتا واز لەکارەکەیان دێنن و دەگەرێن بۆ کارێکترو هەلێکی باشتر و پارەیەکی زیاتر واتا وا هەستدەکەن کە کار نوێ کێشەکەیان بۆ چارەسەردەکات بەڵام ڕاستیەکەی وانیە. من بە پێکەنینەوە گوتم ئەی باشە ١٠ سەنت بۆ هەر کاژێرێ چارەسەرە؟ باوکی دەوڵەمەندم بە پێکەنیەوە گوتی ئەو ئەو کارەیە کە زۆربەی خەڵکی دەیکات، وتنا سەرەتا ڕازی دەبن بەو مووچەیە و هەمووکات چاوەڕێی ئەوەن پارەکەیان بۆ زیادبکەیت و هەمیشە لە ناو خێزانەکانیاندا کێشەی دارایان هەیە ئەوان وا هەست دەکەن کە پارە تەنها کێشەکان چارەسەردەکات هەندێکی تریان کاری دووەم دەکەن زۆر بە قورسی بەڵام هەر بە هەمان ئاستدان. من وردە وردە

هەستم بەوە دەکرد کە خەریکە تێدەگەم لە واسەکانی وتامو چێژی ژیان. بەڵام من هەر سووربووم لە سەر پرسیارەکەم کە چی کێشەکەم چارەسەردەکات؟ ئەو زۆر بە سەراحەت گوتی ئەوە کێشەکەیە کە تۆ ناتەوێت تێبگەیت.

ئەوە ئەو ساتەبوو کە باوکی دەوڵەمەندم هەموو ئەو ئەزموونەی هەیبوو فێری کردم دەربارەی ژیان و چۆنیەتی بەرگاربوونەوەی کێسەکان. کە ئەمە ئەو جیاکردنەوە لە باوکی هەژارم و خاوەنکارەکانی تر. هەر ئەوبوو وای لەمن کرد ببمە دەوڵەمەندترین کەس لە هەواوی و بەزۆر ترین زانیاری دەربارەی بەدەست هێنانی پارە، بەلام باوکی هەژارم لە هەموو ژیانیدا بەدەست کێشەی ئابووریە دەیناڵاند. ئەوە خاڵە جیاکەرەوەیە بوو کە ژیانی هەردووکیانی بە ئاراستەیەکی جیاوازدا گۆڕی. باوکی دەوڵەمەندم هەمیشە ئەم بۆچوونەی خۆی دووبارە و دووبارەی دەکردەوە، کە من پێم دەگوت وانەی یەک.

خەڵک هەژار و چینی ناوەندی کاردەکەن بۆ پارە، بەلام خەڵکی دەوڵەمەند پارەیان هەیە و کاریان بۆ دەکات:

لەبەیانی ڕۆژێک شەممی پرشنگداردا. من بەتەواوی فێربووبووم دەربارەی بیرو بۆچوونە جیاوازەکانی باوکی هەژارم کە فێری منی کردبوو لەمنداڵیەوە واتا لەتەمەنی ۹ ساڵیەوە. هەردوو باوکەکەم دەیانویست من فێربکەن، هەردووکیان منیان هاندەدا بۆ خوێندن بەڵام هەمان خوێندن نەبوو. ئەو باوکەم کە خاوەن بڕوانامەبوو هانی دەدام کە بخوێنە وەک ئەوەی من دەخوێنم. واتا زۆر هەوڵبدە و بخوێنە و بۆ ئەوەی نمرەیەکی بەرز بەدەستبێنی، بۆئەوەی کارێکی باشم دەستکەوێت لە کۆمپانیایەکی

کەمترە. دڵنیابە لەوەی کە زۆر پارەی باشت دەست دەکەوێت بەڵام باوکی دەوڵەمەندم دەیویست من فێربم کە چۆن پارە کارم بۆ دەکات نەک من کار بۆ پارەبکەم. ئەو وانەی من فێریبووم لە ژیانما بووبووە رێبەر بە ژیاندا لە قوتابخانە فێرنەبووم، باوکی دەوڵەمەندم هەمیشە بەردەوامبوو لە وانەی یەکەم، دەیگوت من زۆر خۆشحاڵم کە تۆ تووڕەبووی دەرباری ۱۰ سەنت بۆ هەر کاژێرێ. بەڵام ئەگەر تۆ تووڕەنەبوویتایە من نەم دەتوانی هیچ وانەیەکت فێربکەم تۆ ئیستا بۆت دەرکەوتوە کە فێربوونی ڕاستەقینە پێویستی بە وزەیەکی زۆرە و ئارامگرتن و وەلانانی خولستەکانت. تووڕەبوون بەشێکە لەچارەسەرەکە. ئەگەر تامەزرۆی و تووڕەبوون یەك بگرێت ئەوا کارێکە باشە بۆ بەدەست هێنانی پارە. زۆر بەی خەلکی دەیانەوێت سەلامەتبن و دوور لە کێشەبن. بەڵام لەم کاتەدا تامەزرۆی کارگەری نیە لەسەر ئەوان بەڵکو ترس کاری گەری هەیە لەسەر ئەوان بۆیە ئەوان کارێك هەڵدەبژێرن کە موچەکەشی کەمبێت.

بەڵێ ئەوان دەڵێن کە من خەدرم لێکردوون چونکە پارەی زۆریان نادەمێ بۆ حوکمەت. من دەڵێم ئەوان خۆیان خەدر لەخۆیاندەکەن، واتا ترسەکەیانە نەك من. من گوتم تۆ ئەوتانیت وانەبیت و زۆر پارەیان بەمێنێ ئەی والیە؟ لەوەلامدا گوتی "پێویست ناکات"چونکە پارەی زۆر کێشەکە چارەسەرناکات. هەروەك باوکت کە سەرەڕای ئەوەی پارەیەکی زۆر وەردەگرێت، بەڵام پارەی باجی بەباشی بۆ نادرێت. چونکە ئەگەر خەلکی پارەی زۆریان دەستکەوێت ئەو زیاتر قەرزاردەبن. تۆ ئەمە بۆیە تۆ ۱۰ سەنت دەدەی بەمن. ئەمە بەشێکە لە وانەکە. باوکی دەوڵەمەندم گوتی "زۆر ڕاستە بەڵێ"

کوڕی خۆم ئەگەر سەیری ژیانی باوکت بکەی کە چۆن چۆتە قوتابخانە و نمرەیەکی باشی بەدەستهێناوە و پاشان چۆتە زانکۆ و کارێکی باشی بەدەستهێناوە پارەیەکی باش وەردەگرێت مانگانە، بەڵام تائێستا ئەو هەر کێشەی ئابوری هەیە و وەک پێویست کێشەکان چارەسەرنەبووە، ئەمە لەبەرچی؟ چونکە ئەو هەرگیز فێرنەبوە دەربارەی پارە لە قوتابخانە. ئەو بڕوای وایە کە ئەو کاربکات بۆ پارە نەک پارە کاربکات بۆ ئەو. من گوتم ئەی تۆ وانەبوویت؟ گوتی وا هەستناکەم. ئەگەر تۆ دەتەوێت کاربکەی بۆ پارە ئەوا لە قوتابخانە بمێنەرەوە چونکە لەوێ باشت فێردەکەن. بەڵام ئەگەر دەتەوێت پارە کارت بۆ بکات ئەوا من فێرت دەکەم ئەگەر تۆ بتەوێت فێربیت.

من گوتم ئایا هەموو کەسێک نایەوێت فێری ئەمەبێت؟ گوتی "نەخێر" چونکە زۆر ئاسانە ماربکەی بۆ پارەن هەرکاتێ باسی پارە دێتە پێشەوە ئەوا ترس بەسەرتازاڵدەبێت. من گوتم "زۆر با تێناگەم " گوتی "نیگەران مەبە ئەو شتێکی ئاساییە" بەس تەنها ئەوە بزانە کە ئەوە ترسە کە زۆربەی خەڵکی دەهێڵێتەوە لەسەر کارەکە، هەروەها ترس لە دانەوەی قەواڵکەیان و ترس لە لەدەستدانی کارەکەیان و ترس لە نەبوونی پارەی پێویستی، ئەمە ترسە کە ئەمانە دووبارەدەکاتەوە، ئەمە بەهای خوێندنی پسپۆڕیە و بازرگانیە، کە کاردەکەن بۆ پارە، زۆرێک لە خەڵکی بوونەتە کۆیلەی پارە و هەمیشە لە بەڕێوبەرەکەیان تووڕەدەبن من پرسیارمکرد ئایا خوێندن بۆ ئەوەی پارەکارت بۆ بکات تەواو کۆرسێکی خوێندنی جیاوازنیە، لەوەلام داگوتی بەڵێ "بەدڵنیاییەوە". "من لەسەر

بەڵێنەکەی خۆم و تۆفێرەکەم ئەوەی بەڵێنم پێدابووی بەلام بە ماوەیەکی زۆر"

باوکی دەوڵەمەندم گوتی "کوڕی خۆم تۆ لەتەمەنی ۹ ساڵیەوە هەستت بەوە کردوە کە خەڵکی کاردەکەن بۆ پارە، بەلام ئەم دوومانگەی لای من کاردەکەیت ئەوەندەی کەسێکی ٥٠ساڵە بیرو بۆچوونتهەیە دەربارەی ئەوەی خەڵکی چی دەکات". من گوتم لەمەتێناگەم ؟ گوتی باشە تۆ هەستت چۆنبوو کاتێ لە سەرەتا چاوەڕێت دەکرد بۆ ئەوەی کە دەتمەزرێنم و وەکاتێکیش کە داوای پارەی زیاترکرد بۆ یەکەم جار؟ "زۆر سامناکبوو" باوکی دەوڵەمەندم گوتی ئەگەر تۆ کاریکەیت بۆ پارە ئەو ژیانی تۆ هەروەک زۆر بەی خەڵکدەبێت. باشە هەستت چۆنبوو کاتێ خەتو مارتن ۳ دیمی دەخستە دەستەوە بۆ سێ کاژێر کارکردن؟ تۆ من هەستم دەکرد ئەمە بەپێی پێی پێویست نیە، هیچ نیە، زۆر خەمباردەبووم. هەروەت چۆن کارمەندەکانی تر هەستیان چۆنە کاتێك کە پارەی باجو و کەمکراوەیەکی تر کە لەپارەمانگانەیان دەبڕدرێت، لەکۆتایدا تۆ ئەو بڕپارەیە بەدەست دەهێنی ١٠٠٪.

من گوتم زۆربەی کارمەندان و کریکارەکان ئەو بڕەپارەی وەردەگرن هەموویان دەستناکەوێت؟ باوکی دەوڵەمەندم گوتی نەخێر لەسەرەتا حوکمەت بەشێکی لێدەبات. چۆن ئەمکارە دەکەن؟ باوکی دەوڵەمەندم گوتی " لەڕێگەی باجەوە. بۆنموونە ئەگەر تۆ پارە بەدەست بێنی دەبێت باجبدەیت و یان کاتێ تۆ خرمەتگوزاریە بەکاردەهێنی دەبێت باجبدەیت، یان کاتێ تۆ پارەکەت دادەنێی لە بانکا یان کاتێ تۆدەمریت بۆ ئەمانە دەبێت باج بدەیت".

چۆن خەڵکی ڕێگە بە حوکمەتدەدا ئەم کارەبکات؟ باوکی دەوڵەمەندم گوتی " ئەخێر خەڵکی هەژار و چینی ناوەند ئەوکارە دەکەن. باوکی دەوڵەمەندم گوتی من گرەو لەگەڵ تۆدەکەم کە من زۆر لەباوکتم پارە دەست دەکەوێت بەڵام ئەو زۆرتر باجدەدات" گوتم چۆن ئەمە دەبێت؟ بۆچی خەڵکی ڕێگە دەدەن بە حوکمەت ئەم کارەبکات؟ بەڵام باوکی دەوڵەمەندم بەبێدەگی دانیشت. من تێگەیشتم لەجیاتی ئەو وادەخوازێ لەجیاتی ئەوەی قسەبکەم گوێبگرم لەکۆتایدا من هێمنبوومەوە و بەڵام ئەوەی بیستم زۆر نیگەرانیکردم. من درکم بەوەکرد کە من هیچ نیم دەربارەی ئەمە. لەوکاتەدا باوکی دەوڵەمەندم گوتی " تۆ ئامادەی فێربیت؟ "

سەرم بۆ لەقاند. گوتی" هەروەکو پێشتر باسم کرد چەند شێکی پێویست هەیە دەبێت فێری بیت. یەکەم دەبێت فێربیت کە چۆن پارە کاربکات بۆ تۆ لەژیانتا. زۆرێك لەخەڵکی دەچن بۆ کۆلێژ و دوخوێنن بۆ ماوەی ٤ ساڵ پاشان خوێندن تەواودەکەن من دەزانم کە خوێندم لەبواری پارەدە بەردەوام دەبێت بۆ ماوەی ژیانم. لەبەرئەوەی من بۆم دەرکەوتوە ئەوەی دەیرام بریتە لەوەی زۆرتبزانم و پێبوستە بیزانم زۆر بەی خەڵکی هەرگیز ناخوێننەوە لەم بوارەدا. بەڵکو ئەوان تەنها دەچن کاردەکەن و برێك پارە بەدەست دەهێنن، پارەکەیان لە بانك دەدەنێن. ئەم ئەو کارە لەپێشتانەیە کە ئەنجامی دەدەن. ئەو خەمباردەبن کاتێ کێشەیکی پارەییان بۆ دێتە پێش. لەوکاتەدا ئەوان وابیدەکەنەوە کە تەنها پارە دەتوانێت کێشەکە چارەسەرکات ئەمەش لەئەنجامی ئەوەی ئەوان زیباری کەمیان هەیە دەربارەی راستی ئاموری، ئەو کێشە کەیە

من گوتم" باوکی من کێشەی زۆری هەیە دەربارەی باجدا ئەمە لەبەر ئەوەیە کە ئەو لەپارە تێنەگەیشتوە؟" گوتی "سەیرکە" باج یەکێکە لەو نیشانەی کە دەبێت فێری بیت سەربەو لقیە کە دەبێت پارە کاربکات بۆ تۆ نەک تۆ بۆ پارە. ئەمڕۆ من دەمەوێت بزانم کە تۆ بەشتا تامەزرۆی زانیر فێربیت دەربارەی پارە. بەڵام زۆربەی خەڵکی وانین بەڵکو دەچن بۆ قوتابخانە و نمرەیەکی بەرز بەدەستدێنن ودەچنە زانکۆ و فێری پسپۆڕیەدەبن لە بوارێکدا و کارێك دەدۆزنەوە پارەیەکی باشیان دەست دەکەوێت پاشان کاتێ بەخۆیان دەزانن لەکێشەیەکی پارەی زۆر گەورەدان. پاشان ئەوان ناتوانن وازبێنن لەکارکردن. بۆیە لێرەدا بەدی ئەوەمان بۆ دەردەکەوێت کە پارە کاربکات بۆتۆ یان تۆ کاربکەی بۆ پارە. جارێکی تر پرسیاری لێکرمەوە گوتی" تۆ تامەزرۆی بۆ فێربوون دەربارەی پەر؟" سەرم بۆ لەقاند گوتم "بەڵێ "

زۆرباشە بگەڕێرەوە بۆ سەر کارەکەت بڵم ئەم جارە هیچت نادەمێ ڕەم چی؟ گوتم "هیچت نادەمێ" تۆ دەبێت کاربکەیت وەك پێشو وات سێ کاژێرلە شەمماندا بەڵام یەك سەنتت نادەمێ. چونکە تۆ نەتگوت "کەمن کارناکەم بۆ پارە" کەواتە من هیچت نادەمێ. بڕوا بەوەناکەم کە گوێم تێرەبوو. بەڵام من پێشتر قسەم لەگەڵ ماك کردوە نە پاری نووە کە کارم بۆ بکات بە خۆڕای. من بەدەنگی بەرز گوتم ئەو ناتپەروەری نیە تۆ پێویستە شتێ پارەم بدەیتێ. گوتی " تۆ نەتگوت دەمەوێ فێربم ئەگەر تۆ ناتەوێ فێربیت، کاتێ گەورەبوویت تۆ وەك ئەو دووژن و پاوەت لێدێت کە لەژوری میوانەکەمدا دانیشتوون و تەنها کاردەکەن بۆ پارە. من هیوای ئەوە دەخوازم کە کەسی وا دەنمەوزێنم. هەروەك ماوکت کە پارەیەکی

زۆری بەدەست دێنێت بەڵام ئێستا زۆربەی پارەکانی لەدەست دەدات و دەچێتە ژێرباری قەرزێکی زۆرەوە. واتا ئەگەر تۆ بتەوێت پارە کێشەکات بۆ چارەسەرکات ئەوا من و تۆ دەگەڕێینەوە بۆ سەر هەمان ڕێکەوتنامەکەی پێشو، واتا ١٠ سەنت بۆ هەر کاژێرێ. تۆ ئەتوانیت ئەوە بکەی کە خەڵکی دەیکات و لەسەر ڕاهاتوون بەڵام چیتر پێویستناکات چیتر سکاڵابکەیت دەربارەی کرێکەت، ئەگەر بەکەمت زانی بچۆ کارێکیتر بۆ خۆت بدۆزەرەوە. من گوتم "باوکی دەوڵەمەندم ئێستا چیکارێك پێویستدەکات بیکەم؟ باوکی دەوڵەمەندم بەسوکی دابەسەرمدا و گوتی " ئەمە بەکاربێنە" ئەگەر تۆ ئەمە بەکاربێنی بەباشی ئەوا زۆر سوپاسی من دەکەیت بۆ ئەو دەرفەتەی پێمداوی، چونکە تۆ دەبیتە پارێکی دەوڵەمەند. من سەرم لێشوابوو نەمدەزانی چی بڵێم ئایا من بۆ ئەوەنەمام کەپارەکەم بۆزیادکات، کەچی ئێستا بێبەرامبەر کاردەکەم. دووبارە باوکم گوتی مێشکت بەکاربێنە، بچۆرەوە بۆ سەر کارەکەت.

وانەی یەکەم

دەوڵەمەند کار ناکات بۆ پارە

من لەبەر خۆمەوە دەمگوت خۆمن لای باوکی هەژارم گوتم دەچم بۆلای بۆ ئەوەی پارەکەم بۆ زیادبکات، کەچی بەمن بەرامبەر کاری بۆدەکەم، باشە من چۆن باوکم تێگەیەنم کە خۆم بەبەشی تێنەگەیشتووم. بۆ نزیکەی سێ هەفتە من و هاورێکەم کارماندەکرد لە شەماندا بە بێ بەرامبەر کارەکەمان تیگەارنی نەدەکردین و ڕاهاتبووین لەسەری بەڵام پارەکە و کڕینی کتێبەکان لەدەس چوو. بۆ سێیەم هەفتە باوکی دەوڵەمەندم هات بۆلامان لە مارکێتەکە، کاتێ ئێمە کرماندەکرد گوێمان لە دەنگی مەکینەی سەیارەیەبوو گوڤایە و باوکی دەوڵەمەندم هاتۆوەوە و سلاوی لە خاتو مارتینکرد. پاش زانی کەچی دەگوزەرێت لە مارکێتەکەن چوو بۆ لای مجەمیدەکەو دوو ئاسکرێمی بۆ دەرهێنابوو دای پێمان و گوتی" بابڕۆین پیاسەبکەین"

من و هاورێکەم لەگەڵی ڕۆیشتین بۆ پیاسە بۆ شەقامەکان و پارکەکان لەسەریک پارکێک دانیشتین ئاسکرێمەکەمان دەرهێنا و دەستمانکرد بەخواردنی. باوکی دەوڵەمەندم گوتی: ئێستا چۆنن لەگەڵ کارەکەتان ؟ مایک گوتی"من باشم"منیش سەرم ڕاوەشان واتا منیش هەروەها. پاشان گوتی" هیچ فێربوون؟" هەردووکمان وایپشانماندا کە هیچ فێرنەبووین

لە داوەگەورە کەی ژیانت خۆت ڕزگارکە

زۆر باشە ئێستا ئێوە بیرکردنەوەیکی نوێتانهەیە، ئەگەر ئێوە ئەم وانیە فێربوون ئەوا ئێوە شێوازی ژیان گۆڕاوی بەسەردەبەیت بۆ ئازادی زیاتر و ئاسایشی. ئەگەر ئێوە تێنەگەیشتوون لەم وانەیە ئەوا ژیان بەسەردەبەن وەك خاتو مارتین و هاوڕێکان کە یاری دەکەن لەو پارکە. ئەوان کاری باشدەکەن بەڵام پارەیەکی کەم وەردەگرن و زیاترگرنگی بە کرێ کە بۆهەمیشەی ژیانیان بێت واتا موچەخۆری حوکمەتی لای خۆمان کە خانەنشینین دەداتێ پاش خانەنشینبوونت. ئەگەر بوونی پشو لە نێوان سێ هەفتەکەدا و پارەی خانەشینن دڵخۆشتدەکات ئەوا من بۆ هەرکاژێرێ ۲۵ سەنت دەدەمێ. بەڵام ئەمانە دەبێت کاری باش ئەنجامبدەن. یان ئێوە ئەوتان بەلاوەخۆشە؟ من گوتم "بەڵێ. "

دووبارە پێکەنین گەڕاینەوە بۆ دەموچاوی باوکی دەوڵەمەندم. خاتو مارتین وەك دایکم وایە، من هەرگیز ئەو بێزارناکەم بەڵام لەوانەیە لەگەڵ ئێو دڵڕەقبووبێتم چونکە ویستوومە ئەو ئامانجەی هەمە بگەیەن بە ئێوە. بۆ ئەوەی جواتر لێی تێبگەن زۆربەی خەڵکی سود لە بیرکردنەوەین وەرناگرن چونکە بیرکردنەوەیەکی تەسکیان هەیە زۆربەی خەڵکی ئەو داوەحەرابەی خۆیان نابینن کە تێیدان.

من و هاوڕێکەم زۆر دڵنیانەبووین لە مەبەستەکەی، تائێستا بەشەکانی ئەو ئیمەی نیگەرانەکرد. چونکە ئەو دەیویست بە هەرڕێگەیەبێت ئێمە فێربکات. باوکی دەوڵەمەندم گوتی " ۲۵سەنت بۆ هەر کاژێرێك بەکەم

دەزانی؟ ئایا بەبیستنی ئەم هەواڵ لێدانی دڵت زیادی نەکرد؟ من سەر ڕاوەشاند و گوتم "ئەجێرکەمە بۆ من ١٥ سەنت وەك دۆلارێکوایە. "

پاشان گوتی " من دۆلارێکت ئەدەمێ بۆ هەر کاژێرێك. کەئەوەم بیست من بڕوام نەکردو دڵم زۆربەخێری لێیدەدات"، بەلام هیچم نەگوت. بەلام گوتی" ٢ دۆلار" کاتێ گوێمەوەبوو خەریبوو بتەقێمەوە لەخۆشیدا. پەش ئەو هەمووکارە من توانیم بۆ هەر کاژێرێك ٢دۆلار وەربگرم ببمە دەوڵەمەندتریم منداڵ لە ناوچەکە. من نەمدەتوانی وێنای ئەوەبکەم ک ئەو بڕپارەیەکم دەست دەکەوێت. بۆیە من دەمویست بڵێم بەڵێ ڕێکەتنی لەگەڵبکەم. چونکە من دەتوانم پاسکیلی نوێ بکڕم و یاری نوێبکەم و پیشانی هاوڕێکانمی بدەم کەمن دەوڵەمەندبووم، بۆ نموونە جمی هاوڕێم کە چیتر پێیوست ناکات بەمندالکی هەژارم بزانێت. بەلام من چۆن بتوانم کە زمانم بکرم بەهەرێکەیەك بێت دەربارەی ئەوپە بەدەستم هاوردووە وەها هەستم دەکرد کە لەوانەیە مێشکم بەتەواوی کوژابێتەوە و چونکە من زۆد بەحرایی ئەو٢ دۆلارەم دەویست.

ئاسکرێمەکە تۆایەوە و بەم خوارد بەدەستما هاتبووە خوارەوە. کاتێ باوکی دەوڵەمەندم دەرکی بەوەکرد کە ئێمە چاومان ئەبلقبوو و مێشکمان حالیبوو. ئەو دەیزانی کە دەیەوێت ئاڤیمانبکاتەوە و ئەو هەستەی ئێمە مەبەستلێی ڕازیبوونمانە بە مامەڵکە. ئەو دەیزانی کە هەندێ مرۆڤ زۆد لاوازەو دەتوانێ بە پارە بیکرێت. لەهەمانکاتدا ئەو دەیزانی کە هەندێکەس هەرگیز بەپارە ناکرێن. پرسیارەکە لێرەدایە کێ زۆر سەهێزە؟ ئەو هەژارەها کەسی تاقی کردۆتەوە لە ژیانیدا. واتا هەرکەسێ بیوێت کاری بۆ بکات تاقدەکاتەوە.

پاشان گوتی ٥ دۆلار

بێدەنگیە لە ناخی مندا هەبوون هەستی دەكرد هەندێشت گۆڕاوە. ئۆقەرەكەی زۆر گەرە و جێبەجواسەبوو. لەوتەمەنی منداڵیمدا كە تائێستا من هەر منداڵێكم و ٥ دۆلار وەردەگرم بەڕاست بۆ من زۆربوو. بەبێدەگی دانیشتین و سەیری یەكتریمان دەكرد بەگەڵ هاوڕێكەمدا. من هەستم دەكرد ڕۆحم زۆر لاوازە بۆ پێویستبوو بێدەنگبم هەستم دەكرد تەواو دڵنیابوومەتەوە دەربارەی كرێی ڕۆژانەكەمان. هەستم دەكرد مایك هەمان هەستیمنی هەبوو. باوكی دەوڵەمەند بەنەرمیەوە گوتی " زۆر باشە " زۆربەی كەسەكان خاوەنی بەهای خۆیانن چونكە ئەوان مرۆڤن و مرۆڤیش خاوەن هەستی خۆیەتی هەر لەڕووی ترس و تامەزۆری و چاوبرسیە. بۆ نموونە ترس بەبێ بوونی پارە هاندەدات كاریەبشی بكەیت، پاشان كرێكەی خۆی وەردەگرێت. هەروەها هەستی چاوبرسی و تامەزۆزی وامان لێدەكات كە بیربكەینەوە لەو شتە سەرنجڕاكێشانەی كە بەپارە دەكڕدرێت. شێوازیش پاش ئەو دەخوێنرێت.

گوتم شێواز چیە ؟ شێواز واتا هەستان و ڕۆیشتن بۆ كار و دڵنی باج و كاركردن. ژیانی ئێمە لەسەر درووشت دەڕاوت یان ئەواتا دەترسین یان یان زۆر چاوبرسین. واتا ئەگەر پارەی زیادیان بدەینێ ئەوا ئەوان بەردەوام دەبن لە سووڕە ڕۆژانەیە و پارەكانیان سەرفدەكەن لە شتێك كە سودی زۆریان پێناگەیەنێت. بۆیە من ناوم ناوە باری ڕەیت ڕەیس. مایك گوتی " ئایا هیچ چارەسەرێكی ترمان هەیە؟ باوكی دەوڵەمەندم گوتی " بەڵێ ڕێگەی ترمان هەیە بەڵام كەمێ لە خەڵكی دركیان پێكردووە". مایك گوتی " ئەو چارەسەرە چەی ؟ لەوەلام دا باوكم وتی " ئەوە ئەوشتیە

کە ئاواتم پێدەخوازم و بەهیوای ئەوەم ئێوە فێربن لەڕێگەی خۆمەوە بە کارکردن و خوێندن. هەر لەبەر ئەوو من لە سەرەتادا پارەم لێبڕین و بۆم کەمرنەوە مایک وتی "ئەمە هەموو ئامانجەکەتبوو؟" "ئێمە زۆر بەباشی کارمان دەکرد و حۆمان زۆر ماندوودەکرد. باوکی دەوڵەمەندم وتی یەکەم هەنگاو بەڕاستگۆی وترا" مایک وتی "ئێمە درۆمان نەکردوە" باوکم گوتی "من ئەم گوتوە ئێوە درۆتان کردوە" وتم باشە ڕاستی یانی چی؟

باوکی دەوڵەمەند پێیگوتم هەستت چۆنە؟ مەبەستم ئەوەیە تەنها بۆ خۆت نەك بەکەسی کەبڵێیت.

وتم "تۆمەبەستت ئەو کەسانەی کە لە پارکەکاکە یاریان دەکرد ئەوانەی کە کار بۆ تۆدەکەن واتا خاتو مارتی وەها ناکات؟ وتم "من گومانم هەیە" نەبری ئەوەی ئەوان بترس لە نەبوونی پارە نەتوان بەرەنگاری ئەو ترسەیان ببنەوە، وەلام دانەوەی ئەوا زیاتر بەهەست و سۆزە نەك بەبیرکردنەوەیە واتا میشکیان بەکار ناهێنن". باوکی دەوڵەمەدم بەسروکی دەستی دەبەسەرمادا. گوتی "ئەوان کەمێ دۆلاریان دەست دەکەوێت دووبارە هەست و سۆز و چاوبرسێتی بەسەریاندا زاڵدەبێت. دووبارە هەمان وەلامیان دەبێت. لە جیاتی ئەوەی بیربکەنەوە.

مایك وتی ئایا هەست و سۆز بەکار دێنن لە جیاتی بیرکردنەوە؟ زۆر ڕاستە بەڵێ لە جیاتی ئەوی ڕاستیکەی بڵێن دەربارەی ئەوەی هەستیان چۆنە، ئەوا کاردانەوەیان بە هەستو سۆزە بیرکرنەوە بەکار نەهێنن زۆر دەترسن، دەچن بۆ کارکردن بەهیوای ئەوەی ئەو پارەییەی وەری دەگرن کێشەی ترسەکەیان بۆ چارە سەرکات. بەلام بەپێچەوانەوەیە دووبارە

ترسەکۆنەکە نیگەرانیان دەکات بەڵام دووبارە دەچنەوە بۆ کارکردن بە هیوای ئەوەی پارە ترسەکەیان دامرکێنێتەوە. بەڵام دووبارە هەمان ئەنجامیان دەبێت. ترس بۆتە دەوێک بۆیان لە کاتی کارکردنیان. کاتێ دووبارە دەچنەوە بۆ کار پارەیان دەستدەکەوێت بەهیوای ئەوەی ترسەکەیان بڕەتەوە. هەموو ڕۆژێ کە هەڵدەستن لە خەو ترسە کە هەڵیان دەستێنێت. ئەم ترسە بۆ ملوێنەها خەڵکی وایە کەزۆربەی خەڵکی نیگەران دەکات تەنانەت وایان لێدەکات شەوان خەویان لێنەکەوێت. ئەوان هەڵدەستن و دەچن بۆ کار بۆ ئەوەی پارەیان دەستکەوێت بۆ ئەوەی ترسەکەیان نەمێنێت کە زۆر نیگەرانی کردوون، ئەو پارەی بەدەستیان هاوردووە ڕۆژانە سەرفیدەکەن و پەتی دەکەنەوە پاستیە کەی بڵێن دەربارەی هەست و سۆزیان.

پارە ژیان و ناخی ئەوان کۆنترۆڵکردوە. بەئارامییەوە باوکم دانیشت و بەردەوام بوو لە قسەکردنی. بەڵام بەڕاستی ئێمە لێی تێنەدەگەیشتین دەربارەی ئەویە دەیڵێت. بەڵام تەنها ئەوە تێگەیشتم کە من سەرسامبووم بۆچی گەنجەکان کاتێ گەورەدەبن پەنە پەل دەکەن بۆ ئەوی کاربکەن. بەڕای من ئەم کارە زۆر باشنیە و دڵخۆشیان ناکات. بەڵام هەندێک هۆکار وایەوێ دەکات کە پەلە بکەن بۆ کرکردن باوکیدەوڵەمەندم گوتی " من لە تۆ تێگەیشتم کە مەبەستە چی بڵێی بەڵام من دەمەوێت لە دڵو و تەڵیە ڕزگارتان بکەم، چونکە بەڕاستی ئامانجی من ئەمەیە. نەک تەنها دەوڵەمەندبن چونکە دەوڵەمەندی هەموو کێشەکان چارەسەرناکات. "

وتم "واتا پارەکێشەکان هەمووی چارە سەرناکات"وتی "بەڵێ هەموو کێشەی چارەسەر ناکات" بەڵێ ڕێم بدە با باسی هەستەکانی

ترسان سۆ بکەم، وەک حەزپێکردن یان ویستن یان داخوازی کردن هەندێکەس بەمە دەڵێن چڵێسی. بەڵام من پێیدەڵێم حەزپێکردن، شتێکی ئاسیە ئەگەر تۆ ئارەزوی شتێك بکەی بتەوێت و بتەوێت باشتری بکەی و دڵخۆشکات و ئارامتکات زۆربەی خەڵك کاردەکەن لەبەر حەز ئارەزوویان ئەوان حەزدەکەن پارەیان هەبێت بۆ خۆشیگوزەرانیی ئەوان وادەزانن ئەمە بەپارە دەکرێت. بەڵام ئەگەر هەرخۆشیەك پارەیپێبێت ئەوا ماوەکەی کەمدەبێت، هەر خێرا زوو حەزیان زیادەکات و پێویستیان بەپارەی زیاتر دەبێت بۆ پڕکردنەوەی ئارەزوەکانیان و خۆشگوزەرانیەکی زیاتر، هەروەها بەردەوام دەبن لەسەر کارکردن وادەزانن پارە ڕۆحیان ئاسودەدەکات. ئەم هەموو کێشەیە بە هۆی ترس و حەزکردنەوە پەیدیێت، بەڵام پارە ناتوانێت چارەسەریکات.

مایك وتی "تەنانەت خەڵکە دەوڵەمەندکانیش "

باوکی دەوڵەمەندم گوتی "خەڵکە دەوڵەمەندەکە یەکێکن لەوان" لەڕاستیدا دەوڵەمەندەکان دەوڵەمەند بوون لەبەر ترسەکەیان نەك لەبەر حەزەکانیان. ئەوان وابیردەکەنەوە بەبوونی پارە ترسەکەیان لەسەر کەمدەبێتەوە، بەڵام لەڕاستیدا ئەوان کەسە بەترسەکەیان ئەدەن نەك کۆتای پێهێنانی، واتا هەژاری لای ئەوا ترسێکی زۆرگەورەیە. من زۆرێك لە خەڵکی ملیۆنێر دەناسم کە ئێستا زیاتر دەترسێت لە پێشووی کە هەژاربووە، ئەوان زۆر دەترسن کە ئەو سەروەت و سامانەی هەیەیە لە دەستی نەیەن. ئەم ترسە وائەوان دەکات کە دەوڵەمەندبن بەڵام نیگەرانیان زیاتردەبێت. ئەوان نایانەوێت کە ئەوشتانە هەیانە لەدەستی بدەن وەک سەیارە و خان و پارە ئەرزەوکە بەدەستیان هاوردوە

هەرکاتێ هاورێکانیان پارەیان لەدەستدا ئەوا ئەوان زۆر نیگەران دەبن. ئەوان بەو هەستانەی دەگرینەبەر زۆر نیگەران دەبن و هەمیشە بەدوای پارەوەن."

من وتم " واتا هەژارەکان دڵخۆشن؟" وتی "نا پێچەوانیە" چونکە ئەوانەی هەژارن هەمیشە بیر لە بەدەستهێنانی پارە دەکەنە و باشتربوونی ژیانیان. باوکی دەوڵەمەندم گوتی " ئەگەر ئێستا کەسێک هەژا بێرەدا تێپەرێت و بۆ خواردن بگەرێت وشلەژابێت ئەوا هەرسێکمان پارەیمان پێیدا دێتەوە بەڵام لەوایە پێشتر گوێمان پێنەدابە".

لەوکاتەدا، باوکی دەوڵەمەندم کیفەکەی دەرهاورد ودۆلارێک دایە پیرەژنێکی پیر کە خەڵکە هەژارەکەی ئەو ناوچەیە ئەمەیانبینی خێراهاتن و داوای پارەیان لێکرد و ئەم دای پێیان، زۆر سوپاسیانکرد.

باوکی دەوڵەمەندم وتی " ئەو زۆر جیاوازییە لە ئەو کرێکارانەی لای من کاردەکەن" هەروەها دەیگوت من زۆر خەڵکم بینیەوە کە دەڵێن ئێمە زۆر بەدوای پارەوەین، کەچی ئەوان کاردەکەن بۆ مزیکەی هەشت کاژێر و ئەو راستیە پەت دەکەنەوە کە بۆ پارە کاردەکەن ئەو داڵی پارەن، باشە ئەگەر ئەوان پێویستیان بە پارەنیە بۆچی کار دەکەن؟ پێم وابێت ئەوانە شێتن لە واتەی بەس پارەکۆدەکەنەوە. من بەبێدەنگی دانیشتبووم و گوێم لە باوکی دەوڵەمەندم دەگرت، لەکاتەدا من وتەکەی باوکم بیرکەوتەوە کە کە زۆربەی کات دەیگوت من زۆر دڵخۆشنیم بە پارە. ئەو هەمیشە دەیگوت بۆیە کاردەکەم چونکە کارە کەی حەزم حەزشدەوێت.

من وتم "ئێمە ئێستا چیبکەین؟" واتا کارێکەین هەتا واز لە ترس و بەدواکەوتنی حەزەکانمان بهێنین؟"

باوکی دەوڵەمەندەکەم گوتی " بەخێر ئەمە کاتمان بەفیڕۆدەبات" هەستەکانمان دەریتن بەشێک لە مرۆڤبوونمان و شتێکی ڕاستیە، بەلام وشەی سۆز هەستەکانمان بەگوێرەی هێزەکەیەتیت، واتا تۆ ئەتوانیت ئەو هەست و سۆزانە بەکاربێنی لە بەرژەوەندی خۆت نەک لەدژی خۆت. مایك وتی واو باوکی دەوڵەمەندم گوتی " نیگەران مەبن دەربارەی ئەوەی دەیڵێم. " من زیاترتان فێردەکەم بۆ ساڵانی داهاتوو. بەلام تەنها ئێوە تێبینیکەرین تەنك بەرپەرچدەرەوە. زۆربەی خەلکی نازانن کە هەستەکانیان لە لایەن بیکرنەوەیانەوە بەڕێوە دەچێت. سۆزی تۆ سۆزەکانتە و ئەگەر بتەوێت سۆزو بەڕێوەبەری ئەوە لە پێشدا بیکرنەوەت بەڕێوەبەرە.

من وتم " ئەتوانیت بە نموونە بۆم ڕوونکەیتەوە؟"

زۆر باشە نموونەیەکت بۆ دێنمەوە. بۆ نموونە کەسێك دەڵێت من پێویستە کارێك بدۆزمەوە. لەم کاتەدا هەست و سۆزی بیکردنەوەی بەڕێوەدەبەن. واتا ترسی لەنەبوونی پارە لەبیرکدنەوەیەوە سەرچاوەدەگرێت. من وتم " زۆربەی خەلکی پێویستیان بەپارەیە ئەگەری قەوالیان هەبێت بۆ ئەوەی پارەبدەن. باوکی دەوڵەمەندەکەم گوتی " تۆ زۆر ڕاستە" هەروەك پێشتر وتم ترس بیکرنەوەیان بەڕێوەدەبات. مایك وتی " من لەمە تێناگەم. " باوکی دەوڵەمەندەکەم گوتی بۆ نموونە ئەگەر ترس لە نەبوونی پارە زیادی کرد. ئەوا لەجیاتی ئەوە ئەوان دەچن کارێك دەدۆزنەوە بۆ ئەوەی کەمێك دۆلاریان

دەستکەوێت و ترسەکەیانی پێ بڕەوێتەوە. لەوانەیە ئەوان ئەم پرسیارەیان لا دروست بێت ئایا کارکردن چارەسەری ترسەکەمان دەکات بۆ ماوەیەکی درێژ؟ بە بۆ چوونی من نەخێر. چونکە ئەگەر تەسەیری ژیانی کەسەکان بکەیت بدرێژای ژیانیان ئەوا بۆت دەردەکەوێت کە کارکردن چارەسەرێکی کورت خایەنبووە بۆ کێشەیەکی ماوە درێژ.

من وتم " باوکم هەمیشە پێم دەڵێت کە بچۆ بۆ قوتابخانە و نمرەیەکی باش بەدەستبێنە و کارێکی باش بدۆزەرەوە. باوکی دەوڵەمەندەکەم گوتی " بەڵێ من لەمە تێدەگەم زۆربەی خەڵکی ئەم ئامۆژگاریە دەکات و زۆر بەباشی دەزانن بەبێ هیچ ترسێك هەمیشە ئەمە دوبارە دەکەنەوە. " من وتم "واتا ئەو لە ترسا ئەمەی گوتوە؟" باوکی دەوڵەمەندەکەم گوتی " بەڵێ" چونکە ئەو ئەترسێ کە تۆ داهاتوویەکی ڕونت نەبێت بۆیە ئەو ئامۆژگاریەت دەکات بەخەڵت لێیوەرمەگرە". وا دەزانێ ئەو ترسەی کەئەو هەیەتی دەد گەرانەیە. خوێندن و کارکردن شتێکی زۆرگرنگ و لای ئەو. بەلام کێشەی ترسەکەی چارەسەر ناکات. ئەگەر تۆ وریتبیتەوە لەوانە کە بەیانیان زوو هەڵدەسن بۆ ئەوەی چەند دۆلارێکیان دەستکەوێت ئەم چی وایان لێدەکا بێگومان ترسەکەیانە. هەر لەبە ئەمە باوکت پێدەڵێت بچۆ بۆ قوتابخانە چونکە ترسیان لە کێشەی ئابوری هەیە.

فێری پاشن من وتم " ئەی تۆ ئامۆژگاریت چیە؟ باوکی دەوڵەمەندەکەم گوتی " ئامۆژگاری من بۆ ئێوە ئەوەیە فێری زانستی پارەبن و پسپۆڕبن تێیدا بەبێ ئەوەی بترسن" بەلام ئێوە ئەوە لە قوتابخانەدا فێرنابن ئەگەر ئێوە ئەو فێرنەبن ئەوا دەبنە کۆیلەی پارە. ئەم زانستە ئەگەر

ئێوە فێری بن ئەوا لەکۆتاییدا هەستی پێدەکەن. ئەو دەیویست لە ئێمە کی بیرکەوەمان تەواو فراوانبێت و درک بەشتەکانبکەین وەک ئەوەی خان مرتن و کریکارەکانی تر درکی پێناکەن. باوکی دەوڵەمەندەکەم گریکی بەمە زۆر دەدەت و نموونەکانی سەرەتا کە دەهێنایەوە زۆر بیگەرانی دەکردین. بەلام من هەرگیز ئەوانە لە بیرناکەمن ئەمڕۆ بیکرێوە ریبز فراوانبوو لە پێشوو.

چونکە من ئەتوانم درک بەو دلو قەفەزەکەم کە زۆری لە خەلکی گرتوە، تۆ سەیرکەی، ئێمە لە کۆتاییدا هەموومان کریکارین و بۆ چەندەستێکی جیاوار کاردەکەین. بەلام من تەنها دەمەویت ئێوە رزگاربکەم لەو داوەی زۆری لە خەلکی پێوەدەبێت. هۆکاری ئەم داوەش بریتیە لە سۆز هەستەکانی خەلکی وەک ترس و حەرلێکرد و خواستن. تۆ ئەو نوانی ئەوانە بەکار بێنی لە بەرژەندی خۆت نەک لە دژی خۆت، ئەوە ئەوەیە من دەمەرێت ئێوە فێربکەم. بەلام من نامەویت تەنها ئێوە فێری بەدەست هێنانی پارەبکەم چونکە ئەمە ترس و حەزەکان کەمناکاتەوە. ئەگەر تۆ پارە بەدەست بێن بەلام نەتوانی کۆنترۆلی هەستەمنت بکەی ئەوە دەوڵەمەند دەبێت بەلام دەبیتە کۆیلەی پارەکەت. وتم "ئا ئێمە چۆن ئتوانین لە داو قەفەزە رزگارمانبێت؟"

وتی "یەکێ لە هۆکارەکانی هەژاری و کێشەی ئابوری بریتیە لە ترس و ئەرانی، نەک حوکمەت و ئابوری و دەوڵەمەندەکان" ئەوە ئەو هەستی ترس وبەرانی کە خەلکی دەهێڵنەوە لە دەوەکەدا.

ئێوە دەتوانن بچن بۆ قوتابخان وبروانامەی کۆلیژێ بەدەستبێنن بەلام من فێرتاندەکەم دەربارەی چۆن رزگارتابێت لەو داوە. مەتەڵکە

خەریە هەڵدێینی، باوکی هەژارم خوێندی باڵای خوێندوە وکارێکی باشی هەیە. بەلام قوتابخانە هەرگیز ئەوەی فێرنەکردوەم دەربارەی پارە و چارەسەرکردنی کێشەی ترس و دڵوەکە، لای من زۆر ڕوونبوو من دووشتی جیاواز فێربووم لە باوکەکانەوە. مایك وتی "تۆ باسی ترستکرد بەنەبوونی پارە ئەی ئایا هەستەکانمان چۆن کاریگەری هەیە لەسەر بیکردنەوەکان؟" وتی باشە تۆ هەستت چۆنبوو کاتێ من پارەم بۆ زیادکردی؟ ئایا تۆ تێبینی حەزەکانت کرد کە چۆن زیادی کرد؟ هەردووکامان سەرمان لەقاندوو گوتمان "بەڵێ"

زۆر باشە بەلام تۆ باسی هەستەکانی خۆت بۆنەکردی کەتوانیوەتە لە بەرژەوەندی خۆت بەکاریانبێن، کەئەوە زۆر گرنگە لە ئێستادا، ئەو شتانە چیە کەوالە هەستەکانادەکات بەسودی خۆمان بەکاری بێنی بۆ ماوەیەکی درێژخایەن؟ کەسەرەتایەکە بۆ نەزانی؟ زۆبەی خەڵکی هەربەدوای زیادبوونی پارە و کاری زیاتردا دەگەڕێن. هیچ بیر لەوەناکەنەوە کە هەستەکانیان لەجیاتی بیکردنەوە ئەوان بەڕێوەدەبەن. ئەم هەروەك گوێدرێژێ وایە کە خۆی کە خاوەنەکی بڕپاردەدت بۆ کوێ بڕوات نەك خۆی ئەو هەستەیش والە ئێمە دەکات خۆمان خۆمان بەڕوەنەبەین بەلکو هەستەکانمان بەڕێوەمان دەبەن.

مایك وتی تۆ مەبەستت ئەوەیە کە چکۆلاتە و بوکەشوشە وەك سوونەی توتی و گوێدرێژەکەوایە؟ وتی بەڵێ کاتێ تۆ پیردەبی کە چی نە نرخی بووکەشوشە هەرزیادەکات لەگەڵ خان و سەیارە و ماڵ و ئەوانەی کە هەستی خۆشیت لادروست دەکات. ترس پاڵ بەتۆوە دەنێت و هەستەکان هەمیشە بە هەمان شێوە دەکەن ئەمە ئەو دڵوەیە کە زۆربە

حەڵکی تێکەوتوە. مایک وتی وەڵامەکە چی بوو؟ ئایا ترس و هەستەکانمان مانای تەزاتیە؟ ئەی ئەگەر وابێت بۆچی خەڵکی دەوڵەمەند دەبن. پارە وەك گویزەری گوێدرێژەکەوایە هەمیشە بەدواوەیەتی. گوێدرێژ هەمو هێزەکان بە بەدەستهێنانی ئەم گوێزەرە پێکدەداتەوە. باوکم بەردەوام بوو لە شیکردنەوەی نێوان ترس و رانیی درکپێکردن لە ژیانی سەختی مرۆڤایەتیدا یەکێ لە شکردنەوەکانی بریتی بوو لە وەستانی کەران بەدوای رابیار کەسی و بۆماوەیەکی بەردەوام سەرکێشیە کە لەوەدابوو کە سات بەسات تۆ چی بڕیارێك دەدەیت بۆ ئەوەی مێشکت بەکاربێنی باخو نا.

قوتابخانە زۆرگرنگە تۆدەتوانیت نمرەیەکی باش بەدەستبێنی و پسپۆڕیەکی باش فێربیت پاسان کارێکی باش بۆ خۆت بدۆزیتەوە دەبێتە ئەندامێك گرنگی کۆمەڵگا و لە هەمو کۆمەڵگایە پێویستیان بە دکتۆر و ئەندازیار و مامۆستا و سەربار و پۆلیس و هتد. ئەوانە هەموو کلتوری نەتەوەکەمان سەرکەوتودەکات بەڵکو زۆرێك لە خەڵك پاش تەواوکردنی خوێندن هیچ کارێك ناکەن. بێدەنگیەکی زۆر روی تێکردین و باوکە دەوڵەمەندەکەم رەزامەندی دەکرد، بەلام من زۆر باش نەشتە گرنگا تێیەگەیشتبووم بەلام وانەی مامۆستاگەورەکان هەردەمێنێتەوە بۆ ماوەیەکی زۆر زۆر تەنانەت ئەگەر ئەوانیش نەمرن.

هەروەك وشەکانی باوکی ئاریرم کە هێشتا وشەکانی دەزرنگێنەوە لەگوێمدا باوکە دەوڵەمەندەکەم گوتی من " ئەمڕۆ تۆزێ تێگەرێم بۆ چەند هۆکارێك" من دەمەوێت ئێوەش بەژدارین لە گفتوگۆکەماندا و هەمیشە بیر لە هاتو مارتینکەنەوە و هەمیشە بیر لە گوێدرێژیکەوە کە

پێشتر باسمانکرد. هەرگیز لەبیری مەکەن، لەبەرئەوەی ئەو دوو هەستە وەک ترس و حەزکردن ژیانتان بەرەو داوەکە دەبات.

ئەگەر ئێوە ناتوانن هەستەکانتان کۆنترۆڵبکەن ئەوا هەرگیز بیرلە هەڵەکانتان مەکەنەوە. ئەگەر پێت وابێت کە پارەی باش بەدەستبێنی و ئەو شتانە بیکڕی کە دڵخۆشت دەکات ئەوا شتێکی بێبایەخە. یان ئەگەر تۆ لە نیوەی شەودا خەبەرت بێتەوە بیر لەلای وەرەقەی قەرزەکانت بکەیتەوە کە چۆن بیدەیتەوە ئەوا ناخۆشترین ژیانت بۆ خۆت دروست کردوە. بۆ ئەوەی بژی لە ژیان ڕێژەی بەدەست هێنانی پارە ژیان نیە یان وابیر بکەیتەوە کار تەنها ڕێگەیە بۆ ئارامبوونەوەت و خۆشی ژیانت ئەوا شتێک بێ سودەو ئەوە داوەیە کە تێی کەوتووی. من دەمەوێت بە هەر ڕێگەیەک بێت لەم داوە ڕزگارتانبکەم. من زۆر خەڵکم بینیوە کە پارە ژیانیان بەڕێوەدەبات تکایە ئێوە ڕێگەمەدەن ئەوە ڕوبدات. تۆپێک پلاسیک لە ژێر مێزەکەدابوو باوکم هەڵی گرت و هەڵیدا بۆ دووە. من پرسیاریم لە باوکم کرد و وتم "ئەزانی چی کارێک لە ترس و هەستەکان دەکات؟"

وتی ئەزانی دەربارەی پارە هۆکارێکی زۆرە بۆ ترس و زیادبوونی هەستەکانمان. بۆنموونە دکتۆرێک کاتێک دەیەوێت پارەکەی زیادکات بۆباشترکردنی باری گوزەرانی خێزانەکەی، هەوڵدەدات نرخەکانی زیادکات بەزیادبوونی نرخەکانی چارەسەرکردنی تەندروستی گرانتر دەبێت بەمەش خەڵکی هەژار زەرەر دەکەن و خەڵکی هەژار لە ڕووی نەخۆشیەوە زیاتر لە دەوڵەمەند بەم هۆکارە تەنها خەڵکی هەژار زەرەرمەندکات ئەم نموونەیە بۆ مامۆستا و ئەندازیار و هەموو پیشەکانی تر ڕاستە بە ڕوودانی ئەم کارە ئەوا کەلێنێکی گەورە دروست دەبێت لە نێوان دەوڵەمەند هەژار

لە ئاکامدا هەژارەکەتێدا دەچێت و شارستانیێتیکی گەورە لە ناودەچێت شارستانێتی گەورە لە ناودەچێت کاتێ ئەم کەلێنە زیادی کرد لە نێوان خەڵکیدا. بۆنموونە ئەمەریکا. کەهەژاری زۆری تێدابووە لە مێژوودا و ئەوە خەریکە دووبارە دەبێتەوە کە ئێمە دەرزمان لە رابردوو وەرنەگرتوە.

واتا پێتوایە کە نرخ بەرزدەبێتەوە؟ وتی " نەخێر بەتایبەتی بە کۆمەڵگایکی خوێندن و حوکمەتێکی گەشەکردوو. نرخ پێیوستە بە تەواوی دابەزێ بەتایبەتی بۆ ئەم بیردۆزەمان. نرخ بەرزدەبێتەوە لەبەر ترس و هەست و سۆزەکانمان ئەویش بەهۆی نەزانیمانەوەیە. ئەگەر قوتابخانە ئێمە فێرکات دەربارەی پارە ئەوا ئێستا پارە زۆردەبوو و نرخ دادەبەزی. بەڵکو قوتابخانە فێرماندەکات کاربکەین بۆ پارە نەک بۆ ئەوەی کە چۆن هێزی پارە بەکاربێنین. مایک گوتی " لەقوتابخانە هیچ شتێکیە دەربارەی بازرگان و ئابوری واتا تۆ ئێمە هاندەدەیت کە بخوێنین بۆ بەشی بازرگان و مستەر بێنین تێیدا؟ بەڵێ زۆربەی کات باشە بەڵام قوتابخانەی بازرگانی قوتابیەکان فێردەکات ئەزموونیان هەبێت لە وەک بین کاونتەیە وات ئەوە کەسەی لە کۆمپانیایە کاردەکات. من بەهیوای ئەوەم کە بین کاونتەیەک کۆنترۆڵی بازرگانیەکات چونکەئەوان تەنها سەیری ژمارە و زیانکەیاندن بە خەڵك و بازرگانی دەکەن چونکە من ئەوانم دەمەزاندوە لای خۆم ئەوان تەنها بیرلە کەمکردنەوەی بەهاکان دەکەن و بەرزکردنەوەی نرخەکەی. کەهۆکارە بۆ زۆر کێشە.

مایك گوتی " ئەمە وەڵامەکەیە؟ باوکە دەوڵەمەندەکەم گوتی " بەڵێ" و تۆ دەتوانیت هەستەکانت بەکاربێنی بۆ بیرکردنەوەت نەك بیربکەیتەوە لە هەست و سۆزەکانت ئەوکاتەی تۆ بەباشی هەستەکانت بەڕێوەدەبەیت، کە ڕازیبی کاریکەی بە خۆڕای من دەزانم ئەمە تەنها هیوایە بەڵام هەرکاتێ من بەتۆم ڕاگەیان کە پارەت بۆ زیادەکەم تۆ فێردەبیت بیربکەیتەوە لە جیاتی ئەوەی بەهەستەکانت کاریکەیت. ئەمە یەکەم هەنگاوە. مایك گوتی " بۆچی ئەم هەنگاوە گرنگە؟ وتی تۆ ئارەزووی خۆتە ئەگەر بتەوێت فێربیت ئەوا من بە چەندەها ڕێگەی سەخت تاقیدەکەمەوە. کە زۆربەی خەڵکەکان لەوێبن و زۆریێ لە خەڵك بترسن بچنە ئەو شوێنەوە. ئەگەر تۆ لەگەڵ منبیت ئەوا فێرت دەکەم کە پارە کار بۆ تۆ بکات نەك تۆ بۆ پارە. گوتم " ئێمە چیمان دەستدەکەوێت ئەگەر لەگەڵ تۆ بین؟ یان ئەگەر ڕازی بین فێربین؟ وتی ئێوە ئەتوانن کۆنتڕۆڵی هەست و سۆز و ترسەکەتن بکەن وەك پێشتر پێم گوتن".

مایك وتی " ڕێگەی بیرکرنەوە هەڵدەبژێرین" بەڵێ بیرکەینەوە هەڵدەبژێرین زیاتر لە وەی وەڵامدانەوەمان هەبێت بە هەستەکامان. " لەجیاتی ئەوەی ئێمە ترسمان هەبێت لە نەبوونی پارە دانوەی قەرزەکان و چوون بۆ کارکردن لە دلنەوەی قەرزەکەمان ئێمە دەبێت پرسیارێك لە خۆمان کەین ئایا ئێمە بەقورسی کاردەکەین بۆ ئەوەی کێشەکەمان بەباشترین شێوە چارەسەربێت؟ زۆرێك لە خەڵکی ئێستاش دەترسن لە وەی ڕاستیەکەی بڵێن کە ترس ژیانیانی کۆنترۆڵکردووە. ئەوان ناتوانن بیربکەنەوە لە جیاتی ئەو ئەوان هۆیانی لێلادەدەن. مایك وتی " ئێمە ئێستا پێویستە چی کارێك بکەین؟ وەتی بەڵێ ئەو ئەوەیە من دەمەوێت

ئێوە فێربکەم کە ڕێبازی بیرکردنەوە هەڵبژێرن نەك خێرا هەڵچن و هەستی خۆتان دەربڕن. " بیرتبێت من پێم دەگوتن " کە کارکردن چارەسەری ماوە کورتی کێشە ماوە درێژەکەتانە. زۆربەی خەڵکی یەك کێشەیان هەیە ئەویش کێشەی ماوەکورتە. بۆ نموونە ترسی دانەوەی قەرزەی مانگانە. پارە ژیانیانی داگیرکردووە یان ترس و نەزانیان دەربارەی پارە.

ئەوان ئەو کارە دووبارە دەکەنەوە کە خێزانەکەیان دەیکەن ڕۆژانە هەڵدەسن و دەچن بۆ کار بەبێئەوەی بیربکەنەوە ڕێگەیەکتر نیە بۆ ئەمکارە؟ باوکە دەوڵەمەندەکەم گوتی هەستەکانیان بیرکردنەوەیانیان کۆنترۆڵکردوە نەك سەریان. مایك وتی " جاوازی چیە لەنێوان سۆز بیرکردنەوە و بەمێشك بیرکردنەوە. "

لەوەڵامدا گوتی "تۆ من هەمووکات گوێم لەوە دەبێت، " من گێم ئەم شتەدەبێت وەك ئەوە زۆر باشە واتا هەمووکەس کاری هەیە و کەسی دەوڵەمەند مۆرفیکی خراپە، هەولدەدەین بۆ ئەوەی کارێکی ترم دەسکەوێت، من موچەی زیادم قابیلە وکەسانێ ڕەخنەم لێبگرێت، من ئەو کارەم بێکخۆشە چونکە دڵنیاتوویەکی هەیە. لەجیاتی ئەمانە من ئێمە پێویستە بیرکەینەوە بەڕونی دووربین لە هەست و سۆز. بە مۆ چونی من ئەمە باشترینن وانەیە چونکە من لەڕێگەی ئەمەوە خەڵکێك دەناسمەوە کە بە هەست و سۆزیان بیردەکەنەوە یان بیکرنەوەیەکی ناڕوبە ئەم وانەیە بۆ من جێی بایەخبوو سودی زۆری پێگەیاندووم لە ژیانمدا، بەتایبەتی لەوکاتانەی بەهەست سۆز کارم دەکرد نەك بەبیرکردنەوەیەکی ڕوون. لەو کاتەی ئێمە دەگەڕاینەوە بۆ دووکانەکە، باوکمان باسی

دەوڵەمەندی بۆ دەکردین دەیگوت" دەوڵەمەندی ڕاستەقینە پارە بەرهەمدەهێنێت نەک کاریکات بۆ پارە.

ئەو بەردەوامبوو لە شیکردنەوەکانی دەربارەی ئەو کردارەی من مایک ئەنجمان دەدات. وەک دروستکردنی سەنت واتا بەقالب، ڕاستبوو بیرکردنەوەکەی ئێمە هەمان بیکردنەوەی دەوڵەمەندانەیە بەڵام کارەکەی ئێمە نایاسایبوو هەم لەڕووی حوکمەت و بانەکەوە، ئەو پێی ڕاگەیاندین کە ئەوە ڕێگەیەکی خراپەو نابێت لەسەری بەردەوامبن. باوکم بەردەوام دەیگوت دەوڵەمەند دەزانێت کە پارە تەنها بیرێکی هەڵیە وەک گوێزەر گوێدرێژەکەوایە و تەنها دوور لە ترس و هەستەکانە. بیرکنەوەی هەڵ دەربەرەی پارە ملیۆنەها خەڵکی گیرۆدەکردوە بەوەی کە پارە شتێك زۆر گرنگە. بەڵام بەڕاستی پارە زۆر مەید ئەیە. چونکە لەبەر ئەوەی بیرکرسەوەی خەڵەت دەربارەی خۆشبەختی لە پارە و کەمی زانیاری دەربارەی زانستی پارەیە. لەزۆر بەی کاتەکاندا گوێزەرەکەی کەرەکە زۆر بەهادارترە لە پارە. ئەو باسی سیستەمی زێڕی دەکرد لە ئەمەریکا کە لەسەر بەردەوامبوو، لەوسەردەمەدا هەر دۆلارەو بەقەواڵەیەکی زێڕبوو. ئەوەی ئەوی نیگەرانکردبوو بەردەوامنەبوونی ئەم دلۆار و ئاڵتونە لەگەڵ قەواڵەی زێڕ. بەڕودانی ئەمە هەموو شتەکان پێچەوانەدەبنەوە ڕودلوی ماحۆش ڕوددەدا. وەک چینی ناوەندی کە ژیانیان تێك دەچێت بەهۆی ئەوەی ئەوان هەمیشە پارەیان بەشتێك گرن داوە لەقەڵەم بۆیە هەمیشەکاریان بۆکردوە هەم بۆکۆمپانیا و حوکمەت، بەڕاستی ئێمە لەمانە تێدەگەیشتین.

درك یەكومبووەكانی تریكە

كاتێ كە ئەوە سواری سەیارەكەیبوو لە نزیك ماركێتەكە گوتی "بەردەوامبن لە كاركردن، بەڵام ئێوە هەرزوو كرێكەتان لە بیردەكەن. ئەمە ئاسانە بۆ ئێوەی گەنج كەوابن، بەردەوامبن لەبەكارهێنای مێشكتان و كاری خۆڕای. هەرزوو مێشكتان ئەو رێگەیانەتان بۆدیاری دەكات ك پارەی تێدا پەدەستدێت زۆر زیاتر لەو پارەی من كە دەتاندەمێ. ئێوە درك بەوەدەكەن كە كەسی تر هەرگیز دركی پێناكات. ئەوە دەرفەتێكەو هاتوە بەپیرتانەوە، ئەم دەرفەتە هەرگیز رێمەكەتوە بۆكەسانیتر چونكە ئەوان تەنها دەگەرێن بۆ كاری سێكیورەتی. ئەمە هەموو ئەوانەیە كەئەوان بەدەستی دێنن. لە كاتێدا كاتێ تۆ درك بە دەرفەتێكدەكەیت ئەوا تۆ بۆ تەواوی ژیانت ئەوانە دركیپێدەكەت. كاتێ تۆ كارێك دەكەی كە خۆم فێرم كردووی ئەوا تۆ لە گەورەترین داوی جیهان رزگاربووە، پاشان ئەو پۆی من و هاورێكەم كەلوپەلەكانمان هەڵگرت و خواحافیزیمان لە خاتو مارتن كرد و رۆیشتین بۆ پارك واتا بۆ ئەو شوێنەی كە لەگەڵ باوكەدەوڵەمەندەكەمان گفتوگۆی زۆرمان كرد.

ئێمە دوای كاركردن دەچووی بۆ قوتابخانە و كارماندەكرد بەخۆرای و گفتوگۆماندەكرد و بیرماندەكردەوە دەربارەی ئەوەی فێریكردیین لە كۆتای ئەمە تێوارەكەی من كارەكەمم تەواوكرد و خواحافیزبوونم لە خاتو مارتن كرد لە دوكانەكە. كتێبە كارتۆمیەكانم بینی لە سەر رەفەی دووكانەكە، زۆر بەلای منەوە گرانبوو كە ئێستا پارە وەرناگرم بۆ ئەوەی

ئەو کتێبەی پێیکڕیم و خۆشم پارەم نیە، بەڵام ئەو کات و سادەتە خاتو مارتن کارێکی کرد هەرگیز شتێوام لێیەبینیبوو پێشتر.

خاوت مارتن وەرەقەی کتێبە کارتۆنیبیەکانی دەنیەوە و دەیخستە دۆلابێکەوە. من پێمگوت بۆچی وایان لێدەکەیت گوتی ئەوە فڕێیاندەدەم، یان دابەشکارەکە دێت و دەیانبات بۆ ئەوەی کتێبی تازەی لێدروستبکەن. پاشان دابەشکارەکەهات و پێمگوت " من دەتوانم ئەوانە بەرم گوتی بەڵێ بەلام بە مەرجێ کە نەیان فرۆشیتەوە. من ومایك چوییەوە بۆماڵەوە شوێنێکی باشمان بۆنەمانە دۆزیەوە واتا ژوری بە لای ماڵی حزمن و پامانکردەوە و وەرقەکانمان تێیدو جوان ڕێکمەنخست و خوشکە بچکۆلەکەی مایمان وەك بەڕێوەبەری ژوری کتێبخانەکەمان دامەزران. ئێمە بیرێکی نوێمان داهێنا بریتیبوو لە بەکرێدنی کتێبەکان بەمداڵان واتا خوێندنەوەیان هەر لەژوورە لە رۆژێکدا کاتژێر ۲:۳۰ بۆ ٤:۳۰ کارمەندەکرد هەرمنداڵەو دە سەنتمان لێدەسەند بۆ خوێندنەوەی کتێبەکان. پاشان خوشکەکی مایك منداڵەکانی دەپشکی بۆ ئەوەی دڵنیابیتەوە کە هیچیان نەبردووە. تێکڕای ئەو پارەییە کە بەدەستمان دەهێنا لە هەر حەفتەیە ۹.۵۰ دۆلاربوو یەدۆلارمان دەدا بە خوشکەکەی مایك سەبری کارەکەی لەگەڵ خوێندنەوەی بە خۆڕای. من مایك بەردەوامبووین لەسەرکارەکەمان هەموو شەمانێ کە کارەکەمان تەواوەکرد دەچویت لە مارکێتەکانیتر ئەوە وەرەقانەمان کۆدەکردەوە بەڵێمان وەردەگرت کە نەیفرۆشین بەڵێ هەندێك شڕبوون بۆیە ئێمە دەمانسووتاندن ئێمە هەوڵماندەدە ئۆفیسیبکینەوە بەڵام کەسمان نەدۆزیەوە کەمتمانەی پێبکەین جگەلە خوشکەکەی مایك.

لەسرەتای ئەو تەمەنە کەمەوە ئێمە توانیمان کارێکی باشبکەین بەڵام کێشەمان بۆ دروستبوو لە کتێبخانەکەمان بەبوونی شەڕ لەنێوان منداڵەکاندا هەر لەبەر ئەم هۆکارە باوکە دەوڵەمەندەکەمان پێشنیاریکرد کە واز لەو کارە بێنین. وتی من دەمەوێت شتێ نوێتان فێربکەم ئێمە گوتمان ئێستا دەزانین کە دەبێت پارەکاربکات بۆ ئێمە و خۆمان ڕابێنین کە دەرفەتەکانی ژیان بدۆزینەوە و بەکاربێنین، بەکردنی ئەم کارەبازرگانیە ئێمە سەربەستین کە پشتبەکاری خۆماندەبەستین نەک موچەی کارکردن. ئەم بزنسەمان باشترین کاریوو بۆ وەبەرهێنانی پارە مەبێتەوەی خۆمان نادەبین لەوەینە. ئێمە پارەمان بەدەستنت هاورد لای ئەوە زۆر لەوەزیاتر کەخۆی هەفتە دەیدەبینی.

بەشی دووەم

وانەی دووەم

بۆچی ئێمە فێری زانستی داراییبین؟

لەساڵی ١٩٩١ مایكی هاوڕێم شوێنەكی باوكی گرتەوە، وتا چوە شوێنی باوكی كارەكانی ئەم بەڕێوەی دەبرد زۆر لەباوكی باشتر. ئێمە دووجار یەكترمانبینی لە یارگایەكی گۆڵف. ئەو خۆی و خێزانەكیە بەشێوەیە دەوڵەمەندبوون زۆر لەوەریاتر كە وێنایدەكەیت. پێشتر باوكی سەروەت و سەمانێكی زۆر پێكەوەنابوو لەو ماوچەیەدا و ئێمەی بەبەشی پێگەیاندبوو.

لەساڵی ١٩٩٤ من خانەنشینبووم لە تەمەنی ٤٧ ساڵیدا و خێزانەكەم كیم لەتەمەنی ٣٧ ساڵیدا، بەڵام خانەنشینبوون واتا مەكردنی كار ناگەیەنێت بەڵكو نەوكاتەوە، شتێكی زۆر چاوەڕوان نەكراو ڕوویدا كە بریتی بوو لە زیادبوونی سامانەكەمان بەڕێژەیەكی زۆر و ئەتۆماتیكی ئێمە نەمانتوانی كاربكەین و كارنەكەین بەڵام سەرمایەكەمان زۆر زیادیكرد بەلای منەوە ئەمە وەك ئازدیەوابوو بۆ مان، ئەسبتەكەمان زۆر زیادكرد بە هەوڵدانی خۆمان هەروەك چاندنی دارێك و ئاودانی بۆ ماوەی چەند ساڵێك و پاشان كە گەورەبوو پێویستی بەئاوونابێت. ڕەگەكانی تەواو چووبوونە قوڵایوە

سێیبەردارەکە لەبنیا دەحەسایەوە. مایک بڕیاریدا کە سەروەت و سامانەکەی باوکی بەڕێوەبەرێت و من خانەنشینبوو.

کاتێ من وتاردەدەم بۆ خەڵکی ئەوان پرسیارم لێدەکەن ئامۆژگاری تۆ بۆم چیە؟ پێویستەکات ئێمە چیبکەین؟ چۆن ئەوان دەستپێبکەن؟ من ئەم کتێبەم بۆ پێشنیارکردن. ئەوان چیکارێك بکەن بۆ ئەوەی منداڵەکانیان بەباشی ئامادەبکەن و پێبگەیەنن؟ نهێنی سەرکەتن چیە؟ من چۆن بوومە ملێۆنەر من هەمیشە ئەم ئارتیکڵم دەهێنایەوە بیری خۆم

بازرگانی دەوڵەمەندترین

لە ئوتێلێکی کە ناردەریا لە شیکاگۆ لەساڵی ١٩٢٣ کۆبوونەوەیەکی بازرگانی و سەرکردەکان بەڕێوەچوو. لەنێوان ئەو بازرگانانەدا کەسایەتی چارلس سشواب لێوو کە بەڕێوەبەری گەورەترین کۆمپانیابوو لەبواری سەربەخۆی ستیدا واتا مادەی ستیل. و صامیۆل ئنسول کە بەڕێوبەری بەشی گاس و کارەبا، هاوارد هۆپسۆن بەڕێوەبەری گەورەترین کۆمپانیای گسوو، ئیڤار کروجێر کەبەڕێوبەری باریە نێودەولتیەکان، لیۆن فرای کەبەڕێوبەری بانکی نێودەوڵەتیی، ریچارد ویتنی کەلە ولایەیت نیۆرك بەڕێوبەری کرین فرۆشتنی ستوومەك، ئەرز کۆتن و حێس لیڤمۆر کە دورگەورەترین جامبازی شتوومەکبوون. ئەلبێرت فۆل کە ئەندامی ئەنجومەنی وەزیرانبوو. پاش ٢٥ ساڵ ٩ کەسە لەوانە کۆتاییان بەکارەکەیان هێنا یان بەهۆی مردنەوە بیت یان خانەنشینبوونەوەبێت سچوبا مرد بەبێ ئەوەی پارە لە دوای خۆی جێبلێت و ئنسوڵ و

گروحێز و کۆتۆن مردن ویتنی و ئەلبێرت زندلی گران و فراسە و لیڤەرمۆر خۆیانکوشت.

من زۆر نیگەرانم ئەگەر یەکێ بپرسێ ئەو پیاوانە چیان بەسەر هاتووە. ئەگەر سەیری تەئریخی ساڵی ۱۹۲۳ بکەیت بۆ ۱۹۲۹ ئەوا بازرگانی بەتەوەرەتی لە داڕماندابوو و مارکێتەکان بازاڕیان زۆرکەمی کردبوو. ئەم ڕوداوە کارگەری گەورەی هەبووە لە سەر ئەم پیاوانە. پێویستەکەمان لێرەیە، ئێمە ئێستا لە سەردەمێدا دەژین کە زۆر خێراتر و گەشەکردو ترە لە لەسەر دەمی ئەم پیاوانەی کەباسمانکرد. لە ۲۵ ساڵی داهاتوودا من گومانم دەبەم ڕێژەی بازرگانی و وەبەرهێنان زۆر زیادبکات بە بەراورد بەو سەردەمی پێشوو. بەڵام من زۆر لەوە نیگەرانم کە خەڵکی زیاتر جەخت دەکەنەوە سەر پارە نەك فێربوونی زانستی پارە و فراوانکردنی بیرکردنەوەیان. ئەوان دەوڵەمەند دەبن و وادەزانن پارە هەموو کێشەکەیان بۆ چارەسەردەکا بەڕاستی من زۆر لەم بیرکردنەوەیە دەترسم. چونکە ئەگەر پارەی زۆریش بەدەستبێنن، بەڵام زانیاریت لەسەر بواری ئابووری نەبێت ئەو هەر خێرا لەدەستیدەدەن.

زۆربەی خەڵکی ئەم ڕاستیە تێناگەن لە ژیانیان ئەو گرنگییە کە تۆ چەند پارە کۆدەکەیتەوە ئەوە گرنگە کە تۆ چۆن پارێزگاری لێدەکەیت هەروەك ئەو چیرۆکانەی ڕۆژانە دەیبیستین کەکەسێك خێرا دەوڵەمەند دەبێت و هەر خێرا موفلیس دەبێت، لەملێنێرییەوە دەچنەوە قۆناغی سەرەتا.

چەندەها نموونەی ترمان لایە وەك پارێزانەکان کە لەماوەیەکی کەمبوونەتە ملیۆنەر بەڵام وەك یاریزانێ کە لە تەمەنی ۲٤ ساڵیدا

توانیبێتـە ملیۆنـەر بـەڵێم ٢٤ سـاڵی لـەژێرپردا دەخـەوت و سـەیرەی دەشۆرد و داوای پارەی لە هاوڕێکانیدەکرد ئەمانە بۆچی ڕوودەدەن ئەگەر ئێمە زیرەکێکی باشمان هـەبێت دەربارەی لایـەنی ئـابووری ئـەم ڕوودوانە کەمدەبنەوە لە ساڵی ١٩٩٧ دەبینین زۆرێلە خـەڵکی بوونەتە ملیۆنێر من بەمە دڵخۆشم بـەڵام ئەوکرێکە کە چۆن ئەوپارەیە بپارێزێت، هـەر ئەو پارەیە پارەی کەبەرهەمبێنێت.

خـەڵکی زۆر لـێم دەپرسن مـن لەکـوێوە دەسـتپێبکەم، یـان چۆن خێرادەوڵەمەندبیم؟ بەڵام زۆربـەیان بەوەڵامەکـەم نیگەراندەبن چونکە من باوکی دەوڵەمەندم ئەوەی فێرکردووم کە لەپێشـا فێری زانستی ئـابووریم ئەمە ئەو بیروبۆچوونەیە کە لەباوکی دەوڵەمەندم بۆم ماوەتەوە و هەمیشـە پیـادەی دەکـەم، هـەروەك پێشـتر وتوومـە بـاوکی دەوڵەمەندەکـەم ئامۆژگاری دەکرد کە کتێب زۆر بخوێنمەوە

ئەگـەر تـۆ بتـەوێت بینایـەك دروستبکەیت دەبێـت لەپێشـا بناغـەکەی بنیادبنێیـت و بناغەکـەی دەبێت قوڵیـەی ١٢ بـۆ ١٣ سـانتیم کۆنکرێتبێت ئەگـەر ئـەم کـارە نەکـەی ئـەوا خانەوەکـەت ئەگـەر ڕووخـانی هەبـە بـە هەرکاتێکدابێت. سیسـتەمی قوتابخانـەکان دروسـتبووە لـە سـەردەمی سـەردەم کشتوکاڵیەوە ئـەم سیستەمە ئـەوەکاتە پێدەگەیـەنێت بـەبێ بناغەیـەکی پتـەو دەربـارەی بـواری دارای و ئـابووری. بـەڵام مـن و مایـك بنەمایـەکی ئابوورمان هەبوو چونکە باوی هەر لەمنداڵیـەوە فێـری کـردی و سپی دیبایین.

دەکرێـت ئێسـتا بـواری ژمێریـاری ناخۆشـترین بابـەتێت لەجیهانـدا لەوانەیـە ئەمـە وێنـە شـتێك سەرلێشـێوێنەر. بـەڵام ئەگـەر تۆتـەوێت

دەوڵەمەندبیت، دەبێت ئەم بابەتە ببێتە گرنگترین بابەت لەلات. پرسیارەکە بێرەدایە ئایا تۆ چۆن دەتوانیت زەمیرپاری کەنەو وەسفانەی بۆی کراوە لێ جیبکەیتەوە و فێری منداڵەکانی بکەیت؟ وەڵامەکەی زۆر سادەیە بەم وێنەی دەتوانیت فێریانبکەیت. باوکە دەوڵەمەندەکەم من و مایک فێری ئەمبابەتەکردوە هەر لەمنداڵیەوە و بابەتەیەکی پتەوماں هەیە. ئەو چەند رێگەیەکی سادەی هەبوو بۆ فێرکردنمان. بۆ چەند ساڵێك من ووێنامدەکێشا و چەند وشەیەکمان بەکاردەهێنا. من و مایك بەسادەی تێگەیشتبووین دەربارەی وێنەنیشانەکە، جوڵەی پارە. دوای چەند ساڵێك باوکە دەوڵەمەندەکەم ژمارەی بەکاردەهێنا. بۆ مایك ئەم شێوازە ئاڵۆزتربوو چونکە ئەو ملیۆنان دۆلاری لەژێردەستابوو و شکرنەوە جیاکردنەوەی کارێکی گرانبوو. بەلام بۆمن ئاسانبوو چونکە وەك ئەو پارەی زۆرم نەبوو. بەلام ئێمە تائێستا هەر لەسەر ئەو نەخشە و پیلانە دەڕۆین کە باوکی بۆ کێشاوین و منیش هەر ئەوەتن بۆدەکێشم. چونکە ئەم وێنەیە بارمەتی ئێمەیدا کە لە ئابوریەکی کەمەوە بگەینەئەم ئاستە.

بەشی یەکەم: تۆ پێویستەدەکات جیاوازی نێوان وشەی asset و liability. ئەگەر ئرتەویت دەوڵەمەندبیت دەبێت ئەم یاسایە بزانیت. نەوبیە کەمێك وشکبێت. بەلام زۆربەی خەڵك نازانن گرگەری ئەم یاسایە زۆربەی خەڵك لەکێشەیەکی گەورەی ئابووریدان چونە نازانن جیاوازی نێوان ئەم دوو وشەیە ئەسێت و لایەبلێتیت.

زۆرێك لەخەڵکی پێویستیان بە ئەسێتە بەلام چیمنی ماوەند لایەبلێتی بەکاردێنن وادەزانن ئەسێتە. کاتێ باوکی ئەم بەبەتەی بۆ شیکردینەوە رامەدەرانی گاڵتەدەکات. بەلام کاتێك بووبەی هەرزەکار بۆمان دەرکەوت

که ئەمە نهێنیی دەوڵەمەندبوونە. ئەمە خاڵێکە دەبێت بووەستین و بۆ ماوەیەکی درێژ بیری لێبکەینەوە. لەوکاتەدا مایک لە باوکە دەوڵەمەندەکەی پرسی مەبەست چیە لە ئەسێت؟ لەوەڵامدا گوتی " پێویستە زۆربیری لێکەنەوە ئەگەر هەریەئاسانی بیزانن ئەوا کارگەریەکی ئەو تۆی نابێت. هەر لەبەر ئەمە ئەم بیرۆکەیە کەمێ ناڕوونە و گران لێتێدەگەیت.

من گوتم " تۆ مەبەست ئەوەیە کە ئێمە پێویستە ئەسێت فێربین و وەربگرین و پاشان دەوڵەمەندەبین.

باوکی سەری لەقاندو گوتی "ئەوەسادەیە" ئەی باشە ئەگەر سادەیە بۆچی خەڵکی زۆربەی دەوڵەمەند نابێت. بەپێکەنینەوە گوتی " چونکە ئەوان نازانن جیاوازی نێوان ئەسێت و لایەبلیتی.

من بیرمە لێمپرسی چۆن گەنجەکان ئاوا ڕەفتاریان تائێستا هەرنەزانن. ئەگەر ئەمەسادەیە و گرنگە بۆچی ئەوان هەوڵی ئەوەنادەن فێربین؟ ئەم پرسیارەمان وای لە باوکی کرد کە شیکردنەوەیەبات دەربارەی هەردوو چەمکی ئەسێت و لایەبلیتیت.

سەبارەت بەگەنجەکان ئەم زۆر گرانە شیبکرێتەوە. بۆچی؟ لەبەر ئەوەی گەنجەکان ئەم مۆخەدا زیرەکن، واتا ئەم بیرۆکەسادەیە بۆ ئەوان گرندەبێت چونکە ئەوان فێری چەند شتێکی جیاوازبوون لە قوتابخانە بۆ نموونە بانکەوا و ژمێریار ئەم پسپۆڕیانە فێربوون بۆیەش ئاسان نیبێت کە جارێکی تر ئەوان ببنەوە بەمنداڵ و ئەو بیرۆکەیان فێربکەن.

باوکە دەوڵەمەندکەم بڕوای بە ڕێسای KISS هەیە واتا لێکەڕێ باهەر بەسادەیی بمێنێتەوە. هەروەک چۆن ئەو ئێمەی فێری ئەم ڕاستە

ئاوریەکرابوو بۆتە ساعەیەکی بنچینەی بۆمان. باشە هۆکاری سەرلێتێکچوون چیە، چۆن شتێکی سادە دەبێتە شتێکی گران و ناڕەحەت؟ چۆن خەڵکی بڕوایان بە ئەسێت نیە و ڕاستی لایەبلیتی؟ وەڵامەکەی دەگەڕێتەوە بە زانینی فێربوونی ڕاستی ئابوری و بازرگانی لێرەدا جەختەکەیەوە لەسەر وشەی خوێنەوەر نەک خوێنەوار لەبواری ئابوری، پێناسەی ئەسێت و لایەبلیتی هیچیان پێناسەناکرێن بە وشەی، ئەگەر تۆ بە فەرهەنگ بچوەوێت مەبەستەکەی تێبگەیت ئەوا سەرت لێتێکدەچێت لەوانەی ژمێریارەکان شتێکی نێبزان بەڵام بە زۆرینەیە خەڵکی شتێک هەستپێنەکراوە.

کاتێک کەئێمە منداڵبووین باوکەدەوڵەمەندەکە پێیدەگوتین" پێناسەی ئەسێت بە وشەناکرێت، بەڵام بەژمارەدەکرێت. ئەگەر تۆ ناتوانی ژمارە بخوێنیتەوە ئەوا تۆ ناتوانی لە ئەسێت تێبگەیت. لە ژمێریاریدا باوکەدەوڵەمەندەکەم " وتی ئەمە ژمارە نیە بەڵام ژمارە چیت پێدەڵێت. وەک وشە وایە بەڵام وشەنیە. بەڵام چیرۆکێکەی وشەیەکە کە پێتدەڵێت زۆربەی خەڵک کە ئەمە دەخوێنێتەوە لێی تێدەگەن، ئەمەپێی دەڵێن خوێندەوەی لێتێگەشتنانە. ئێمە توانەی جیاوازمان هەیە بۆ تێگەیشتن لە وشانەی کەدەیخوێنینەوە بۆ نموونە ئەگەر من موبایل بکڕم و کتێبێکی لەگەڵدابێت واتا کەتەلۆگ دەربارەی پڕۆگرامەکانی و چۆنیەتی ڕێکوورکردنی بەرنامەکان. ئەوشێوانەیە ئەگەر من بچم کەتەلۆگەکەی بخوێنمەوە چونکە هیچ شتێک ئەوەندەی پڕۆگرامی موبایل گرانیە. من ئەتوانم وشەکان بخوێنمەوە بەڵام لێیتێی تێناگەم من ئەنجامێکم دەست

دەکەوێت. ئەمەش هەمان شتە دەربارەی ڕوونکردنەوەی ئابوری بۆ زۆربەی خەڵکی

ئەگەر تۆ ئەتەوێت دەوڵەمەندبیت ئەوادەبێت بتوانی لە ژمارەکان تێبگەیت، من لە باوکەدەوڵەمەندەکەمەوە بیستوومە کە دەوڵەمەندەکان ئەسێت وەردەگرن و هەژارەکان لایەبلیتی. لێرەدا ئێمە جیاوازی نێوان ئەسێت و لایەبلیتی دەردەخەین، هەرچەندێکە کە زۆرێک لە پسپۆڕانی ئابوری و ژمێریاری پێشاپارزین، بەلام ئەم وێنەیە بناغەیەکی باشبوو بۆ ئێمە دەربارەی زانستی ئابوری، بۆ ئەوەی ئەم دوو مندالە تێبگەیەنێت باوکی دەوڵەمەندم نموونەی سادەی زۆر دەهاوردەوە، دوور لە ئالۆزی.

ئەمە کاشفلەوەیەکە بۆ شێوازی ئەسێت

داهات

تێچوو

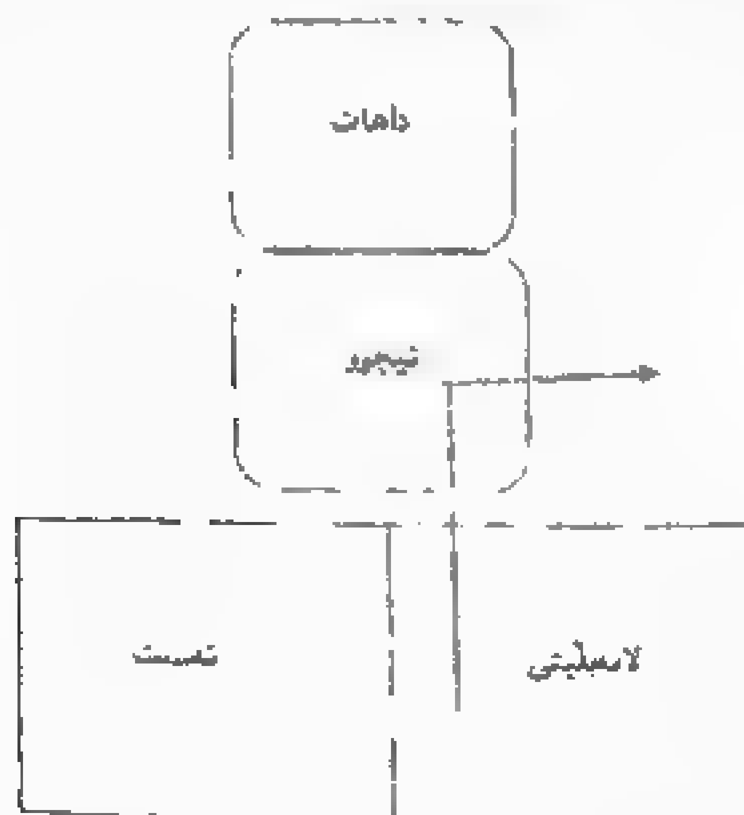
ئەسێت

لایەبلیتی

ئەم خشتەی سەرەوەی داهات واتا ئەو داهاتەی دەدەستیدێنیت لە چەند هەفتە و مانگ و ساڵی داهاتوودا لەگەڵ ڕێژەی داهات و تێچوو واتا ئەو

پارەی بەدەستی دێنن و ئەوەی سەرفدەبێت، خشتەکەی خوارەوەش پێدەگوترێت تەرازووی گشتی واتا تۆڕچەندێکت هەیە و چەندێک قەرزاری، واتا بەکاتی خۆیایەیت بۆیە وای پێدەگوترێت چونکە دەکرێت ئەسێت و لایەبلیتی دژیەکن. زۆرێک لەئابووری ناسان نازانن جیاوازی نێوان ئینکەم ستەیتمێنت و بالانس شیت مکەن، بۆیە لەسەرەتای کتێبەکە باسی جیاوازیەکەیمانکردوە. یەکێك لەکێشە ئابوورییەکان بریتیە لەوەی خەڵك نازانن مەبەستی و مەئنای ئەم دووچەمکە (ئەسێت و لایەبلیتیت) ئەمەش هۆکارە بۆ بەمەڵدابردنی زۆرێك لەخەڵکی چونکە ئەوان مەبەستی وشەکە

ە

دەرەنگ وەردەگرن. ئەگەر پامیتان بکەی بە ژمێریارێك بێگومان ئاستەرولەقی حەڵکی، بۆیە ئەگەر ئەم وشیە لە مەعەنگ دەربێن

تێگەیشتنی فورسدەبێت. هەروەکو پێشتر گوتم " باوکی دەوڵەمەندم فێریکردووین، کە ئەسێت (asset) واتا ئەو پارەی کەدێتە باخەڵتەوە واتا بەسودە.

ئەمەش شێوازی کاش فلەوەیە بۆ لایەبڵیتی.

بەم وێنەیەدە پێناسەی هەردوو چەمکی ئەسێت و لایەبڵێتیم بۆ کردوون، کە ئاسانترە لە پێناسەی وشەی فەرهەنگی. ئەسێت واتا دەستکەوتنی پارە و هاتنەگیرفانت، بەلام لایەبڵیتی واتا دەرهاوردنی پارە لەگیرفانی ئەگەر تۆ بتەوێت دەوڵەمەندبیت ئەمە زۆرگرنگە کەتۆمێژبیت.

ئەگەر تۆ نەتەوێت هەژاربیت ئەوا هەموو ژیانت با لەسەر لایەبڵێتیبێت یان ئەگەر ویست و دەوڵەمەندبیت با هەمووژیانت لەسەر ئەسێتبێت.

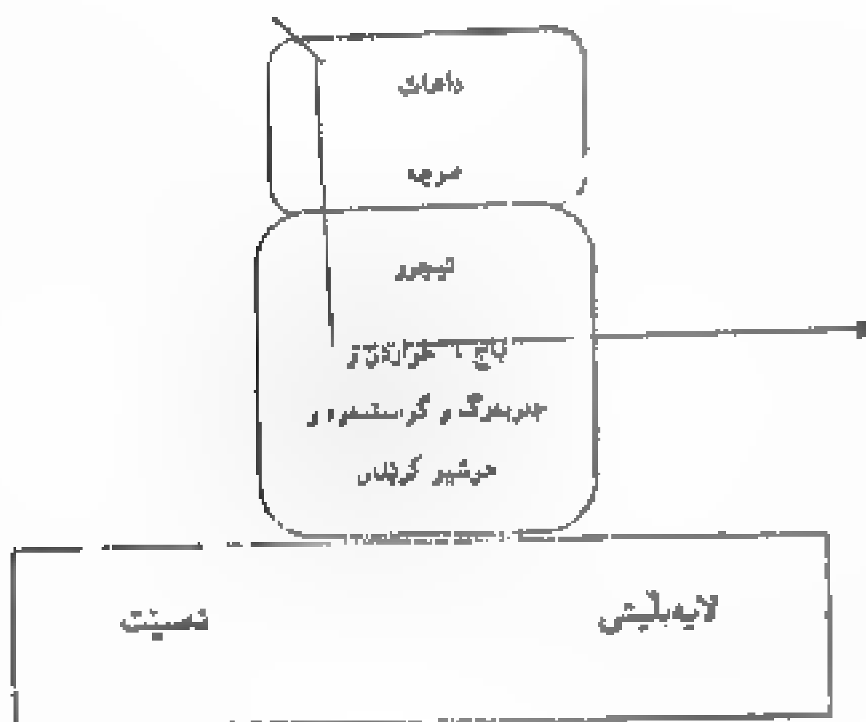
توانی نووسین و خوێندنەوە لە هەردوو ژمارە و وشەدا بنچینەی هەوڵدانی ئابوورییە. ئەگەر خەڵکانێک کێشەی ئابووریان هەبێت یان ئەوەتا خوێندنەوەی ژمارەکان و وشکان ماران یان لێیان تێناگەن. دەوڵەمەند بۆ دەوڵەمەندە چونکە، ئەوان خوێنەوارتر و رۆشنبیرترن لەخەڵکانی تر، لەبەر ئەوە ئەگەر تۆ ویستو دەوڵەمەندبین دەبیت زۆر باش خۆت فێری خوێنەواریکەیت و توانای تێگەیشتنت زۆر باشبێت ئەم تیرمیەی خوارە سشامەی بۆ کاشفلەوە. ژمارەکان بەتنیا زۆر بچووکن هەروەها وشەکاس بەلام ئەمە چیرۆکی کۆکردنەویە لە راپۆرتی ئابووریدا خوێندنەوەی ژمارەکان واتا گەران بەدوای پلۆتی چیرۆکەکە. چیرۆکەکەش ئەوەیە کە کەی لەکوێ کاش فلەوەرودەدات. چیرۆکی ئابوری بریتیە لەوچیرۆکەی کە لە ٨٠٪ خێزلەکان کاردەکەن بۆ ئەوەی بەرەوپێشبچن، مەلام ئەوان

ەتوانن چونکە ئەوان لەژیانیاندا لایەبلیتی پەیوەدەکەن لەبەری ئەسێت

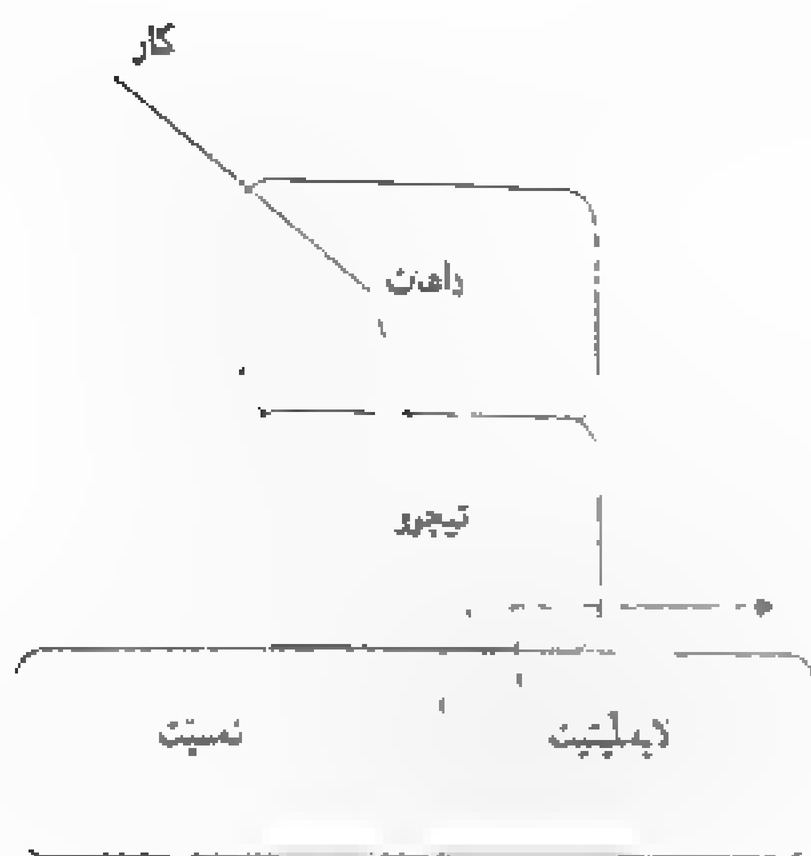
بۆنموونە لەم کاشفلەوەیەدا باسی خەڵکی هەژارەکات کە سوڕی ژیانیان

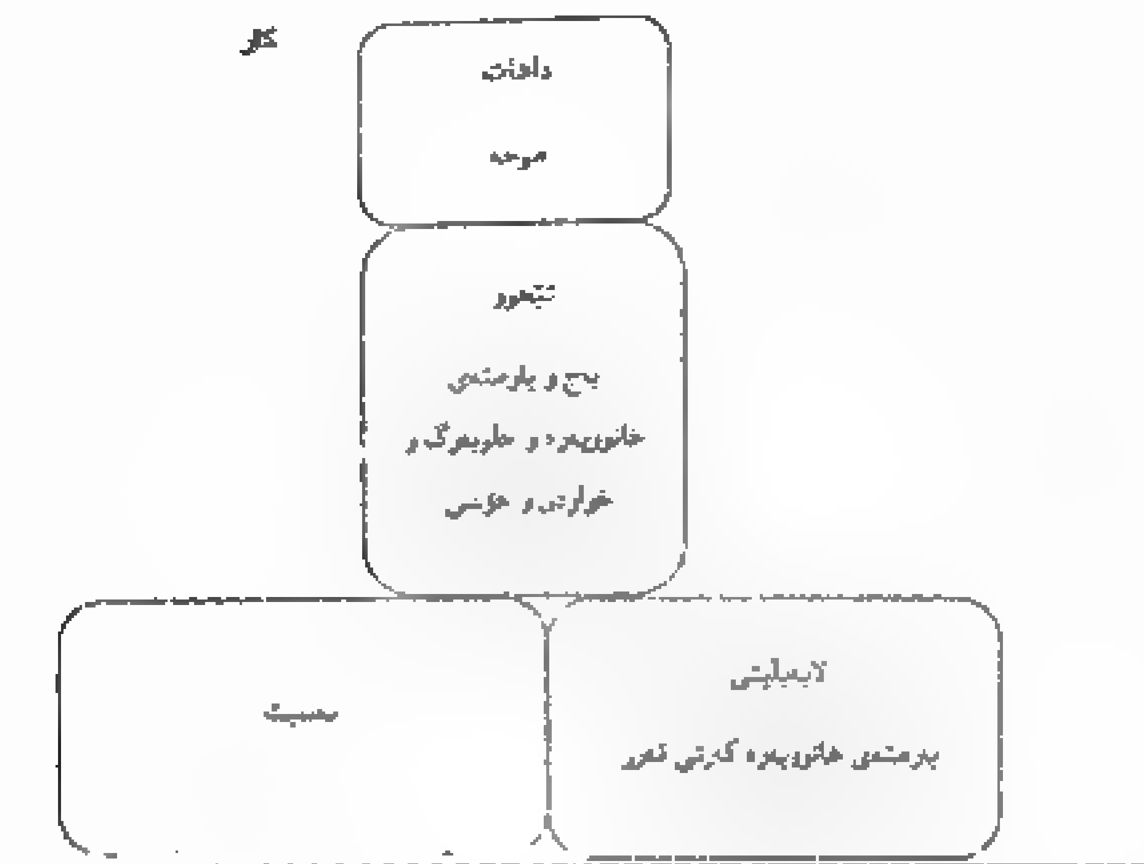
چۆنە.

کار

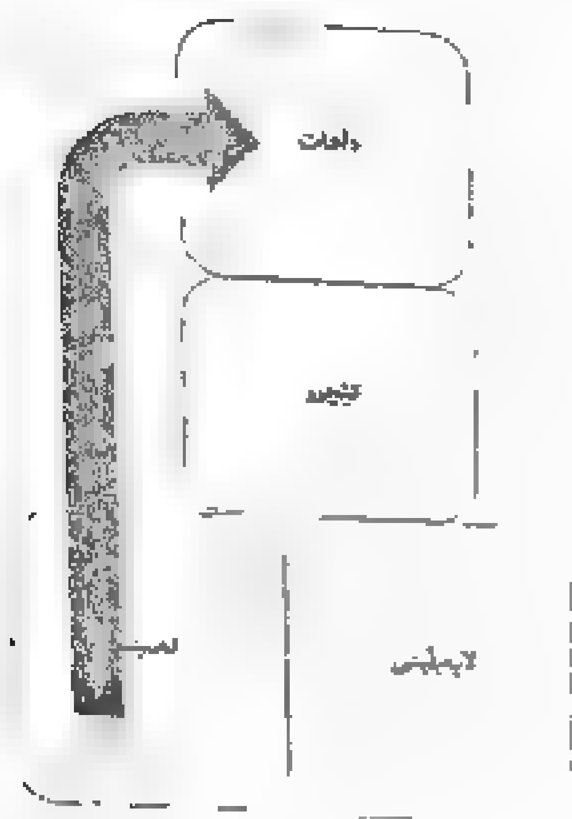

ئەم وێنەی خوارەوە کاشفلەوەی چینی ناوەندە.

کار
داهات
تێچوو
ئەسێت
لایەبلیتی

ئەمە وێنەی کاشفلۆوی ئەو خێزانانەیە کە خاوەن سەرمایەی زۆرن

داهات

[illegible]

تێچوو

[illegible]

[illegible]

هەموو هێڵکارییەکان بە شێوازێکی سادە ڕێکخراوەتەوە، هەموو کەسێک تێچوون ڕوودەدات لەژیانیدا. وەک خواردن و جل و شوێنی حەوانەوە. ئەم هێڵکارییە پیشاندەدات کە چۆن کاشفلەوە بەڕێوەدەچێت لە ژیانی کەس هەژار و چینی ناوەند و دەوڵەمەند. ئەم کاش فلەوە چیمان پێدەڵێت؟ ئەم هێڵکارییە باس لەوە دەکات کە چۆن پارەکەیان بەڕێوەبەرن. پاشان چی بکەن کاتێک کە ئەوان پارەیان بەدەست هاورد.

هەر لەبەر ئەم هۆکارەش نموونەی پیاوێکی دەوڵەمەندی ئەمەریکمان هاوردەوە، چونکە پێموابێت ئەمە کێشەی زۆرێک لە خەڵکیە. کەبریتیە لەوەی خەڵکی وادەزانێت پارە هەموو شتەکان چارەسەردەکات هەر لەبەر ئەوەش زۆرینیکەرانەدەبم کاتێک کەیێک پێمدەڵێت دەمەوێت دەوڵەمەندبیم زۆریەخێرای یان لەکوێوەدەستپێبکەین؟ یان دەڵێن من

بوومەتە ژێربـاری قـەرزێکی زۆرەوە پێویستم بەپارەیەکی زۆرە بۆ چارەسەرکردنی کێشەکەم

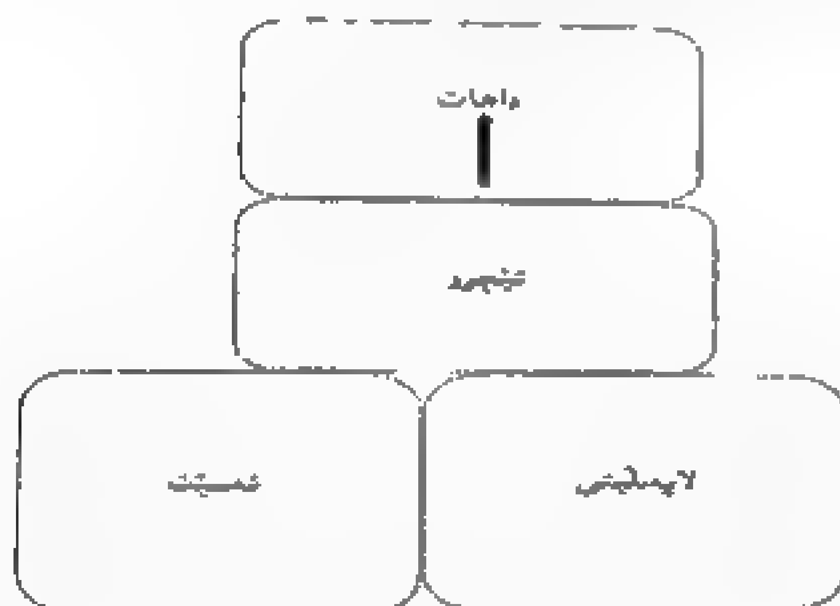
لەڕاسـتیدا، پـارەی زۆر چارەسـەری کێشـەکەناکات. بـەڵکو لەوانەیـە کێشەکە زیاتر زیاترکات پارە هۆکارێکی سەرەکی بۆ زیانکردنی کێشە و گرفتەکاسی مرۆڤ. پارە زۆربەی جار نیشانە دەخاتە سەر ئەو شوێنەی کە ئێمە نـایزانین. ئەمە بۆچی؟ زۆربـەیکـەکان کاتێك کەسێك پارەیـەکی زۆری دەیدەکـەوێت بەماوەیـەکی کـەم ئـەهۆی چـەند شـتێکەوە وەك (مانەوەی سەروەت و سامان لە باوانەوە، بۆجەی زۆر، بردنەوەی یانسیب) بەلام هەرزوو ئەو بڕەپارەیە بەدەستدەدەن دەگەڕێنەوە دۆخی جاران. لــەوە ناخۆشــتریە کاتێــك بڕپارەیــەکی زۆرت پێبێــت و لــەناکاودا لەدەستیدەدەیت. پـارە تـەنها وەك شـتێکی ئاشکراوایە کـە بـە شـێوازی کاشەلەوە لەمێشکدا دێت و دەچێت. ئەگەر شێوازەکە وابێت تـۆ هەرچیت دەستکەوت خەرجیدەکەیت ئەو وەکە ئەوە وایە کـە ڕێـژەی سـەرفکردنی پارە ڕوو لە زیادبوونە. هەروەکو وتـراوە هەرچـی ڕوویەدەسـتی بێتی زوو لەدەستت ئەچێت. من لەمنداڵیەوە پێمگوتراوە مرۆ بـۆ قوتابخانـەو فێـری شتێکبەو پسپۆڕیەبەدەستبێنە ئەمانـە گرنگن ئەگـەر ئێمـە لـە فێـربین دەربارەی پارە شامەشاسی قوتـفەن. کـاتێ کـەم لەقوتابخانەبووم لـە ساڵی ١٩٦٠ کە تەلەبەیەك زیـرەك بوایـە ئـاودەردەکرد و خـەڵکی ڕێزێکـی زۆریان لێدەگرت پێیدەگەت تۆ دەبیتە دکتور ئەمـە تـەنها لەبـەر ئـەوەی دکتور پـارەی ساش وەردەگرێـت بـەلام ئـەمڕۆ دکـتۆر ڕووبـەڕووی کێشـەی ئـابوری بۆتـەوە بەشێوازێك کـە مـن هـەرگیز ئـاواتی پێنـاخوازم. چـونکە

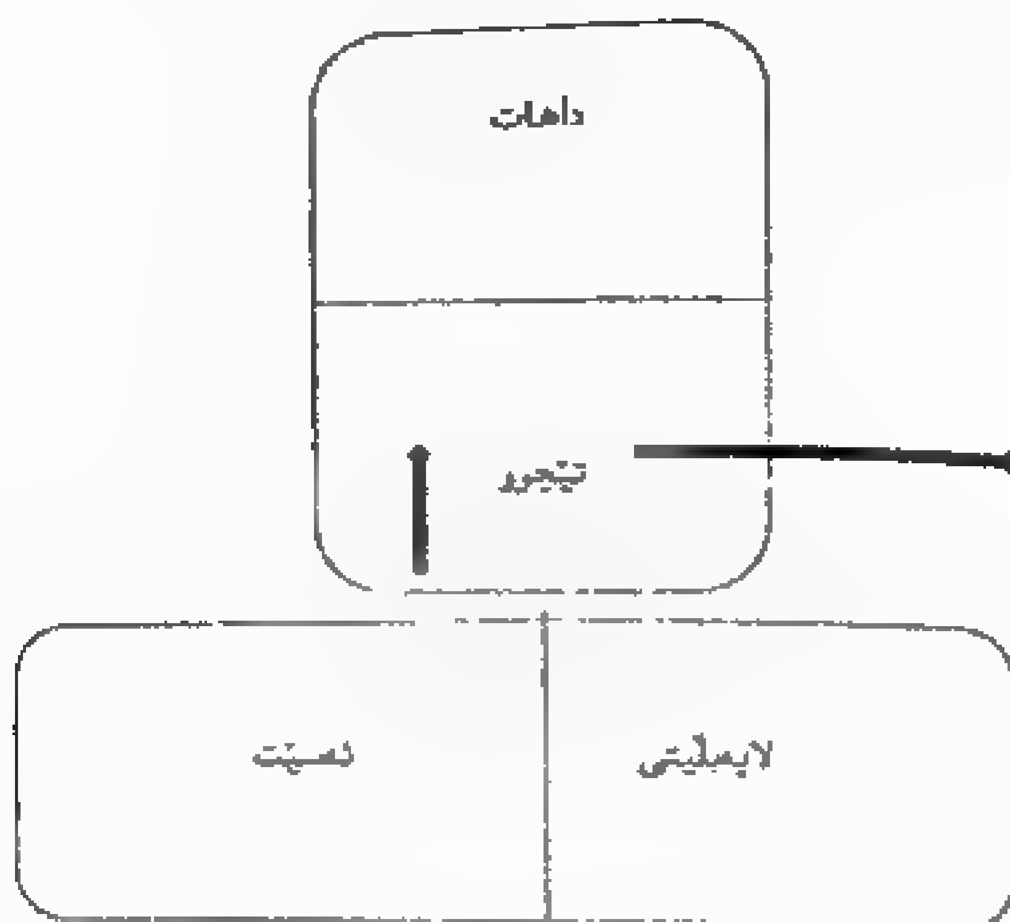
هــەموری لەلایــەن كۆمپانیاكــان و حاوەمكارەكــان و حوكمەتــەوە كۆنترۆلكراوە

كاتێكە منداڵكانمان دەچن بۆ یاری گۆڵف و تایگرووڊ و كۆمپیتەر بێد و موڤی ستار و ڕۆكستار و بیوتی كوین و یان كرین و فرۆشتن لەسەر شەقەمەكان بۆچی دەچن تەنها لەبەر ئەوەی شوێنێكە بۆ ناوبانگ و بەدەستهێنانی پارە. ئەمەش هۆكارێكی سەركی ماندانی منداڵەكانمانە لە قوتابخانە. لەگەڵ ئەمەشدا كەئەوا دەزانن ئەم پشیە بەدەستی دەهێنن زۆر سەركەوتوبە لەگەڵ ئەكادیمی سەركەتن. لەبەر ئەوەی قوتابی قوتابخانە تەواو دەكات بەڵام هیچ پسپۆڕیەكی نیە دەربارەی پارە و ئابوری

زۆربەی دەچوانی قوتابخانە لە پیشەكەیاندا زۆر سەركەوتوون بەڵام دواتر ڕووبەڕووی كۆمەڵێ گرمتی ئابوری دەبنەوە. ئەوانكاری گرندەكەن بەڵام سەركەوتوونین. ئایا ئەوان بۆچی مارلن پارەبەرهەمبێن ؟ یان بۆچی نازان پارەكانیان سەرمكەن؟. یان پاشئەوەی پارەكەیان بەدەستهورد چیكارێك ئەنجامبدەن؟ ئەمە پێیدەگوترێ زانستی بواری ئابوری كەكاتێك پارەت بەدەستهاورد چۆن مامەڵەی لەگەڵدەكەیت، چۆن پارەكەت دەپارێزی لەوەی كە خەڵكی لێتەما بەهەر شێوەیەكبێت؟ چۆن پارە بەباشی كار بۆ تیمە بكات؟ زۆربەی خەڵكی ناتوانن پێمانبڵێن دەربارەی كێشە ئابووریەكانیان چونكە ئەوان تێنەگەیشتوون لە كاشفلەوە. ئەگەر كەسێ خوێندنی تەواوكردبێت و خاوەنی پیشەیەكی باشبێت و زانیاری لەبواری ئابووریدا هەبێت ئەوا كاردەكات بەگرانی بۆ بەدەستهێنی پارە نەك بۆ ئەوەی پارە كار بۆ ئەوبكات.

ئەم هێکارییەی خوارەوە شێوازی ئەوکەسانە نیشاندەدات کار گرندەکەن بۆنموونە خێزانی ژن و پیاوێ هاوسەرگیریانکردوە و خوێندنی زانکۆیان تەواوکردوە و ژیانیان پێکەوەیە لەخانویەکی بچوک کرێدا ئەوان درک بەوەدەکەن کە پێویستە پارە پاشەکەوتکەن چونکە ژیانی تاکی ئاستریووە لە جووتی کێشەکە لە ماوەوە بچوکەکەدایە چونکە ئەوان بڕیاردەدەن کە پارە پاشەکەوتکەن بۆ کڕینی خانوویەک بۆ ئەوەی بژین لەگەڵ منداڵەکانیانە بەئاسودەی ئێستا ئەوان دوو داهاتیان هەیە و دووکارییان هەیە بەمە ڕێژەی داهات زیادەکات.

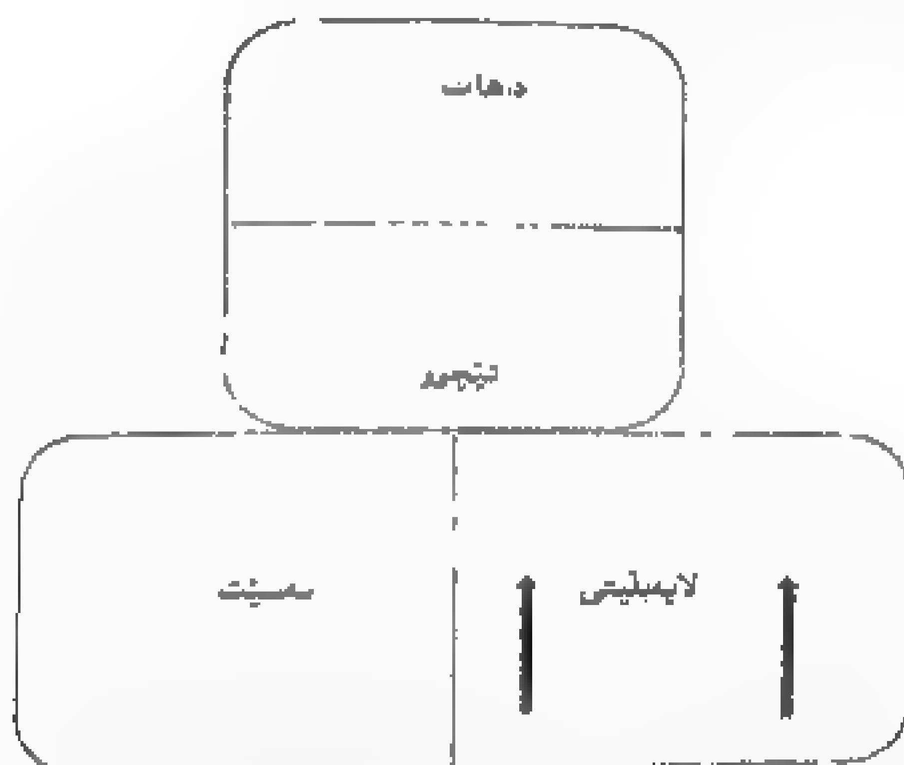
لەم هێڵکاریەدا بڕی تێچوون زیاددەکات

تێچووی بۆ زۆرێك لەخەڵك بریتیە لە باج، زۆرێك لەخەڵکی بەداهاتی باجی دەدەیسن، بەڵام زیرینەی باجی ئەمەریکا بۆ تشویێس کۆمەڵایەتیە، ئەوەکانیك دەردەکەوێت کە باجی ئیشوریتسی کۆمەڵایەت و میدیکەیر یەك بگرن وەرگرتنی لە موچەی فەرمانبەران واتا مەرێژەی ٧،٥٪ بەڵام بەراستی سەدا پارزەیە، هەروەها بۆ خاوەنکاریش پێویستە پارەکەبدات بە بڕ واتا خاوەنکار کاتێ پارەکەدەدات ڕاستەوخۆ نایدا بەتۆ، تۆ پێویستە باجی داهات بدەیە بەپێی ئەوەی لە یاسای ئیشورێنسەکەداهاتوە، واتا ئێوە کاتێ ئەو بڕپارەیەتان پێدەبڕێت

وەربناگرنەوە بەڵکو ئەوە وەك باجی لێبڕاو وایە تایبەتە بە ئیشورێنسی کۆمەڵیەتی.

ئیشورێنس کۆمەڵیەتی: ئەو موچەیە کە حوکمەت دەیدا بەوکەسانەی کەتوانای کارکردیانیە، لێرەدا حوکمەت ئەم پارەیە وەك باج لەهاولاتیانی دەبڕێت بەڕێژەیەکی کەم.

بەرزبوونەوەی ڕێژەی لایەبلیتیت

ئەگەر باس سوورەی پێشوکەی دوو هاوسەرەکە کاتێك کەهوڵیاندا لەخانەوە تەسکە رزگاریابێت و بچنەخانووی خۆیان بۆ ئەمکارە بڕیاریاندا پارە کۆکەنەوە. ئەوان ئێست پارەکەیان کۆکردۆتەوە دەچن

جلوبەرگی تازە دەکڕن. بەڵام لەگەڵ کڕینی ماڵکە دەبێت بزانن کە دەبێت باجێکی تێیان بۆ زیاد دەبێت، پێی دەڵێن باجی ملکو سامان. واتا دەبێت باجی خانووەکەیدەنە حوکمەت. پاشان سەیارە و کەلوپەلی تازەی ناوماڵ دەکڕن. بەئەنجامدانی ئەمکارە لایەنێکی هەڵدەستێ لەخەو بە زیادبوونی قەرزی بانکی و قەرزەکانیتر وتا بۆ کڕینی ئەم شتانە پێویستمان بەقەرزەیە بۆ بە قەرزدەکەن لە بانکەکان. بەئەنجامدانی ئەمکارە ئەوان دەچنەناو باری ڕێت ڕەیسەکە کەپێشتر باسمانکرد. پاشان کەمنداڵیانبوو پرۆسەکە دووبارە و دووبارە دەبێتەوە واتا کاردەکەن بەقورسی و پارەی زیاتریاندەستدەکەوێت لەگەڵ زیادبوونی پارەکەیان ڕێژەی باجدان زیادەکات ئەمە پێیدەگوترێت براکێت کریپ.

کاتێ کە ئەو جێژنان بانگ دەکرێن بۆ شتێک دەڵێن ئێمە هیچ ناکڕین تەنها سەیردەکەین و کاردەکەیان هەڵدەگرن لە کیفەکەیان.

من کاتێ لەو دوو جێژانە دەکۆڵمەوە سەیردەکەم ئەویان گوزڵوە بەڵام ئابوورییەکەیان هەروەک خۆیەتی. پاشان دێن پرسیارم لێدەکەن دەربارەی ئەوەی وتوومە لە کۆڕو سیمینارەکاندە دەربارەی زانستی ئابووری دەڵێن ئێمە چۆن پارەکەمان چاشەکەوتکەین. بەڵام ئەو خووەی ڕۆژانەی کە لەسەر ڕاهاتوون هۆکاری سەرەکیە بۆ کەمبوونی داهاتیان. ئەوان نازانن کە چی هەڵبژاردنێکی نادروستیاندەوە کەهۆکارە بۆ زیادبوونی کێشە ئابوورییەکانیان ئەمەش لەئەنجامی ئەوەوە سەرچاوە دەگرێت کە ئەوان نازانن جیاوازی بکەن لە نێوان ئەسێت و لایەبلیتی.

پارە هەرگیز کێشەکان چارەسەرناکات بەڵکو ئەوە زیرەکیە کە کێشەکان چارەسەردەکات ئەمە وتەیەکی هاوڕێکەم وەبیر دێنێتەوە کە دیگوت پارە

هۆکارێکە بۆ قەرزاربوونی زۆرێک لەخەڵکی. ئەگەر تۆ کەونیتە ماو چاڵێک پێش هەمووشتێک دەبێت واز لەوەبێنی کە چاڵکە هەڵکەنی باوکی دەوڵەمەندم هەمیشە ئەم وتە جاپانیەی دەگوت "هێزی شمشێر و هێزی گەوهەر و ئاوێنە"

شمشێرەکە نیشانەی بۆ هێزی چەك، وەك ئەمەریکا چەندەها ملیۆن دۆلاری سەرفکرد لە بەرهەمهێنانی چەکدا بۆ یە ئێستا هێزێکی بالی هەیە لە جیهاندا. گەوهەر نیشانەیەکە بۆ هێزی پارە.

ئاوێنەش نیشانەی بۆ ڕوناکی زانیاری بەگوێرەی پەندە جاپیەکە ئەم هێزەلە هەموویان بەنرخترە. خەڵکی هەژار هەمیشە دەیەوێت لە ڕێگەی هێزی پارەوە کێشەکانی چارەسەربکات. بۆیە هەمیشە کاردەکات بەقورسی. ئەوان بیرناکەنەوە کە بەڕێگەیەکی تر هەوڵبدەن ئەکێشەیان چارەسەربکەن بەڵکو هەر لەسەر ئەوە دەڕۆ کە لەسەری ڕاهاتوون بەڕاستی ئەوانە لەپارە تێنەگەیشتوون. زۆربەیە خەڵك دەیانەوێت لەڕێگەی هێزی پارەوە کێشەکان چارەسەربکەن بەلام ئەوان ئەو هێزە بەمارجەهێنن لە دژی خۆیان ئەگەر ئەوان هێزی ئاوێنەکە بەکاربێنن ئەو دەپرسن لە خۆیان ئایا ئەمە سودی هەیە ئێمە ئەنجامی دەدەین؟ ئەك پشت بە ژیری و زیرەکی خۆیان ببەستن. زۆربەی خەڵکی تەنها ئەوە دەکات کە دەکرێت لەچوارچێوەی بەبێ بیرکردنەوە

ئەمە وەك بیرۆکەی هەمەچەشنەی وایە کە بریتیە لە ماڵکەت گەورەترین ئەسێتە و گەورەترین شوێنی بەرهەمهێنانە، باجەکانت کەمکەرەوە بۆ ئەوەی قەرزە زۆرەکەت، هەوڵبدە کارێکی باشت دەسکەوێت و هەڵەکە و خۆت تووشی مەترسیمەکە.

وەکو وتراوە ترسلە قسەکردن لەبەردەم خەڵکیدا زۆر زیاترە لە ترسی مردن. بەگوێرەی توێژینەوەکان هۆکاری ئەم ترسە دەگەڕێتەوە بۆ ترسی ئۆستراسیزم. وەک ترسان لە وەستان لەبەردەم خەڵکیدا وترسان لە ڕەخنەلێگرتن و گاڵتەپێکردن وشلەژان و جیاوازبوون لە چارەسەرکردنی کێشەکانیدا. هەر لەبەرئەمە باوکی خوێندەوارم دەگوت "وتە جاپانییەکە کەبەسی ئاوێنەدەکات زۆر بەهەدارترە لە وەسی میکە چونکە لەڕێی ئاوێنەوە ئێمە ڕاستییەکان دەبینین. هۆکارێك سەرەکی بۆ ئەوەی خەڵکی دەڵێن دوور لەکێشە کارەکەت ئەنجامبدە بەبێترس. هەرشتێك ویست بەدەستی بێنە وەك پارە و کارکردن.

هەمان ترسی ئۆستراسیزم ڕاستە بۆ ئەوخەڵکەی بەبێ بیرکردنەوە ئەوکارانەدەکات کە خەڵکی ئەنجامیدەدات، واتا ڕای زۆرینە بەلایەوە پەسەندە. زۆرێك لە کێشە ئابوورییەکانی ئێستا بریتییە لەوەی کە کەسەکان بیرناکەنەوە بەڵکو دوای ئەوەدەکەون کە خەڵکی تر دەیگرنەبەر. ئێمە پێویست دەکات سەیری ئاوێنەکە بکەین بۆ ئەوەی ژیریخۆمانمان ببینین و دوورکەوینەوە بەو ترسە.

من و مایك ئەمتمان بووە ١٦ ساڵ، ئێمە لە فوتبۆڵدا چەن کێشەیەکمان تۆشبوو، نەك لەبەر خراپیمان بەڵکو لەبەر ئەوەی دەمانویست ئەو بیرۆکە خراپەی نێو قوتابخانە بگۆڕین. پاش قوتابخانە لە کۆتایی هەفتەدا من و مایك کارماندەکرد بۆ باوکەدەوڵەمەندەکەم پاشا کارکردنمان من و مایك چەندەها کاژێر دادەنیشتین لەسەرە مێزێك کە بارزانەکان و پارێزەرەکان و دامکەوانەکان و وەبەرهێنەکان و بەڕێوەبەرەکان و کارمەندەکان کۆبوونەوەیان لەسەر دەکرد. لەکۆبوونەوەکەدا کەسێکی لێبوو لە تەمنی

١٣ ساڵیدا وازی لەقوتابخانە هاوردبوو؛ ئەم کەسە وەک بەڕێوبەر باڵابوو
ڕێنیشاندەری خەڵکەکەبوو و یارمەتی لەوکەسانە وەردەگرت
کەخوێندەواریان هەیە. . ئەم پیاوە خاوەنی بیری خۆیبوو واتا ئەو کارێکی
دەکرد بەبیرکردنەوە نەک هەرچی خەڵکیبکات ئەمیشبیکات دەیگوت "
من هەمیشە نیگەرانم بەدوو ڕستە یەکەم بریتیە لەوەی خەڵکی دەڵێن
بۆیە ئەوکارە دەکەم زۆربەی خەڵکی ئەو کارە دەکات و وشەی دووەم
واتا ئەگەر پرسیارت لێکرد بۆ ئەنجامدانی کارێک هەڵێ؟ من ناتوانم یان ئێمە
ناتوانین". من و مایک ڕێنمایی زۆر فێربووین لەوکۆبوونەوە بازرگانیەدا زۆر
زیاتر لە قوتابخانە فێربووین. باوکی مایک ڕاستبوو قوتابخانەی
تەواوەکردبوو بەڵام لەبواری ئابووری و دارایی زۆر زیرەک و سەرکەوتووبوو.
ئەو دەیگوت "کەسی زیرەکە هەمیشەکەسێک دادەمەزرێنێت کە لە
لەخۆی زیرەکتربێت. من و مایک سوودێکی زۆر مان وەرگرت لە وکۆبوو
کۆبوونەوانەدا. لەبەر ئەم هۆکارنە من و مایک لە قوتابخانە دژی
بیرۆکەکان دەوەستاینەوە کە دژی بیرۆکەکانی خۆمانبێت. واتا مامۆستا
هەکاتێ بیگوتایە هەرچی نمرەی باش نەهێنێت ئەوا داهاتووی ڕوونابێت
من و مایک بڕۆکانمان دەچۆوەیەت. کاتێک گوێمان لەم ئامۆژگاریانە دەبوو
تێدەگەیشتین کە قوتابخانە منداڵەکانمان ئامادەناکات بۆ جیهانێکی نوێ
و وتەکانی باوکەدەوڵەمەندەکەم بیر دەکەوتەوە دەربارەی قوتابخانە کە
بریتی بوو لەوەی دەیگوت قوتابخانە ناتکات بەخاوەنکار بەڵکو دەتکاتە
کارمەند. من و مایک پرسیارمان لەمامۆستا دەکرد دەربارەی بۆ چی ئێمە
لە قوتابخانە فێری زانستی دارایی و ئابووری ناکرێین و چۆنبتوانین خۆمان
لەکێشە ئابوورییەکان ڕزگارکەین؟ لەوەڵامدا دەیانگوت پارە گرنگیی

ئەگەر تۆ خوێندنەکەت بەباشی تەواوکەیت ئەوا پارە خۆی بۆتدێت.
ئەوەی ئێمە فێربووین دەربارەی هێزی پارە هۆکارەکەی بەدووری
مامۆستا و قوتابییەکانبووە.

بەرکی خوێنەوارم هەرگیز منی هانەدەدا بۆ نمرە هاوس من زۆرجار
پرسیارم دەکرد باشە بۆچی؟ بەلام زۆرجار کە گفتوگۆماندەکرد
دەربارەی پارە قسەکاندەکرد. بەتێپەڕبوونی تەمەن من و مایک
زانیاریاترمان دەزانی دەربارەی پارە و بتاعەکەمان زیاتر بەهێزدەبوو
من ئێستاکێنە رابەریم هەیە دەربارەی کتێبە بەسودەکان و ژمێریاری باج
و پڕۆژەر و رێنیشاندەری کارە هەرەوزیەکان و بانکەوان و جامبەری زەیو
زار و وەبەرهێنەر. ڕۆژێکیان باوکم پێی گوتم " بۆچی مالی خۆمان
گەورەترین وەبەرهێنانە. بەلام من دەمگوت وایە بۆیە ئەو بە هێلکاریە
بۆی ڕوکردمەوە کە دەوڵەمەندەکان بڕوایان وایە کەمالیان ئەسیتە و
هەژارەکان لایەبلیتیە.

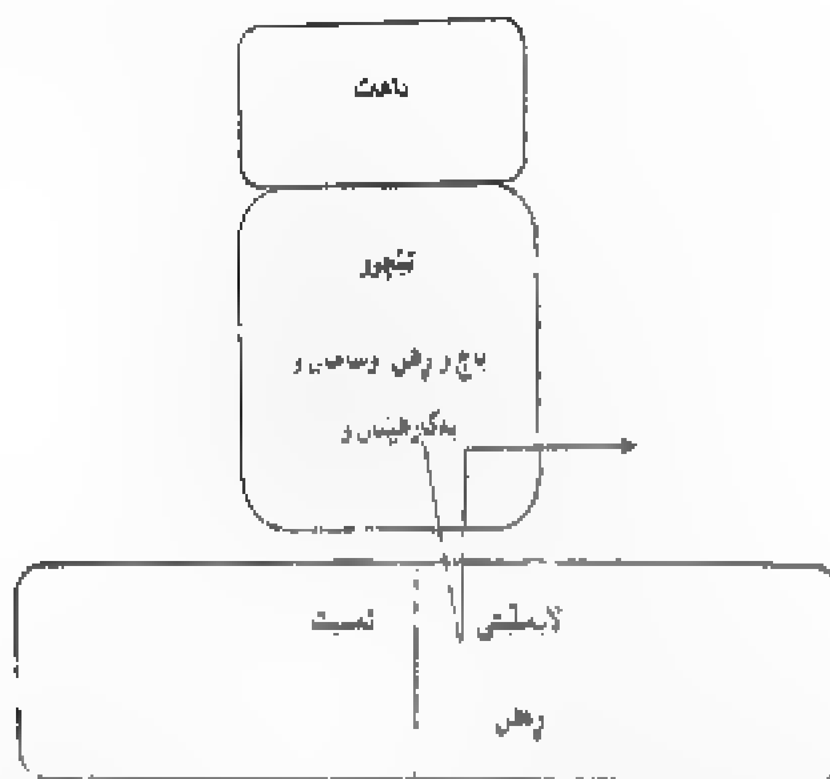
باوکی دەوڵەمەند

باوکی هەژار

لایەبلێتی	ئەسێت
خانومال	

لایەبلێتی	ئەسێت
	خانومال

ئەوەت بەبیربێنیمەوە کە پێشتر هێلکاریەمان کێشا دەربارەی ئاپاسنەی کاشفلەوە دەخست بەلام من زیاتر ڕوونی دەکەمەکە تیچوون چۆن چۆنە لەگەڵ بوون بە خاوەنی خانو- خانوی گەورە واتا تێچوی گەورە. لێرەدا کاشفلەوە دەچێتە دەرەوە لە ستونی تێچوون.

لێرەدا هەموو ئەو تێچوونانەی كە لەماڵدا ڕوودەدات خستومانەتە ڕوو، هەروەك پێشتر باسمانكرد لایەلیتی وات دەچوونی پارە لەگیرفانی تۆ لێرەدا، كرینی خانوی گەورە بریتیە لە لایەبلێتی چونكە دەبێت كۆمەڵێ تێچوون بگرێتە ئەستۆ. تائێستاش من بەرنگاری ئەو بیرو بۆچوونە دەبمەوە كە دەڵێن ماڵ ناتوانرێت بێتە ئەسێت، من زۆرێك لەخەڵكی دەناسم خەویان ئەوەیە ببنە وەبەرهێنەرێكی گەورە. بووبن بەخاوەنی ماڵی خۆت لە هیچ باشترە. واتا واباشترە تۆ خانویەك بكڕی بۆ ئەوەی تێیدا بژی بەڵام كێشەكە لێرەوە دەست پێدەكات هەندێكەس خانویەكی گەورە و زۆر خۆش و گرانبەها دەكڕێت لەكاتێكدا خانوكەت نابێتە ئەسێت

دەبێتە لایەبڵیت، چونکە ئەمە پارە لە گیرفانت دەردێنێت. من دەمەوێت ئەمە لە چوارخاڵدا شیبکەمەوە هەرچەندە زۆرێک لەخەڵکی بەمە نارازی چونکە بابەتی خانو بابەتێکی گرنگە. بۆیە هەرکاتێ ئەم هەست دروستبوو رەستی داری ئابوری بەرەو چەمەوە دەچێت، من بەپێی ئەزموونی خۆم بۆم دەرکەوتوە کەپارە هۆکارە بۆ بردانی بە هەستو سۆز:

١. کاتێ تۆ کەجان و دەکڕیت دەبێت پارەیەک بدەی کەپێشتر هەرگیز جاوەنی نەبووی واتا کاتێ تۆ خانویەک دەکڕی بەقیستی ٣٠ ساڵ و هەرمانگەو بڕێك پارە دەدەیت بۆ پڕکرەوەی قەرزە درێژخایەنەکەو

٢. پاشان تێچونێکی کە زیادەبێت، کە بریتیە لە باجی سو لەسەر ئەو قەرزەی تۆکردووتە لە ویانقە کە خۆی لەخۆیدا کارێکە کەتێچو بەرەو زیادبووندەبات. پاشان ئەم تێچونە لە موچەکەی دەبڕێت، هەتا پارەی خانەوەکەی تەواودەبێت.

٣. باجی سەروەت و سامان، خێزانەکەم توشی شۆکبوو کاتێ زانی باجی خانوەکەمان کەیشتۆتە هەزارەدۆلار لە مانگێکدا، لەکاتێکدا کە ئێمە هاوەنشینبووین، ئەم رووداوە ئێمەی زۆر نیگەرانکردی و بڕیاردان بۆ بەجێهێشتنی خانوەکە.

٤. خانوو هەمووکاتێ نرخی بەرزنیە و بەهادارنیە لە ساڵی ١٩٩٧ هاورێیەکم نزیکەی ملیۆنێك دۆلاری قەرزکردبوو بۆ کڕینی خانو بەلام دوای خانوەکەی فرشتەوە بە ٧٠٠,٠٠٠ دۆلار.

٥. گەورەترین لەدەستدان بریتیە لەوەی دەرفەت وەهەلەکان لەدەستبدەیت، ئەگەر تۆ پارەکەت بلوە بەخانویەک و پارەی زۆرت

بەدەستەوەنیە. ئەوا تۆپێویستە کاربەبەشی بکەیت بۆ ئەوەی پارەی زیاترت دەستکەوێت چونکە تێچوونت زیادەکات لەجیاتی ئەوەی ئەسێت زیاد مکات وەک پێشتر ڕوونمانکردوە لە هێکارێکەدا. وەک شێوازی چینی ناوەندی کاشەلەوە کە چۆن کاشەلەوە ڕوونات لە دەهاتەکەیاندا، ئەگەر ئێوە دووسەر خێزان و پارەکەتان وەک ئەسێت بەکاردەهێنن لە سەرەتای دروستبوونی خێزانەکەتان، زۆر ئاساندەبێت کە دوای بەسەر کێشە ئابوریەکاندا زاڵبن. منداڵەکانتان بنێرنە زانکۆ و خەرجی بۆ دابینکەن. ئەو ئەسێتەی بنیادتانداوە یارمەتی دەدە بۆ پڕکردنەوەی تێچوونەکان.

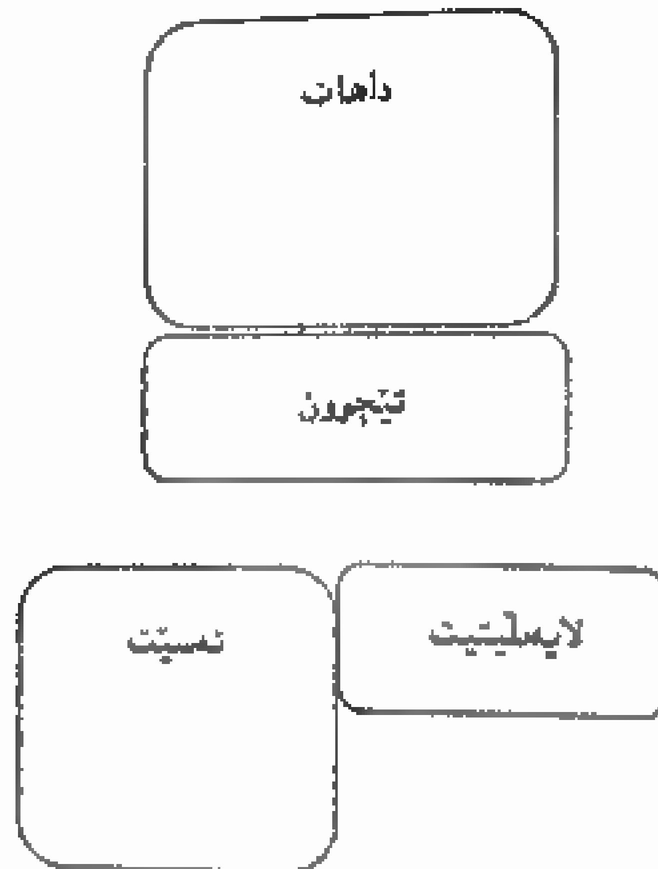
بڕیاردرا کە ببەو خاوەن خانوی حزیان لە نیمۆ و خانویەکی گرانیەها، کەئەمە زیانی بۆ سەر تاکەکان دەبێت کەدابەشی دەکەین بۆ سێ خاڵ:

1. لەدەستدانی کات چونکە ئەتوانرێت ئەوکاتە بەکاربهێنرێت بۆ گەشەدان بەئەسێتێکی تر
2. لەدەستدان بڕیارەیەکی زۆر کە ئەتوانرێت ئەم پارەیە بۆ وەبەرهێنان بەکاربهێنرێت.

من نالێم خانوی مەکڕن بەڵو دەمەوێت تێتانبگەیەنم کە جیاوازی نێوان ئەسێت و لایەڵیتی بکەن. پێش ئەوەی من بمەوێت خانویەک بکڕم دەبێت لە ئەسێت تێکەبشتبێتم و پاشان ئامادەکردنی سوڕی کاشفلەوە بۆ تێچوی بڕیارەکە. بڕیارە ئابووریەکەی باوکی هەژارم هەمیشە دەخەری ژیانی چەندین کەس بوو کە لەماری ڕیت ڕیسا گیریانخواردوە. لایەنی تێچوون زیادی کردوە لەگەڵ دەهاتەکەی راتا هەرگیر وەبەرهێنانی

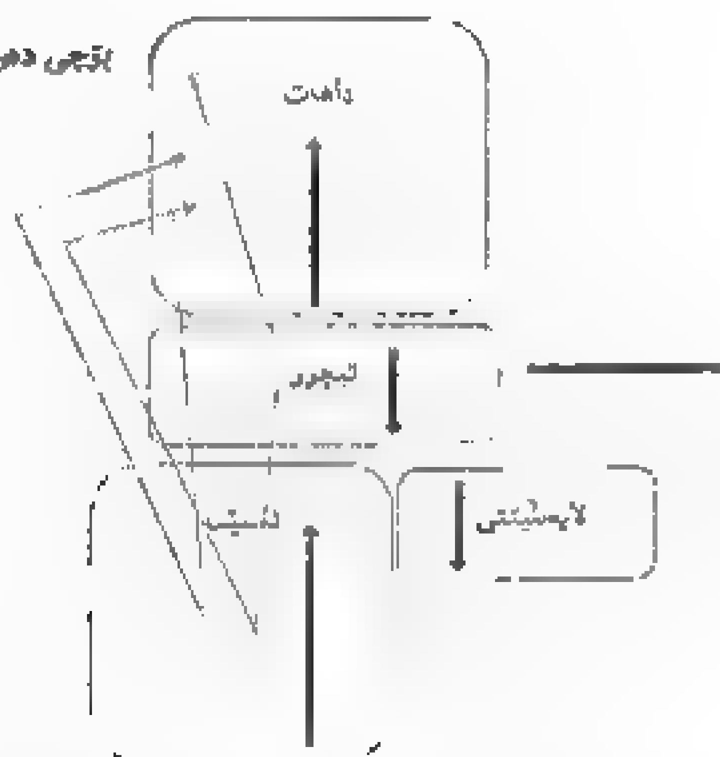
نەکردوە لە ئەسێتەکەی وات خانوویەکی نەکڕیوە بیدابەکرێ یان سووکەس
یان هەشتێکی تر کە پارە بەرهەمدێنێت. لەئەنجامدا لایەبڵیتی زادەکەن
وەک رەهن و کارتی قەرز و ئەوشتەی کە پارەت لێدەبات وەک کڕینی
سەیارە و موبایلی گرسبەها و ئەوشتەی کە پارەی تێدا خەرج دەکەیت
زیاترە لە ئەسێت. لەم هێڵکارییەی خوارەوەدا بۆت ڕوونکراوەتەوە.

داری و پارەی باوکی دەوڵەمەند لەم هێڵکارییەدە دەخەبەڕوو ک
چۆن ئەسێت زیاترە لە لایەبڵیت.

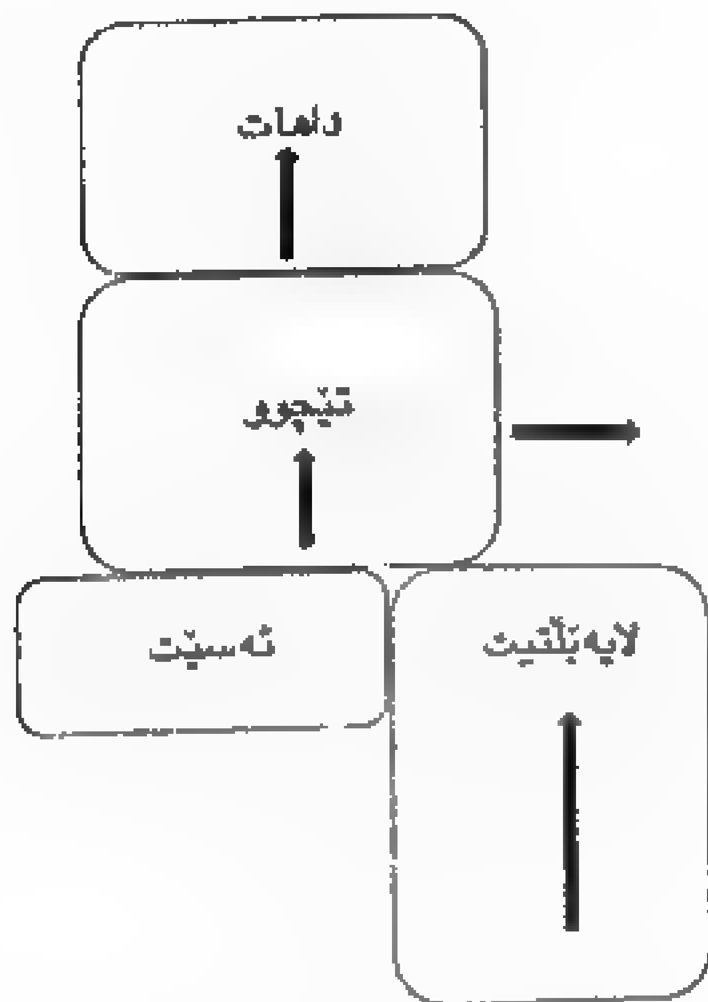

ئەمە هێکاریە ئەوە دەردەخات کە بۆچی باوکی دەوڵەمەندم دەوڵەمەندە؟ چونکە ڕێژەی تێچوون و لایەبلێتی کەترە لە داهات بەتایبەتی ئەمەوادەکات کە داهاتمان کۆبێتەوە سەرفنەکرێت. بەزیادبوونی ئەسێت داهاتەکەمان زیاتردەبێت لە پێشتر کە ئەمەسورێك دروستدەكات بەردەو زیادبوونی داهات.

ئەنجامی باوكی دوڵەمەندم دەوڵەمەندیە

چینی ناوەندی زۆربەی كات ئەم كێشەیان توشدەبێت واتا كاتێ داهاتەكەیان زیادەكات لە ڕێگەی موچەكەیانەوە لەگەڵ زیادبوونەكە، بەهاوبەشی لەگەڵ باج و تێچوونەكەد واتا تێچوونەكەمان زیادەبێت ئەگەر داهات زیادی كرد ئەمە چۆن دەبێت كاتێ داهات زیادی كرد حواست زیادەكات كە حواست زیادیكرد تێچوون زیادەبێ بەیەكسانی لەگەڵ ئەو مووچەیەی وەری دەگریت ئەمە وەك یاری ڕەیت ڕیسەكەوایە كە چینی ناوەندی تێیدەكەون.

بۆچی چینی ناوەندی هەمیشە لە کێشەی ئابوریدان؟

شێوازی مامەڵە لەگەڵکردن لەگەڵ خانوەکەت شێوازی وەبەرهێنانە، بەلام بەرزبوونی بووجەکەت ئەو چینە خانوی تازە و خۆشدەکڕن وقەرزارێکی زۆر دێتە سەریان، ئەمە هۆکارێکە بۆ ئەوەی کە بواری ئابووریمان دایەم دەجنگرێت و لە کێشەدابێت و ئابووریەکی دڵنیاین نیە. بەشێوازێکی

بنەڕەتی لەوانیە ئەوان موچە وکارەکەیان باشبێت بەڵام هۆکاری کێشەکەیان دەگەڕێتەوە بۆ کەم زانیاریان دەربارەی زانستی ئابووری دارای.

لە ساڵی ١٩٩٠ بێکاریەکی زۆر ڕوویدا کە ئەم بێکاریە کاری گەوری ڕاستەخۆی هەبوو لەسەر ئابوری چینی ناوەند. کۆمپانیاکانیش پارە خانەنشینیان نەهێشت بە پیلانی (٤٠١). خانەنشینی بەتەواوەتی لە کێشەدابوو وە بەشێوازێکبوو کە لەوە پێش شتی وا ڕوویدەدابوو بەتایبەتی کاریگەریەکەی لە سەر چینی ناوەندەوە دیاربوو. بەڵام ئەمڕۆ خەڵکی ئەو کێشەیان چارەسەرکردوە بەچەند ڕێگایەك یەکێ لەو ڕێگایانە کڕینی پشکەوە لە کۆمپانیاکان و زیادبوونی وەبەرهێنان بەڕێژەیەکی زۆرتر لە جاری پێشوو کە ئەمە جموجۆڵی گەورەی خستە بازاڕەوە. ئەمڕۆ بەهۆی درووست بوونی کڕینی پشکەوە مامەڵی چینی ناوەندی لەگەڵ کێشەکانی ئابوری ئاسانترکردوە.

موچەو ڵ ناوەند بوبووە شتێکی گشتی چونکە سەلامەتبوو، کڕیاری موچەو ڵ ناوەند زۆر سەرقاڵبوون بە کارکردن بە دانی باج و ڕەهن و پاشەکەوتکردنی پارە بۆ منداڵەکانیان و دانەوەی پارەی قەرزەکەیان ئەوا کاتیان نەبوو بۆ ئەوەی بخوێنن کە چۆن وەبەرهێنان ئەنجامدەدرێت. ئەوان تەنها پشتدەبەستن بە ئەزموونی بەڕێوەبەری پشکەکانی کۆمپانیا لەسەر ئەوەی موچەو ڵ بێك ماشوە بە چەند شێوە جیاوازی وەبەرهێنان. ئەوان وامەستدەکەن پارەکەیان سەلامەتریە لەبەرئەوە ئەوان ئەو پارەی لە چەند جۆرە وەبەرهێنانێکدا دادەنێن واتا پارەکە تەنها بۆ یەك لایەنی وەبەرهێنانی نییە. زۆربەی چینیەخوێندەوارەکەی چینی ناوەندی بەبێ

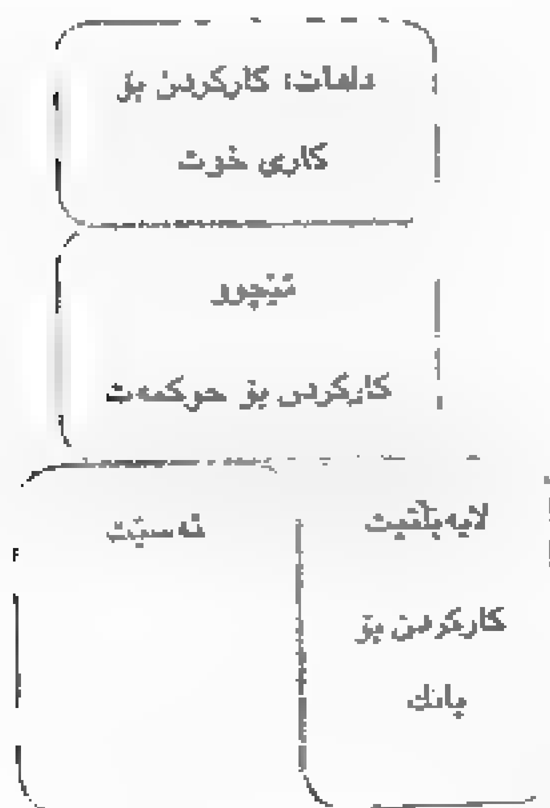
بیرکردنەوە دەبنە خاوەن پشك لە کۆمپانیاکان چونکە کارێکی سەلامەتە و دوورە لەمەترسی، بەپێچەوانەی لە لایەن بەڕێوبەری ئەم کارانە واتا پیلاندانەری ئابوری و ئەو کەسانەی ئەم کارانە بەڕێوەدەبەن.

تراجیدیا کە بە هۆی نەبوونی زانیاری دەربارەی بواری ئابوریە چونکە ئەم جیبە تەنها کارە سەلامەتەکە هەڵدەبژێرێت چونکە دڵنیایە ئەوان زیانەرێت بینە خاوەنکاری خۆیان هەرلەبەر ئەمە هەر لەو قۆناغەدا دەمێننەوە لایەبڵیتیان زیاد دەکات بە بێبەنی ئەسێت. تەنها داهاتی ئەوان پشت دەبەستێت بەو موچەیەی وەری دەگرن بۆیە کاری کارمەندی و کرێکاری لای ئەوان زۆر بایەخی هەیە.

ئەمە بەدری ژیانیان بەردەوام دەبێت، ئەوان ئەو دەرمەتانە نانۆزنەوە کە بۆیان دێتەپێش، کاردەکەن بەباشی و پارەیان دەستدەکەوێت و لە باج و قەرزدا هەمووی سەرفدەکەن واتا ژیانیان وەك بازنەیەك وایە هەردووبارە دەبێتەوە، من وەك لەبەشە کامی تردا گوتومە گرنگترین باساکان مرینیە لەوەی بتوانین جیاوازی نێوان ئەسێت و لایەبلیتی بکەیت. ئەگەر ئەمەت زانی تۆ ئەو ڕێگەیە هەڵدەبژێریت کە لە رێی ئەسێتەوە داهات زیاد بکەیت واتا تۆ لایەبن ئەسێت هەڵدەبژێریت. ئەم ڕێگەیە بەرە دەوڵەمەندبوونت دەبات، بە هەڵبژاردنی ئەم ڕێگەیە و بەردەوامبوونت و زیادبوونی هێلکاری ئەسێت داهات و زیاد دەکات بەبێتەوەی تێچوی لەو زیاتربێت

بەردەوام بە لە سەر کەمکردنەوەی ڕێژەی لایەبلیتی و تێچوون ئەم وەبەرهێنانە سەلای چیتی ناوەندبەوە وەك وەبەرهێنەرێکی بێمەترسیابە بەلام ٪۱۰۰ بێمەترسیە بۆ نمونە تۆدەتوانیت لە ڕێگەی ٥٠٠٠ دۆلار ١٠٠٠٠٠ دۆلار بەدەست بێنی واتا ئەسێت ئەم کارەت بۆدەکات

نەگرتنەبەری ڕێگاکەی و پارەکەت بۆ بەرهەمدێنێت وەک پێشتر باسمانکرد ئەسێت ئەو شتانەنگرێتەوە کە پارە دێنێتە باخەڵت واتا بۆ تەکسیە دەکڕی و پارەی پێیەیدا دەکەی یان پاسێ ئەمە ئەسێتە، بەڵام لایەبلیتی جیاوازە بۆنموونە تۆ سەیارەیەکی شەخسی ئاجر مۆبێل دەکڕێ بە بێتەوەی هیچ پارەیە پەیداکات، تەنها بەس پارە سەرفدەکات. ئەم کێشەیە چۆن ڕوودەدا کاتێ کە خەڵکی زانیاری تەوتۆیان نیە لەسەر ئابوری و دارای وەبەرهێنان ئەوان بە مەترسی داوی دەبەن.

کارمەند کاردەکا بۆ ئەم خاڵانە:

زۆربەی خەڵک کاردەکات بۆ موچەیەک یان بوون بە خاوەن بازرگانی خۆیان دەوڵەمەندبوون. ئەم هەوڵانە کە تۆ ئەیدەیت پارمەتی دەرە بۆسەرکەوتنی خاوەن کاروکار و حەمەشیمبوونیان.

زۆر کاریکەی بۆ حوکمەت، حوکمەت بەشەکەی خۆی دەبات لە موچەکەت پێش ئەوەی تۆ بیبینیت، وتا هەتا تۆ کار زیاتربکەیت ئەوا پارەی زیاتر دەندەکەویت و ڕێژەی باجەسیان زیاتردەبێت کە لەلایەن حوکمەتەوە لێیان وەردەگیرێت.

کاردەکەیت بۆ بانک: پاش باجدان، تێچونی گەورە بریتیە لە ڕەهنی خان و قەرزدانەوەی کرین کرێدیت کارد.

کاتێ تۆ کاردەکەیت پارەکەی تۆ دابەش دەبێت بەسەر ئەم سێلایەنەدا واتا خاوەنکار و حوکمەت و بانک.

ئەگەر تۆ بتەوێت ببیتە خاوەنی کاری خۆت دەبێت. تۆ چۆن ئەم ئامانجە بەدەست دەهێنیت؟ سەرەتا دەبێت ڕێبریست زیادکەیت دەربارەی لایەنی ئابوری و بەکارهێنانی ئەو کرێی وەری دەگری لە بواری ئەسێتا کاتێ ئەسێت لە گەسشەکردندایە چۆن ئەو برە دەبێتە هۆی سەرکەوتنت؟ یان چی کاتێ ئەوان دەزان کە دەوڵەمەندن و سەرکەوتوون وخاوەن سەرمایەن.

لەگەڵ ئەوشدا من تێگەیشتنی خۆم هەیە بۆ ئەسێت و لایەبڵیت و هەروەها بۆ سامان. من ئەم فکرەیەم لە کەسێک وەرگرتوە بە ناوی بۆک مینیستە. هەندێکی کە پێی دەڵێن کوت، هەندێکی کە پێی دەڵێن بابەت، چەند ساڵ لەمەو پێش ئەو دوای مۆڵەتی کردبوو بۆ کاری دەبەرهێنان لە ساڵی ١٩٦١. لە داواکریەکەیدا ئەو باسی سامانەکات و

دەڵێت. لە سەرەتادا کەمێك ئاڵۆزە بەڵام پاش خوێندنەوەی وادامێنێت واتا تواناى کەسایەتی کە تاچەن توانای هەیە بژماسەوە، واتا ئەگەر تۆ کارنەکەی ئایا تۆ ئەوتوانی بۆماوەی چەندێك بەردەوامبیت؟ واتا لە ڕوی تواناى ئابووریەوە. ئەمە جیاوازی ئەسێت و لایەبڵێتمان بۆ دەردەچات. بڕی سامانی کاش فلەوە ئەسێت بەراورد دەکرێت بە هێلکاری تێچوون. با نموونیەك بێنینەوە. من کاشفلەوەم هەیە لە ئەسێتەوە واتا مانگانە ١٠٠٠دۆلارم هەیە بەڵام تێچوونی مانگانەم ٢٠٠٠ هەزدۆلارە. ئایا سامان چیە؟ باسەرەتا بگەڕێینەوە بۆ نمونەکەی پێشو بۆکملیستەر فلولەرك کە گوتی ئایا چەند ڕۆژێتر تۆ دەتوانیت خۆت ڕاگری بەبێ موچە؟ لێرەدا مەبەستی ئەوەیە کە ئێ ئەگەر تۆ موچەکەت نەمێنێت ئەتوانی بەبێ ئەوە بژێت. ئێمە لە مانگەکەد ٣٠ ڕۆژمان هەی بەگوێرەی پێناسەکەبێت ئەو دەتوانێ هەتا نیوەی مانگەکە خۆی ڕابگرێت. واتا ١٠٠٠ دۆلارەکە بۆ ١٥ ڕۆژ بەڵام ئەو تێچوی ٢٠٠٠ دۆلارە. بەڵام کاتێ ئەگەر تۆ ٢٠٠٠ دۆلار بەدەستبێنی لە ڕێی ئەسێتەوە ئەوا تۆ کەسێکی خاوە سماندارى. تۆ ئێستا سامانداری بەڵام دەوڵەمەندنیم. من تۆ ئێستا کەسێکی کە خاوەنی داهاتی لە ڕێگەی ئەسێتەوە واتا داهاتەکەت بەشی تێچوونەکەت بەزیادەوە دەکات.

ئەگەر من بمەوێت بڕی تێچوونم بەرزکەمەوە دەبێت بە هاویەش لەگەڵ ئەوەدا ئاستی هێلکاری ئەسێتی کاشفلەوەبەرزبکەمەوە. بۆئەوەی سامانەکەم پارێزراوبێت ئەگەر بەردەوامبکە لەسەر ئەمە من دەتوانم لە ئابوریەکی ناسەربەخۆوە ببمە ئابوریەکی سەربەخۆ. واتا ئەگەر واز لەکارەکەم بێنم دەتوانم تێچوی مانگەکەم دابینبکەم، لەڕێگەی

ئەسێتەوە. یەکێکی تر لە زامانەتەکەم بریتییە لە دووبارە بەکارهێنانەوەی ئەوپارەیە لە بوارێکی وەبەرهێنانــدا کە بتوانێـت قـازانجی تێدابکــەیت، بەئەنجامدانی ئەم کارە ئەسێتمان زیاتردەبێت. واتـا ئەگـەر تـۆ توانیـت سەرپەرشتی نابووریت هـەبێت پاشـان ئەگـەر کارەکـەی هـەردەتوانی تێچوونداببینکەیت، ئەو پارەی دەستت دەکەوێت ئـەوتوانیت سـەرفیکەیت لە بوارێکدا کە ئەسێت بێت واتـا پـارەت لێـی دەسـبکەوێت پاشـان ئـەوتوانی دەوڵەمـەندبیت و خەرجیەکـەت کەمێتـەوە. واتـا سەرچـاوەی داهـم زیاتردەبێت بەبەراورد بە کاری پێشوم کە تەنها یەکی سەرچاوەم هـەبوو و بەشـی خەرجیەکـەی بەباشـی نـەدەکردم ئەگـەر بـەردەوام ئـەو پارەی بەدەستی دەهێـنم بیخەمـە بـواری بازرگـانی وەبەرهێنانـەوە ئـەوا دەتوانم سامانەکەم زۆرتر کەم.

ئەم سێ تێبینیەت بیمەچێت.

دەوڵەمەند ئەسێت بنیاد دەنێت.

- هەژار تەنها تێچووی هەیە.
- چینی ناوەندی تەنها بـە لایەبلێتیت کاردەکـەن بـەڵام وادەزانـن ئەسێتە.

ئایا چۆن من ببمە خاوەن بازرگانی خۆم؟ وەلامەکەی چیە؟ گوێـە ئامۆژگاریەکانی دۆناڵد بگرە.

بەشی چوارەم

وانەی سێیەم

بازرگانی خۆت بەرەو پێش بەرە

لە ساڵی ١٩٧٤ ڕەی کرۆس کە ناسرابوو بە دۆزەرەوەی ماک دۆناڵس گوتاری بۆ خوێنکارانی ڕێکخراوێکدا لە ئۆستین دەدات. پاشان لە وتاردان و گفتوگۆکردن لەسەر بواری دەروونناسی و پێگەیاندنی گەنجەکان کیس یەکێ لە هاوڕێ خۆشەویستەکانم بوو، لەگەڵ خوێنکارەکان داوەتی بە پیس کرد ئەگەر کاتی هەبێت دەمەوێت هەندێک کات بەیەکەوە بەرینەسەر. ئەو ڕازیبوو. لە کۆڕەکەدا کە بانگێشکرابوو، پرسیارێکی کرد گوتی "ئایا من ئێستا لە چی بازرگانیەکدام؟ هەمووکان پێکەنین کەئەم پرسیارەی کرد وامزانی شێتبووە بەڵام دووبارە پرسیارەکەی دووبارەکردەوە کەس وەڵامی نەدایەوە. بەڵام یەکێك ل قوتابیە بوێرەکان گوتی " کێ نازانێت بە هیمبەرا کە تۆ کاردەکەی لە ریستۆرانت و هەمبەرگر. لەوەڵامدا گوتی بەڕێزەکەم من بازرگانی ناکەم بە هەمبەرگرەوە بەڵکو من خاوەنی مڵکو سامانی خۆمم.

کیسی هاوڕێم گوتی" ڕەی بەماوەی چەند کاتێ بیرۆکەکەی خۆی شیکردەوە دەربارەی پلانی بازرگانی، بە بیرو بۆچوونی ئەم بازرگانی

سەرپشك بریتیە لە فرۆشتنی هەمبەگر بە بازگانیەكی سەربەخۆ. بەڵام ئەم لەكاتی بازرگانیدا گرنگترین شت بەلایەوە شوێن و ناوچەی كارە بازرگانیەكەیبوو. ئەو بەڕاستی لە بواری خانوبەرەو موڵك تێگەیشتبوو دەیگەت ناوچە گرنگترین فاكتەرە بۆ كردنی بازرگانی. بەشێوازێكی پێچیەی ئەگەر كەسێ تێبگات لە بازرگانی سەرپشك كە بریتیە لە دەستكەوتنی قازانج و خێرەكەی و كڕین. ئێمە دەمانەوێت ئەوە رونبكەینەوە كە رەی خاوەنی ملكێكی زۆرە لە جیهان و لەتایبەتی لە ئەمەریكا واتا بوونی موڵك لە شوێنێ باشدا كاری گەرەی هەیە لە بواری بازرگان. یەكێك لە وانەكان كە كیس هاوڕێم فێربیبوو دەربارەی بازرگان بریتیە لە بوونی موڵكو خانبەرە واتا ئەو ئێستا خاوەنی خەسڵی خۆیەتیت. بەڕای ئەو بازرگانی ڕاستەقنە بریتیە لەو مەڵكەی كە ئەو تێیدا بازرگای دەكات.

وەك لە بەشی پێشوودا باسمانكرد كە مێلكارێكان و چینین ناوەندی كە تەنها كار بۆ سێ لایەندەكەن وەك سەرەت بۆ خاوەنكارەكان پاشان دانی باج بە حوكمەت دانەوەی قەرز بە بانكەكان. ئەو وانەی كە رەبس فێری قوتابیەكانی كرد لە رانكۆی تێكسا باوكەدەوڵەمەندەكەم فێری من و مایكی كرد، كە ببن بە خاوەنی كاری خۆت، یەكێك لە كێشەكانی ئابووری بریتیە لەوەی خەلكی بەبرێژی ژیانیان كاردەكەن بۆ كەسانیتر سەك بۆ خۆیان.

لەم هێكاریەدا زیاتر بیر و مۆ چونكانی رپس روندەكەیەوە

سیستەمی خوێندنی ئێستا گەنجەکانمان ئامادە بۆ ئەوەی ببە خاوەن پیشەو پسپۆڕی خۆیان بە گەشەدان بەتواناکانیان. ئەم کارە والە گەنجەکان دەکات کە تەنها پشت بەموچەبەستن و وەك پێشتر باسمانکرد لە مێکاری داهاتدا پاش ئەوەی قوتابخانەیان بەسەرکەوتووی تەواوکرد دەچنە زانکۆ و لە وپیشەییە کە وەرگیراون زیاتر زانیار و پسپۆڕی پەیدا دەکەن بۆنموونە ئەوان دەخوێنن بۆ ئەوەی ببنە (ئەندازیار و دکتۆر و مامۆستای و ژمێریار و کارمەنی و ژێشت لێبەری هتد) ئەم پیشەی ئەمان بەدەستی دەهێنن ویان لێدەکات کە کاربکەن بەڵام بۆچی؟ بۆ بەدەستهێنانی پارە

ئەم جیاوازیەکی گەرمیە لە نێوان پسپۆڕیت و بازرگانی کاتێ پرسیار لە خەلکی دەکەی دەربارە ئەوی ئایا بازرگانی تۆچە؟ لە وەلامدا دەڵێت من بانکەوانم. واتا تۆ خاوەنی بانکەکەی دەڵێت نەخێر من تەنها کاری بۆ دەکەم. لەم نموونەیەدا ئەوان تێکەڵی و ئاڵۆزیەکیان دروستکردووە دەربارەی پسپۆڕی و بازرگانی و خاوەنکاری خۆی

پسپۆڕییەكەی ئەوان لەوانییە بیانكاتیە بانكەوان بەڵام ئەوان پێیستمان
هەوەیە كە ببنە خاوەن كاری خۆیان.

رای كرۆس، بۆ جیاوازی نێوان پسپۆڕی و خاوەنكاری خۆی بۆچوونێك
دەخاتە ڕوو دەڵێت" پسپۆڕی من هەمیشە هەمان شتبوە. واتا ئەوكاتەی
كەم فرۆشیاربووم میلك شەیكم دەفرۆشت و پشان هەمبەرگر ئەمە
پسپۆڕی منە. بەڵام بازرگانی ن و بوون بەخاوەن سەرمایە خۆم بریتیە
لە ئەرز و خان و ملّ بەشێوازی ئەسێت كە داهاتێكی زۆرم
دەستدەكەوێت.

كێشەی قوتابخانە لەوەدایە كە بۆ چی بخوێنی دەبێت بەوە. ئەگەر
تۆ بخوێنیت بە یاسا ئەوا لە داهاتودا، دەبیتە داوەر. واتا غەڵەتەكە ئەوەیە
لە هەر بابەتێكدا بخوێنی دەبێت بەوە، بەڵام ئێمە بواری بازرگانیمان
بوون بەخاوەن كاری خۆتان لەبیركردوە بە قوتابخانە. واتا ئەوان
كاردەكەن بۆ چەند كەسێكی تر كە ببنە خاوەن كار و بازرگانی خۆیان.
بۆئەوەی ببیتە خاوەكاری خۆت و دەوڵەمەندبیت دەبێت دەبێت ئەو
بیركردنەوەیەو بگۆڕی دەربارەی كاركرد دەبێت خۆت بیربكەیتەوە كە ببیتە
خاوەن كاری خۆت لە جیاتی ئەوەی كار بۆ خەڵكی تر بكەیت.
بازرگانیەكەی تۆ دەخولێتەوە بە دەوری ئەسێتەكەدا. بەپێچەوانیە
هێلكاری داهات. وەك پێشتر ڕوونمانكردەوە لە جیاوازی نێوان ئەسێت و
لایەبلێتی و تێگەیشتن لە ئەسێت دەوڵەمەند جەخت دەكاتەوە سەر
هێلكاری ئەسێت لەكاتێكدا كە كەسانی تر جەخت دەكەنەوە سەر
داهاتەكەیان.

بۆیە زۆربەیە كات گوێبیستی ئەوەدەبن كە" دەڵێن ئێمە موچەی زیاترمان دەوێت. " بۆیە من پێویستە بچمەوە بۆ قوتابخانە و بخوێنم بۆ ئەوەی لە رێگەی بڕوانامەكەمەوە پارەكەم زیادبكات. پاشان من كار بە قورسیدەكەم زۆربەی كات بۆ ئەوەی لە كارێكی باش وەرگیرێم واتا ئەگەر من دەكرام یان كارەكەم پەدڵنەبوو دەگەڕێم بۆ كارێكی تر كە موچەكەی زۆرە.

لێرەدا دەمانەوێت بیر بۆچونی رەیس بخیەنەروو، بەڵام ئەگەر تۆ ئەم كەسە تێگەیشتبێتی ئەوا تۆ هێشتا بیركردنەوەی ئەوەت نیە كە ببیتە خاوەن بازرگان و كاری. بەڕای ئەم دەبێت تۆ جەخت بكەیتەوە سەر هێنكاری داهات كە پارەتی دەرتە بۆ ئەوەی ئەو ئامرازانەی كە ئەسێت دروستدەكات ببیتە خاوەنی.

زۆربەی خەڵكی بۆیە هەژارن چونكە ئەوان وابڕیان بەخۆیان هەوردووە كە ناتوان بەرنگاری مەترسیەكانی ئەمكارە ببنەوە واتا ئەگەر ئەوان ببنە خاوەن كاری خۆیان تۆشی زیانێكەن ناتوانن بەرگەبگرن هەر لەبەر ئەم خاڵە ئەوان دەیانەوێت بە سەلامەتی كاربكەن و پارەبەدەسكەوێت وەك وەرگتنی موچیەی مانگانە.

كاتێ قەیرانێكی بێكاری ڕوودەدات زۆرێك لە كرێكارەگان ئەشتانەی كە خۆیان ناویاننناوە ئەسێت تۆشی كێشەیاندەكات، بۆنموونە خانوو سەیارە ، كە ئەمانە مانگانە پێیوسنیان بەخەرجیە یان ئەویاریاسەی كە كڕیوویانە بە چەندەها ۱۰۰۰ دۆلار بەڵام ئێستا هیچ بەهایەكی نیە بو ئەوان، چونكە ئەوان تەنها پشتیانە بە مووچە و خانەنشینین بەستبوو كەئەوە ئەما ئەوان ناتوان بەرگەبگرن لەو قەیرانەدا!

وای دابنێ زۆرێك لە ئێمە ئەو فۆرمە پڕدەکەینەوە کە بۆ قەرزکردنی پارە لە بانق بۆ کڕینی سەیارە و خانوو. ئەمە سودەکەی لە ڕووی نێت زرسەوە گرنگە چونکە بەشێکە لە نێت ۆرس. چونکە هەمکاری بانکی و ژمێریاریە کە ڕێگەدەدات بە ئەسێتی کەسەکان.

بەڵام ڕۆژێك دێت قەرزار دەبی و بنچینەی ئابوریت لەرزۆك دەبێت چونکە ئێمە زۆر شت زیادەکەین وەك گۆلف کلوپ و کتێب و سیدیۆ و تەلەفیزۆن و جلو بەرگ و پێڵاو ئەو شتانەی تر کەکاریگەریان هەیە لەسەر زیادبوونی ملکاری ئەسێت. من نیگەران دەبم کاتێك کەسێ دەڵێت کە نێت ۆرس واتا ملیۆنێك دۆلار یان هەرچیەکی بەهادار چونکە کاتێ تۆ ئەشتە دەفرۆشی کە ئەسێتە ئەوا ئەر دەستکەوتە دەبێت باجی لێبدەیت خەڵکی خۆیان حستۆتە قەیرانێك گەورەوە کاتێ کە تەنها کاردەکەن لەسەر دهاتی ماوەکورت واتا ئەوان ئەسێتی خۆیان دەفرۆشن بابەهایەکی کەم کە لیستکراوە لە بالانس شیتەکەیانە. یان دەستکەوتی ئەم فرۆشتنە باجی لێدەدرێت. لەبەر ئەوە کاتێ کە حوکمەت باجی خۆی دەبات دەبێتە هۆی کەمبونی بڕی پارەیکە ئەدانەوەی قەرزەکە. بۆیە نێت ۆرس زۆر بەهای کەمترە لە وەی بیری لێدەکەیتەوە

خۆت ببە بە خاوەن کاری خۆت دەستبەکاربە و ئەوشتانەی ئەسێتن بیان کڕە و دوور مکەوەرەوە لە وانەی کەئەسێت نین. وەك کڕینی سەیار بە ئارە کە هێناتە دەرەوە لە مەترەز هەرخێرا ٢٥٪ نرخەکەی لەدەست دەدات ئەمانە ئەسێت نین ئەگەر بانکیش ئەمەت بۆ بکات بە قیست. بۆ گەنجەکانیش پێویستە کە تێچوون کەمبکەنەوە و بنچینەیەکی ئابوری ئەسێت بنیادبنێن. بۆ ئەو گەنجانەی کە لە ماڵی باوکیاندا دەژین

پێویستە کە مێربرێن دەربارەی جیاوازی ئەسێت و لایەبڵیتی واتا گەنجەکان با ئەسێتێکی بچیبەین هەبێت کاتێ هاوسەگیرەکەن و منداڵیان دەبێت و حاوودەکرێ بۆ ئەوەی دوورین لە کێشە ئابووریەکان چونکە من زۆرێک لەو گەنجەم بینیوە کە هاوسەرگیریانکردوە تۆشی قەرزاریەکی زۆربوون کە کاتێک زۆربیان لەژیانیان تەرخانکردوە بۆ دانەوەی ئەو قەرزانە. کاتێ خێزانەکان ئاخێر منداڵیان ماڵکە بەجێدەهێڵێت، ئەوان بەباشی خۆیان ئامادە نەکردە بۆ خانەنشینبوون تۆشی بەرپرسیارێکی زۆردەبنەوە. من چەند پێشنیارێکت بۆ دەکەم دەربارەی ئەسێت و جۆرەکانی بۆ منداڵەکانتان. وەک

١. بازرگانی ئەرەماگەیەی کە خۆت پەوێ ئامادەبیت واتا ئەگەر تۆ لەشوێنێک کارت کرد ئەوە بازرگانی نیە بەڵکو کارکردنە
٢. پشك و کەلوپەل
٣. پەیماندان
٤. پشك
٥. بەرهەمهێنانی دەست لە خانووبەرە.
٦. بەڵگەنامەی دانەوەی قەرز
٧. هەرشتێکی تر کە بەهاداربێت و داهات بەرهەم بێنێت.

باوکەدەوڵەمەندەکەم هەمیشە هانی دەدام بۆ ئەوەی پێداویستیەکانی ئەسێت دابین بکەم و خۆشم بوێن واتا ئەگەر بۆ ئەمانەت خۆشەوێت ناتوانیت چاودێریان بکەیت، من هەمیشە حان ئەرەم خۆشویستوە بۆیە هەمیشە هەوڵمداوە کە کۆیان بکەرە و بیانکڕم، پاشان بیان فرۆشم، هەر لەبەر ئەمەشبوو کە کاتێک کێشەیەک دروستدەبوو من ئەو هەستەم

بەدەگۆڕا بەرامبەر خان ئەرزە بۆ یە هەرکەسێك ڕقی لە خان ئەرزە بێت ئەو هەرگیز نایانکڕێت، من خۆم حەزم لە کۆمپانیایەکی هاوبەشە لەبەر ئەوەی پێشتر من وەبەرهێنبووم، واتا لەسەرەتاکانی ژیانم من کارم بۆ چەندین پێکخراوکردووە وەك(STANDART OIL OF CALIFORNIA, the U. S marine crops, Xerox corp)

من کاتێکی زۆر خۆشم لەگەڵ ئەوەدا بەسەربردوە، بەلام من پیاوکی کۆمپانیاکانیم من دەمەوێ کاری کۆمپانیابکەم بەلام بەسەر بەخۆی نەك وەك کرێکار کاری تێدابکەم،

بەلای منەوە کڕینی ئەرزەو خنەوەکە وەك کۆمپانیایەکی بچوك وابوو بۆ من، بەلام لەوانەیە من ڕۆژێك بە تەواوی کاری کۆمپانیابکەم بەشێوەیەکی گشتی، خەڵکی زۆرێکیان دەترسن لە کێشەکانی ئەرزە خان واتا ئەو کێشانەی کەتوشیاندەبێت، بەلام من حەزم لەم جۆرەکارانەیە بەپێچەوانەی خەڵکی کە لەمە دەترسن کە بەمەترسی ناوی دەبەن، بەلام مەترسیەکانی ئەم کارە کارگەری نیە ئەگەر تۆ وەبەرهێنامەکی خۆت خۆشبوێت و لێیتێبگەیت، لەگەڵ کۆمپانیا بچوکەکا ستراتیجی وەبەرهێنانم من گەشتم کرد بۆ دەرەوەی ئەرزە و خان لەو ساڵەدا واتا بازرگانی ئەرزە وخانوەکەم لە بچوکەوە دەستی پێکرد پاشان وردە وردە سامانەکەم زیادی کرد بەلام من باجم کەمی دەدات یان نوام دەخست هەتا بەهاکەی بە شێوازێکی دراماتیکی بەرزدەبوەوە، واتا من سودی ئەرز و خانەوەکەم لە حاران زیاتر دەپاراست.

بۆ چەند ساڵك دەبێت کارم دەکرد بۆ کۆمپانیای مارین کرۆپۆکس و زیروکس، من ئەو کارەم دەکرد کە باوکە دەوڵەمەندەکەم فێریکردبووم.

من لەسەر کارەکەم بەردەوام نەبووم بەڵام هەر لە مێشکمابوو کە جارێک خۆم ببمە خاوەن کاری خۆم. هێزی ئەسێتم زیاتر چالاکدەبوو من زیاتر بازرگانیم بە خوویەرووە و ئەزموونەوە دەکرد بە بەراورد بە چەشنی کۆمپانیای کارەکانی تر. بەڵام باوکە دەوڵەمەندەکەم هەمیشە جەختی لەسەر زانستی ئابووری دەکردەوە. یەکێک لەو شتانەی بەباشی فێریبووم بریتیبوو لە بواری ژمێریار و بەڕێوەبردنی پارەکانمبوو. واباشتربوو کە م بەباشی شکاری وەبەرهێنانبکەم و لەکۆتاییدا دەستکەم بە بنیاتنانی کۆمپانیاکەی خۆم. من هەرگیز کەسم هاندەداوە کە کۆمپانیا دامەزرێنێت هەتا خۆیان بە تەواوی نەیانویستووە. من دەزانم کە کۆمپانیا چۆن بەڕێوەدەبرێت بۆیە بۆیە ئاوات ناخوازم ئەم ئەرکە کەسانێکی تر بیگرنە ئەستۆ چونکە گرانە. کۆمپانیا بۆ ئەو کەسانیە کە بەدوای دامەزراندنی دەگەڕێن بەڵام بەدەستی ناهێنن. لەو کاتەدا بۆ ئەوان دامەزراندنی کۆمپانیا دەبێتە چارەسەر. بەڵام بەم چەند ساڵی ڕابردوودا ١ کۆمپانیا کە دامەزرێنراون یان شکستی هێناوە واتا لە ١٠ کۆمپانیا یەکدانەی سەرکەوتووبوو. من پێشنیاردەکەم ئەو کارە ئەنجامبدرێت ئەگەر تۆ دامەزراندنی کۆمپانیا تەنها خولیا و ئاواتە.

گرنگ ئەوەیە تۆ بەردەوامبیت لەسەر کار و بیری بوون بەخاوەن کاریخۆت. کاتێک کە من پێت دەڵێم تۆ بەردەوامبە لەسەر بیرۆکەی بوون بەخاوەن بازرگانی خۆت، مەبەستم ئەوەیە کە ئەسێت بنیاتبنێ و هێلکاریەکەی بە بەهێزی بهێڵیتەوە. ئەگەر دۆلارێ بچێتە ناوی هەرگیز نایەتەدەرەوە. کەمێک بیر لەمە بکەرەوە ئەگەر تۆ دۆلارێ بچێتە ناو هێلکاری ئەسێتەوە، ئەوە وەک هەرەسەرێک وایە بۆ تۆ کە کارت بۆ بکات

یەکێکیتر لە سوودەکانی ٢٤ کاژێر کارت بۆ دەکات پارە بەرهەمدەهێنێت. بۆ ئەم جارەش دووبارەی دەکەمەوە بەردەوامبە لەسەر کارەکەت و بیە بە باشترین کارکەر لە کاری خۆت دا، ملکاری ئەسێتی مە بەهێزی بهێڵەرەوە

کاتێک کە کاشفلەوە بە باشی گەشەدەکات، تۆ دەتوانیت هەندێک لەو هۆکارانەی دەبێتە خۆشگوزەرانی بیانکڕیت، جیاوازیەکی نێوان هەژار و دەوڵەمەند ئەوەیە کە دەوڵەمەند ئەم بابەتی خۆشگوزەرانیانە لە دوایدا دەکڕێت، بەڵام هەژار لە سەرەتا دا، وەک کڕینی ماڵ و ئاڵتون و گەوهەر و سەیارە) ئەوان وەک دەوڵەمەند دەردەکەون بەڵام لە ڕاستیدا ئەوان دەوڵەمەندنین، بەڵکو لە قەرزاریدا نوقومبوون. بەڵام خەڵکی دەوڵەمەند لە پێشدا ملکاری ئەسێت سیاتدەمێت و دەهاتی خۆی زیاتدەکات پاشان خۆشگوزەرانیەکانی ژیان دەکڕێت.

خەڵکی هەژار ڕاستەو خۆ پارەکەی بەدەستهێنا دەچێت ئەو شتانە دەکڕێت. باشترین هەدیۆ کاتێ وەدەستدێت کە ملکاری ئەسێت بیاتمانێت و دەهاتی زیاردی کردبێت، لەو پارەی بەدەستیدەهێنیت ئەتوانی ئەوە بەبەتانە بکڕیت. بۆ نموونە، کاتێک من و خێزانەکەم پارەیەکی زیادە مان دەبێت لە ئەو خانووانەی کە بەکرێماندا وە، پاشان هاوسەرەکەم سەیارەیەکی گران بەها دەکڕێت، ئەم کردارەی هاوسەرم نابێتە مەترسی بۆ سەر داهاتمان، چونکە ئەو پارەیە لە ئەسێتەوە بەدەستمان هاوردوە واتا لە کرێی خانووەکەوە. ئەم نموونەیە دەرخەری باسەکەی پێشوومە واتا جیاوازی نێوان هەژار و دەوڵەمەند لە کڕیندا، واتا ئەو چاوەڕێی کردووە بۆ ٤ ساڵ هەتا سەیارەیەکی کڕیوە لە کرێی خانووەکەمان. بەڵام هەژار خێرا

چی دەستکەوێت دەچێت دەیکڕێت، بۆیە ئەم سەیارەیە پاداشتێکی نەسیتە. ڕاستە ئەم سەیارە گرانبەهایە بەڵام بۆ ئەم کێشەی نیە. چونکە ئەم ئەقڵی ڕاستی بەکار هەوردووە لە کارەکەیدا. ئەم بابەتەی باسمانکرد بۆ خەڵکی هەژار کێشەی زۆری دروستکردوە و بۆتە هۆی ئەوەی باری سەرشانیان گرانترێت.

بەشی پێنجەم

وانەی چوار

مێژووی باج و هێزی هاوبەشی

ئەمڕۆ مامۆستا لە قوتابخانە چیرۆکێکی خۆشی بۆ دەگێڕینەوە دەربارەی ڕۆبین هود، ئەو بە کەسێکی قارەمان و دڵسۆز ناوی دەهێنا. ڕۆبن هود کەسێکبوو کە پارەی لە خەڵکی دەوڵەمەند و خانەدانەکان دەدزی و دەیدایە خەڵکی هەژار. بەڵام باوکی دەوڵەمەند بە ڕۆبن هودی دەگوت" کەسێکی ناڕاست ناوی دەبرد. چەندەها ساڵدەبێت ڕۆبن هود نەماوە، بەڵام شوێنەکەوتووکانی هێشتا هەردەژین. واتا چۆن؟ من زۆر گوێبیستی ئەم وتیەدەبم" بۆچی خەڵکی دەوڵەمەند پارە نادەن بە هەژار؟ یان دەوڵەمەند لەبری هەژار باجبدات" ئەم بیر و بۆچوونەی ڕۆبن، کە پارە دزینە لە دەوڵەمەند و پێدانی بە هەژارە بۆتە هۆکاری کێشە بۆ چینی ناوەندی و هەژارەکان. لەبەر ئەم کارەی ڕۆبن خەڵکی چینی ناوەند باجی زیاتریان لە سەر دەدەنرا و دەوڵەمەندەکە نەچین لێوەرەدەگیرا. ئەوە چینی ناوەند بوو، بەتایبەتی چینە خوێندەوارەکە کە کرێی بۆ هەژارەکە دابیندەکرد.

بۆ ئەوەیە زیاتر تێبگەین کە چۆن ئەم شتانە رویانداە دەبێت بگەڕێینەوە بۆ مێژوو، پێویستە ئێمە سەیری مێژووی باجبکەین بۆ ئەم رابارییە دەگەڕێینەوە بۆ لای باوکە دەوڵەمەندەکەم. چونکە ئەو زانیاری هەبوو دەربارەی مێژووی خوێندن و باج.

باوکەدەوڵەمەندەکەم بۆ من و مایکی ڕوونکردەوە، ئەمەریک و ئنگراند لەبنچینەدا سیستەمی باجیان نەبووە. تەنها بەشێوەیەکی کاتی بووە، واتا لەکاتێکدا شەڕێك ڕوویدایە ئەوکات باجیان وەردەگرت، بۆ نموونە پاشاکانی ئەو سەردەمی بەریتانیا سیستەمی باجیان جێبەجێکرد کاتێ دژی نیپۆلێۆن لە ساڵی ١٧٩٩ بۆ ١٨١٨ جەنگان. هەر هەمان ڕوداو لە ئەمەریکا ڕوویدا لە شەڕی ناوخۆدا لە ساڵی ١٨٦١ بۆ ١٨٦٥ ئەمەی باسمانکرد تەنها شێوازێکی کاتی بوو، بەلام لە ساڵی ١٨٧٤ سیستەمی باجی داهات لە ئینگلەند جێبەجێکرا لە ساڵی ١٩١٣ لە ئەمەریکا سیستەمی باجی داهات سەپێنرا. بەلام لەپێشدا ئەمەریکا دژی باج بووە، بەتایبەتی کاتێ کە لەژێر دەسەلاتی بەریتانیا بووە، کە باجی چای سەپاندبوو بەسەر خەلکی ئەمەریکا، هەر ئەم سیستەمە وایکرد کە ڕوداوی بۆستن ڕوبدات و ببوە ترپشکی سەرەتای شۆڕشی ئەمەریکا، ئەمە شەڕە نزیکەی ٥٠ ساڵی خایەند لە نێوان ئەمەریکا و بەریتانیا. ئەمە هەمووی لەبەر ئەوە بوو کە ئەوان ئەو سیستەمی باجە یان ڕەتکردەوە

باوکە دەوڵەمەندەکەم دەیویست بۆ مان ڕوونبکاتەوە، کە هەردوو سیستەمی باج دژی دەوڵەمەندەکانبوو، واتا کە سیستەمی باج دروستبوو، سەرەتا دەگوترا "تەنها بۆ دەوڵەمەندەکانە، بەلام لە دوایدا بەسەر زۆرینەی خەلك سەپێنرا. واتا سەرەتا دەنگ کۆکرێیەوە بۆ

پەسەندکردنی یاسای دەستووری باج دژی دەوڵەمەندەکان، بەڵام لە دوایدا ئەم سیستەمە هەموویانی گرتەوە، واتا چینی ناوەند و هەژارەکان پێش ئەوەی کە حوکمەت بەم ناچە ڕاهات ئیتر نەیتوانی دەستبەرداری بێت.

باوکە دەوڵەمەندەکەم پێیگوتم: "من و باوکت تەواو پێچەوانەی یەکترین. "چونکە ئەو لە بیرۆکراتەکانە و من لە سەرمایەدارەکان. ئێمە هەردووکمان داهاتمان هەیە، بەڵام بەشێوازێکی جیاواز. ئەو داهاتی خۆی وەردەگرێت و سەرمایەدەکات و قەرزی ماوە کورت دەدات بە خەڵکی، ڕێخراوێکی زۆر گەورەی پێکهێناوە بۆ خۆی، لە نێو حوکمەتدا، ڕێژێکی زۆری لێدەگیرێ. من چەندێك دەدەمە بە خەڵکی بە قەرز ئەوەندە زیاتر هەوڵدەدەم بۆ ئەوەی زیاتر بەدەستبێنم. هەر لەبەر ئەم هۆکارانە من ئەو کەسانە خۆشناوێت کە کار بۆ حوکمەت دەکەن. بەڵکو وەبەرهێنەرەکانم خۆشدەوێت. چونکە ئەوان دەربارەی بواری بازرگانی ئەندازەی جیاوازن. هەند حوکمەت گەشەبکات پێویستی بە باجی زیاتر بۆ پڕکردنەوەی پێداویستیەکانی.

باوکە دەوڵەمەندەکەم پێڕای وابوو، کە حوکمەت پێویستە یارمەتی خەڵکی بدات. ئەو حۆن فیتجێراڵد کەنەدی سەرۆکی ئەمەریکای خۆش دەویست، بەتایبەتی بیرۆکەی ئاشتی کرۆپس. ئەو و دایکم وەك خۆبەخشێك کاریان دەکرد بۆ ئەم ڕێکخراوە لە مالیزیا و تایلەند و سینگاپور لە ڕێکخراوی ئاشتی کۆرپس ئەو هەمیشە لە هەوڵدابوو بۆ خزمەتکردن و زیادکردنی موچەکەیان بەتایبەتی بۆ ئەوکەسانەی کە کاریان بۆ دەکرد و لە زانکۆبوون.

من کە دەساڵان بووم، دەچووم بۆ لای باوکە دەوڵەمەندەکەم، ئامۆژگاری دەکردم بەوەی "کە ئەوانەی کار بۆ دەسەڵات دەکەن وەک دزێکی ئەمین وان". بەڵام کە دەگەڕامەوە بۆ لای باوکی هەژارم دەیگوت "ئەوانەی کە دەوڵەمەندن پێویستە حوکمەت باجیان زیاتر لێوەربگرێت" بەڵام ئەمە بۆ من زۆر گران بوو کە لە نێو ئەو دوو بیر و بۆچوونە دڵنیاییەکیان هەڵبژێرم.

ئەگەر تۆ بەرچاوڕوونییەکەت هەبێت بۆ مێژووی باج و بخوێنیتەوە لەسەری، تەنها لەوڵاتیە لە یەکگرتوەکاندا پێش سەپاندنی باج بوونی هەبێت ئەوەش لەبەر ئەوەی زۆرینە بڕوایان بە ڕێبازەکەی ڕۆبن هەیە کە پارە سەند لە دەوڵەمەند و پێدای بە هەژار. کێشەکە لەوەدایە کە لە کاتی جەنگدا خواستی دەوڵەت بۆ پارە زیادەکات و باج وەردەگرێت لە چینی ناوەن بەڵام دەوڵەمەند ئەو یاسایە نایگرێتەوە، چونکە ئەوان دەزانن دەربارەی کاری خۆیان و کۆمپانیاکانیان واتا دەوڵەمەندەکانی ئەو سەردەمە کاریان دەکرد بەهەرەوەزی بۆ دروستکردنی کەشتی و گرووپ و ئامادەبوون بۆ دۆزینەوەی شوێنە نەدۆزراوەکان، ئەگەر هات و گرووپەکە کەشتییەکە گومبوون لە دەریادا، گرەی کۆمپانیاکان تەنها ئەوە لە دەستدەدەن کە وەبەرهێنانیان تێداکردووە لە کەشتییەکەدا و باج یان لەسەر کەمدەکرێتەوە

چۆن دەوڵەمەند یاری بە یاریەکە دەکات.

ئەمە هێز و زانیار و پێکهاتەی کۆمپەنیاکانە، کە سودێکی زۆری هەیە بۆ دەوڵەمەندەکان. من لە نێوان دوو باوکدا بووم. یەکێکیان سەرمایەدار و ئەویتر سۆسیالیست. من وەرد وەرد چومەسەر بیر و بۆچوونی باوکە سەرمایەدارەکەم. واتا ئەوم بەلاوە پەسەندبوو. بەلام بەلا من سۆسیالیست وەك سزادانێکی خودی وابوو لەبەر کەمی زانیاری دەربارەی ئابوری چونکە ئەوە گرنگیە کە باج لە سەر دەوڵەمەندەکان دادەنرێت لەبەرئەوەی ئەوان هەمیشە ڕێگایەکە دەدۆزنەوە بۆ ڕزگاربوون. هەرلەبەر ئەمەش باج زیاتر چینی ناوەن دەگرێتەوە دەوڵەمەند ناگرێتەوە چونکە ئەوار تێگەیشتوون لە هێزی سەرمایە، ئەم ڕشتە ئەوان دەیزانن لە مونابحامە فێرینەبوون.

بۆچی دەوڵەمەندەکان زیرەکترن لە ڕۆشبیرەکان؟ یەکەم جار کاتێک کە پارە لە دەوڵەمەند کۆدەکرێتەوە و سیستەمی باج تەواودەبێت و پارەکان دەچێتەوە ئۆفەرەکانی حوکمەت سەرەتا خەڵکی خۆشحاڵن، چونکە ئەو پارەیە دووبارە دابەش دەبێت بە سەر فەرمانبەران و دەوڵەمەندان بەشێوازی کرێی کارکردن و خانەنشینی ئەو پارەیە دابەشدەبێت بەسەر ئەو کەسانەی کار بۆ حوکمەتدەکەن هەروەها بڕێکی تری دەگەڕێتەوە بۆ دەوڵەمەندان لە ڕێگەی کارگەو ئەو گرێبەستەی لە نێوان خۆیان و دەسەلاتدا دروستیانکردووە، لەم کاتەدا حوکمەت وەک خەزێنی گەورەی پارەی لێهاتوە.

بەلام کێشەکە لە بەڕێوەبردنی پارەکەدایە، کە هیچ پارەیە ناگەڕێتەوە بۆ خەزێنەکە. لەگەڵ ئەوشدا حوکمەت سیستەمێکی تر پەیڕەودەکات، ئەگەر تۆ لە بیوکراتەکانی دەسەلاتی، پارەت زیاد لە پێویست بەدەست دەهێناوە و تۆ شکستت هاوردووە لە بەکارهێنانی ئەو بڕە پارەیەی کە بۆت تەرخانکرابوو، ئەوا لەوانەی لە موچەکەی داهاتوو کەم بکرێتەوە لەوانەیە حوکمەت وەک کەسێکی چالاک تۆ لە قەلەمدا بەلام بەپێچەوانەوەیە بۆ کەسانی بازرگان و خاوەنسەرمایە و پاداشتیاندەکات لەبەر ئەو بڕەزوری پارە کە لای ئەوان کەڵکەبووە و بەکەسێکی چالاک دەیاندا لەقەڵەم

سیاسەتەی بەهارهێنانی پارە لە لای حکمەت کەشەدەکات و بەردەوام دەبێت، خواستی وەرگرتنی باج لەدەوڵەمەندەکان پێچەوانە دەبێتەوە و باج لە چینی ناوەندی و کەسانی هەژار وەردەگیرێت، سەرمایەدارە ڕاستەقینەکان هەمیشە ڕێگایەت دەدۆزنەوە بۆ ئەوەی خۆیان ڕزگارکەن

باسەکەمان دەگۆڕین بۆ کۆپۆریشن بۆ ئەوەی بزانین ئایا کۆپۆریشن چۆن دەوڵەمەند دەپارێزێت. پێش هەمووشتێ زۆربەی خەڵک نازانن کۆپۆریشن چیە و چۆنکاردەکات کۆپۆرشن واتا بۆنموونە کۆمپانیایەکە رەمەرهێنانە ئەم کۆمپانیایە باج و قەرزەکانی لە رێگەی ئەسێتەوە نادات وتا لە سەرچاوەی بەرهەمەکەیەوە نادات. ئەمە وەک بەڵگەنامەیێک تۆمار کراوە کە تایبەتە بە کۆمپانیاکان و سەرمایەدارەکان، لە رێگەی ئەمەوە ئەو ئەتوانن پارە ی باج نەدەنە حوکەت یان کەمی بکەنەوە بە بەراورد بە خەڵکی. کێشەکە لەوەدایە کە خەڵکی لەو بارەیە نازانن کە دەوڵەمەندەکان ئەنجامی دەدەن. بەڵکو ئەوان دەچن بۆ قوتابخانە و بۆ ئەوەی شتێک فێربن و کاریکیان دەستکەوێت بۆیە وەک پێشتر گوتومە "پەرەسەندن لە دەوڵەمەند بە زەرە بەسەر هەژاردا دەشکێتەوە." خەڵکی زۆر بەی کات دەباوەڕێت کە دەولمەندەکان سزابەن، بەڵام دەوڵەمەندەکان سەرمایەیا هەیە و دەتوانن شتەکان لە بەرژەوەندی خۆیان بگۆڕن.

کەسی دەوڵەمەند حیرا ڕازی نابێت بەو باجەی دەبێت بیدات بەڵکو ڕێگەیەک دەدۆزێتەوە بۆ ئەوەی ئەو ڕێژەیە کەمبکاتەوە وەک دامەزراندنی پارێزەر و ژمێریار بەتوانا و هۆمزیکردنەوە لە سەرکەرە سیاسیەکان و گۆڕینی یاساکان بۆ بەرژەوەندی خۆیان. شێوازێکی تر لە باج هەیە لە ئەمریکا، کە ڕێگە خۆشکەرە بۆ کەمکردنەوەی باج لەسەر دەوڵەمەندەکان. وەک پێشتر وتمان ڕێگە زۆرە بۆ ئەو دەوڵەمەندانە کە ڕێژەی باجیان کەمبکەنەوە وتا دەوڵەمەند هەمیشە لە گەڕاندیە لە

دۆزینەوەی ئەو ڕێگانە، چونکە ئەوان دەیانەوێت مڵکاری ئەسێتیان بەهێزبکەن.

بۆ نمونە لە برگەی هارگۆن ۱۰۳۱ بەشی ۱۰۳۱ لەو ڕێنمایەی کە بەرپرسە لە کۆکردنەوەی باج هاتوە، کە ئەو مۆڵەتپارانە ئازادن لە کەم کردنەوەی باجەکەیان کە خانوبەرە و دەکڕن و دەیفرۆشن واتا ئەو ئەرزەی کە ئەوان دەیکڕن بە گران دەیفرۆشنەوە. بەم بەشەدا ئامانجەکە زیادبوونی نرخی ئەرزە و خانوە. لەگەڵ ئەوشدا بەهای بازرگانی پارێزراو دەبێت و باج وەرناگیرێ هەتا ئەو ملکانە سفتەبێتەوە. زۆرێک لە خەڵکی ئەم دەرفەتە یاسایەنە بە کار ئاهێنن بۆ زیادکردنی ئەسێتی خۆیان.

هەر لە بەرئەمەش حوکمەت زۆر بەئاسان باج لە زۆرێک خەڵکی دەسێنێت و ئەو دەرفەتانە بەکارناهێنن. بەڕاستی من توشی شۆک دەبم کاتێ گوێبیستی ئەوە دەبم کە خەڵکی باجێکی زۆر دەدەن بەبێ ئەوەی هیچ لەم یاسایانەی باسمانکرد سودی لێوەربگرێت. من هۆکارەکەی بۆ ئەوە دەگەڕێنمەوە کە ئەوان بە حوکمەت دەترسن و چی ئەمریکیان بەسەردا بڕیت خێرا جێبەجێی دەکەن. زۆرێک لە هاوڕێکانم مایەپوچ بوون لە بەر ئەم هەڵەی حوکمەت کە دەیکات. بەڵام باوکە دەوڵەمەندەکەم زۆر بە زیرەکانە خۆی دەرباز دەکرد لە سیستەمی باج بە ڕێگەی تۆپۆزیشنەوە.

تۆ لەوانەی ئەو وانەیەت لە بەبیربێت کاتێ من لە تەمەنی ۹ ساڵیدابووم دەچووم بۆ لای باوکە دەوڵەمەندەکەم، چاوەڕێم دەکرد لە سەر مێزەکە ئەوەشم لەبیرە کەو ئیهمالیدەکردم و لە ئۆفیسەکەی دەیهێشتمەوە بێگومان ئەمانە هەمووی مەبەستێکی لە پشتەوەبوو. ئەو دەیویست کە من درک بەتواناکانی خۆم بکەم. بۆ چەندین ساڵ من لە لای ئەو فێربووم

ئەوەی ئەو فێریکردم بریتی بوو لە زانیاری دەربارەی بازرگانی و ئابووریی. پارە هێزێکی زۆر گەورەیە بەبێ زانیاری ئاتوانی بە بەرزانیاری مبیەیتەوە. ئەو فێری ئەو زانیارەی کردم. بە بێزانیاری ئەو پالنەی کە ژیان پێوەمان دەنێت سوودی لێوەرناگرین. باوکی دەوڵەمەندم هەمیشە دەیگوت "گرنگترین شت ئەوەنیە ببیتە بەڕێوەبەر یان سەرپەرشتیار، بەڵکو پیاوی باج گرنگە. وتا ئەگەر تۆ ڕێبدەیت بە سیستەمیەباج ئەوا هەموکات پارەی زیادت لێدەبات.

یەکەم وانە بریتیبوو لەوەی کە پارە کاربکات بۆ تۆ نەک تۆ کاربکەی بۆ پارە. ئەگەر تۆ کاربکەیت بۆ پارە، کەواتا هێزی پارەت داوە بەو کەسەی کاری بۆدەکەیت. بەڵام پارە کاری بۆ تۆ کرد، بە پێچەوانەوەیە و تۆ هێزەکەت کۆنتڕۆڵکردوە. لەیەکەم جاردا دەبێت بزانین کە چۆن پارە کاربکات بۆ ئێمە، ئەو هێزە کۆنتڕۆڵبکەین. ئەو دەویست زانیاری باشمان هەبێت دەربارەی لایەنی ئابووری، نەک ڕێبدەین بەکەسێک بەکاربێنێت بۆ بەرژەوندی خۆی. بۆیە پێویستە تۆ یاساکان و سیستەمەکان بە باشی شارەزابیت. ئەگەر تۆ زانیاری باشت نەبێت ئەوا بە ئاسانی بەکار دەهێنرێیت. هەر لەبەر ئەوەیە کەئەوان پارەیەکی زۆر تەخاندەکەن بۆ پارێزەر و ژمێریارە زیرەکەکان، چونکە لە ڕێگەی ئەم کارەوە ئەوان پارە زۆرە ئادەنە حوکەمەت. یەکێکە لە وانە گرنگەکان بریتیە، لەوەی زیرەکی و شارەزابن بۆ ئەوەی دووربن لەو کێشە ئابووریانە ڕوویەڕوتان دەبێتەوە.

باوکەدەوڵەمەندکەم هەمیشە منی هاندەدا بۆ ئەوەی کارێکی باش و کۆمپانیایەکی سەربەخۆم هەبێت

کاتێک من ئامۆژگاریەکانی باوکم بە باوکی دەوڵەمەندم دەگوت پێدەکەنی دەیگوت "تۆ بۆچی خۆت نابیتە خاوەنی پەیژەکە." ئەوکاتەی کە من مێرد مندالبووم، تێنەدەگەیشتتم بەمەدەراتی مەبەستی چیە لە بوونە بە خاوەنی کۆمپانیای خۆم. ئەو بیر بۆچونە وەک شتێکی موستەحیل وابوو بەلام لە گەڵ ئەوشدا من ئەو کارەم زۆر بەلاوە ئەستەم نەبووە لە داهاتودا ببمە خاوەن کۆمپانیای خۆم

ئەگەر باوکی دەولەمەندم نەبوایە بەوانەیە تەنها بیر و بۆچونەکانی باوکم پەسەندبکرایە. بەلام من ئەو وتانەی ئەوم هەرلەیادبوو، کە دەیگوت تۆ دەتوانیت ببیتە خاوەن کۆمپانیەی خۆت. بەتێپەربوونی تەمەم گەورەبووم ١٥ و ١٦ سالان، من چیتر ئەو ڕێگەیەم هەلنەبژارد کە باوکی هەژارم پێشنیاری بۆ کردبووم. نەشم دەزانی ئەوە ژنە و چیە؟ بەلام من بڕیارم دا کە دەبێت جیاوازبم لە هاوڕێکانی قوتابخانەم و ڕێگەیەکی تایبەت بەخۆم هەبێت. ئەو گەرەترین بڕیارەبوو کە ژیانی گۆڕی، لەتەمەنی ٢٠ سالیدا بەتواوەتی ئامۆژگاریەکانی باوکی دەولەمەندم کاری تێکردم و بووە خالی

پێشکەشتەکانی بۆ دەکردم، ئەمە هەمووی وەک ستایشواوو بۆ من، بەلام هەمیشە ئەو وتەی باوکە دەولەمەندم لە گوێدا دەزرنگایەوە، کە ئەو کەسە کێیە کاری بۆ دەکەیت؟ یان ئەوە کەسە کێیە کە دەولەمەندی دەکەیت؟

لە سالی ١٩٧٤ من هەر وەک کرێکار کارم بۆ کۆمپانیای زێرۆکس دەکرد. بەلام لەو سالانەدا من یەکەم کاری سەربەخۆی خۆم بنیادنا و یەکەم بنچینەی ئەسێتی خۆمم پێکهێنا پەشان من هەموو توانای خۆم خستە

گەر بۆ ئەوەی ئەم ئەسیتە فراوانبکەم، هەستم دەکرد داهاتوم ڕووندەبێت، ئەگەر ئامۆژگاریەکانی باوکە دەوڵەمەندەکەم جێبەجێبکەم زۆرێك لە خاوەنکار و بازرگانەکان پێیانوایە ئامۆژگاریکردنی کرێکارەکان بۆ ئەوەی ببنە خاوەنکاری خۆیان و ئەسێتی خۆیان زیادبکەن بۆ بازرگانی خراپە، لەوانیە ئەمە شتێك تاکەکەسایەتی بێت، بەلام من تەنها جەخت دەکەمەوە سەر بازگانیەکەی خۆم و گەشدان بە ئەسێتی خۆم، بۆ ئەوەی ببمە خاوەنکارێکی باشتر. من ئێستا مەبەستم هەیە، بە باشی و بەشکۆمەندیەوە کاردەکەم بۆ بەدەستهێنانی سەرمایەیەکی زیاتر، ببمە خاوەن وەبەرهێنانی خۆم لە بواری خانوبەرە دا، بەم ئاوتەم سەر بەنوێ ڕێژەی بازرگانی هەواری بەرزدەکەمەوە. چەندانا دەرفەت هەیە بۆ ئەوە پارەی زیاتر بەدەست بهێنرێت. بەلام ئێمە لە قۆناغی سەرەتادایین، هەتا زۆرتر ئامێرەکانی کۆمپانیای هێرۆکس بفرۆشتایە ئەوا زیاتر پارەم وەردەگرت، لە گەڵ داشکانی موچەی مانگانەم. من بۆ ئەوەی لەو داوە بنکارم بێت زۆر هەوڵمداوە و بە باشی کارم کردوە. لە ساڵی ١٩٧٨ من یەکێك بووم لە پێنج باشترین فرۆشەرەکە. من زۆر بە جدی دەمویست بنکارم بێت لە یاری ڕیت ڕیس.

پاش نزیکەی سێ ساڵ، من توانیم گەشەی زیاتر بدەم بەو کۆمپانیای خانوبەرە کە دروستم کردبوو. زۆری زیاتر لە کۆمپانیای خیرۆکس. ئێستا من خاوەنی ئەسێتی خۆمم، ئێستا پارەکانم کار بۆ من دەکەن، من زۆربەی کات ئامۆژگاریەکانی باوکم لەبیرە کە دەیگوت" هەوڵبدە هەستی درکپێکردنت زیاد بکە بۆ شتەکانی دەوروبەرت" هەرزوو کاشفلەوەی سامانەکەم گەشەی کرد، کۆمپانیاکەم بە هێزبوو. بۆ یەکەم جار ویستم

سەیارەیەکی گرانبەهام بکرم. هاوڕێکانم لە کۆمپانیای خرێۆکس پێیان وابوو، من هەموو ئەو موچەیەی وەرمگرتووە سەرفکردووە. بەڵام من ئەوپەڕەیەم خستە بواری ئەسێتەوە و وەبەرهێنانم زیادکرد. پارەکەتم بە باشی کاردەکەن بۆ ئەوەی پارەم بۆ بەرهەمبێنن، یەک دۆلار لە هێلکاری ئەسێتدا دەوری خاوەنکارێک دەبینێت

بەردەوام هەوڵمدەدات ئەو خاوەنکارە و وەبەرهێنان زیادبکەم، پێشنەوەی ساچ بدەن. من بەباشی کارم دەکردەوە بۆ کۆمپانیای خێرۆکس، بۆ ئەوەی کڕینی سەیارە گران بەهاکە بسەلمێنم. بەو وانەی باوکدەدەوڵەمەندەکە من توانام پەیدالکرد کە لەو قۆناغی یاری ڕێت ڕیسە ڕزگارم بکات و لەسەرتای تەمەنم بمکاتە خاوەنکار. ئەمە شتێکی مەحاڵ نەبوو چونکە من هەموو ئەو وانە گرنگانە فێربووم لە باوکم دەربارەی ئابوری و دارایی. بەبێ زانیار ئەم ڕێگایە زۆر گرانە. بۆیە من زۆر هەوڵمداوە سیمیناری زۆریکەم ئەو زانیاریەی پێمە بکەیەم. بۆیە پاش تەواوبوونم لە سمینارەکانم تا تاقیکردنەوەیەک دەکرد بۆ ئەوەی بزانم هەتا چەند زانیاریەکانم گەیشتوە، کەپێک هاتوە لە چوار خاڵ:

١. ژمێریاری من ئەمە پەیوەست دەکەم بە توانای خوێندن و نوسین بە بوای ئابوریدا ئەگەر تۆ دەتەویت سەرمایەیەکی گەورە بنیاتبنێی ئەوا پێویستی بە پارەی زۆر و کاری ڕاست و ڕێک و وردەکاری هەیە کە پەیوەستە بە لای چەمی مێشک سوونی زانیار و خوێندەواری لە بواری دارایی توانای تێگەیشتنت زیاددەکات لە بڕیاری ئابوریدا.

٢. وەبەرهێنان، من پێیدەڵێم زانستی پارە و بەرهەمهێنانی پارە، کە پێکهاتووە لە چەند ستراتیژییەک. ئەمە پەیوەستە بە لای ڕاستی مێشکەوە، چونکە بریتییە لە توانای دەهێنان.

٣. تێگەیشتن لە بازاڕ، بریتییە لە زانستی خاوەنکردن و خواست. چونکە تەکنیکێک هەیە پێویستە بیرانی دەربارەی بازاڕ. وەک بەڕێوەبردنی هەستی سۆزی، یەکێکی تر لە بنەماکانی بازاڕ بریتییە لە بنچینەی یان سینسی وەبەرهێنانی ئابووری، ئایا وەبەرهێنان هەست دروستکات و بەیکات کارگەری هەیە لە سەر بازاڕی ئێستا. زۆرێک لە خەڵکی پێیان وایە ئەم جۆرانەی وەبەرهێنانە بۆ منداڵەکانمان گرانە و لێی تێناگەن، بە بێ ئەوەی کەسێک نەبێت تێیان بگەیەنێت ئەوا تێناگەن.

٤. یاسای کۆمپانیاکان پسپۆڕییەکان لە بەرژەوەندی خۆیان بەکاردەهێنن وەک ژمێریار و وەبەرهێنان و بازاڕ کە ئەنجامی گەورە سەرسوڕهێنەری دەبێت، هەروەها زانیاری لەسەر باج و چۆنیەتی خۆلێلادانی بەکار دەهێنن بۆ ئەوەی باج نەدەن وەک ئەو خەڵکەی تر. پێشکەوتنی ئەم دەوڵەتانە وەک ئەوە وایە کە دەوڵەمەندەکان بفڕن و هەژارەکان لە سەر پێیان بڕۆن بۆ ئامانجەکەیان. ئەم جیاوازییە زیاتر دەبێت بە پێی بەرنامەی ماوە درێژ.

[1] سوودی باج. ئەوەی کۆمپانیامان و حەوەی سەرمایەکان دەیکەن، تاکەکان ناتوانن بیکەن وەک تەرخانکردنی پارە بۆ تێچوونەکان پێش ئەوەی پارە تەرخانکات بۆ باج کە ئەم شارەزاییەکی گەورەی

کۆمپانیاکانە کە پەیڕەوی دەکەن بەڵام ئەمە گرنگ نییە هەتا تۆ
ببیتە خاوەن ئەسێت و بەرزگانی خۆت
خاوەنکارەکان پارە فەراهەم دەکەن، بەڵام خێرا باجی لێدەدەن
لەوەیە کە ماوە سوود وەردەگرن. بەڵام کۆمپانیاکان قازانجەکەن و
سەرفیدەکەن ئەوەی لێی ماوە باجی لێدەدەن. ئەمە باشترین ئامرازە کە
دەوڵەمەند بەکاری دەهێنێت. ئەوان ئەتوانن خۆیان بە ئاسانی ڕێکبخەن،
بەبێ هیچ گرانی. بۆنموونە ئەگەر تۆ خاوەن کۆمپانیای خۆتبیت چەند
تێچوونێک هەیە لە کۆمپانیا کە خۆت پڕی دەکەیتەوە، وەک کرێی سەیارە
و دابین کردنی هاوڕێ ئەگەر کرێکارەکە تووش هەر ڕووداوێکبوو کە
نەیتوانی کاربکات، چاککردنەوە، دابین کردنی بەشی تەندروستی و
ڕێستۆرانت. ئەگەر ئەمانە بە یاسای ئەنجام بدەم ئەوا من کرێی باج
کەمدەکەمەوە یان دوای دەخەم.

٢_ خۆپاراستن لە کێشە یاسییەکان، ئێمە لە کۆمەڵگایەدا دەژین پڕ لە
کێشەیە، هەرکەسە بەشی خۆی لە کارەکەی تۆ دەوێت. دەوڵەمەند
سامانەکەی خۆی دەشارێتەوە لەڕێگەی چەند ڕێگەیەکی یاسایەوە
پارەکەی دەخاتە بواری ئەسێت و ئەسێتی خۆی دەپارێزێ لەوە قەرز
دەدا بەهیچ کەسێک. کاتێک کەسێ سکاڵایی لە سەر تۆمارکات ڕووبەڕەی
چەند یاسایەک دەبێتەوە و پاشان بۆیان دەردەکەوێت کە ئەو
دەوڵەمەندەی شکاتی لێکردوە هیچ شتێکی بە ناوەنییە. ئەوان کۆنتڕۆڵی
هەمووشتێکیان کردوە، بەڵام خاوەنی هیچ نین. بەڵام هەژارەکە
دەیەوێت خاوەنی هەموو شتێکبێت، بەڵام هەمووشتێک لە دەستدەدا
لەڕێگەی حوکمەتەوە.

هاوڵتیان و هەژاران زۆر جار ئاڕەزوی ئەوە دەکەن سکاڵبکەن لە دەوڵەمەندەکان، ئەوان ئەم وانیە لە رۆینەوە فێربوون، کە پارەی لە دەوڵەمەندان دەدزی و دەیدا بە هەژارن.

مەبەستی ئەم کتێبە ئەوئیە کە ببیتە خاوەنی کۆپۆریشنێکی تایبەت، بەڵکو من دەڵێم ئەگەر تۆ خاوەنی هەر جۆرە ئەسێتێکی یاسای بووی، هەوڵبدە بیپارێزە و رێژەی سود و قازانجی زیاد بکە وەک چۆن کۆمپانیاکان تر ئەو کارە ئەنجام دەدەن بۆ خۆیان، چەندە ها کتێب نووسراون دەربارەی هێزی کۆپۆرەیشن و وەک (grow rich) کە سەرەکنی و وردەکاریەکانی دەخات ڕوو. ئەو چوار تەکنیەی باسمان کرد ، کە لە تاقیکرنەوەکەدا بەکاردێت زۆر بەسودە و بنچینەی زانستی ئابوری و داریە. ئەگەر تۆ تامەزرۆی دەوڵەمەندی ئەوا ئەو تەکنیکانە باش بخە بۆ ئەوەی ببیتەخاوەنی زانیاریەکی بنچینەی لە بواری ئابور داری دا

شیکردنەوە

دەوڵەمەند لەگەڵ کۆپۆرەیشن خەڵکی کە کاردەکات بۆ ئۆپۆریشن

1. قازانج و دەستکەوت — ١_ قازانج و دەستکەوت
2. خەرجکردن و سەرفکردن — ٢_ پاشان باجدان
3. پاشان باجدان — ٣_ خەرجکردن و سەرفکردن

وەکو بەشێک لە هەموو ستراتیجیەکانت، من ئاگۆزگاریت دەکەم وەک هەموو خاوەن کۆمپانیاکان ئەسێتی خۆت بە باشی بپارێزە.

بەشی شەشەم

وانەی پێنجەم

دەوڵەمەند پارە دادێنێت

شەوی ڕابردوو سەیری پرۆگرامێکی تەلەفیزۆنیم دەکرد، دەربارەی مێژوی پیاوێك بەناوی ئەلێکساندەر گراهام بێل. ئەو زامایە مافی فرۆشتنی تەلەفونەکانی خۆی هەبوو، لەبەر ئەوە زۆر هیلاك و ماندو دەبوو چونکە خۆواستێکی زۆر هەبوو لەسەر داهاێنانە بەهێزەکەیە. بۆیە پێویستبوو کە کۆمپانیاکەی گەورەبکات، ئەو داوی لە یەکێکتی ڕۆژئاواکرد کە ئەم داهێنان و مافی فرۆشتنەی و کۆمپانیایەی لێبکڕن بە ۱۰۰۰۰۰ دۆلار، بەڵام سەرۆکی ئەوکاتە ئەمە نرخەی بە شتێکی گێلانە دەیە قەڵم و ڕەتی کردەوە. پاموەی کە چیرۆکی ئەلێکسەندەر کۆتای هات، هەواڵێکی نوێ بڵاو بوویەوە دەربارە دەربارەی کۆمپانیایەك کە دەیویست ڕێژەی کرێکارەکانی کەم بکاتەوە. ئەمەلەکان کۆبوونەوە سکاڵیان دەکرد دژی ئەو کۆمپانیایە و بە مادادی ئەویان دالەقەڵم

بەڕێوبەری کۆمپانیاکە دەستتسی لە کارکتشایەوە کە خاوەنی دوو منداڵبوو، دەست لە کاکێشانەوەکەی بۆ خاوەنی کۆمپانیاکە بەرزکردەوە و داوای لێکرد کە مافی ئەوەی پێبدات کە حانوتیەك بکرێت بۆ خوی،

من لە ساڵی ١٩٨٤ وانە بێژم لە بواری چەندپشەیەکدا، ئەمە ئەزموونێکی و پاداشتێکی گەورە بۆمن. لەگەڵ ئەشدا هەندێک جار لێی دابڕاوم. هەروەها کەسم فێرکردووە. یەکێک لەوانە خۆم کە ئەزموونم لەم بوارەدا زیادی کردووە.

ئێمە لە یەکش تا هاویەشی ئەویش هەمووومان خاوەن توانای خۆمانین هەیکەوورە لە نیشمەتە بێبەشی نەکردووین. شتێک کە ئێمەی دواخستبێ رێنیە لەوەی کە ئاستی بڕوا بەخۆبوومان زۆر کەمە، ئەمە لەبەر ئەوەنیە کە ئێمە زانیاری تەکنیکیمانیە بەڵکو لەبەر کەمی بڕوا بەخۆبوومانە. کاتێک لە یەکجار ئێمە واز لە قوتابخانە دەهێنین زۆر گرینگ نیە بەلامانەوە نرخی زانکۆ و خوێندن و بڕوانامە. بەڵام لە دنیای دوور لە خوێندن و ئەکادیمی هیچ شتێک گرینگترنیە لە بڕوانە زیاتر. ئەوان پێیدەڵێن ئازایەتی و وێران و بەتوانای چوونەترسی، بەڵام لە راستیدا هەرمارێکی لێبنێن گرنگ نیە ئەوەی دەتوی تۆ دیاری دەکات زۆر لە قوتابخانە و نمرە زیاتر و گرنترە.

خەڵکی لە وانەی هەردوو سیفەتەکەین تێدابێت، وەک ئازای و زیرەکی بەڵام ئەم توانایەتان لایەین باش و خراپی هی لە سەر کەسەکان، بۆنموونە هەندێکەس ئەو ئازایەتی بۆ خراپە بەکاردەهێنێت وەک کەوتنە سەر ئەژنۆ و سوالکردن کە ئەمە خۆ لە خۆیدا ئازایەتیە بەڵام بۆ شتێکی خراپ پاش شەڕی ڤێتنام من ئەو دوو حاڵەتەم بەسەر هات بەڵام هیچ کامیان باشتر نەبوو لەوەی تریان. لەکاتی مامۆستایمدا هەستم بە هێزی ترس و گومانی خراپکردبوو، کە چەندێک کارگەری هەیە لەسەر کەمبوونی تواناکانمان، بۆنموونە ئاسک لە ڕۆشتنا لە شێر و پڵنگ خێراتر رادەکات،

بەلام کاتێ شێر دوای دەکەوێت و ئەمیش لای بۆ دەکاتەوە دەترسێ
توانای ڕاکردنی کەم دەبێت. کاتێک کە مامۆستابووم پرسیارێکم لە
قوتابیەکان دەکرد هەستم بەو ترسە دەکرد لە کاتێ وەلامدانەوەی
پرسیارەکەدا. بەلام لە جیهانی ڕاستەقینەدا سەرکەوتن گرنگ نیە بەلام
ئارایەتی جێی بایەخە. بەئەزموون و شارەزای خۆم ، بۆ ژیان و زیرەکی
لە ئابوریدا پێویست بە هەربوو تواناکە هەیە بەتایبەتی زیرەکی. ئەگەر
ترس بەسەرتا زالبوو ئەوا زیرەکی و توانات لە ناودەچێت. لە قوتابخانە
من تەلەبەکان هاندەدەم کە بەسەر ترسی خۆیاندا زاڵبن و زیرەک و چاو
نەترسبن. ئەگەر ڕێگە بەتواناکانت بدەی ئەو ترسە بگۆڕە بۆ هێز و تواناو
و زیرەکی.

من دڵنیام بۆ زۆربەی خەلکی، کاتێک مەسەلی پارە دێتە پێشەوە،
دەترسن و هەموویان دەیانەوێت بە سەلامەتی کاربکەن و دووربن لە
مەترسی و کێشە. بەبۆنەی ئەم کردارەوە من چەند پرسیارێکم بۆ
دروست دەبێت. بۆچی دەترسن یان نایانەوێت کارێکی نادڵنیای نەکەن؟
بۆچی نیگەراندەبن دەربارەی تاقیکردنەوەی شای کیو؟ یان بۆچی
پێویستە من ببمە کەسێکی شارەزا لە بواری ئابوریدا؟ بەڕای من
وەلامەکەی ئەوەیە کە ئەوان هەلبژاردنیان زۆر لەبەر دەستدایە.

ئێمە گۆڕانکاری زۆر مان لە پێشە، بۆنموونە کاتێ چیرۆکی ئەلێکساندەم
بۆ گێڕانەوە، لە چەند ساڵێک دوای ئەو سادا کەسی تر پەیدابوون، بۆ
نموونە بیل گەیت کە خاوەنی کۆمپانیای مایکرۆ سۆفتە و گەورەترین
سەرمایەدارە لە جیهاندا. یان، واتا جیهان لە یەک قۆناغدا ناوەستێت
هەمیشە لە پێشکەوتندایە ئەمڕۆ بیل گەیت سبەی یەکێکی تر هەروەها

چەندە ها کەسی ترمانە هەیە کە کایە پوچبووە و توشی زەرەرێکی زۆربووە.

بۆ بۆچی تۆ نیگەرانی لە تاقیکردنەوەی ئایکیو؟ من پێت دەڵێم بۆچی ئەو کارە دەکەی لەبەر ئەوەی کاتێك من لە ژیاندام، ئەو بۆ من لوتکەی خۆشییە، خۆش هاتن لە گۆڕانکارییەکان دەکەم نەك لێیان بترسم، من زیاتر خۆشحاڵ دەبم ببمە ملیۆنەر لە نیگەرانیم بۆ شکست و مایەپوچی. واتا من ئومێدم بۆ سەرکەوتنەکە زیاتر لە شکستەکە. ئەو سەردەمەی ئێمە تێیدا سەردەمێکی خۆشگوزەرانییەو لەمێژدا شتی وانە ڕوینەداوە. ئەوەی ئێستا ئەوتوانن ئە بەراوردەکەن بە لێکۆڵینەوەیان لە ڕابردوو و بەراوردکردنی بە ئێستا. وەك هەمووبان دەزانین ئەو سەردەمە کۆنە نەماوە و سەردەمێکی کە لە دایك بووە.

بۆچی تاقیکرنەوەی هەڵسەنگاندنی زیرەکی دەکەیت نیگەران دەبیت؟
لە بەرئەوەی کاتێ تۆ ئەم تاقیکرنەوەیە دەکەیت، ئەنجامەکەی ئەوەیە تۆ بیتە کەسێکی دەوڵەمەند، بەلام ئەگەر تۆ ئەم کارە نەکەیت ترس و دڵەڕاوکێت زیادەکات. ئەم تاقیکرنەوەی دەرخەری ئەو کەسانەی کە زاڵبوون بەسەر ترسەکەیان، دیاری کردنی ئەو کەسانەی کە تەنها لەسەر ڕێگە کۆنەکەی پێشوو دەڕۆن بە بێ بیرکردنەوە.

٢٠٠ ساڵ پێش ئێستا هەر کەسێك خاوەن زەویبوایە بە کەسێکی سامانداری دەناسرا، پاشان گۆڕا بۆ کارگە و پیشەسازی. واتا ئەگەر کەسێك خاوەنی کارگە بوایە بەکەسێکی سامانداری ناسرابوو. بەلام ئێستا هەرکەسێك خاوەنی زانیاری بێت بە کەسێکی سامانداری دەناسرێت. بەلام کێشەکە لەوەدایە کە فایلی زانیارییەکان لە جیهاندا وەك تیشکی ڕوناکی

خێرا دەگوازرێتەوە، هیچ سنورێکی بۆ دڵنیاترێت وەک ئەوەی لە ئەرز و کارگەکاندا بۆی دادەنرا. گۆڕانکاریەکان زۆر خێرا و دراماتیکن. هەندێکەس خێرا وەک قارچک هەڵتۆقێن واتا خێرا دەوڵەمەند دەبن. بەلام لەگەڵ ئەو سەرکەوتنەدا کەسانێکی تر هەن کە مایە پوچبوو.

ئەمرۆکە، زۆرێک لە خەڵک دەناسم کە بە باشی کاردەکەن بۆ بەدەست هێنانی پارە، بەلام هەر لە کێشەدان. چونکە ئەوان لە سەر ئەو بیر باوەڕە کۆنە دەڕۆن. واتا ئەوان دەیانەێت هەر بەوە ڕێگە ڕوبەڕوی کێشەکان ببنەوە، بەبێ ئەوەی هیچ گۆڕانکاریەبکەن. من زۆرێک کەس دەناسم کە کارە و خان و سامان لە دەستداوە ئەوان بۆ ئەم ڕوداو تەکنەلۆجیا و خاوەنکار تۆمەتباردەکەن، بەلام لە ڕاستیدا ئەوان خۆیان کێشە سەرەکیەکەن.

ئەو بیرۆکە کۆنە لایەبڵێی سەرەکیانە، چونکە ئەوان درکیان بەوە نەکرد و ئەوەی دوێنێ ئەسێت بووە شەرت نیە ئەمرۆ هەر ئەسێت بێت. پاشنیوەڕۆیەک من دەرزم دەگوتوە دەربارەی وەبەرهێنن و ئەویاریەی کە دام هێنابوو. بەناوی کاشفلەوە. زیاتر جەخمان لەسەر ئامارزەکان دەکردەوە. هاوڕێیەکم هاوڕێیەکی هاوردبوو کە زیانێکی زۆری کردبوو لە کاتی تەلاقدانی حێزانەکەی. ئەو بۆ چارە سەرێک دەگەڕا و پێیوابوو ئەم کلاسە چارەسەر ێشەکەی بۆ دەکات.

ئەم یاریە یارمەتی خەڵکی دەدات کە چۆن پارە کاردەکات. یاری کردن لەم یاریەدا ئەوەمان فێردەکات کە کارلێکردنی نێوان بالانس شیت و ئنکەم ستەیت مێنت.

لێرە دەسی ئەوەدەین کە چۆن کشفەوە مانگانە زیادەکەین لە هێلکاری ئەسپێتەوە و تێپەڕاندنی تێچونی مانگانەت. ئەگەر لەما سەرکەوتبوویت، توانات هەیە کە لەدلوەکە دەرچی، وەک پێشتر گوتم هەندێک کەسی ئەم یارییان مەلاوەگرینگ نیە و هەندێکی تر خۆشیاندەوێت. هەندێکی تر خاڵە گرینگەکانی ئەم یارییە وەرناگرن. نموونە ژنێک لە کاتی یاریکردنەکەدا چەند دەرفەتێکی لە دەستدا. کاتێ دەسی کرد بەیاریەکە ژنکە ساری ئەشتەی موس کە لە بیری نەمابوو، زۆر دڵخۆشبوو بەڵام کە هاوڕێیەکی خۆی شیکردەوە کە چۆن ژمارەکان کاردەکەن لە بواری بالانس شیت و ئنکەم ستەیتمێنت، ئەو زۆر بێهیوابوو چونکە دەیگوت من حەزم لە بیرکاری نیە. پاشان ئێمە چاوەڕوانی ئەو هاوڕێیەی بووین کە پەیوەندی نێوان ئەو دوو چەمکەکان بۆ ئەو شی بکاتەوە لە ماشفلەوەی مانگانەدا. پاش کە ئەو ژنە زانی ژمارەکان چۆن کاردەکات.

پاشان کە یاریەکە تەواوبوو هاوڕێکەی هات و پێیگوتم " ئەو زۆر بێزارە، ئەو هاتوو شتێک فێربێت دەربارەی وەبەرهێنان" هەروەها ئەو زۆر حازی لەو بیرۆکەیەمەبوو کە یاریکردن بۆ ماوەیەکی زۆر" هاوڕێکەی هەوڵیدا کە تێبگەیەنێت ئەگەر تۆ لە ناخی خۆتدا کاری گەریووی بەم یاریە بە هەڕێکەیەکبێت ئەوا خواستی ئەوەت لادروست دەکا کە پارەکەت بگەڕێنیتەوە، بەڵام ئەو وتی " کاریگەریەکی یاریەکە بەشێوەیەکی گاڵتەجاڕیانە کاری گەری هەبوو لە سەرم. بەڵام ئەو پارەی کە جێم هێشتبوو بۆم گەڕایەوە. لە سان ١٩٨٤ من ملیۆنەها نموونەم بۆ هێناوەتەوە دەربارەی ئەوەی سیستەمی قوتابخانەکان تەیارنوە چونکە ئەو وانانەی کە مامۆستاکان دەیڵێنەوە هیچ سوێێک نە لایەنی

ئابوری ناگەیەنێت کە ئێستە کێشەیەکی سەرەکیە. بۆیە لە ساڵی ١٩٨٤ لە رێگەی یاریەکەوە ئەم وانەم فێری خەڵکی دەکرد. هەمیشە کەنجام ماندەدات بۆ ئەوەی بیر لەرابردوویان بکەنەوە کە چی یانزانیوە و چی پێیویستە بیزانن.

یەکێك لە خاڵگرنگەکانی ئەم یاریە بریتیە لەوەی کە بیر لە رابردووی رفتارەکانت بکەیتەوە، وەك سیستەمی فیدباکی وایە. واتا وەك تاقیکردنەوەیکی کەسایەتیت وایە لە رابردوودا. ئەو ئافرەتی زنە کە لە یاریەکە تێنەدەگەیشت پەیوەندی پێوەکردم و گوتی " کە هاوڕێکەم کەمێك تێگەیشتوە لە پەیوەندی نێوان ئەو دووچەمکە. " ئەو ئێستا هەر خاوەنی بەلەم نیە بەڵکو هاوەنی هەمووشتێکە لە خەیاڵیخۆیدا. ئەو زۆر توڕیە پاش ئەوەی کە لە مێردەکەی جیابووە، ئەو بەجێی هێشتبوو پاش ٢٠ ساڵ لە پێکەوە ژیان. هەرە لەبەر ئەوە ئەوا بنچینەیەکی ئەسێتیان نەبوو. لەبەر ئەوە ئەوان هیچیان نەبوو تا بەجێی بێڵن. رتا پاش ٢٠ ساڵ لە ژیانی هاوسەرگیریبیان تەنها لە کەیفو خۆشابوون. ئەوان تەنها کۆمەڵێ یادگاری لەبرنەکراو ناخۆش بەجێماوە. ئەم کەمێك لە یاریەکە تێگەیشتبوو لەبەر توڕەیەکەی نەك لەبەر تێگەیشتنی.

ئەو مێردی وابوو ئابوری تایبەتە بە کاری پیاو. ژنیش ماڵکەی بۆ بپارێزێ و خاوێنی بکاتەوە. واتا پیاو لایەنی ئابوری سەرپەرشتی دەکات. پاش پێنج ساڵ لە هاوسەریان درکی کردبوو کە پیاوەکەی پارەی لێدەشارێتەوە، ئەو لەوە سکەرانبوو کە ئاگایە لەوە نەبووە کە ئەو پارانە چی لیدەکات ئایا دەیداتە ژنێکی تر؟

هەروەک بۆ دی یاریە، ئێمە دەستکەوتی زۆرمان بۆ دەرەخسێ ئەگەر بەردەوام هەوڵبدەین. جیهان هەمیشە دەوستەکوتمان بۆ دەرەخسێنێت، رۆژێکیان من سکاڵم لە پاکەرەوەکە کرد لە لای خێزانەکەم کە پاسۆڵکەم بچوکردۆتەوە. هۆکارەکەی ئەوە، بەلام ئەو پێکەنی و گوتی "پسۆلی تۆ هەندێک شتی تر گەرەی کردوە

ئەم یاریەی باسی دەکەین وادیزاین کراوە کە هەرکەسەو یاری پیبکات، دەستکەوتێکی دەداتێ. مەبەستەکەی ئەوەیە کەچەند بژاردەیەکت باتێ. بۆمونە ئەگەر تۆ بۆرت کاردەکە داسێی لەپاریەکە ئەوەمەبستی ئەوەیە کەتۆ قەرزداربوویت. پرسیارەکەی ئێستا ئەوەیە تۆ ئەتوانیت چی کرێک بکەیت؟ چەند بژاردەی جیاوازی داری تۆ ئەتوانیت ئەنجامی بەیت و لە گەڵی بەردەوام بیت. من سەیری ۱۰۰۰ کەسم کردە کە ئەم یارییەیان ئەنجامداوە، ئەوکەسانەی کە توانیویانە لە یاریە دەربازبن و ببنەوە بە خێری، ئەوەکە سانە بوون کە توانای بیکاری و مێشکی ئابوریان بەهێزبووە. واتا ئەوان جواری بژاردە داراییەکان دەدۆزنەوە. ئەگەر کەسێک لەم یاریەدا زۆر پێبچێت ئەوا یان تینەگەیشتوە یان مێشکی ئابوری و داهێنانی نیە. بۆیە خەلکی دەوڵەمەند هەمیشە زیرنگ و چاو نەترسن بۆ ئەنجامدانی کارەکانیان.

ئەو کەسانەی کە یاریان کردوو لەم یاریەدا و پارەیەکی زۆریان بەدەست هێنا، بەلام ئەوان نازانن چۆن ئەو پارەیە کاری پێبکەن، بۆیە زۆربەی کەسەکان سەرکەوتووین لە داراییدا لە ژیانیاندا لەکاتێکدا کە پارەیان هەیە وادەزانن زۆر چیر و زیرەکن بەڵام لە ڕاستیدا گرنگتر شت ئەوەیە کە پارەت بەدەست هێنا بزانی چی لێدەکەیت. ئەو گرنگنە کە تەنها پارە

بەدەست بێنی بەڵکو بیر بازرگانی و دارای گرنگە. ئەگەر بێتو بژاردەکانت سنوورداربکەیت ئەوا لە سەر هەمان بیرۆکەی جاران جێبەجێدەبیت من چیرۆکی هاوڕێیەکم دەگێڕمەوە کە لە قوتابخانە بەیەکەوەبووین

ئەو کاری دەکرد لە سێ شوێن دوای ٢٠ ساڵبینیمەوە ئەو لە هەموو هاوڕێکانی قوتابخانەی دەوڵەمەندتر بوو. بەڵام کاتێک کە ئەو کارگەیەی چەندنی شەکرە کە کاری تێدا دەکرد داخرا، کرێکارەکانیان دەرکرد کرێی ئەویشیان کەمکردەوە و توشی زیانێکی زۆر بوو. هۆکارەکەی چی بوو خۆ ئەو زۆر سامانداربوو؟ هۆکارەکەی ئەو بریتی بوو لە یەک بژاردە وات تەنها یەکشێوازی ئابوریانە کاری دەکرد و بەباشی هەوڵدەدە تەنها بەباشی و بە قورسی. ئەو لە سەر بیرۆکە کۆنەکە دەڕۆیشت. بیری لەوە نەدەکردەوە، کە بچێت کۆمپانییەک و بەشێوەیەکی درێژخایەن و بە سودێکی زۆر کاریان بە گەڵیکات. واتا بژردە زۆر گنگە لە کارکردندا.

پاشان چی بەسەر هات؟ ئەو سیکاری دەکرد بەس بۆ ئەوەی پێی بژی کاتێ ئەو کەسانە دەبینم کە یاری کاشقلەوە دەکەن، سکاڵا لە شانسی خۆیان دەکەن و خۆیان بە بێشانس ناودەبەن. من دەزان لە چینی پاستیشیانا ئەو کارە دەکە، چاوەڕێی دەرفەت دەکەن. بەڵام کاتێ ئەوان یاری دەکەن کارتی هەڵیان دەستکەوێت ناتوانن ببنە خاوەنی پارە. بۆیە سکاڵادەکەن و دەڵێن: ئەگەر پارەی زۆر مان هەبووایە ئەم یاری یەت پیسە ڕزگارمانەدەبوو. ئەوان بۆ ژیانی ڕاتیشیان هەمان کار دووبارە دەکەنەوە و دەرفەتیان بۆ دێتە پێش بەڵام هەر نابنە خاوەنی پارە.

من خەڵکی زۆر دەناسم کە دەرفەتی زۆر گەورە یان بۆ هاتوتە پێشەوە بەڵام بیرێکی ئابوریان نەبووە و کە بتوانن ئەم دەرفەتە وەربگرن. بتوانن

لەم باری ڕینە ڕیسە پرگاریان بێت. زۆربەی کەسەکان لەم بوارەدا وەک ئەوان وان. ئەو کەسانەی کە دەرفەتەکانی ژیانیان وەک خۆی وەرناگرن و یا چەند سلێك هەستی پێدەکەن کە کەسانێکی زۆر دەوڵەمەندبوون کە هاوشێی ئەوانبوون.

زیرەک بوون لە واری ئابوریدا تەنها بریتیە لە زۆری بژاردەکان. ئەگەر هەلێك بۆ تۆ ڕێنەکەوت ئەوانتۆ تۆ پێویستە چیبکەیت بۆ ئەوەی بژاردەی ئابوریت سەلمێنیت

زۆر بەی خەلکی یەك چارەسەر و یەك کاردزاس و یەك شێواز دەوڵەدەن و پاشەکەت دەکەن و قەرزدەکەن.

بۆچی تۆ دەتەوێت ئاستی توانیای خۆت بەرزبکەتەوە لە بواری دارایدا؟ لەبەر ئەوەی تۆ دەتەوێت ببیتە کەسێك کە خاوەنی بەخت و شاسی خۆتبیت و هەرچیەکت بوێت ڕوبدات و باشتری بکەیت. ئەوکەسانەی کە بڕوایان وایە کە بەخت دروستدەکرێت، لە ڕێگەی پارەوە. یان ئەیانەوێت کەسێکی بە بەخت و خاوەن پارەبن لە ژیانی ئەوەی کاری گرنکەن ئەو زیرەکی لە دارایدا زۆر گرنگە بۆ ئەوان. ئەگەر تۆ لەوەکەسانەی کە چاوەڕێی تەنها هەلیت و هیچ کارێکی کەناکەیت وەک ئەوا وایە کە بچی بۆ گەشتێك لە دووری پێنج میل پێش ئەوەی گەشە کەدەست پێنکەیت چاوەڕێی ترافیك لاینەکان بکەیت ببێتە سور سەوز.

کاتێك کە کەنجبووم لە گەڵم مایم باوکە دەوڵەمەندەکەم باسی پەرەمان دەکرد و دەمگوت پارە شتێکی ڕاستی نیە. بەلام باوکی دەوڵەمەندم فیری مهێنی پارەی کردین دەیگوت " چینی ماوەن کار دەکەن بۆ پارە بەلام دەوڵەمەند پارە دروست دەکات.

بیرۆکەی پارە کە زۆرکەس بە گرنگی دەزانن وایان لێدەکات کە بە باشی هەوڵی بۆ دەدەن و خۆیانی بۆ ماندوو دەکەن. بەڵام ئەگەر تۆ زیاتر گەنگی بە بیرۆکە کانت بدەیت ئەوا زۆر باشترە لە گرنگی پارە لە لای ژیرا و زۆر بە سەرکەوتووی دەوڵەمەند دەبیت، بەڵام من و مایک " بەڵام من و مایک هەمیشە دەمان گوت " ئەگەر پارە گرنگ نەبێت ئەی چی گرنگە؟ باوکە دەوڵەمەندەکەم گوتی " ئەو ئەو پرسیارەیە کە من تێوە دەبێت بە وەڵامەکی پاری ببێ " با لێرەدا باسە زیاتر روون بکەینەوە دەمەوێت پێتا بڵێم کە گرنترین ئەسپێت کە خاوەنی ببێ بریتیە لە مێشکەمان ئەگەر ئێمە بە باشی بەکاری بێنین و ڕاهێنانی پێبکەین، ئەتوانین لەم ڕێگەیەوە ببینە کەسێکی سەرمایەدا بە هەر شێوەیەک کە تۆ ویتای بکەیت. بەپێچەوانەشەو ئەگەر ڕاهێنان بە مێشکت نەکەی و بەکاری نەهێنی لە لوتکەی دەوڵەمەندیدابێت مایە پوچ دەبیت ئەو نموونانە زۆر لە ژیانی رۆژانەماندا.

لەسەردەمی زانیاری ئێستامان، پارە بەشێوەیەکی بەرچاو گەشەی کردوە. زۆرێک لە کەسەکان لە سەرمایەیەکی کەمەوە خێرا دەوڵەمەندبوون بەڕێگەی بیرۆکە و ڕێکەوتن، واتا ملیۆنیك کەس زیاتر دەوڵەمەندبوون و بوونەتە خاوەنی سەرمایەی خۆیان لە سفرەوە واتا پارە رۆڵی نەبینیوە لە بوارەدا بەڵکو ڕێکەوتن دەوری بینیوە. واتا ئەگەر تۆ پرسیار بکەیت لەو کەسانە کە بازرگانی بە شتومەك و بەشەكانی تری وەبەرهێنانەوە دەکەن، ئەوان دەڵێن ئێمە پێمان وایە ئەو کارە ئەنجام دەدەین بەدرێژای زۆربەی کاتەکانمان. ڕێکەوتن واتا تۆ کاتێك لە ئاراستەی بازرگانی وڵاتان دەکۆڵینەوە و چەند هێمایەکت بۆ دەردەکەویت کە ئەب

ئاستی بازاڕ چۆنە و چی شتێك خواستی زۆر لەسەرە خێرا بە بڕیکار و هەوکارەکانم دەڵێم فلان شت بکڕن و لەو وەختەدا بیفرۆشن کە قازنجێکی زۆر دەکات ئەمە من ناوی دەنێم ڕێکەوتن.

من پرسیارێك دەکەم ئایا بۆچی تۆ گەشە بە مێشکی دارای و بازرگانی نادەیت؟ تەنها وەڵام کە وەری بگریت ئەوەیە، من دەتوانم پێت ڕابگەیەنم کە بۆچی من گەشە دەدەم بە سواری عەقڵی بازرگان وەبەرهێن؟ ئایا لەبەر ئەوەیە من دەمەوێت پارە خێرا بەدەست بێنم؟ نەخێر لەبەر ئەوەی پێویستی مەبێت، بەڵکو ئەمەویت. واتا ئەم پرۆسەسە پیوستی بە چەند ئامێکردنەوە ڕاهێنان هەیە. وەك ئاتێکردنەوەی هەڵسەگەندنی تواسای ڕیرەکی، چونکە ئەمە وەك گەورەترین یاری ولیە لە جیهاندا. دەمەوێت بچمە ئەو جیهانە کە مرۆڤەکان مە مێشکیان کاربکەن و کرداریەن هاوتای وتەکانیان بێت. لە ئەنجامدا تۆ توشی بەر بەرەکانێدەبیت و سەرکەتن و خۆشی دەبیت.

هەر بەبەر ئەوەیە من زیاتر بایەخ دەدەم بە بوونی زانیاری دارای گەشەدان بەو ئەسیێتەی کە من خاوەنیم، پێشکەوتن شایەشانی ئەوکاسانەی کە سەرکەوتوون لەم بوارەدا نەك ئەو کەسانەی جێماون.

من نموونەیەکی بچوك باسدەکەم کە ڕێنیشاندەرێە لە بەرهەمهێنانی پارە لەسەرەتای نەوەدەکان ئابوری وڵاتەکەمان تەواو لەمەترسیدابوو. لەکەناڵێکی ئەمەریکی بەناوی (good morning America) بەرنامەیەك هەبووە دەربارەی کێشە ئابووریەکە، هەندێك میوانیان بانگێشکرابوو کە گفتوگۆیان دەکرد دەربارەی کێشە ئابوریەکە. ئەوان

ئامۆژگاری خەڵكیان دەكرد كە پارە پاشەكەت بكەن، واتا مانگانە سەد دۆلار پاشەكەت بكەن لە ٤٠ ساڵی داهاتوودا دەبنە ملیۆنێر

ئەم بیرۆكەیەم پێباشبووم دەربارەی پاشەكەت كردن، ئەمە یەكەم بژاردەیە و خەڵی پێی رازین. بەڵام كێشەك لەوەدایە لای خەڵكی روون نیە كە چۆن ئەمە دەگوزەرێت، چونكە ئەوان هەڵێكی زۆر لەدەست دەدەن بە بێ ئەوەی پێی بزانن، خەبەریان نیە كە چی دەگوزەرێت

وەت پێشتر گوتم: ئابوری لە مەترسیدابوو، بەڵام بۆ وەبەرهێنەكان هەلێكی باشبوو، بەتایبەتی بۆ من چونكە پارەكەم زیادی كرد لە شتومەكی بازاڕا و خانوبەرە. بەڵام من پارەی ئەحت كەم لەبەر دەستدابوو، چونكە خواستی خەڵك كەمبوو و من كڕیاربووم و پارەم پاشەكەت نەدەكردن بەڵكو وەبەرهێنانم دەكرد. من و خێزانەكەم زیاتر ملیۆنێك دۆلاران لە بازاڕدا كاری دەكر و رێژەكەی زیادی دەكرد، ئەمە هەلێكی باشە بۆ وەبەرهێن، بەڵام من وەك پێیوست سودم لێنەبینی

نرخی خانو لە ١٠٠،٠٠٠ دۆلارەوە دابەزی بۆ ٧٥٠٠ دۆلار، من شوێنی كڕین و فرۆشتنی خانم گواستەوە بۆ شوێنێكی تر. لەو شوێنەی كە تازە بزی رۆشتبووم خانوی ٧٥٠٠ دۆلاری دەكڕی بە ٢٠،٠٠٠ دۆلار و كەمتر. ئەو پارەیەم لە هەوپێیەك قەرزدەكر بۆ ماوەی سێ مانگ من ژمێریارەكەم ئاگادار كردەوە كە پارەی پێشەكی قەرزەكە بدات. پاشان لە رۆژنامە و گۆڤارەكان ریكلامم بۆ كرد كە خانووی ٧٥٠٠٠ بە ٦٠٠٠٠ دەتوانن بیكڕن پاش ئەوە پەیوەندیەكی زۆرم بۆ هات دەربارەی فرۆشتنی خانەوەن پاش ئەوەی كڕیارەكان هاتن و خانوەكەیان بینی دەست بەجێ خانوەكەیان كڕی.

پاش تەواو بوونی کردارەکانی مامەڵکەو وەرگرتنی پارەکە، پارەی قەرزکراوم دایەوە بەو هاوڕێی لێم قەرزکردبوو. واتا ٢٠٠٠ دۆلارەکەم دایەوە و ٢٠٠ دۆلاری داپێیی وەك هەدیەك. بەکردنی ئەم کردارە هەمووماں دڵخۆشبووین و قازانجمانکرد. لەم کڕین و فرۆشتنەدا من ٤٠٠٠ دۆلار قازانجم کرد واتا خانووەکەم فرۆشت بە ٦٠,٠٠٠ دۆلار کە بە ٢٠,٠٠٠ کڕیبووم.

(٢٠٠٠)

لەماوەی کەژی بازاڕدا، من خێزانەکەم شەش جار کاری مامەڵکردنمان ئەنجامدا، لەکاتێکدا زۆربەی پارەکەمان لە خانوویەرەو و شتومەکدابوو. لەکاتی ئەنجامدانی ئەو شەش مامەڵیە توانیمان ١٩٠٠٠٠ دۆلار قازانجکەین. بەمزیکەی ١٩٠٠٠ دۆلار تەرخان کرا بۆ پێداویستسەکانی کۆمپانیا لە ماوەی ماڵکەدا وەك کرێی سەیارە و گاس و گەشت شتەمای تر. حوکمەت چانسی ئەوەی هەیە کە باجی داهاتمان لێوەربگرێت

بەلام سچ دەدەین لە دوای گشت تێچوونەکان کە ئەنجامدرا ئەوکات ڕێژەی باج دیاریدەکرێت.

ئەمە نموونەیەکی سادەبوو کە پارە چۆن دروستدەکرێت، بۆ دروست کردن و پاراستنی هزری ئابووری بەکار دێنین.

ئێستا ئەگەر تۆ پرسیار لە خۆت بکەی کە چەندێ پێویستە هەتا ئەو پارەیە بەدەستبێنم یان ئەگەر ئەو پارەیە مخەم بانکەوە لە ٪١٠ زیاوەك دەداتێ ساڵانە ئەگەر ئەمە بکرێت بۆ ماوەی ٣٠ ساڵ داهاتێك باشە، بەلام بۆ خۆم نیگەم ئەگەر پارەم بدەمێ لەسەر ١٩٠٠٠ دۆلارەکە چونکە بەری ئەوە باجم لێدەسێنن بۆیە ئەگەر پێویستی کرد باج بدەم دەبێت ئەو باسایەم بۆ دابینکەن کە بانك ساڵانە لە ٪١٠ پارەکەم بۆ زیادکات کە دەکاتە بڕی ١٩٠٠٠ بۆ هەرساڵێك بۆ ماوەی ٣٠ ساڵ دەگاتە ٥٠٠,٠٠٠ دۆلار لە داهاتەکەم.

من گوێم لە زۆرێك لە خەڵی بووە دەڵێن" ئەگەر ئێمە ئەو پارەمەدمین
ناتوانیت سود مەندبین لەوە پارەیە. ئەو کێشەی باسمان کرد کە
پەیدابوو نرخی شتومەك و خانوبەرەی دابەرابدبوو، لە ساڵی ١٩٩٤ بۆ
١٩٩٧ کێشەکە وردە وردە چارەسەربوو، نرخی خانووکەپایەوە ئاستی
جاران خۆی، واتا خانوی ٦٠,٠٠٠ دۆلار گەڕاوە بۆ ٧٠,٠٠٠ دۆلار بەو
نرخە فرۆشرا بەڵام ئەگەر پەلەت بوایە لە فرۆشتنی خانوەکا ئەوا تەنها
٢٠٠٠ دۆلارت وەردەگرتەوە دەدایەوە بە خاوەن قەرزەکە.

ئەمە ئەکمیێکە کەبەبێ پارەئەتوانی وەبەرهێنابکەیت. نموونەیەکی
ئاشکرایە کە بەبێ پارە ئەتوانی پارەیەکی زۆر بەرهەمبێنی.

چی پەیوەدات لە گەڕیەوەی بەرهەمهێنی ئەگەر من پارەم هەبوو بۆ
بەرهەمهێنان، زۆر دڵنیانیم بەڵام ئەوانەیە پارەکەت کەمیکات. بۆنموونە
ئەگەر ١٠٠ دۆلار پاشەکەوت بکەی لەوانەیە لە ٥٪ باجی لەسەر دابنێن،
بە پێویستە لە ١٥٠ دۆلار کەتر نەبێت، چونکە بەدرێژای ٤٠ ساڵ ئەو
باجە وەردەگرێت.

کاتێ لە ساڵی ١٩٩٧ ئەم کتێبەم نووسی جمو جوڵی بازاڕ ئەوە
پێچەوانەی ٥ ساڵ لەمەو پێشبوو، نرخی شتومەکو خان و بەرە بەرزبووە
ئەو خانوەی بە ٦٠,٠٠٠ دۆلار دەتکڕی ئێستا بە ١١٠,٠٠٠ دۆلارە. ڕاستە
ئەمە هەلێکی باشە بەڵام مەهای ئەسێت لەگەڵ ئەو دا زیاد دەکات. واتا
سردەکەی وەك جاران نابێت، بۆیە پێویستە کە ئەو کەسانەی ئەم کارە
دەکەن بەدوای دەرفەتێکدا بگەڕێن

لەکاتی باسکردنی ئەم نموونانە گوێم دەنگە دەنگبوو کە دەیان گوت ئەمە پێچەوانەی یاسایە، تۆ ڕاستناکەیت، ئەتوانی پیشانمان بدەیت کە ئەمە چۆن دەکرێت.

من گوتم: ئەمە شێوازی بیرکاریەی سادەیە، من شتی ئاڵۆزم تێدا بەکار نەهاوردوە تەنها باس بەڵگنامەی مامەڵکارانم کرد وە لەگەڵ خزمەت گوزاری کرێدان. دەربارەی قەرزەکە کایٚ جامەوە دەفرۆشی پێشەکیە وەردەگرێت و ئەوی تر دەمێنێتەوە بۆ ئەو شێوازەی لەسەر ڕێکەوتون لەوانەیە ئەمەی باسمانکرد لەگەڵ ئەو بارو دۆخەی تۆدا نەگەنجێ و بەراورد شوێنەکانیتر وەك ئێرە نەبێ بەلآم ئێمە لەم نموونەیەدا ئەوەمان ڕونکردەوە کە چۆن لە پارەیەکیکەم سەدان هەزار دۆلار قازانجدەکەیت ئەم کارەی ئێمە تەنها بەڕێکەت ئەنجام درا، بۆئەم کارە هەموو کە سەکان ئەتوانن ئەنجامی بدەن، بەلآم زۆرێك لە خەڵکی ئەم کارەناکەن تەنها لەسەر ئامۆژگاریە کۆنەکە دەڕۆن کە بە قورسی کاریکە بۆ پارە و پارە پاشەککەتبکە.

تۆ بۆ سی کاژێر کارکردن ۱۹۰,۰۰۰ دۆلار دەچێتە هێکاری ئەسپتەوە و هیچ باجێك نادەی، ئایا ئەم بیرۆکەیە ئێوە سیگەراندەکات. تۆ دوو هەڵبژاردنت لە دەستدایە.

١_ یان ئەوانا تۆ کاریکەی و نیوەی دەهاتەکەت بدەی وەك باج و ئەوەی تری لێیمایەو پاشەکەتی دەکەی و لە سەدا پێنج وەك باج دیسانەوە لێ دەڕواتەوە. یان

٢_ یان گەشە بە هێزی ئابوری بدەیت و ڕاهێنان بە مێشکت بکەیت و ئەسپی خۆت بیانتێنی

ئایا ئەگەر حاڵیەکەم جێبەجێبکەیت تۆ چەندێك کاتت پێویستە بۆ بەدەست هێنانی ۱۹۰,۰۰۰ و بنیات نانی ئەسێت.

ئێستا ئێوە لە وەتێدەگەن کە بۆچی من سەر ڕادەوەشێنم کاتێك دایکێك دەڵێت مندڵکەم لە قوتابخانەی و نمرەیەکی باش هاوردوە و داهاتویەکی پڕ چارەڕێی دەکەت. بەڵام من دەڵێم داهاتویەکی لێڵ چاوەڕێی دەکات. هەروەك پێشتر ڕوونم کردۆتەوە باشتری ستراتیجی ئابوری هزری ئێوریە هەتا تۆ باغەیەکی ئابوریت نەبێت ناتوانی ببیتە کەسێك کە پارە کارت بۆ بکات و نە پارەی کەم پارە بەرهەمبێنیت. بۆ جێبەجێکردن و گەشەدان بە تواناى هزری ئابوری پێویست دەکات چەند تەکنیکێ جێبەجێبکەین.

1. خوێندەواری واتە تۆ دەبێت توانای خوێندن و نوسینت هەبێت.
2. ستراتیجی وەبەرهێنان. واتا زانستی پارە کە پارە دروستدەکات.
3. بازاڕ، خوستی شتومەك، ئەلیکساندەر و بیلکەیت ئەوەیان خستە بازاڕەو کە خەڵی پێویستی پێیبوو. یان فرۆشتنی حانوی ۷۵۰۰۰ دۆلاری بە ۶۰۰۰۰ دۆلار بە بەهای ۲۰۰۰۰ دۆلار. ئەمانە هەمووی هەڵن هەندیك کەس ئەمکانەدا دەکرێت و هەستیکیتر دەفرۆشێت.
4. یاسا: زنیاری دەربارەی شێوازی باج و زمێریاری و یاساکانی دەوڵەت، بەوشێوازەی من ئامۆژگاریم کردبووی کارەکان ئەنجامبدە.

ئەمانەی باسمانکرد بیچینە و تەکنی سەرەکین بۆ ئەو کەسانەی کە دەیانەوێت سامانی زۆر پێکەوە بنێن. هەرکاتێ ئەم تەکنیکانە بەکارهێنرن و سودی لێوەرگرا لە کڕینی خان و شوقەو پشکی کۆمپانیا و

کانزا بەنرخەکان و بەپسک بۆلکارد ئەوا ئەو شتومەکانە بە قازانجێکی زۆر دەیان فرۆشی. بۆیە هەوڵبدەن ئەم تەکنیکان بە باشی جێبەجێ بکەن لەساڵی ١٩٩٦ بەدواوە نرخی ئەرزە و خانوبەرە بە شێوەیەکی بەرچاو زیادی کرد و هەمووکەسێ بەشی خۆی قەیرانی ئابوریەکەی چارەسەربوو ئابوری ئەمەریکا کەوڕاپەوە سەر پێی خۆی. منیش دەستم کردوە بە مامەڵەو کڕینی فرۆشتنی خۆم و گەشتکردن بۆ پەڕۆ و نۆروەی و مالیزیا و فلیپیس، وەبەرهێنان و شێوازی کارم گۆڕی بۆ ئەوەی بە باشی و بەوردی چاودێری بازو نرخەکەبکەم و بزانم چۆن چی یاسایەك لە کۆنگرێسەوە دەردەچێت و چۆن بتوانم بەسودی خۆم خانووبکڕم و بیفرۆشم. تێبینی ئەوەش خانووم کرد کە نرخەکەیان گونجاوبوون و نزیکەی ٤٠،٠٠٠ دۆلار خێری دەکرد، بۆیە بە زەمینیارەکەم گوت کە پارەکە ئامادەبکات و لە کاتی خۆیدا بیدات.

من بۆیە باسی ئەم ڕوداوانەتان بۆدەکەم کە بزانن کە ئابوری و وەبەرهێنان ڕۆژێك باشە و ڕۆژێ خراپ، ژیان هەمووی هەلە هەندێك جار تۆ ئەوانە دەبینیت و لەبەرژەوەندی خۆت بەکاری دەهێنی. هەندێك جاریش هەر دێت و دەڕوات مەبێ ئەوەی ئەو دەرفەتە بقۆزینەوە. لەکاتی ئێستادا بە هۆی پێشکەوتنی تەکنەلۆجیاوە چەندا دەفەتی گەورە بۆ نەوەکمان ڕەخساوە هەر لە فێرکاری منداڵەکانتان لە زانستی ئابوری و دارای بنیاتنانی بناغەیەك پتەو بۆ یان.

بۆچی ئێمە هەڵدەدەین گەشە بە هێزی ئابوریمان بدەین؟ ئەم پرسیارە چەند جارێکی گەش کردووە، وەڵامەکەشی بریتیە لەوەی هەمووکات گۆڕانکاری دێت و ئەوەی ئێمە بینیومانە لە ڕابردوودا ئەوەنیە کە ئێمە

دەیبینین. لەولنیە چەند ساڵێک لەمەو بەر بازاڕ تەواو دابەزی بوو نرخی شتو مەک تەواوکەمی کردبوو بەلام ئێستا بە پێچەوانەوەیە، هەروەها تەکنەلۆجیا لەپێشکەوتن دایە، بۆ ئەوەی لەگەڵ ئەم گۆڕانکاریانەدا خۆمان بگونجێنی دەبێت هزری ئابوریمان گەشە پێبدەین. چونکە هەرگۆڕانکاریە پویدات کۆمەڵێکەس دەکەتە مایەپوچ و کۆمەڵێکی کەش دەولەمەند و ملیۆنەر. ئەمە لە ئەنجامی چیە ڕودەدات؟ بێگومان بە هۆی جیاوازی هزری ئابوریەوەیە لە کەسێکەوە بۆ کەسێکی تر. من زۆر بەی کات کە داوە لەو کەسانەدەکەم کە بوونەتە ملیۆنەر و بەکیر گرفتەکان تێپەڕیون و هزری ئابووریان زیادی کردوە، نموونەی زیاترتان بۆ بێنمەوە چونکە لەوانەی بە کەسێکی فشەکەر وەسفم بکەن و بلێن هەر باسی خۆی دەکات. ئەوە سرنج من نیە بەلکو سرنجی خەلکە، بەهەر حاڵ من کەنموونەکان نێنمەوە بە ژمارەو بۆ ئەوەیە کە ئێو بە باشی لێم تێبگەن و بزانن کەئەمە زۆر ئاسانە و ئەو چوار پایە سەرەکیە هزری ئابووری باسمەنکرد زیاتر بۆ ڕون بێتەوە.

من دوو تەکنیکی گرنگ بەکاردێم بۆ ئەوەی ئاستی ملراێت بەرەو پێشبەریت. یەکەم خان و بەرە، دووەم شتومەکی کەم، من خان و بەرە بەکاردێنم بۆ شتێکی بنچینەی و ڕۆ بەڕۆژ فرازندەکات و خێری زیا دەکەت ر سەرمایەکەم بەرەو پێشدەبات. بەلام شتومەکی کەم بچوک بەکاردەهێنم بۆ گەشەسەندنی خێرا واتا ئەمەیان ماوە کورتە. من پێشنیار ناکەم کەتۆ هەمان شت بکەی کە من دەی کەم. بەلام ئەگەر لە هەر نموونەی تێمەگەیشتن من پێنج حاڵتان بۆ دەنووسم بۆ ئەوەی بەباشی نموونەکانتان زۆر بۆ ئاسانبکات.

١_ خەڵکی هانیدە بۆ خوێندن.

٢_یە خەڵکی ڕابگەیەنە ئەگەر بچیەی ئابوریتان بەهێزبێت ئەوا کارەکات زۆر بەئاسانی بەڕێوەدەچێت

٣_ بۆ خەڵکی شیبکەیەوە کە دەستکەوتنی سامان زۆر ئاسانە هەمووکەس دەتوانێت بەدەستی بێنێت.

٤_ بۆ خەڵکی شیبکەنەوە کە ڕێگەی سەرکەتن تەنها یەك ڕیگەنیە بەڵکو ملێۆنانە.

٥_ بۆ خەڵکی شیبکەیەوە کە ئەم ئەنجە کارێکی زۆر قورسنیە.

لە ساڵی ١٩٨٩ سەردانی ناوچەیەکم کرد لە پۆرلاند. ئەو شێوێنە ناوچەیەکی خۆشبوو، ئەوەی من تێبینی پارچە لەوحێکم کرد کە لەسەر نووسرابوو بۆ فرۆشتن. بازاڕ و خان و بەروە بە تەواوی لە قەیراندابوو ئابوری بوو لە داروخانبوو. ئەو لەو خانەی کە هەڵواسرابوو کۆنبیبوو، واتا دەمێك بوو هەڵواسرابوون. ڕۆژێ بەشێوێنێکدا ڕۆیشتم کە خاوەنی لەوحەکە لێبوو، کە بینیم وەدیاربوو کە زۆر خەمبارە و کێشەی هەیە. من وتم تۆ چیت دەوێت لەو خانوانەی خۆت؟ بە پێکەنینەوە گوتی بۆ یەکەم جار کەسێك لێی پرسیم ئەوە چیکرەی تۆ لێرە من بۆ ماوەیەکی زۆر دەمێت ئەم خانوانەم خستۆتە سەر سەو، بەڵام کەس لێیماپرسێت. من گوتم من لێی دەپرسم و تیو کاڕێر دەبێت کە خانویەکم کری بە بێ مامەڵە بە ٢٠٠٠٠ دۆلار. خانوەکە لە دووشوێی نوستن و چەند ژوورێکی تر و ڕەنگی شین و ڕەساسیبوو و لە ساڵی ١٩٣٠ دا دروستکرابوو، لە ناوەی باشترین ئاگردانی تێدابوو و لەگەڵ دو ژووری بچوکی جوان کە باشترین خانووبوو بۆ کرێدان. خانوەکە نرخی سەرەکی ٦٠٠٠٠ دۆلاربوو بەلام ئەمڕۆ

قەیرانەکەوە دەیگوت بە ٤٥٠٠٠ دۆلار بەڵام من بە ٤٠٠٠٠ دۆلار لێم کڕی کە هیچ کەس پێشتر ئەو پارەیی نەدابوو پێی. مۆڵەتەی یەک هەفتەمدا بەخاوەنەکەی بۆ ئەوەی چۆڵیبکات و، پاشان کە چۆڵبوو کرێچییە دەهێنمە ناوی. ئەو کەسە کە دیچتەناوی مامۆستایەکی زانکۆیە و مامەڵۆ پێشەکی و هەموشتێ کیان تەواوکردوە. کرێی مانگانەکەی کەمتر لە ٤٠ دۆلاریبوو واتە زۆر کەمە بەڵام ئەمە وەبەرهێنانە. ساڵێک پاش ئەو ڕوداوە لە ئۆرگۆن نرخی خانووبەرەوە و بازاڕ بەرزبوویەوە بەشێوەیەکی زۆر خێرا. وەبەرهێنەکانی کالیفۆرنیا پارەکانیان کۆکردەوە بەرەو باوکور ڕۆشتن بۆ کڕینی ئەرز و خانوولە ئۆرگۆن ولشنتۆن.

ئەوخانەوە بچوکەی کەکڕیم فرۆشتم بە ٩٥٠٠٠ دۆلار بە دووهاوسەری کالیفۆرنیای. لەم کڕین فرۆشتنەدا نزیکەی ٤٠٠٠٠ دۆلار قازانجم کرد بەڵام ئەم پارەیە خێرا باجم لێنەدا بەگوێرەی یاسای باجی ١٠٣١، بەڵکو لە ناوچەیەکی تر کارم پێدەکرد، و خانوم پێدەکڕی لە مریک ناوچەی بیڤێرتۆن لە ئۆرگن ئەپارتمانێکی ١٢ قاتم کڕی، کە خاوەنەکەی لە ئەلمانیا دەژیا هیچی نەدەزانی دەربارەی نرخی خان لەو شوێنە، بەڵکو ئەیە دەیویست بیفرۆشێت. نرخەکەی خۆی ٤٥٠,٠٠٠ دۆلاربوو بەڵام من تۆمەری ٢٧٥، ٠٠٠ دۆلارم سۆکرد. پاشان لەکۆتاییدا ڕێکەوتین لەسەر ٣٠٠,٠٠٠ دۆلار و ئەوە ئێستا بۆ ماوەی دووساڵە من خاوەنیم. بۆئەم خانوەش هەمان سیاسەتی باجم بەکار هاورد. فرۆشتم بە ٤٩٥,٠٠٠ دۆلار ئەپارتمانێکی ٣٠ قاتیم پێکڕی لەئۆرگۆن.

قەیرانێکی تر لە ئۆرگن سەری هەڵدا نرخی شتەکان دابەزی، من حێزمەکەم بڕیارماندا کە هەموشتەکانمان بفرۆشین، بەڵام نۆد

زیانماندەکرد، بۆ نموونە ئەو ئەپارتمنتەی کە کڕیمان بە ۸۷۵,۰۰۰ دۆلار دەبەزی بۆ ۲۲۵,۰۰۰ دۆلار کرێی خانەکانی ئەم ئەپارتمانە تەنها ۵۰۰۰ دۆلاریبوو، بەلام زۆر بەردەوام نەبوو لە ساڵی ۱۹۹٦ بازاڕ بوژایەوە نرخەکان زۆر بەرزبوونەوە، وەمەر هێبەکانی کلۆراشق نزیکەی ۲.۱ ملیۆن دۆلاریان پێشکەش کرد بۆ هەموو سامانەکەمان.

من خێزانەکەم بڕیارماندا چاوەڕێکەین بۆ ئەوەی زیاتر نرخەکە بەرزبێتەوە وکۆنگرێسی ئەمەریکا گۆڕنکاریە لە یاساکانی دەستکەوتابکات، ئەگەر یاسکە تەگۆڕێ ئەوا نرخەکان بەرزدەبەنەوە لە ۱۵٪ بۆ ۲۰ ٪ جگەلەزیادبوونی نرخی کرێخانوو، لەم نموونانەدا ئەوە دەردەخەین کە چۆن پارەیەکی کەم دەتوانێت بڕێک قازانجی زۆر بکات. دووبارەی دەکەوە گرنگترین شت ئەوەی کە تۆ لە ستراتیجی بازاڕ و وەبەرهێنا و یاساکان تێبگەیت، ئەگەر حەلکی لەمە تێبگەن ئەوا هەر بە سەر بیرو بۆچونە کۆنەکە دەڕۆن، هەر کارەك و موچەکەیان دەگانە وەربگرن هیچی تریان ناوێت، یەکێك لە کێشە سەرەتایەکان ئەویە کە ئەوان حەز لە شتی دڵنیا و دەستەبەرکراو دەکەن، واتا ئەوان شتێکی کەم و پوختیان دەوێت کە زۆر قازانجیەکات.

زۆر بەی مامەڵکارەکان کاری کڕین فرۆشتن ناکەن کە دواتر بیفرۆشن و ئەوا ئەمە سیاسەتێکی ژیری دادەنێن، بەلام هەلی باش و بەسود خەلکی بۆت تۆمەرناکات بەڵکو دەبێت خۆت هەستی پێبکەیت، واتا تۆ دەبێت هەست بە ووردا و پێشهات و هەلانەبکەیت کە ڕوودەدات واتا لەوانەیە ئەم کارەی من دەیڵێم زۆر لە دەوڵەتەکەی تۆ مایەخی نەبێت بەلام هەندێك

شتی تر بایەخی زیاترە لە لای ئێوە بۆیە هەر شوێنەو بارو دۆخێکی تایبەت بەخۆی هەیە.

ئەوەی تۆ سەرکەوتووت دەکات بریتە لە ئەزموونی باش و زانیاری باش دەربارەی بازرگانی و دارایی.

رشەیەک هەیە پێی دەڵێن ئەزموون و کارمەی ئەم سفاتە بەگوێرەی تەمەن و کەسە کە دەگۆڕێت واتا هەندێ کە هەیە کە تەمەنیان زۆرە بەلام ئەزموونیان نییە واتا خەلە لێک هەیە ئەویش بریتیە لەوەی ئەوان لە ژیانی ڕۆژانەیان گرنگیان بە هزریان نەدەوە بۆیە ئەگەر گنگیەن بە هزری .ڕای لە گەڵ تەمەنەکەیان یەک دەگرێت و دەتوانن هەلە کانی ژیان کە بۆیان دەرەخسێ لە دەستی نەدەن.

هەر ئەو هزرە داراییە کە مامەڵە خراپەکن یان بارودۆخە خراپەکان دەگۆڕێت بە مامەڵی و بارودۆخی باش. هەتا تۆ ئەزموون فێربیت لە ژیان ئەوا ئەتوانیت پارە زیاتر بەرهەمبێنیت. من هاورێم هەیە تەنها کاری قورس دەمات و بە پیشەکەی خۆیەوە خەریکەو ئایەویت بیتە خاوەن کاری خۆی هەمیشە حەزی بەسەلامەتیە، بەلام ئەم جۆرە کەسە شکستی هاوردووە لە بەدەستهێنانی ئەزموون لە بواری دارای و بازرگانیدا.

یەکێك لەو فەلسەفانەی منی پێشخست بریتی بوولە چاندنی بیرۆکەی ئەسێت و پاشان گرەو پێدان و ڕوانی و گەشەکردنی من چەندین ملیۆن دۆلارم قازانجکرد بەهۆی کڕین و فرۆشتنی خانوبەرەوە بەلام هەندێك جار ڕەسم کرد بەلام گرنترین شت ئەوەی کە حانوو مەرە وەبەرهێنانێکی دلنیایە. ئەو ملیۆنان دۆلارەی من بەدەستم هاوردووە لەرێی پارەیەکی کەمەوەبووە واتا ٥٠٠٠ دۆلار یان ١٠٠٠٠ دۆلار بووە، بەلام چۆن من

توانیومە ئەو هەلانە درك پێبکەم و لە کاتێ بێبازاڕیدا خانووم کڕیوە و لە کاتی گرانیدا فرۆشتومەتەوە لەگەڵ بازرگانکردن لە چەند شوێنێکی جیاوازدا.

من و خێزانم خاوەنی کۆمپانیایەبووین کە من خێزانم بە پشکی کەی ئاومان دەبرد، لەگەڵ هاوڕێیەدا گرێبەستمان هەبوو کە پارەیەکی زۆر هەبوو مانگان و وەبەرهێنانی پێدەکرد لەگەڵ وەبرەهێنەکانی تردا پەیوەندیەکی باشی هەبوو. ئێمە کارێکی پڕ مەترسیمان دەکرد کە بریتی بوو لە کۆکردنەوەی شتومەك لە ئەمەریکاوە بۆ کەنەدا. ئێمە پشکەکانمان دەفرۆشت کە مەزندەدەکرا بە ١٠٠,٠٠٠ پشك کە لە سەرەتادا نرخەکەی ٢٥ سەنتبوو. بەلام دوای شەش مانگ نرخەکەی بەرزبوویەوە بۆ ٢ دۆلار. ئەگەر کۆمپانیاکە بەباشی کاری بکردایە لەوانەی بگەیشتایەتە ٢٠ دۆلار. بۆیە کەتر لەسالێك پارەکەمان لە ٢٥٠٠٠ دۆلارەوە زیادی کرد بۆ ملیۆنێك دۆلار.

ئەمە وەك قومارنیە کە بزانی چی دەکەیت بەلکو ئەوە قومارە کە تۆ پارە بخەیتە ناو مامەڵەکەو و دوعابکەیت بیبەیتەوە. بۆ هەر بیرۆکەیەك و کیشەیەك دەبێت تەکنیکی نوێ و زانیاری و ئەزموون و خۆشەویستیت هەبێت بۆ کارەکەت و کەمکردنەوەی مەترسیەکان. بێگومان لە هەموشتێکدا مەترسی هەبەیە بەلام ئەوە گرنگە کە بە زانیار و ئەزموونت ئەو مەترسیە کەمبکەیتەوە.

ئەم مەترسی و ترسە لە کەسێکەوە بۆ کەسێکی تر ڕێژەکەی جیاوزە، هەر لەبەر ئەوە من کاتێ کە ئامۆژگاری خەلکی دەکەم دەربارەی وەبەرهێنان پێیان دەڵێم پێش ئەوەی سەرقاڵبن بە خانوو ئەرزە و بازاڕی

چەند شتێکی تر با سەر قاڵبن بە خوێندن لە بواری داراییدا. باشترین شت ئەوەی کە تۆ بتوانی ئەو ڕێگرییانەی دێنە پێشت بە سەرکەوتوی تێی پەڕێنی.

کڕین و فرۆشتنی خانووبەرەو ئەرز زۆر مەترسی هەیە بۆیە لە هەموو شوێنێکدا خەڵکی هان نادەم لەسەر ئەگەر سەرانم ئاسحی زانیار و ئەزموونیان چۆنە، چونکە من لە ۱۹۷۹ خەریکی ئەم کارەم و پارە زیاتر دەدەم بە پشکەکەم لە کۆمپانیاکان، واتە ئەگەر تۆ دەتەوێت پیاچوونەوەکە بۆ وەبەرهێنان ر کە چۆن خەڵک بەسەر ئەو ترسەیاندا زاڵدەبن و لە ۲۵۰۰۰ دۆلارە بۆ ملیۆنێک دۆلارە داراییان بەرزیتەوە، ئەوا ئەوان ژیانیان جیاوازە واتا وەک خەڵکی تر بیرناکەنەوە ئەگەر تۆ جیاواز نەبی لە و خلکە ئەوا تۆش وەک ئەوانە دەبیت لە هەمان ئاستادە دەبیت.

وەک پێشتر گوتم " من ئامۆژگای هیچ کەسێک ناکەم بچێ خانوو بکڕێت و بیفرۆشێت بەڵام تەنها بەس نموونەتا بۆ دەهێنمەوە، ئەو من باشی دەکەم ئاتەمەکەی لە کەسێکەوە بۆ کەسێکی تر جیاوازە دەوێتە سەر ئەزموونی کەسەکە و زیرەکی بۆنموونە ئەگەر بتەوێت داهاتی ساڵانەت ۱۰۰،۰۰۰ دۆلارێت لەوانەیە لە چەند ساڵی داتوە، وات لێبێت بۆنموونە ٥ یان ۱ ساڵ ئەلم دووبارەی دەکەمە بۆ کەسەکان دەگوزێت، کە چی کاری دەکەن و چۆن بەسەر تێچوونی ڕۆژانەیاندا زاڵبوون، چۆن بتوانن سیستەمی یاس و باج و ئە ویسایەی حوکەت حیبەحیدەکات بە بەرژەوەندی خۆیان بەکاری بێنن

من وەک کەسایەتی خۆم زیات جەخت لەسەر خانووبەرە موڵدەکەمەوە، خۆشەویستە لای من چونکە بەهێواش کارم بۆدەکات و وەک بنچینەیەکی

جێگیر وایە. کاشفلەوەم بەشێوازێك زۆریاش جێگیر دەبێت و ئەگەر سامانەکەم بەباشی بەڕێوەبەرم دەرفەتی باشت دەبێت بۆ ئەوەی سامانەکەت زیادەکەیت. جوانی خانووبەرە و ئەرز بتچییەی لەوەدایە کە من کردوە بە کەسێکی نەترس و بوێر و لە کاتی کڕینی شتومەکدا

ئەگەر من دەستکەوتێکی زۆر بەدەستبێنم لە لە کڕینی شتومەکدا، باجی ئەو قازانجەی کردوومە لەسەر قازانجەکەم دەدەم. دووبارە قازانجەکەمدەچێتە هێلی ئەسپتەوە و پەرەی پێدەدات.

ئاخر پۆینتم لەسەر خانووبەرەو ئەرزەت من زۆر گەشتم کردوە بۆ زۆربەی وڵاتەکان و خەڵکم فێرکردوە دەربارەی وەبەرهێنان، هەشارێك کە چووم خەڵکی پێیان گوتم تۆ ناتوانی خانوو (مڵك)بکڕی بە نرخێکی هەرزان. بەلام ئەوە بیرۆکەی من نیە، تەنانەت هەندێك شوێن هەیە بە نیۆرك و تۆکیۆ و ناوچە دوورەکان لە سەنتەری شارەوە بەنرخێکی هەرزان دەستدەکەوێت. بۆنموونە سەنگاپورە ڕاستە زۆربەی شوێنەکانی گرانە بەلام لە هەندێك شوێن موڵکت دەست دەکەوێت بەنرخێکی هەرزان. لە زۆربەی سیمینارەکان خەڵکی پێم دەڵێن کە تۆ ناتوانی ئەو کارە لێرە بکەیت منیش دەڵێم لەوانەیە ڕاستکەن چونکە من بە باشی شارەزای ئێرە نیم.

گەورەترین دەرفەت ئەوەنیە کە بەچاو ببینین بەڵکو ئەوەیە کە بە مێشك هەستی پێبکەیت. زۆربەی خەڵکی هەرەگیر دەوڵەمەندنابن چونکە ناتوانن دەرفەتەکانی ژیان دەرکپێبکەن. باشترین شت ئەوەیە کە من بە ڕێگەی بیرکردنەوە ئەزموونی تەخۆمەمە ئەو دەرفەتانە بە بەرژەوەندی

خۆم بەکاربێنم. زۆرجار پرسیارم لێدەکرێت کە من چۆن دەست پێبکەم؟

من لە ئاخیر بەشی دە ڕێگەم بۆ داناوی کە جێبەجێی بکەیت

بەڵام دەبێت زۆر ئارام و بە خۆشییەوە کارەکانت بکە چونکە بچیبەی کارەکەیە، تۆ هەندێک جار دەبیەیتەوە و هەندێک جار فێردەبیت بەڵام با بە ئارامی و خۆشییەوە بێت. زۆرێک لە خەلکی هەرگیز نابیەنەوە چونکە ئەترسن لە دۆڕان بۆیە من قوتابخانە بە باشنازانم، چونکە لە قوتابخانە ئەو خەڵە خراپانە فێردەبین. هەروەها باجی خەڵەکەیش وەرەگرین، ئەگەر سەیری ئەو پرۆگرامانە بکەی کە مرۆڤ دایناوە بۆ فێربوون ئەبی هەڵەمان فیردەکەن. ئێمە فێرکراوین کە تا نەکەوین ناتوانین پێبگرین

ئەمەش ڕاستە بۆ ماتۆڕو پاسکیل سواری. بۆنموونە من زۆر دەترسمان کاتێ پاسکیلم لێدەخوری بەڵام ئێستا زۆر بە ئاسانی لێ دەخوڕم بە بیرکردنەوە هەرهەمان شت ڕاستە بۆ دەوڵەمەندبوون. بەداخەوە زۆربەی خەڵکی بۆیە دەوڵەمەندنابن، چونکە ئەوان ئەترسن لە شکست و زەرەر. کەسی سەرکەوتو هەرگیز لە شکست ناترسێت. بەڵام کەسی سەرەکەوت و بە پێچەوانەوەیە. شکست بەشێکە لە پڕۆسەی سەرکەوتن. هەرکەسێک بیەوێت خۆی لە شکست لادات دەبێت خۆیشی لە سەرکەتن لادا. من کاتێ کە پارەم دەردەکەرێتەو یاری تێنسیشم بردەکەوێتەوە، چونکە لە سەرەتادا زۆر خەڵت دەکەیت بەڵام هەنگاو بەهەنگاو باشتر دەبیت بەڵام دەبێت خەڵتی زۆر کەیت ئەوکات فێردەبیت.

لێرەدا من دوو جۆر وەبەرهێنەرم بۆ دەست نیشانکردووی.

یەکەمیان خەڵکە ئاساییەکەیە کە پاکێج دەکرێت بۆ وەبەرهێنان، یان ئەوکەسانەن کە دووکانی وردە فرۆشیان هەیە، یان ئەوانەی کەکاریکی

سادە کەکەن بۆ کڕین و فرۆشتن لە ناو بازاڕدا، وە ئالتوفرۆش و کۆمپیوتەر و قەساب هتد.

٢. دووەم جۆر لە وەبەرهێنەرەکان بریتین لەوانەی کە خۆیان وەبەرهێنان دروستدەکەن. واتا مامەڵی کۆکۆنەوەی دەکات واتا کاتێ کۆمپیوتەر دەکڕێت بە پارچەکانی دەکڕێت خۆی چاکی دەکات واتا لای ئەو شتەمان ڕێك دەخرێن. وەك چاکردن بەدەست کردنی ئەشیاکان وایە بەهۆی کڕیار. من خۆم نازانم پارچەی کۆمپیوتەر چابکەمەوە بەلام دەزانم دەرفەتەکان کۆبکەمەوە، هەندێك کەی تر دەزانم ئەوکارە دەکت.

ئەمە جۆر دووەم بوو کە باسم کرد بەلام ئەمە جۆرەیان زۆر بەشترە و پێشکەوتووترە. لەوانەیە سالێك پێبچێت بۆ لکاندنی پارچەکان بەیەکەوە بەلام ئەوانەشە هەرگیز نەتوانی بەلام ئەوە ئەو ئامۆژگاریەیە کە باوکی دەوڵەمەندم هاندی دابووم بۆ بەدەست هێنانی. گرنگترین شت ئەوەیە کە بزانی چۆن پارچەکان بەیەکەوە دادەنێیت ئەوە گەورەترین سەرکەوتنە بەلام لەوانەیە هەندێك دار شکستێکی گەورە بیبینی ئەگەر شەپۆلی دەریاکە دژی تۆبێت.

ئەگەر تۆ ئەتەوێت ببیتە دووەم وەبەرهێنەر ئەوا پێویستە چەند سکیلێکت هەبێت کە کردنوکانە بەچەند خاڵێکەوە.

١. چۆن درك بە دەرفەتانەیکەی کە کەسی تر درکیان پێنەکردووە. واتا دەبینێت لەرێی ئەقڵتەوە درکی پێبکەیت کە ئەوان لە رێی چاویانەوە درکی پێدەکەن، بۆنموونە هاوڕێیەکت خانوویەك دەکڕێت خەلکی تر بەلایەوە سەیرە دەلێن ئەمەی بۆ چیە بەلام ئەوەی ئێمە بڕیاری لەسەر دەدەین نیوە پڕکەشیەکەتی ئەو خۆی نیوەکەیتری دەبینێت

چۆن پارە زیادەکەیت، دووەم جۆری وەبەرهێنەکان پێویستە بزانن کە چۆن ڕێژەی پارە بەرزدەکەنەوە. زۆربەی خەڵکی کارە کانی لە بانق ئەنجامدەکات، بەڵام ئێمە چەندین ڕێگەمان هەی بۆ ئەوەی نەچینە بانک بۆموونە کاتێك کە خانویەك دەکڕیت پێویستناکان بچیتە بانک، بەلام بۆ هەموی نۆر نا.

بیستەمە لە زۆرێك لە خەڵکی کەدەڵێن بان پارەمان بە قەرز نادانێ یان پارەمان نیە ئەوکارە ئەنجام بدەین، بەلام ئەگەر تۆ ئەتوەوێت ببیت کەسی دووەم ئەوا فێربە کە چی شتێك ئەو خەڵکەی وەستانووە هەتا تۆ نەوەستێنێت. بەهۆی کەمی پارەوە زۆرێك لە خەڵکی ناتوانن مامەڵبکەن، ئەگەر تۆ لەم داوە ڕزگارت بووە ئەوا تۆ ملیۆنێك جار لە پێشینەی ئەوانەوەی کە ئەو توانایان نیە. زۆربەی کات کە خانوو و ئەپارتمان و شتومەك دەکڕم بەبێ درای بانکی دەیکڕم، بۆموونە کاتێ ئەپارتمانێك دەکڕم بە ١,٢ ملیۆن دۆلار، بەشێوەی گرێبەست واتا بەڵگەنامەیەك لە نێوان کڕیار و فرۆشیاردایە. لەسەرەتا پێشەکی ١٠٠,٠٠٠ دۆلارم دا ئەو باشەی تریش کەمابوو بە نەوە ڕۆژ دەبوو بیدەم بۆچی من ئەو کارەم کرد چونکە دەمزانی کە نرخەکەی زیادەکات بۆ ٢ ملیۆن دۆلار. بەڵام ئەگەر کەسێ بیزانیایەو لەمن زیاتر پارەی بدابایە ئەوا من هەرگیز بەدەستانی ئەو قازانجەبکەم، واتا تۆ کار لەسەر کات بکە چونکە لەوانەی بڕەوەیەکی کەم ئەو خێرە گەورە لەدەست بەیت. بەڕاستی وەبەرهێنەر تەنها ناکڕێت بەلکو دەزانێت و خێرا و بەشێوەیەکی ڕێك و پێك کارە کانی ئەنجامدەدات.

٣. چۆن تۆ بتوانی کەسانی زیرەك لای خۆت دامەزرێنیت، بەتایبەتی بۆ ئەوەی کارت لەگەڵبکەن. تۆ پێویست دەکات ئەو کەسە زیرەکانە هەڵبژێریت و لای خۆت دایانمەزرێنیت

چەندەها شت هەیە کە فێریبووین لە ئەنجامی ئەمەشدا پابلشتێك بەرێ وەردەگرین. ئەگەر تۆ ناتەوێت ببیتە ئەو کەسەی کە نایەوێت فێربێت ئەوا تۆ دەبیتە وەبەرهێنەر لە جۆری یەکەم، هەوڵبدە لە ژیانتانە لە ترسەکانتانەکەن و خۆتانی لێ دەربازمەکەن بەڵکو بتوانن بەرێوەی بەرن و بیان گۆڕن ئەو هێزە بۆ بەرژەوەندی خۆتان.

بەشی حەوتەم

وانەی شەش

کاربکە بۆ فێربوون نەك بۆ پارە

بەساڵی ۱۹۹٥ من بانگێشکرام بۆ چاوپێکەوتنێ ڕۆژنامەوانی لە سەنگا پورە، کە کچێکی ڕۆژنامەنوس مقابەلەی دەکردم. چاوپێکەتنەکە بەخێرایی بەڕێوەدەچوو، ئێمە لە هۆڵی هوتێلێك دانیشتبووین. بەدەم قاوەخواردنەوە باسی مەبەستی گەشتەکەم دەکرد بۆ سەنگافورە. پاشان چومەسەر ستەیحەکە و دەستم کرد بە قسەکردن دەربارەی نهێنی دەوڵەمەندبوون.

پێشکەش کارەکە گوتی " من ڕۆژێك حەزمکردووە ببمە نوسەرێکی کە کتێبەکانم پرفرۆشبوایە. من هەندێك ئارتیکلم بینی کە ئەو نووسیبووی بۆ ڕۆژنامەیەك ئەو ستایلی نووسین و داڕشتنەکەی زۆر باش و سەرکەوتووبوو، بەنووسینەکانی خوێنەری ئاسودەدەکرد.

من پێمگوت کە تۆ ستایلێکی سەرکەتووت هەیە لە نووسیندا، چی شتێك ڕێگرە لە بەدەستهێنەکانی خەونەکانتا؟

ئەو دەیگوت واهەستدەکەم کارەکەم گرنگێکی ئەو تۆییە، هەمووکەسێك پێم دەڵێت ئەو ڕۆمانەی تۆ نووسیوتە زۆر باشە بەڵام ماڕام هیچ شتێك

ڕوویادات. من ئێستا بەردەوامم لەسەر کارەکەم و کار بۆ ڕۆژنامەیەك دەکەم و حەرەمیەکەم دابیندەکەم، ئایا پێشنیاری تۆ بۆ من چیە؟ من گوتم بەدڵنیاییەوە من پێشنیاری باشم بۆ تۆ هەیە. من هاوڕێیەکم هەیە لە سەنگاپورە کۆرسی فێرکاری دەڵێتەوە دەربارەی فرۆشیاری، ڕاهێنان بە زۆرێك لە کارمەندانی کۆمپانیاکانی ئێرە واتا سەنگاپورەدەکات. پێم وایە ئەگەر تۆ بەژداریبکەیت لە کێك لەوخولانە ئەوا زۆر باشدەبێت،

زۆر بەگرژی و تورەییەوە گوتی " تۆ ئەڵێیت من بچمەوە بۆ قوتابخانە بۆ ئەوەی فێری فرۆشیاریبم؟"

گوتم " بەڵێ" "وتی تۆ دڵنیای لەو قسەیەت کە وەدەڵێیت؟" گوتم "بەڵێ " چی خراپییەکی تێدایە، بەلام وامەستم کرد کەئەو پێیناخۆشەو تڕەدەبێت من حۆزگەم دەخواست کە هیچم نەگەتایەن بەلام هەرێ و ئامانجی من یارمەتی دلێ خەلکی. بەلام بۆم دەکەت بە پێشنیارەکەم تورەبووە چونکە دەیگوت من ماستەرم هاوردووە لە ئەدەبی ئنگلیزیدا، بۆچی من بچم بۆ قوتابخانەو فێری فرۆشیاری بم؟ من کەسێکی پسپۆڕم، من دەمەوێت بچم بۆ قوتابخانە و ڕاهێنان بەتەبە بکەم لەو بوارەی خۆمدا، نەك بۆ فرۆشیاری ڕاهێنانکەم.

من ڕقم لە فرۆشیارییە، ئەوان تەنها پارەیان دەوێت، بەلام تۆ پێم بلێ بۆچی من بخوێنم لەبواری فرۆشتندا؟ جانتاکەی هەلگرتوە چوپێکەوتنەکەمان کۆتای پێهێنا، لەسەر مێزی قاوەخواردنەوەکە کۆپیە لە و کتێبە پڕفرۆشەی من کە نووسیووم مابوو، من دەستم دایێی هەلمگرت و ئەو بەخێری هەندێك شتی نووسی لەسەر لیگالێ پادەکەی من ئامادەم بۆ ئەو تۆتە کرد ئەو نووسیووی و وتم ئەوە دەبینی؟ ئە واقی

ڕەماو وتی چی؟ گوتم ئەوەی نوسیوتە ڕۆبێرت کیۆساکی پڕفرۆشترین نووسەر. ئەو نووسراوە پڕفرۆشترین نووسەر نەك باشترین نووسەر. ئەو حەپەسابوو، وتی من نووسەرێکی ترسنۆکم تۆ نووسەرێکی گەرەی و من دەمەوێت بڕۆم بۆ قوتابخانەو فێری فرۆشیاری بم، من وتم ڕاستە تۆ بڕوانامەی ماستەرت هەیە بەلاّم ئەتوانیت هەمبیتە نووسەرێکی باش و فرۆشیارێکی باش.

بوویارە توڕەبوبیەوە و گوتی " من هەرگیز ناڕۆم بۆ ئەوەی فێری ئەوەبم کە چۆن شت بفرۆشم. من کەسێکی پسپۆڕم لە بواری نووسیندلو ڕامێیان ب خەلکبدەکەمو تۆ کەسێکی فرۆشیار ئەمەکەی ڕەوایە. هەموو نۆتەکانی سڕیوەو بە خێرای و بە تووڕەیەوە چوە دەرەوە. لەکۆتایدا ئەو تێبیەکانی لەسەر کارەکەم بۆ بەجێهێشتبوو و تێیدا هاتبوو کە جیهان پڕبووە بە کەسی زیرەك و بەتوانا و خوێنەوار ئەمانە هەلتیەکن بۆ خەلکی. ئێمە هەموو ڕۆژێك ئەوانە دەبینین و ئەوان بەدەوری ئێمەوەن.

چەند ڕۆژێك تێپەڕی، مەکینەی سەیارەکەم بەباشی کاری نەدەکرد، لەگەراجەمدا دەماو وەستایەکی زیرەکم بۆ هاوردو لەماوەی کورتدا بۆی چاکردم. ئەوا زانی کێشەکەی چیە کاتێ کە گوێی لە سەوتی مەکینەکەی گرت. من زۆر سەرسامبووم. بەلاّن ڕستی لای هەندێك کەس زۆر مایەی هەمباریە و ئەو زیرەکیە هەیانە بەسەنیە مۆ ئەوان. بەڕاستی من توش شۆك بووم کە دەبینم ئەو خەلکە زیرەکە لە بەدەست هێنانی پارە وماسی نۆزکەمە تواناں. هەروەها بیستەمە کە لە سەدا پێنج کەمتر لە خەلکی ئەمەریکا دەهاتی سالانەیان ١٠٠,٠٠٠ دۆلارە. من لەگەل ئەو کمە

بەتوانا و زیرەکانەدا گفتوگۆم کردوە کە داهاتی ساڵانەیان ٢٠٠٠٠ دۆلارە. من ئەو بازرگانانە دەناسم کە پسپۆڕییان هەیە لەبواری دکتۆر و بازرگانی، ئەو بەمنی دەگەمت دکتۆری ددان و هەروو بەشەکانی تر لەم بوارەدا، کێشەی ئابوورییان هەیە. پێموایە کاتێ کەئەوان زانکۆ تەواودەکەن پارەیەک زۆر دێتە دەستیان، بەلام ئەوان یەک پسپۆڕیان هەیە کە زۆر دوورە لە سامانداریەوە. ئەو مەبەستی ئەوەبوو کە ئەو کەسانەی کە شارەزایەکیان لە یەک بواردا هەیە و هەوڵدەدەن کە شارەزای پەیدابکەن لە بوارەکانی تردا ئەوا داهاتیان زیادەکات. وەک پێشتر کە باسم کردوە لە بەشی زرنگی ئابووری و و ستراتیجیەکانی وەبەرهێنان و ژمێریاری و باساکان و بازاڕ. ئەگەر ئەم چوار تەکنیکەت هەبێت ئەوا ئەتوانی بەخێرای لە پارەکەت پارەی تر دروست بکەیت. بەلام کە باس پارە دێتە کایەوە ئەوان هەر بیریان لای کارکردنە بە قورسیو بەس.

ئەو نموونەی پێشە باسمانکرد دەربارەی کچە نووسەرەکە زۆر باشدەبوو ئەگەر ئەو بچوایەتە کۆرسێکی فێرکاری فرۆشیار، ئەگەر بەباشی فێربوایە ئەوا داهاتی بە شێوەیەکی سەرسوڕهێنەر زیادی دەکرد. ئەگەر من لەجێگەی ئەو بوومایە دەچوومە کۆرێکی هونەری فرۆشیار و شارەزابوون لە بواری ریکلام لەجیاتی ئەوەی کاربکات بۆ ڕۆژنامەکان، من خۆم حەزدەکەم کاربکەم وە ریکلام کەرێک، بەمانەت ئەگەر پارەکەی کەمبێت چونکە ئەو فێری چۆنیەتی گفتوگۆت دەکات بە شێوەیەکی سەرکەتوو و لە کۆتایدا ریکلامکەرێکی ماشت لێدەردەچێت هەروەها فێری چەند شتێکی تریش دەبیت کە ئەمانە هەموری سکیڵی باشن هەروەها ئەتوانێت لە شەو لە کۆتای هەفتەکان نۆڤڵی خۆی بنوسێت و پاشا

نەوربوونی رۆمانەکە دەتوانێت بەشێوەیەکی سەرکەوتوو بیفرۆشێت. لەسەرەیەکی کورتادا دەبێتە باشترین نووسەر پڕفرۆشترین کتێبی دەبێت.

من کاتێ یەکەم کتێبم نووسی بەناوی ئەگەر دەتەوێت دەوڵەمەندبیت و دڵخۆشبیت ئەوا مەڕۆ بۆ قوتابخانە بەڵام خاوەنی چاپەمەنیەکە پێشنیاری کرد ناوەکەی بگۆڕم بۆ پەروەردەی ئابووری، من بە خاوەنی بڵاوکراوەکەم گوت هەندێک ناونیشانی تر بەلایە کاتێ کە دووکتێبیترم کردبێ بارارەوە بەناوی شتێك بۆ خێزانەکەم و شتێك بۆ باشترین هاوڕێکانم. کێشەکەلەوەدابوو ئەوان پێیانوابوو ئەوەی من دەیکەم ئەمە بێتە خۆڕای، بەڵام لەکۆتاییدا ناونیشانی "ئەگەر تۆ دەتەوێت دەوڵەمەندبیت و دڵخۆش بیت ئەوا مەچۆ بۆ قوتابخانە، " چونکە ئەم دەرنیشانە شتێکی سرنج ڕاکێشبوو.

من خۆم کەسێکم زۆر گرنگی بە بواری خوێندن و پەروەردە دەدەم هەر لەبار ئەم هۆکارە چەندەها لێدوان و پێشنیارم کردوە لەسەر گۆڕینی سیستەمی پەروەردە. هەر لەبەر ئەوە ئەو دەربڕینەم هەڵبژارد بۆ ئەوەی زیاتر ئەم بۆچونە بڵاو بێتەوە بەدەر خەڵکیدا لە رێگەی رادیۆ و تەلەفیزۆن چونکە شایەنی باسە کە خەڵکی درك بەم کێشەیەبکەن. بەڵام زۆرێك لە خەڵکی پێیان وابوو من کەسێکی نەخۆشم، بەڵام کتێبەکەم بە باشی فرۆشرا.

کاتێ تەخەرجم کرد لە پەیمانگای مارچند ماریان لە ئەمەریکا لە ساڵی ١٩٦٩ دوکی هەژارم زۆر دڵخۆشبوو چونکە دامەزرام لە کێلگەی نەتی کالیفۆرنیا لە بەشی گواستنەوەی نەوت لە رێگەی کەشتیەوە لەگەڵ

سیتەسدا کارم دەکرد بەڵام پارەکەم بە بەراوردی بەوان زۆر کەمبوو بەڵام کێشەنەبوو چونکە ئەمە کار سەرەتامبوو دوای تەخەرجەم. پارەی ساڵانەم لەم کۆمپانیایە دەگەشتە ٤٢٠٠٠ دۆلار لە هەر ساڵێکدا. لە ساڵکەدا من حەوت مانگ کارم دەکرد و پێنج مانگ پشومبوو. ئەگەر من بمویستایە ئەو ڕۆژە پشوانە کاربکەم ئەوا دەمتوانی کاربکەمو موچەکەم دوو ئەوەندەی لێدەهات

من کارێک گەورەم لە پێشبوو کەدەبوو ئەنجامی بدە. پاش ئەوەی من بەڵێنامەی کارکردنم واژووکرد لەگەڵ کۆمپانیاکە بۆ ماوەی شەشمانگی تر، هەروەها پەرەشیم کرد بە مارینا کروپس کە بۆ ئەوەی فێری فڕۆکەوانی بم. لەوکاتەدا باوکی دەوڵەمەندم پیرۆزبای لێکردم بەڵام باوکی هەژارم توشی شۆکبوو. لە قوتابخەنەبیت یان لە شوێنی کار باشترین بیرۆکە ئەوەی کە تۆ ببیتە کەسێکی شارەزا لەوبوارەدا ئەوکات پارەت زیادەکەت و سەردەکەویت. بۆنموونە ئەگەر تۆ دکتۆربیت ئەوا حەزا ئەتەوێت ببیتە کەسێکی خێرا پلەکیە بەرزبێتەوە موچەکەی. هەر هەمان شت ڕاستە بۆ فڕۆکەوانێک یان مامۆستایەت یان ئەندازیارێک.

باوکی هەژارم بڕوای بە بیرو بۆچونە کۆنەکە هەبوو هەر لەبەر ئەمە کە دکتۆراکەی بەدەست هێنا زۆر دڵخۆشبوو و ئەو هەمیشە بەو هەتینانەی کە لە قوتابخانەکا کە دەدران بە قوتابیەکان دڵخۆش دەبوو.

باوکی دەوڵەمەندم بە پێچەوانەی ئەو ئامۆژگاری دەکردم.

ئەو دەیگوت تۆ پێویستە برابیت کەم تا زۆر، هەر لەسەر ئەمەش کە چەندین کارکردووە بۆ چەندین کۆمپانیا و لە شوێنی جیاوان. ئەوکاتەی کە من لەبەشی زمیریاری کارم دەکرد هەرگیز بیرم لەوە نەدەکردەوە ببمە

زمێریار، بەڵکو دەمویست فێریم لە ڕێگەی بیستنەوە. باوکی دەوڵەمەندم دەیزانی کە وشەباوەکان دەربارەی زانستەکان بەکاربێنێت و لەڕێگەی ئەمەوە گرنگی و ناگرنگی بابەتەکەی دەردەخات. من کار زۆرم کردوە لە پسپۆڕتەکان و مارکێتەکان ئەمانە هەمووی بۆ من بۆنە ئەرموو. ئەو من و مایکی پێگەیان و هەلی بۆ دەرخسانین بۆ ببینین و گفتۆگرد لەگەڵ بنەوانەکان و یاسایاسەکان و ژمێریارەکان ئەو دەی ویست کە ئێمە لە هەمووشتێك شتێك بزانین.

کاتێ کە من وازم لە کارەکەم هاورد لە کۆمپانیای نەتی سەرەڕای ئەوەی مۆچەیەك زۆرم وەردەگرت. باوکی هەژارم بەدلسۆزی خۆی زۆربیگەراتبوو، چونکە ئەو تێنەدەگەیشت کە بۆچی من ئەو بڕیارەم داوە واز لەو کارە دەهێنم کە موچەیەکی زۆر وەردەگرت. ئەم دەرفەتێکە کە هەموکاتێ نایەتەڕێت. ئێوارەیەکیان پرسیاری لێکردم کە بۆچی تۆ وازت لە کارەکەت هاوردوە؟ من نەمتوانیبێ ڕوونیکەمەوە هەرچەندێك هەڵمبدابا، چونکە بیرکردنەوەمان لەیەك زۆر جیاوازبوو. کێشەی گەورەی ئێمە ئەوەبوو کە لۆجکمان جیاوازبوو لە یەکتری.

بەلای باوکی هەژارم کاری هەمووشتێکە، بەلام بەلای باوکی دەوڵەمەندم لێزیبوون هەمووشتێکە. بەبیرو بۆچونی باوکم لەکاتی قوتابیوویمدا! پێویستە من بچم بۆ قوتابخانێ ببمە بەڕێوبەری بەشی کەشتیوانی، بەلام باوکی دەوڵەمەندم پێیوایە پێیوستە کە من لە قوتابخانە بخوێنم لە بواری بازرگانی نێودەولتی و زانیاری بەدەست بێنم لەبواری گواستنەوە و شتومەك بەکەشتی وەك کەلوپەل و تەنکەری نەوت و گەشتیارەکان بۆ ڕۆژهەلات و باشوری دەریای هێمن. باوکی دەوڵەمەندم هەمیشە پێداگری

دەکرد کە ڕێڕەوی بازرگانیەکەت بە بەرەو ئاسیابێت نەک ئەورووپا چونکە من نەتەوەکان بە باشی شارەزام. چونکە من کە قوتابیبووم دەم خوێند لەبواری بازرگانی و خەڵکناسی و کلتور و تەریتی نەتەوەکان وەک جاپان و تایوان و تایلەند و سەنگاپوورە و هۆنگکۆنگ و ڤێتنام و کۆریا.

باوکی دەوڵەمەندم تێدەگەیشت کە بۆچی من وازم لەوکارەم هاورد و پەیوەندیم کرد بەسوپاوە. من لای باوکم دەمگوت ئەمەوێت فێری فرۆکەوانی بم، بەڵام لەڕاستیدا دەمویست فێری بەڕێوەبردنی سەربازی بم. باوکی دەوڵەمەندم هەمیشە پێیدەگوتین کە بەڕێوەبردن کۆمپانیا ئەرکێکی زۆر قورسە بۆ پێویستە پێش ئەوەی بێتە بەڕێوبەری کۆمپانیا لە ئەسکەری بکەیت. ئەو دەیگوت من بۆ خۆم سێ ساڵ ئەسکەریم کردوە، ئەو پیاوێکی زۆر خۆڕاگربوو و خاوەن بڕیاربوو

ئەو دەیگوت گرنگترین شت ئەوەی کە تۆ کۆمەڵێک خەڵک بەڕێوەبەری لە دۆخێکی ترسناک و ناجێگیردا. دەیگوت وانەی دواتوت بریتیە لەوەی بێتە ڕابەرێکی بەهێز، ئەگەر نەبوویتە ئەو کەسە ئەوا تۆ خێرا شکست دەهێنیت هەروەک ئەوی لە بازرگانیدا ڕوودەدات.

لە ساڵی ١٩٧٣ لە ڤێتنام وازم لە کارەکەم هاورد هەرەسدێک کە کارەکەم هۆشدەپوست. کارێکی ترم دۆزیەوە لە کۆمپانیای خێرۆکس، تەنها هۆکاری من بۆ ئەوەی لێرە کارمکەم لەبەرئەوەبوو کە ئەم کۆمپانیایە باشترین پرۆگرامی هەیە دەربارەی فرۆشیاری لە ئەمەریکادا، واتا سیستەمی فێرکاری و ڕاهێنانەکەی زۆر بەهێزە.

باوکی دەوڵەمەندم شانازی پێوەدەکردم و باوکی هەژارم بە بەبوونی من شەرمی دەکرد چونکە کەسێکی خوێنەوا و ڕۆشنبیر بێتە کەسێکی

فرۆشیار، ئەو کارە بەلای ئەو زۆر پەسەندبوو. بۆماوەی ٤ ساڵ کارم لەگەڵ ئەو کۆمپانیایەکرد و توانیم کاری باشی لێوە فێربم و زاڵبم بەسەر ترسەکەما. لە کۆتایدا بوومە پێنجەمین لە باشترین فرۆشیارە لە ئەمەریکا. م لەسەر سۆ چوونەکەی خۆم بەردەوامبووم کە وازم لەم کۆمپانیایەش هێناو دەچومە کۆمپانیایەکی تر بۆ ئەوەی زانیاری باش فێربم.

لە ساڵی ١٩٩٧ بۆیەکەم جار کۆمپانیای خۆمم دامەزراند. باوکی دەولەمەندم بە باشی فێری بەڕێوەبردنی کۆمپانیای کردبووین. واتا من ئێستا دەتوانم کارکانم ڕێکبخام و جێبەجێیانبکەم وەک خاوەن کارێك. یەکەم بەرهەمم بریتیبوو لە دروستکردنی کیف لە پێز هەلاتی دوور و بۆ بازخانەکانی نیۆرك.

ئێستا کاتی ئەوە هاتوە کە بالکانی خۆم دڤیبکەمەوە. بەڵام ئەگەر کەوتم و شوێنێکم شکا ئەوا کێشەیە چونکە ئامۆژگاریەکانی باوکەدەولەمەندەکەم چاکم دەماتەوە. یەکەم باری کەشتی بازگانی لە نێوان ئەمەریکاو کوریابوو دەستمان پێکرد.

ئەمەرۆ من بازگانیەکی نێودەوڵتی دەکەم، وەك ئەوەی باوکەدەولەمەندەکەم فێری کردوم دەربارەی بەتەکان. ئەمڕۆ کۆمپانیەی وەبەرهێنانم لە باشوری ئەمەریکاو ئاسیا و نۆروەی و روسیا. ئێستا ئەو بیرۆکە کۆمانەی کە زاڵبووبوو بەسەرما کۆتایان پێهات بە خۆراگری لە بەردەم شکستەکان.

من ئەمڕۆ داوا لە ملیۆنەها جەلکی دەکەم قوتابخانە پێیوانیە کە وەهنی ئدای و زانیاری شتێکی گرنگبێت زۆربەی فەرمانبەر و کرێکارەکان تەنها

لە ژیانی پارەدا دەژین. ئەوان کاردەکەن و پارەبەدەست دەهێنن و قەرزی لێدەدەنەوە. یەکێکی تر لە کارەساتەکان بریتییە لەوەی کە کرێکار کاردەکات زۆر بەقورسی بۆ ئەوەی تەنها بەڕێوبەرەکەی دەرینەکات نەك بۆ ئەوەی پارەی زیادی بداتێ. ئەگەر تۆ سەیری ڕێژەی ئەو پارەیەکەیت کە کۆمپانیاکان تەرخانی دەکەن بۆ کرێکارەکان ئەوا دووبارە من دەڵێم ئەو ڕێژەیە ڕاستە بە پێی بەڵێناکەکەیان. ئەنجامەکان ئەوە دەردەخەن کە زۆربەی کرێکارەان هەرگیز پێشناکەون چونکە ئەون ئەوکارە دەکەن کە فێرکراون. ئەوا تەنها ئەوەیان دەوێت کە کارێك زەمانەتیان دەستکەوێت و پارەی باش بەدەیت بێنن بە ماوەیەکی کورت، بەڵام لە داهاتوودا ئەوان شکست دەهێنن لە چارە سەرکردنی کێشە داراییەکان.

لەبری ئەوەی من خەڵکی ڕێنوینی بکەم کە ئەوکارەبکەن کە فێریبوون و زیاتر پرە بەدەست بێنن ئەو پیشەیە هەڵبژێرە کە پێیەستە فێریبیت بۆ ئەوەی نەکەویتە نێو یاری ڕەیت ڕیسەکەوە. کاتێ کەخەڵکی دەکەوێتە نێو ئەو داوە بە شێوەی ژیانی پارە پەیدا دەکات و خەرجی دەکات و قەرزی پێدەداتەوە. ئەمە ئەو سمۆریەك بیردێنێتەوە کاتێ کە دەخرێتە نێو قەفەزێکی خولاوەی و هەرچەند ڕابکات هەر دەگەڕێتەوە بۆ شوێنی خۆی.

ئەکتەری سەرەکی تۆم لە فلیمی جێری مەگوایە کاریگەرییەکی زۆری دەبێت لەسەرم چەنکە لەیەکێك لە ڕوداوەکاندا ئەو وار لە کارەکەی دەهێنێت لە کۆمپانیایەك و داوا لە هەموو کارمەندانی کۆمپانیا دەکات کە ئەو من وەردێنم کێ لە گەڵم دێت، کەس جوابی ناداتەوە هەمووی بێدەنگ بوون

بەرد مەلام یەك ژنەبیت كە دەڵێت من لەگەڵ تۆ وازدێنم بەلام بە مەرجێك
كە بۆ ماوەی سێ مانگ لە باشترین كۆمپانیا كارم بۆ بدۆزیتەوە.

من ئەوە دەزانم كە باوكی هەژارم هەمیشە چاوی لەوەیە كە ساڵێت و
بڕوات و موچەكەی زیادبكات بەلام لە گەڵ زیادبوونی موچەكەی هەر بێ
هیوادەبێت، دووبارە دەڕواتەوە بۆ قوتابخانە و لەوپلەی بەرزدەبێتەوە
بەلام هەر هەمان ئەنجام چارەڕێی دەكات.

ئەو پرسیارەی من كە لە زۆر بەی خەلكی دەكەم ئەوەیە كە لە كوێ
كۆتای بەوكارە ڕۆژانەیەدێنن؟ هەروەك سمۆرەی نێو یاریەكە. من زۆر
پێم سەیرە ئەگەر خەلكی بیرێك لەو كارەی ڕۆژانەیان بكەن كە بزانن بە
كوێیان دەگەیەنێت؟ داهاتویان چی لێدێت؟

سریل بریك فیلد بە بڕێوەبەری بەشی خانە نشینی لە ئەمەریكا
ڕاپۆرتێكی بلاوكردەوە دەربارەی پارەی خانەنشینی و گوتی دڵخێكی
ناهەمواری دروست كردوە بۆ خەلكی، چونكە لەسەدا پەنجای ئەو
كەسانەی كە كاردەكەن خانەشینی وەرناگرن، كە ئەمە خۆی بۆخۆی
كێشەیەكی گەورەیە، ئەوش وەری دەگرێت لە ڕێژەی ٧٠٪ بۆ ٨٠٪ لە
٥٠٪ ئەو كەسانەی كەوەری دەگرن زۆر كەمە بەشی ژیاس ڕۆژانەیان
ناكات بۆنموونە ٥٠ دۆلار ١٥٠ دۆلار بۆ هەرمانگێك.

من سەرلەنی زۆرێك لە خەلكی شارە زام كردوە كە زانیاری باشیان هەبوە
دەربارەی خانەنشینی، هەندێكەس ترم ناسیوە كە توانای باشیان
هەبووە لە دارشتنی بەرنامەی خانەنشینی لە كۆمپانیاكان، من زۆربەی
كات ئەو پرسیارەیان لێدەكەم چی خەلكێك لە ئۆفیسەكەیدا چاوەڕێی
وەرگتنی پارەی خانەنشنی ناكات.

ئەو وەڵامی دامەوە گوتی " ئەو کێشەیە زۆر خێرا چارەسەر دەکرێت" وتم چۆن مەبەستت چییە؟ گوتی ئەگەر گەنجێک بزانێت کە پیر دەبێت و خانەنشینی بۆ ناکەن ئەو خۆی هەوڵدەدات، کارێک دەکات کە پاشەڕۆژ سودی پێبگەیەنێت. هەروەها کاریێل لە کتێبەکەیدا باسی جیاوازی نێوان ئەو وێنایەی کە پێشتر بۆ خانەنشینبەمن هەبوو وە ئەوەی ئێستا هەیە و مەترسیدارە. ئەوەی ئەو پای دەکرد وێنەیەکی باش نەبوو بۆ ئەم خەڵکی ئێستا کە کاردەکەن و بەتایبەتی بۆ خانەنشینان. بۆنموونە کرێی تەندروستی کە سەرپان کەسێک کە لە ماڵەوە چاودێری نەخۆشەکاندەکات بۆ ماوەیکی زۆر ئەمە پێویستی بە کرێیە و ئێستا ئەم کرێیە زیادی کردوە بۆ دووە ئەوندەو زیاتر بۆنموونە لە ٣٠٠٠٠ بۆ ١٢٥٠٠٠ دۆلار لە ساڵی ١٩٩٥.

بەتایبەتی ئەو لە نەخۆشخانەکان و بەشی تەندروستی بەدی دەکرێت کە ئامری نەخۆش و ئەو کەسانەی کەمردوون دەکرێت بەڵام جیاوازیەکە لەوەدای چاودێری تەندروستی بۆ ئەوە کە سانەی کە هەژارن و بەتەمەن کەمترە بە بەراورد بەو کەسانەی کە سەرمایەی زۆریان هەیە. من بەوە سەرم سوڕماوە ئەوانەی کار دەکەن تەنها بیریان بۆ داهاتویان ئەوەندەیە کە مووچەکە وەردەگرن و ئیتر بیر لە هیچی تر ناکەنەوە بۆ داهاتوویان

کاتێ من ئامۆژگاری گەنجان دەکەم بۆ ئەوەی دەوڵەمەندبن هەمان شتیان بۆ باسدەکەم، واتا ئەوە بەرنامەی کە دایدەنێن با بۆ داهاتوویەکی دووربێت و تەنها بۆ ئێستا نەبێت، هەمیشە بیربکەرەوە لەوەی داهاتوو چی کارێک ئەنجامبدەین. لەبەری ئەوەی کاربکەیت بۆ ئەوەی مووچەکەت

زیادبێت و خزمەت زۆربێت ئەوا كارێكی تر بكە بۆ ئەوەی زانیاریەكی تر
فێربیت هەروەها ئامۆژگاریتان دەكەم كەمەندێك پرۆگرام هەیە لە
ئەنتەرنێت كە لە لایەن هەندێك كەسانی بەئەزموون دانراوە بۆ ئەوەی
رەهێناتان پێبكات لە سەر بوون بە فرۆشیارێكی باش و زاڵبوون بەسەر
ئەو ترسەی ناخت كە هۆكاری شكستی زۆربەی خەڵكیە.

كاتێ من ئەو پێشنیارەدەكەم گوێم لە خەڵكی دەبێت كە دەڵێن ئۆ
بەڕاستی ئەوە زۆر ناخۆش و گرانە، ئێمە تەنها ئەومان دەوێت كە خۆمان
پێەی خۆشبێت.

ئەو وەڵامەی ئەوا كەدەڵێن ئێمە تەنها ئەومان دەوێت كە دەمانەوێت
كاری گەری خراپی دەبێت چونكە ئەگەر بەهەموو ژیانی كاریكەت دەبێت
نوەی ئەو قازانجەی بداتە حوكمەت. لەبەر ئەوە ئەگەر كارێك هەزت
پێەبوو ئەو مەرجیە كردنی باشترە بۆنموونە من حەزم لە یاری
جوكلاسیكیە بەڵام دەچم چونكە هەست بە ئارامی دەكەم كاتێ ئەو
كارە دەكەم.

بەڕاستی زۆر گرانە ئەو بیرۆكانە جێبەجێبكەی لە سەر یەكێك كە خۆی
نەیەوێت

ئامۆژگاری من بۆ ئەو كەسانە دەكەم كە دەیانەوێت خۆیان بگۆڕن و
ورێگەری لە ژیانیاندانكەن ئەوەیە ژیان وەك یاری جوملامسیكەوایە
لەسەرەتادا تۆزێك مەحاڵە پاش ئەوەی بەردەوامبووی كارەكەت لا
ئاسانەدەبێت. من زۆر دەترسام لەوەی بچم بۆ ئەم یاریە بەڵام لە كۆتایدا
چوم و بەسەر هەستەكەما زاڵبووم، ئێستا ئەوە یەكێكە لە یاریەكان كە

ئاسودەم دەکات. هەمیشە هەستێك لە ناخمدا هانم دەدات کە بڕۆم بۆ ئەم یاریە.

ئەگەر تۆ ئارەزوی هێرسوونی کارێك دەکەیت یان ئەتەوێت لەو بوارەی خۆتا باشتر شارەزابیت ئەوا دڵنیا بەروە لەو کۆپانیایەی کە ئەندامە لە یەکێتی کرێکران، چونکە خزمەت گوزاریە لە یەکێتیەکەدا هەیە کە یارمەتی دەرتە بۆ زیادبوبی شارەزاید و پەخساندنی هەلی زۆر.

باوکە دەوڵەمەندەکەم ئەو کارەی دەکرد کاتێبوو بە خاوەن کۆمپانیای خۆی زۆ هەوڵیدا کۆمپانیاکەی ئەندامبێت لە یەکێکتی کرێکاران. بە بۆچونی من هەردوو کارەکە زۆر پێویستە واتا سەرەتا دەبێت لەبوارێکدا شارەزابیت پاشان بۆ کۆمپانیایەکی بگەڕێ کە یارمەتی دەرت بێت بۆ پێشخستن و گەشەدان بە پیشەکەت. بۆنموونە من لە بەشی فڕۆکەوانبووم و فڕۆکەوانبووم، زۆر هەوڵمدا بەدوای کۆمپانیایەکدا بگەڕێم کە یەکێتیەکی بەهێزی هەبێت، چونکە ئەمە وامە مندەکات کە هەموو توانای خۆم لەسەر پیشەکەم چڕبکەمەوە، هەروەها لە کاتی گۆڕینی بۆ پیشەیەکیتر ئەوا پەهایەکی زۆری نەبێت بۆنموونە سالانە ئەگەر ۱۰۰۰۰ کاژێر کاربکەیت ئەوا سالی ۱۵۰۰۰ دۆلار وەردەگریت کە ئەم مووچەیە زۆر ئەستەمە لە پیشەیەکی وەك مامۆستایەتیدا بەدەستی بێنی.

هەمان شت ڕاستە بۆ مامۆستاش چونکە پیشەی مامۆستای پیشەیەکە کە لە چوارچێوەی پەروەردەدانەبێت.

کاتێ کە پرسیار لە قوتابیەکان دەکەم کە چەنێك لە ئێوە توانای ئەوتان هەیە کە خواردن ئامادەبکەن بەتایبەتی هەمبەرگر؟ هەموویان دەڵێن دەزانین زۆر بەباشی پاشان من پێیان دەڵێم ئەی بۆچی ماك دۆناڵ هەمان

کاردەکات و پارەی لەتۆ زیاترە لەوەلامدا دەڵێن ئەو سیستەمی بازرگانی زۆر بەهێزە و دەزانێت چۆن کاربکات. خەڵکی هەژار هەمیشە جەخت دەکاتەوە سەر کەشحەی بیاکان و شوێنەکان نەک بازرگانیەکە.

رۆژێکیان هاوڕێیەکم لە هەواوی کە هونەر سارە پێیگوتم کە من پارەیەکی زۆرم کۆکردۆتەوە. وتم چۆن وتی کاتێ کە دیکم مرد پارەیەکی زۆری بۆ بەجێهێشتم نزیکەی ٢٥٠٠٠ هەزار دۆلار دەبوو. بەلام حوکمەت و پارێزەرەکەی بەشی خۆی لێبرد لە پشکەکەی، پاشان من حێز هەولمدا ئەوپارەیە بەکاربێنم ریکلام پێکردن. پاشا دووسانگ بەرهەمە هونەرییەکانم لە باشترین شوێن نمایش دەکران و بە گرانترین نرخ.

زۆربەی خەڵکی وەک شێوە باوەکە کاردەکەن بۆنموونە بینایەکی کردنەوە و ریستورانتێکی هەمرگری تێداد نارە. بەلام زۆر کەم دربارەی بازرگانی دەزانێت. کاتێ پرسیاری لیدەکەیت کە چی فێربوویت دەڵێت تەنها ریکرام بۆ حواردن لێنەرەکان فێربووم. کاتێ پێی دەڵێیت کە بچێرە کورسێکی راهێنانی فرۆشیاری ئەو دەڵێت من پێویستم بەوەیە ر کات و پارەی خۆم بەفیڕۆبادەم.

جیهان پڕبووە لە خەڵکی هەژار، زۆر بەی زۆریان بە کێشەی ئابوریەوە دەناڵێن، نەک لەبەرئەوەیە ئەوان شتێک دەزانن بەڵکو لەبەر ئەوەی ئەوان کۆمەڵە شتێک هەیە نایزانن. بۆنموونە باسی هەمرگرەکە مادۆناڵ لەوانەی نە باشی ئەو خواردنە ئامادەنەکات بەلا بەتوانایە لە ریکلام کردن و فرۆشتندا کە بنچینەی سەرەکی کارەکەیەتی. باوکە هەژارەکەم بەر دەوام هانی دەدام کە شارەزابم لە موارێکدا تەمانەت پاش ئەوەی کەلە کارەکەی خۆی دەرکرا لە هەواوی باوکی دەوڵەمەندم هەمیش پێیدەگوتم

کە ڕاهێنان بەخۆمانبکەین چونکە هەموو کۆمپانیامان هەمان کاردەکەن، چونکە ئەوان دەگەڕێن سەدرای ئەو قوتابیانەدا کە شارەزان و ڕاهێنیان پێکراون لەو بوارانەی خوێاندا و ڕۆژێک دەبێت ئەوان ببنە خاوەن کۆمپانیای خۆیان. ئەگەر تۆ ڕاهێنانێکی باشت نەکردبێت بۆ پیشەکەت ئەوا لەم کۆمپانیا دەبێت بیگوڕیتەوە بۆ ئەویتر تا بەباشی ئەزموون پەیدا دەکەیت و فێردەبیت. بۆیە من دەڵێم ڕاهێنان بە منداڵەکانتان بکەن چونکە ئەوان شارەزادەبن لە بواری بازرگانیدا کە کەسانی تر بە چەندەها ساڵ دەستی دەکەوێت.

ئەوەی دوای جەنگی دووەمی جیهانی دەبێت ڕچاوی چەند بابەتێکبکەن، وەک سەردەمانێک شتی خراپ و باش هەبوو واتا شتەکەت کە دەمرۆشی دەبوایە باش بوایە بەڵام ئێستا ئەوە گۆڕاوە دەبێت شتەکەت زۆر جوانبێت. یان ئێستا زیاتر پرۆسەی فێربوون باشترە لە قازانج. لە ماوەکورتدا لە وانەیە تۆ پرەیەک قازانج کەیت بەڵام هەروو لە دەستی دەدەیت.

ئەم چوار سکیڵ بەڕێوەبەرە زۆر بە باشی سەرەکەوتوو دەبیت.

یەکەم بەڕێوەبردنی کاشفلەوە.

دووەم بەڕێوبردنی سیستەمێک کە پێک هاتووە لە خۆت و کاتت لە گەڵ خێزانەکەت.

سێیەم بەڕێوەبردنی خەڵکی.

باشترین شارەای بریتیە لە پسپۆڕی لە بواری فرۆشتن و تێگەیشتنە لە بازاڕ. ئەمە توانایەکە کە یارمەتیت دەدات لە فرۆشتندا وبازرگانی کردن لە گەڵ مرۆڤەکاندا. ئەمم سکیڵ هەموو شتێکە بۆ تۆ یارمەتی دەرتە لە

سەرکەوتندا و پەیوەندی کردنتەوە بە جیهانێکترەوە وەك مشتەری و کرێکار و بەرپرس. هەروەها خوێندن و نووسین بە شێکە لە مسکێڵ کە بارمەتی دەرتە لە ژیانتا. هەروەها ئەوەش سکێڵە کە من مەزاری کۆرسەکانبکەم و سیدی دەربارەی بابەتە جیاوازەکان مکرم گوێی لێبگرم هەموو ئەمانە بارمەتی دەرتە لە رایەبوونی راسیاریە بنچینەیەکانی.

وەك پێشتر باسم کرد باوکەدەوڵەمەندەکم زۆر هەوڵیداوە کاری زۆر گرامی کردوە بۆ ئەوەی بێتە کەسێکی زۆر چالاك و زیرەك و بە توانا. ئەو زۆر کێشەی و گرفتی توشبوو بۆ بەڵام بەردەوام بوو هەتا ئەوەی کە ئەمڕۆ بێتە ئەوە کەسەی کە خۆی دەیویست. واتا کاتێ کە موچەکەی زیادی دەکرد ئەو خواستی کەم دەبۆوە. پاش ئەوەی کە لە کارەکەی کە بۆ حومەتی دەکرد دەرکرا، ئەو درکی بە بەهای پسپۆڕی خۆی کرد گرنگی زیاتر بە یەکێتی دەکرد واتا وەك یارینێك کە بە نەکاو توشی پێکان دەبێت و لە جێگا دەکەوێت و ناتوانێ یاریبکات و ئەو مووچە زۆرە کە هەیبوو لە دەستی دەدات.

بۆیە هەمیشە باوکەدەوڵەمەندەکەم گرنگی بە لایەنێك دەدات کە یەکێتی بێت وە مافی کرێکار تێد دەستەبەرکراوبێت.

باوکەدەوڵەمەندەکەم هەمیشە گرنگی بە لایەنی کەمیسە دادات هەتا نۆربسە هەروەها دەیگوت لەگەڵ خەڵکی زیرەکدا کاربکە و یان کۆیابکەرەوە بۆ ئەوەی وەك تیم کاربکەن. کە مەرمانی ئەمڕۆ پێیدەڵێن کاری بەهەرەوەزی.

ڕۆژێکیان لەگەڵ مامۆستایە گفتوگۆمانکرد دەربارەی موچەکەی ئەو دەیگوت کە موچەی ساڵانەم سەدەها هەزار دۆلارە. ئەو پارەی زۆد

قازانجی دەکرد چونکە ئەو لەبوارەکەی خۆیدا زۆر شارەزابوو و لە بواری تردا شارەزابوو. ئەو تواناى وانەگوتنەوەی هەبوو دەربارەی فرۆشتن و بازاڕ کە هەموو شارەزایەکانی تری لەمە گرنگتر نەبوون. ئەم سکیڵی فرۆشتن و بازاڕە زۆر گرانبوو بۆ زۆر بەی خەڵکی چونە دەموو ترسیان پەلاوەنایە. لەکاتی کاری بازرگانیدا دەبێت خەڵکی بەسەر ترسەکەی خۆیدا زاڵبێت. ژیان زۆر بەئاسانی بگرێت. لەکاتی ئامۆژکاریکردنی کەسەکان بەتایبەتی نووسەری ڕۆژنامەکە کە پێم گوتبوو" ئەگەر دەتەوێت ببیتە کەسێك کە کتێبەکانت پڕفرۆشبێت دەبێت تەکنیکی شارەزایت هەبێت.

من چەندەها هاوڕێی زیرەکم هەیە کە ناتوانن بازرگانیبکەن چونکە ئەوان شارەزایان نیە لە بازاڕدا بۆیە ئەوەی بەدەستی دەهێنن خێرا لە دەستی دەدەن. بەڵام ئەگەر شارەزابن لە بواری فرۆشتن و بازاڕدا ئەوا ئەگەر پارەشیان دەست نەکەوێت ئەوا هەر سەردەکەون بە بازرگانیکەیاندا. لەگەڵ ئەوەشدا بۆ ئەوەی ببنەکەسێکی فێرکارو فرۆشیار و بازاڕی ئەوا دەبێت مامۆستا و قوتابیەکەی باشبێت. ئەگەر دەتوەێت ببیتە دەوڵەمەندێکی ڕاستگۆ دەبێت هەم ببەخشی و هەم وەرگریت.

ئەوکەسانەی کە هەژارن زۆرینەیان قوتابی و مامۆستایەکی سەرکەوتنەوبوون.

هەردوو باوکەکەم کەسایەتیەکی زیرەکیان هەبوو. هەردووکیان بە کرداری منیان فێری وانەکانیان کرد. بەگوێرەی جیاوازی بیروڕایان. ئەوەی زۆر ببەخشێ زۆری دەست دەکەوێت. باوکی دەوڵەمەندم پارەیەکی زۆری ئەبەخشی بە پەرزگە و ڕێکخراوە خێرخوازیەکان. ئەوە دەیزانی کە هەتا

نابەخشی پـارەت زیـاد ناکـات، بەخشینی پـارە نهێنی کـە سـە

دەوڵەمەندەکانـە. هـەر بۆیـە کـە ڕێـمراوێکـی وەک ڕۆکێفیـلەتێر و فۆرد

پیجزەی سامانەکەیا بە بەردەوامی لە زیادبوونـدایە. باوکە دەوڵەمەندەکەم

دەیگوت هـەرکاتێ پارەیـەکی زیـادم دەسـت کەوتایـە ئـەوا هەسـتێکیم

دەبەخشی، ئەو بە باشی کاری دەکرد بۆ ئەوەی پـارە بەدەسـت بێنێت،

پاسایەك هەیە کە دەڵێت "لە پێشا ببەخشە پاشان وەربگرە". بەڵام ئەو

ڕەری دەگریت و دەیبەخشی.

ی کۆتاییدا من بوومە هەرسوو باوکەکە.

پەکێکیان مانی دەدام و بۆ ئەوەی پارە بەدەست بێنم بە تەکنیکێکی تاز

و دەیگوت با پارە کار بۆ تۆ بکات نەك تۆ کار بۆ پارە بکەیت. ئـەویتریان

بچینەی خوێندنی زانستی فێرکردم. من لە نێوان ئەم دوانـەدا گـەورەبووم

ڕمەرەوو بیرۆکەکەم وەرگرتەوە.

بەشی هەشت

زاڵبوون بەسەر كۆسپەكان

كاتێك خەڵكی زۆر هەوڵدەدات و تێدەگات لە لە زانیاریە ئابوریەكان لەو پرۆسەیەدا توشی چەندەها گرفت دەبێت بۆ سەر بەخۆكردنی ئابوریەكەی، كە لێرەدا پێنج هۆكاری سەرەكی دەخەینە ڕوو كە هۆكاری سەرەكیە بۆ ئەوەی ڕێگری بكات لە سەربەخۆی ئابوریەكەت و لاوازبوونی ئەسێتت، هێكاری ئەسێت دەتوانێت ڕێژەیەكی زۆر پارەو دەست بكەوێت. لە ڕێگەی ئەسێتەوە دەتوانی خەونەكانت بەدی بێنی و ژیانێك سەر بەستانە بژی، لە جیاتی ئەوەی كە بەس كار بكەی بۆ ئەوەی پارەی قەرز بدەیت و ژیانی ڕۆژانە بەرێكەی.

ئەمە پێنج هۆكارەكەن.

١. ترس
٢. كەسێكی وەرە ڕوحاو
٣. تەمەڵی
٤. خوی خراپ
٥. لەخۆبای

هۆکاری یەکەم زلبوون ەسەر ترسی پارە لەدەستدای. من هەتا ئێستا
کەسێکم نەبینیوە کە حەز بکات پارە لەدەستبدات. لە هەموو ژیانما
کەسێکم نە بینیوە کە هەرگیز پارەی لەدەست نەدابێت، بەلام زۆرێک
خەڵکی هەژارم بینیوە کە هەرگیز پارەیان لە دەست نەداوە لە
وەبەرهێناندا. ئەمە ترسە سەرەکیەکەیە. هەموو کەسێکی خاوەنی ئەم
ترسەیە تەنانەت دەوڵەمەندەکانیش. ئەوە گرنگە کە تۆ چۆن ئەو ترسە
بەڕێوەبەری یان چۆن ئەو سەمانەی لەدەستی دەدەیت بە بەرژەوەید
خۆت بەکاری دێنیت. هەروەها چۆن شکستەکانت وانەیەکەی کە
ئەزموونێکی گەورە لە ژیانتا دروست بکەی و سەر کەوەی ئەمانەی
باسمکرد بە پرۆسەیەکی ژیاندا ساو دەبرێت نەک تەنها بۆ لایەنی
ئابووری. جیاوازی کەسی دەوڵەمەند و هەژار ئەوەیە کە ئەو ترسە چۆن
بەڕێوەبەری

شتێکی ئاسیە کە تۆ بترسی بە تایبەتی ماتێک بتەوێت دەوڵەمەندبیت.
بەلام ئەوە بزانە تۆ دەتوانی دەوڵەمەند ببیت، ئێمە دەتوانیت ببیە
پەڵۆل بە زۆربەی شتان لە ژیانماندا و لە هەستێکشتی تر دەترسێن،
بۆنموونە خێزانی هاوڕێیەکم ستەریبوو لە نەخۆشخانەیەکی فریا کەوتن ئەو
کە خوێنی دەبینی زۆر لای ئاسای بوو بەلام کە باسی وەبەرهێنانم بۆ دەکرد
خێر بێزار دەبوو؛ بەلام لە کارەکەی خۆیدا وانەبوو. باوکەدەوڵەمەندەکەم
تێگەیشتبو لە فۆبیای پارە، ئەو دەیگوت کە خەڵک چۆن لە ماردەترسی
ئاوا لە لەدەستدانی پارە دەترسن ئەمانە هەرسووکیان فۆبیان
چارەسەری ئەم فۆبیای ترسە مۆ لەدەستدانی پارە لەم چەمکا
گۆڕەکەیەوە

"ئەگەر تۆ ڕقت لە ترس و خەمباریە ، ئەوا سەرەتا دەست پێبکە واتا لەسەرەتای گەنجیدا دەست پێبکە هەر لەبەر ئەمە زۆرێک لە بانکەکان ئامۆژگاری مان دەکەن کە لە تەمەنی گەنجیدا هەوڵ بەدەست هێنان و کۆکردنەوەی پارە بدەن، بۆیە ئەگەر لە تەمەنی گەنجی هەڵبێت ئەوا شانسی دەوڵەمەندبوونت زیاتر دەبێت، بۆیە ئەگەر کەسێک بە تەمەنی ۲۰ ساڵیە دەست پێبکا زۆر جیاوازە لە کەسێک ئەگەر لە سی ساڵیەوە دەست پێبکات.

هەروەک چیرۆکی ۲٤ دۆلارەکەی مانهەتان کە وەختی خۆی کۆچەریەکا کڕیبویان ئەو دورگەیە بە ۲٤ دۆلار، ئێستا ئەم چیرۆکە باوە لە ئەمەریکادا و من بۆیە ئەم چیرۆکەم هێنایەوە کە بۆتان دەربخەم کە خستنە گەڕی ئەم ۲٤ دۆلارە لەو سەردەمەدا لە وەبەرهێناندا ئێستا زۆر پارەکەی لە وەزیاتربووکە تەنها مان هەتنی پێبکرێت بەڵکو لە بەهای لۆس ئەنجلوس زیاتربوو، لێرەدا مەبەستم ئەوەیە کە زوو وەبەرهێنان و بە گەنجی کاری گەڕی زیاتر و سودی زیاتری دەبێت.

دراوسێیەکمان کاری بۆ کۆمپانیایەکی بواری کۆمپیوتەری دەکرد بۆ نزیکەی ۲٥ ساڵ، ئەم پیاوە ئەگەر لە ماوەی پێنج ساڵ کە لەوێبوو کە کاری دەکرد وازی بهێنانەی لە کارەکەی ئەوا بڕی ٤ ملیۆن دۆلاری وەردەگریت بە پێی یاسای(٤٠١)، ئەیتوانی ئەم پارەیە بەکاربێنێت بۆ وەبەر هێنان و کڕینی پشک ئەم پارە بەکارهێنراوە زیادی دەکرد زۆر لە موچەکەی خۆی زیاتر، بەڵام ئەوەی ڕێگری لەم پیاوەکرد ترسەکەیبوو کە وازی لە کارەکەی نەدەهاورد و دەترسا کە زەرەر کات. بەڵام ئەگەر زۆر دەترسن لە بواری وەبەرهێناندا و پلانەکانتان بەسەر کەتو ناژاس ئەوا

دەتوانی کەسێکی زیرەکە لەو بوارانە هەڵبژێریت و ڕێبەریتان بکات. بە ئەنجامدانی ئەم کارە تۆ زۆر خانەنشین دەبیت واتا تۆ کە کاتێ کە ئەوبەت داهات هەبوو کە کار نەکەی و پارەت بۆ بێتە ماڵەوە وەک بڕوی ئەسێنی بە هێز ئەوا تۆ زۆر خانەنشین بووی و کارێک سەرکەوتوانەیە

هەمیشە باوکی دەوڵەمەندم ئامۆژگاری دەکردم کە وەک تێکسەبیم، تێکسان شەرێکی گەورەیە لێرە ئەم بەکاری هاوردوە وەک نموونەیەک بۆ ئەوەی کە هەموو شتێک لە ویێ گەورەیە واتا تۆ هەولبدە کاری گەرەبکە و ب دەستکەوتی گەورە بەدەست بهێنی و لە هەمان کتاد، شکستی گەوریش دەکەی، من گوتم واتا ئێمە دەبێت حەزکان بە شکست بێت وتی " نا من وەم نەگوتوە کە حەزت لە شکت بێت بەڵکو هیچ کەسێک حەزی لەوەنیە. کەسێکم پیشان بە کە شکستی هاوردبێت و دڵخۆشبێت، بەڵکو ئەمە هەڵوێستی تێکسایە بەرامبەر مەترسی و پاداشتی بە رامبەر بە سەرکەوتن. کێشەکە لەسەر بەڕێوەبردنی ژیانە، واتا تۆ چۆن ژیانت بەڕێوە دەبەیت،

واتا بە سەر بەسەتی بژی و هەوڵی دەستکەوتی گەرە بدەی لە شکستەکن نە ترسی، بەپاستی ترس هۆکارێکی سەرەکی شکستی هەلکیە. خەلکی لای خۆمان وەک سیسرک دەژین واتا ماتێک سبسرک پۆشنایە دەبینی زۆر دەترسێت دەربارەی پارەش خەلکی وای کە ماس باسی پارە دێتە کایەوە و پرۆژەی نوێی نادڵنیای پێشنیار دەکرێت خەلکی خۆی لێدورد دەگرێت و دەڵێت دەست دەگرم بە کلاوەکەی خۆمەوە با بانەی بات.

باوکە دەوڵەمەندەکەم بەردەوام بوو لە شیکردنەوەکەی. دەیگوت بۆیە من هەڵوێستی تکسایم خۆش دەوێت چونکە کاتێ ئەوان براوە دەبن شانازی دەکەن و کاتێ ئەوان شکست دەهێنن زۆر خۆڕاگرن و ئازان. زۆربەی خەڵکی دەترسن لەوەی هەیانە لە دەستی بدەن ئەم ترسە ئەوانی بچوک کردۆتەوە. واتا ئەوان پارەیەکیان هەبێت نای خەنە بواری وەبەرهێنانەوە و هەر دەڵێن ئێمە زیان دەکەین ئیفلاس دەکەین. ئەو بەردەوامبوو لەوەی کە گەورەترین کێشەی خەڵکی ئەم سەردەمە بریتیە لە کەمی زانیاری دەربارەی لایەنی ئابوری و ترسان واتا خەڵکی بە مەئاشێکی کەم ڕازیە چەنکە دەزانێکە رەرەر ئاکات و مانگانە دێتە دەستی و بە بێ مەترسی و دوودڵی.

فرانک تراکنۆت یاریزانێک ئەمەریکیە و لە وتەیەکی جو نیدە دوڵێت" یەکێکی تر لە ڕێگەکانی سەر کەوتن بریتیە لەوەی کە نەترسی لە شکست. بەڕێزان ئەمە تەنیا چوند وشەیەنیە بەڵکو شتیکە ئەگەر جێبەجێیکەی تەواری ژیانت دەگۆڕێت. بە ئەزمونی ژیانم ئەوە تێگەیشتم کە سەر کەوتن بریتیە لە بڕینی چەند قۆناغێکی شکست پلە بە پلە دەبیت ببڕی. بۆنموونە کاتێ فێری پاسکیل دەبیت دەبێت چەند جارێك بکەویت و ڕابێیت واتا سوار تا ئەگلێ ئابێت بە سوار. بۆ دنیایش هەروایە لە هەر بوارێکدا بیت دەبێت بکەوی ئەوکات سەر دەکەویت. من هەرگیز یاریچەکم نەبینیەوە کە تۆپی بە خەسار نەدابێت بەڵکو زۆر تۆپ و هەلی لە دەست چووە و ئەوەکات سەر کەوتووە. هەروەها بۆ ئەوکەسەی کە حۆشەیوستی دەکەن دەبیچت سەرەتا چەندەها جار دڵیان شکێت ئەوکات بە حۆشەیوستی خۆیان دەگەن.

بۆ هەمووشتەکانی ژیان وایە بەدڵنیاییشەوە بۆ لایەنی پارەش وایە ئەگەر تۆ پارە لەدەست نەدەی چۆن پارە قازانج دەکەیت. هۆکاری شکستی زۆرێک لە خەڵکی بریتیە لەوەی ترس و ئازاری لە دەستدانی پارە کانیان زۆر زیاترە لەوەی کە بیانەوێت دەوڵەمەندبن. وتەیەکی ترمەیە کە دەڵێت " هەمووکەس دەیەوێت بچێت بۆ بەهەشت بەڵام هیچ کەس نایەوێت بمرێت. ئەمەش بۆ پارەکە زۆر راستە هەمووکەس دەیەوێت دەوڵەمەندبێت بەڵام هیچ کەس نایەوێت پارە لەدەست بات، بۆیە ئەوان هەرگیز ناچن بۆ بەهەشت هەتا نەمرن.

باوکی دەوڵەمەندم دەیویست هەندێ شتمان پێبڵێت کە فێری بوو لە گەشتەکەی بۆ تیکسان. ئەو دەیگوت ئەگەر دەتەوێت بەسەر ترس و شکستەکانتا زاڵبیت دەبێت سەردانی ئەلێنیز و ئەلامۆ بکەی. کەچیرۆکی سەرکەوتنی تێدا تۆکار کراوە خەڵکی ئەوێ لەکاتی شەڕدا بڕیاریاندا شەڕبکەن کە زانیان نایبەنەوە مردنیان هەڵبژارد لە بری خۆ تەسلیم کردن ئەمە گەورەترین وانەیە بۆ ئێمە کە لێوەی فێربین، واتا کاتێک تۆ کارێک دەکەی تەنها نابێت سیر لە شکنەکە بمەیتەوە بەڵکو دەبێت گەشبیبیت بە سەرکەوتنەکەنت و خۆڕاگربیت بەرامبەر شکستەکانت.

باوکیدەوڵەمەندم هەمیشە چیرۆکی خۆی بۆ دەگێرایەوە و بە تایبەتی ئەرکانامەی کە مامەڵەی گەورەی دەکرد و قەلەقی و دوودڵی پەی تێدەکرد، پاش ئەو هەموو ناخۆشیە ئەو دەیتوانی کارەکەی بەو پەڕی توشبەرە تەواو بکات سەر کەوتوویێت هەندێک جار تووشی سکست دەبوو لە سەردەکەوت. ئەو دەیگوت من هەمووکات ترساوم لە شکستەکان وله دەستچونی پارە بەڵام ئەمانە نەبونەتە رێگر لە بەردمما بۆ ئەوەی سەر

نەکەوێ تونیومە هەمووی بڵێم ڕاستە قەلەقی و ناخۆشی ڕوت تێدەکات بەڵام ئەوە گرنگە سەر کەبگری. چونکە ئەوانە هێزت دەداتێ و بە توانات دەکات. هەمیشە ئەوەم بیر دەخاتەوە کە من دەتوانم کێشە ئابورییەکان و زیانەکان بگۆڕم بە سەر کەوتن و قازانجی زۆر، وتەیەکی ئەنیشتاین هەیە زۆر جوانە پێمباشە لێرەدا باسی بکەم دەڵێت " لە زیاندا قازانج هەیە" ئەمە واتەچی؟ واتا ئەگەر زیان بوونی هەبێت ئەوا دەبێت قازانج و دەستکەوت هەبێت واتا خودا تەنها یەکدانە دروست ناکات بەڵکو هەردووکی وەك جوت دروست کردووە.

ڕاستە کە زیان و ناخۆشیەکان بەهێزت دەکەن بەڵام ئەمە بە مانای ئەوەنایەت کە ئەو حەزی لە زیان لە دەستدانە. بەڵکو ئەو دەزانێت کە کێ بووە لە سەرەتاو و چۆن ئەتوانێت زیانەکان بگۆڕێت بە قازانج. ئەگەر ئەو بتوانێت سود لە زیانەکان وەربگرێت و دووبارەیان نەکاتەوە ئەوە جیاوازی ئەو شکست خواردوویە ئەوەیە کە ئەو دەرزی لە زیانەکان وەرگرتوە. ئەمە هەنگاوێکی نوێی دەداتێ کە لە هەمان کاتدا کەسانی تر هەنگاوێك دەچنە دواوە. " هەر لەبە ئەمەیە کە من تێکسان خۆش دەوێت". چونکە ئەو هەموو شکستە بووە هۆی لە دایکبوونی چەندان ملیۆنەر. ئەوان پێگەیین بەو شکستانە و یەگ دەنگبوون لە سەر بیرۆکانیان کە بەرامبەر شکست و کەوتن هەیانبوو. هەر ئەو شکستەوبوو کە تێکساسی گۆڕی بۆ سەرکەوتووی. ئەم ڕێبازەی تەکسان تەنها بۆ خۆیان نیە بەڵکو بۆ هەموو جیهان ڕاستە.

هەر وەك پێشترم گوتم منداڵ هاتا نەکەوێت فێری پاکیل لێخوڕین نابێت بۆیە هەمیشە کەوتنەکان هاتی داوین کە وابکەین فێربین و ڕابێین بۆ

بزێوی لێخوڕینی پاسکیل، یان یاریزانێك کە هەمیشە تۆپەکەی ئامانجی خۆی نەپێکاوە بەڵکو زۆریەی کات پوچی کردووە. ئەگەر بتەوێت ببیتە یاریچیەکی با دەبێت زۆرترین تۆپ ئاراستەبکەی کە زۆریەی شکست دەهێنێت و پاشان سەر دەکەویت. شکست بۆ سەرکەوتوەکان وایەیە و بۆ شکست خواردوەکان دۆڕانە.

وتەیەکی جون ڕۆکفێلەر هەیە " هەمیشە من هەوڵدەدەم هەموو قەیرن و کێشەکان بگۆڕم بۆ دەرفەتێك". هەروەها ئەمە ئەو شەڕەم بیر دەخاتوە کە ە نێوان ئەمەرکاو جاپاندا ڕویدا کە هۆکارەکەی جاپانبوو ئەم شەڕە سەرەتا بۆ ئەمەریکا جێی ترسبوو بەلام لە دوایدا بەهێزی کردوو بۆ هێزێکی جیهانی. جاریکی تر دووبارەی دەکەوەم شکست سەرکەوتوەکان پێدەگەبێت و دۆڕوەکان دەبەزیێت ئەمە نهێنی سەر کەوتنە. ئەمە ئەو بێیە یە کە کەسە ناسەرکەوتوەکان نایزانن، گەورەترین سەر کەوتن ئەوەیە کە پێبگەیت بە شکستەکانت. ئەوان لە شکست ناترسن، دووبارەی دەکەمەوە وتەکەی فران " سەرکەتن واتا نەترسان لە شکست".

خەلکی وەك مرنك ناترسن لە شکست و لەدەستدان لەبەر ئەوەی ئەوان دەزانن کە ئەوان کێن.

ڕاستە ئەوان شکستیان پەلاوەناخۆشە بەلام دەزانن کە شکست پێیان دەگەیەنێت و باشتریان دەکات. جیاوازیەکی گەورە هەیە لە نێوان ئەو کەسەی لە شکست دەترسن و یان شکستیان خش ناوێت. زۆریەی خەلکی دەترسن لە لە دەستانی پارە کاتێ کە پارە لە دەدەست دەدەن ئەوان شکست دەهێنن و سەرەوتوونابن، ئەوان لە یانیاندا کارێکی کەم

دەکەن و هەمیشە هەوڵدەدەن کە کارێکی دوور لە مەترسی بکەن وەک وەرگرتنی موچە و کاتێ کە پارەیان حرکرد خێرا خانویەکی گەورەو و سەیارەی ئاخر مۆدێل دەکڕن دوور لە وەبەر هێنان. لە سەدانەوەی خەلکی ئەمەریکا بە هۆی ئەم کێشە ئابوریەوە دەناڵێنن و توشی کێشەی گەورەی ئابووری بوون. ئەوان بۆ ئەوە هەوڵدەدەن کە پاریەکە بەرنەوە.

زۆربەی خەلکی خەریکی بازگاس بچوکەو هەوڵدەدت تەنها خۆی پێبژیەنێت و واتا بازرگانیەکە پەرە پێنادات و بچوکی دەکاتەوە لە ترسی لە دەستدان. ئەمە کاری لە سەدا حەفتای دانیشتوانی ئەم وڵاتەیە.

بالانس ڕاگرتن لە کاری بازرگانیدا زۆر کارێکی خراپە بۆ ئەو کەسانەی دەیانەوێت سەر کەوتووبن چونکە تۆ هەموو پارەکەت ناخەیتە یەک کارەوە و پرژو بلاوی دەکەیت. کاری کەسی سەر کەوتوو بریتیە لەوەی هەموو هێزی بخاتە سەر یەک کار و هەموو پارەکەی لە یەک کاردا بەکاربێنێت، وەک دۆناڵترامپ و بیل گەیت و جۆرج سۆرس. ئەگەر تۆ دەتەوێت دەوڵەمەندبیت ئەوا دەبێت فۆکس بخەیتە سەر یەک کار کردن و هەموو هێزەکەتی تیا کۆبکەیتەوە، واتا هەموو هێلکەکانت بخەرە یەک سەبەتەوە نەک کۆمەلێک سەبەتە چونکە ئەو کاری زۆرێک لە خەلکی هەژاری ئەم ڕۆیە.

سووەم هۆکار: ئەو گومانە خراپانەی کە لەدڵدا دروست دەبێت بەرامبەر ڕوداوەکان، لێرەباسی ئەوە دەکەین کە چۆن ئەمە چارەسەر بکرێت چیرۆکێکی سرنج ڕاکیش هەیە بەناوی مریشکە بچوکەکە کە ناسراوە بە ئاسمان داکەوت ئاسمان داکەوت. لەم چیرۆکەدا مریشکێکی بچکۆلە هەیە کە ئاژەلکان ئاگادار دەکاتەوە لە مەترسیەکان بە شێوەیەکی ترسێنەر و

تۆقینەر واتا هەمیشە هەستی نەرێنی هەیە بەرامبەر ژیان، لێرە ئەم نموونەیە بۆیە دێنینەوە كە زۆربەمان وەك ئەم مریشكە ڕەفتار دەكەین لە چەندین بڵاوكراوەماندا. بەتایبەتی كاتێك ترس و ڕووداوێكی ناخۆش ڕوومان تێدەكات.

سەرەتا دەمەوێت ئەوە بڵێم كە هەموومان بێ كەموكوڕینین و كێشەو گرفتەكان بەشێكە لە ژیانمان كێشەكان هەندێك جار زۆر بێزارمان دەكەن و قەڵەقی زۆرمان تووشدەكەن. دایمە لەناو ئەگەردا دەژین هەمیشە دەڵێین ئەگەر چی؟ واتا ئابووری داڕوخا بازاڕ ئەمان ئەمانە لە مێشكی هەموومانا وەك كارتێر لێدەدات. بۆ چارەسەر كردنی ئەم گرفتە پرسیم بە چەند كەسێك كرد كە خاوەن ئەزموون بوون لە و بوارەدا. ئەوان دەیان گوت" هەرچۆن تۆ بیر بكەیتەوە لە ژیان ئەو ژیان ڕەفتارد لە گەڵدەكات" واتا ئەگەر تۆ هەمیشە بڵی بازار نیەوە پارەنیە و زەرەر دەكەم بێگومان هەمن شت بەسەرد دێت. هەر لەبەر ئەوە هەر لە ئێستاوە بیركرنەوە نەرێنیەكانت بگۆڕە بۆ ئەرێنی. واتا ئەو وشانەی كە دەیڵێین و تێكەنیش بە شێوازێكی ئۆتۆماتیكی دەیكەینە كردەوە. تەنها ئێمە ڕۆڵی تەماشاكەر دەبینین لە ژیان و هەژناكەین كە بەژداری بكەین لەو ململانێیە. ئەمە پیشەی هەموومانە لە ژیان تەنها كەمێك نەبێت جیاوازین.

پیتەر لینچ كەسێكی بەناوبانگ لەبواری بازرگانیدا وتەیەكی هەیە دەربارەی ئەو ترسەی لە ناخماندایە و بەدەستێكی مەترسیدار وەسفیدەكات كە هەموومان گوێمانلێبووە هەندێك جار هۆكارەكەی خۆمانین و یان لەدەرەوی دەسەڵاتی خۆمانە ئەو نموونەی جەنگی جیهانی دووەم بێنینەوە كە خەڵكی ئەو سەردەمە خەریك بوون بە دروستكردنی پەناگای

نهێنی لە ژێرخانەوەكانداو و شاردنەوەی ئاو خواردن بەڕای ئەم ئەگەر خەڵكی لەو سەردەمەدا ئەو پارەی لە بازاڕدا خەرج بكردایە بە شێوەیەكی ژیرانە ئەوا ئەمڕۆ ئابوریەكەیان تەواو سەر بەخۆدەبوو.

چەند ساڵێ لەمەوپێش پشێوی و قەڵباڵغی و ناڕەزای لە لۆج ئەنجلوس دروستبوو، نرخی چەك و تەقەمەنی زۆر زیادی كردبوو. هەروەها كەسێك مردبوو بوهۆی خواردنی گۆشتی ریستۆرانتەكانی واشنتۆن و لەو كاتەدا وەزارەتی تەندروستی بڕیارێكی نوێی دەكردبوو سەبارەت پاكو خاوێنی رێستۆرانتەكان و بۆ ئەوەی كە رێگری بكەن پەرەسەندنی نەخۆشی ئەنفلۆنزاكە كە خەریكبوو بڵاو دەبۆوە. هەر لەهەمن كاتدا نرخی ئاڵتونیش بەرزبووە و لەگەڵ دەرماندا.

زۆربەی خەڵكی بۆ یە هەژارن لەبەر ئەوەی كاتێ كێشەیەك بۆ وەبەر هێنا دروست دەبێت دنیایان لێدێتەوەیەك و وەك مریشكە بچوكەكە دەڵێن ئاسمان رووخا. هەموو كەس لە ناخی خۆیدا ئەو مریشكە بچوكەی هەیە و كاری گەری لێدەكات، دەبێتە هۆی ترسێكی زۆر لە ناخماندا بەرامبەر شتەكانی دەوروبەر و نەكردنی كارە بەسودەكام.

لە ساڵی ١٩٩٢ هاوڕێیەكم بە ناوی ریچارد سەر دانی خۆم و هاوسەرەكەی كردن لە بۆستۆنەوە هاتبوو بۆ فینۆنیكس ئەو زۆر سەر سامبوو بەو كارانەی ئێمە دەیكەین چونكە ئەو كاتەدا بە تەواوەتی نرخی شتومەك و خان و ئەرزە هەرزانبوو ئێمە دەكانكڕی و دامان دەنا، ئەو ئەمەی بە هەڵێكی زۆر باش لێك دەدایەوە دەیگوت ئەمە سەروەتێكی زۆر شاراوەیە بۆ دڵماتوو واتا كارەكەی ئێمەی زۆر بەدڵبوو. ئەو موانەمان دەیویست كە خانویەك بكرێت بەڵام ئێمە تەنها وەبەر هێنەرێكبووین و بەس مەك

چەند مانگێک خانووبەرە بۆیە پەیوەندیمان کرد بە نووسینگەیەکی خانووبەرەوە، بەڵام خانووەکەمان بۆ نوێژیانەوە بە ٤٢٠٠٠ دۆلار کە دوو ژووری نووستن و ژوورێکی میوانی بوو، هەمان خانوو هەبوو بە ٦٥٠٠٠ دۆلار بەڵام ئێمە ئەوەی یەکەمان بۆ کڕی و ئەو کەپرایەوە بۆستۆن

پاش دوو هەفتە ئەو کەسەی خانووەکەی بۆ نوێژیانەوە گوتی خانووەکەتان بە گران کڕیوە وتمان چۆن وتی دراوسێیەکی وادەڵێت من کە ئەوەم بە ڕێچارد گوت وتی ئەو دراوسێیەیان چیکارەیە و وەبەرهێنەرە وتمان نە گرتی " و خۆم لێکۆڵینەوەی ورد دەکەم بۆ بابەتەکە، بەڵام ئەو لە مامەڵەکەی پەشیمانبوویەوە.

پاش دووساڵ نرخی خانوو گرانی بەسەرداهات و نرخی بەکرێدانیش بەرز بوویەوە لە ١٠٠٠ دۆلارەوە بووە ٢٥٠٠ دۆلار بۆ هەرمانگێ بە تایبەتی لە زستاندا هەروەها ئەو خانووەی کە ویستی بیکڕێت نرخەکەی بووە ٩٥٠٠٠ دۆلار لە ساڵی ١٩٩٥ دا. بەمە ڕیچارد نەی توانی تواسی خۆی لە باری ڕێت پیس پێکاریکات و ئابووری خۆی سەر بەخۆبکات. ئەو ئەگەر تەنها ئەو خانووەی بکڕیایە دووقات قازانجی دەکرد، ئەمە چیە؟ ئەوە ترسبوو وای لێ کرد کە پەشمانبێتەوە نەیکڕێت. کەوتا مریشکە بچوکەکە کاری خۆی کرد ترس و دوودڵی خستە دڵی ڕیچاردەوە خانووەکەی نەکڕی.

حاڵی سەرەکی ئەوەیە کە کێشەکان و ئەو ترسەی کە لە ناخدا هەیە تۆ بەرەو هەژاری دەبات

ن هەمیشە حەزیان لە کاری بێ کێشە و زەحمەتە لێرە مەبەستم ئەوەیە کە زۆربەی خەڵکی لە وڵاتی ئێمەدا دەیانەوێت دامەزرێن و موچەیەکی باشیان هەبێت و کار ناکەن بۆ کەتری تایبەت یان نابنەوە خاوەن کاری

خۆیان. جیهان زۆر بەسادەی چاوەڕێی تۆیە بیتە کەسێکی دەوڵەمەند بەڵام دوودڵی و قەلەقیمان دوور مان دەخاتەوە لە ئامانجەکەمان لەوانەیە کە بتوانی لە قۆناغی هەژاری سەرکەویت و بیری بۆ باشتر بەی حوێندن. بەڵام زۆر ئاسان نیە کە بیتە کەسێکی دەوڵەمەند بەبێ ئەوە زاڵ ببیت بەسەر ئەو هەستەی لە ناخماندا هەمان دەدات و دەمان ترسێنێت.

باوکی دەوڵەمەندم دەیگوت "کەسی قەلەق و دوودڵ هەرگیز سەر کەوتوونیە، ئەوە ترس و دوودڵیە کە نەخۆشی سینیک دروست دەکات. کەسی دوول و قەلەق هەمیشە ڕەخنەدەگرێت و کەسی براوە هەمیشە کارەکان بە باشی شیدەکاتەوە لێکۆڵینەوەی خۆی هەیە بۆ هەموو کارەکان". یەکێکی تر لە وتەکانی باوکم بریتیبوو لەوەی کە دەیگوت " کوێرێکی ڕەخنەگرمە بەڵام کەسێکیە شیکردنەوەت بۆ کارەکان هەبێت بەو شێوەیە هەمیشە چاو کراوە دەبیت. واتا ئەو هەڵانە ببیە کە کەسی تر نایان بینێت نەک تەنها کوێرێکی ڕەخنە گربیت واتا بگەڕێ بەدوای ئەوەی خەڵکی لەدەستیان داوە ئەوی سەر کەوتوودەبیت.

کاری کاروبەرەو کڕین و فرۆشتن هەنگاوێکی زۆر باشە بۆ ئەوانەی ئەیانەوێت کە ئاوری خۆیان سەر بەخۆبکەن، کە بەشێکی سەرەکیە لە بواری وەبەر هێنان. هەر لەبەر ئەوەیە کە ئائێستا من کە باسی حەبەرە دێت بەریاس بە ئامرازێکی سەرەکی ناوی دەبەم بۆ دەوڵەمەندبوون، بەڕاستی هەندێکەس لەژیان تەنها بەس ڕەخنەدەگرن و بەس و ڕێگە بۆ ترس و دوودڵیەکەیان ئاوادەکەن کە لەجیاتی ئەقڵیان بڕیاریان و

کۆنتڕۆڵی هەموو ژیریانبکات. زۆربەی خەڵکی تەنها پارەزای دەردەبڕن بەرامبەر کارەکانیان لەبەری ئەوە چارەسەرێک بۆ کێشەکانیان بدۆزنەوە. بۆیە زۆربەی کات ئەوان رەخنەی کوێرانە دەگرن لەبەری ئەوەی شیکردنەوەیان هەبێت بۆ کارەکان.

باوکە دەوڵەمەندەکەم دەیگوت "من نامەوێت کلیلی سەر کەوتنی تۆ بگرم. " لەبەر ئەمەی من تەنها هەوڵ بۆ گەدەم ئەدەم ئەوەی دەستم دەکەوێت ناپەزم بەڵکو کۆی دەکەمەوە. من زۆر کارم کردوە بە تایبەتی لە دووکان و مارکێتەکان و پارەم کۆکردۆتەوە و چەندەها ئەرزەو خانوم کریوە چەندەهاکەس وەک من بوون بەلام ئەوان پارەکانیان سەرفکرد و خواردیان بەلام من وام نەکرد. هەتا سامان و پارەکانم زۆر زیادی کرد. سەرکەوتنی من لەوە دەستی پێکرد کە ئەوەی بەدەستم دەهاورد کۆم دەکردەوە و لە کاری کرین و فرۆشتنی خانوا بەکارم دەهاورد. بەلام پێش کاری خانوبەرە کارێك زۆر گرنگە ئەویش مامەڵو کریەکە کە دەبێت زۆر باشی لێبزانی بۆ ئەوەی بەباشی کارەکانت سەربکەوێت. هەر لەبەر ئەوە باوکی دەوڵەمەندم دەیگوت کلیلی سەرکەوتنت بەدەست من نیە چونکە ئەگەر تۆ بتوانی پارەکانت کۆبکەیتەوە کاری پێنگەی سەر دەکەوێت ئەگەر بە پێچەوانەوە بێ ئەوا سەر ناکەوێت.

من تەنها ئەوە روندەکەمەوە کە چۆن لە باری ریت ریس رزگارم بوو بە کاری کرین و فرۆشتنی خانوو. زۆربەی خەڵکی دەڵێن ئێمە حزمان ئەگرین دەبەرەکان سەرف ناکەین ئەوە باشە بەلام ئەوان خۆیان لە بواری وەبەرهێنان لادەدەن و کاری سەربەخۆناکەن و دەترسن.

لەبواری بازاڕو مارێکێتی و شتومەکدا گوێم لە زۆرێك لە دەڵكی دەبێت کە دەڵێن ئێمە ئامانەوێت زەرەرکەین و پارە لەدەست بەین، باشە منیش حەزم لە لەدەستدانی پارەنیە و هیچ کەسیش وابیر ناکاتەوە کە وابێت، بەڵام من و تۆ هەر کار ئەکەین و ئەڵێین زەرەر دەکەین ئایا ئەمە دەبێت؟ بێگومان نەخێر. ئەوان نایانەوێت کڕەکان چۆنیەتیان بۆ ڕوونبێتەوە وە ئەگەر بۆشیان ڕوونبێتەوە دەڵێن ئەو کارە ناخۆشەو و مەترسی هەیەو ئالەم قسانە یان ئەگەر حێزی نەبێت کڕەکە ئەوا خێرا دەڵێن ئێمە نامانەوێت زەرەر کەین بۆیە ئەوان حزیان بڕیار لەسەر داهاتوی خۆیان دەدەن نەك لایەنی تر. لە مانگی بەفرەبار لە ساڵی ١٩٩٦ من و هاورێیەکم بە سەیارە بەلای بەرینغانەیەکدا تێپەڕین و بینیمان کە نرخی نەت بەرز بۆتەوە، هاوڕێکەم زۆر خەمباربوو و بەو ڕوودلوە من خێرا هەستم بە قەلەقی و دوودڵی کرد تێیدا و دنیای لێهاتەوە یەك

کاتێ چوینەوە ماڵەوە ئەو بۆی ڕوونکردمەوە کە بۆ چی نرخی نەوت بەرز بۆتەوە لەم ساڵەی دوایدا من زۆر سەرم سوڕما لەو داتایانەی کەپێشانیدام و بڕیارمدا کە چەند پشکێك بکڕم لەو کۆمپانیا نەوتیەو گەرلم بەدوای پشکی کەشدا لە کۆنایدا تونیم نریکەی ١٥٠٠٠ پشکم کڕی کە نرخی هەردانەیە بە ٦٥ سەنتێوو لە ساڵی ١٩٩٧ من و هەمان هەوڕێم تیپەڕین بەلای مەنزین خانەیەك و بینیمان کە نرخی مەوت زیادی کردوە من زۆر دڵم خۆشبوو بەڵام ئەوا وانەبوو هەر حەفەتی دەخوارد ژیان ئاوایە من خێرا چوم پشکم کڕی بە ئەو حەفەتی دەخوارد. بۆ هەر پشکێ ٢ دۆلاری چوبووە سەر کە پارەیەکی زۆرم قازانج کرد.

ئەگەر خەڵکی تێبگەیشتنایە لە کاری کڕین و فرۆشتن لە بازاڕدا و کار ڕەستن چۆن دەکرێت لەبازاڕدا ئەوا کاری وەبەر هێنانیان قازانجی دەکرد، نموونە کاری وەستان سیستەمێکی کۆمپیوتەرییە کە کاتێ نرخەکان بەرەو نزمبوونەوە کاری فرۆشتنەکەت بۆ ئەنجام دەدات و ڕێگرە لە زیانی زۆر یان قازانجی زۆر دەکات کە ئەمە کارێکی زۆر باشە بۆ ئەوەی کە لە زیان زۆر دەترسن. زۆر بەی خەڵکی تەنها دەڵێن ئێمە پێویستمانیە ڕێگەلەوەی کە ئەوان کاری وایان نەکردوە بۆ پڕکردنەوەی پێداویستیەکانیان ئەوان پێویستیان بەزۆر شتە بەڵام دەترسن و نایانەوێت خۆیان بکەنە نێو ئەو کارانەی ژیان بەسەریان دێنێت لە ئەنجامی بەدی هێنانی خەونەکانیان. ئامۆژگار باوکم بۆ ئەوەی لەم دووداڵیو قەڵەتیە ڕزگارم بێت دەیگوت " چاو لە کۆنێل ستان دەر بکە، کە ئەو کەسایەتیە لە تەمەنی ٦٦ سالیدا هەمووشتێک لەدەستدا بەڵام ورەو توانای لەدەست نەدا ئەو توانی دووبارە خۆی بنیاتبنێتەوە لەسەر بنەمای گرنتی کۆمەڵایەتی کارەکانی ئەنجام دەدا و کاری فرۆشتنی پسوڵبوو بە ریستۆرانتەمان ئەو زۆر شکتی هاورد و زۆر ڕەفزی وەر دەگرت بەڵام کۆلیەدا و دەبوست بێتە ملیاردێر بەڵام زۆر بەی خەڵک لەو تەمەندە وز دێن، ئەو بەڕاستی پیاوێکی زۆر زیرەکبوو. بۆیە ئەگەر زۆر دڵگرانبووی لە کارەکەت ئەوا بەسەر هاتی ئەم پیاوە مەردە بخوێنەوە بۆ ئەوەی ورەو هێزت بێتەوە بەر خۆت.

تەمبەڵی زۆربەی خەڵکە سەرقاڵکان زۆر تەمبەڵن، ئێمە هەمووتمان دەزانین کە جۆرەها کەس هەیە لەم کۆمەڵگایا کە کاری باش دەکات بۆ بەدەست هێنانی پارە تەنها لەبەر ئەوەی کە خێزان و منداڵەکانیان چییەن

لێداواكرد بژیان دابینبكات واتا ئەم تەنها بۆ ئەوە كار دەكات كە دڵی خێزانەكی بە پارە خۆشبكات، بەڵام ئەمە كارەساتە چونكە ڕۆژێك كە كارەكەت لەدەستدا ئەوا هێزانەكەشت لەدەست دەدەیت چونكە كاری نەكردوە بۆ بەهێزبوونی پەیوەندیان لەسەر بنەمای خۆشەویست و لەیەك تێگەیشتنت.

ئەمڕۆ زۆرێك لە خەڵكی دەبینین كە زۆر بایەخ بە پاراستنی سامانەكەیان دەدەن و زۆر سەرقاڵن پێوەی و یان بایەخی زۆر لە ئاستی خۆی بە تەندروستیان دەدەن، ئەم بایەخەپێدان و سەرقاڵبوونە هۆكارەكەی ئەوەیە كە ئەوان نایانەوێت هەندێكاری تر بكەن و خۆیانی لێلادەدەن بە سەرقاڵبوون بەم جۆرە كارانەوە. ئەوان ئەزانن كە خۆسەرقاڵكردن بە كارێكەوە كە ئەونە پێویستنیە بەڵام لەبیر خۆیانی دەبەنەوە. ئەگەر پێشیان بڵێی ئەوا توڕەدەبن. یان ئەگەر ئەم كارەنەش نەكات ئەوا سەیری تەلەفیزۆند دەكەن یان یاریەك دەكەن بەكوردیەكەی خۆی لە هەندێك شت دەدرێتەوە كە دەزانێت گرنگە بەڵام ئامادە تیا نیە بیكات. ئەمە پێی دەگوترێ تەمبەڵی. ئایا چارەسەر تەمبەڵی چیە؟ وەڵامێكی زۆر سادە تەماح، ئێمەی مرۆڤ لە ناخمانا تەماحمان هەیە كە بەخششێكی خوای گەورەیە كە بە مرۆڤی بەخشیوە جا هەندێك جار بەنەبوونی تەماح مرۆڤ تەمبەڵدەبێت یان بەزیادبوونی كیشەی كە دروست دەكات، حالەبەر ئەمە بوونی تەماح لەناخی هەر یەكێكمانا بە پێپیویست سودی هەبە ئەوە ئەو تەماحەیە كە لە ناخمانا هانمان دەدا بۆ بەدەست هێنانی شتە جوان و سەرنج ڕاكێشەكان لەم ژیانەد ، بەڵام وەك گوتم" دەبێت بەڕێوەیە بێت كە هاوسەنگیێت نەك نەوەكەم بێت كە زۆر تەمبەڵبێت یان زۆر لە

حەدی خۆی زیاتربێت کە زیانت پێبگەیەنێت. هەروەها کاتێ کە پرسیار
یان داواکاریەک لە یەکێك دەکەیە لەوەڵامدا دەڵێت کە ئەو کارە ناکرێت یان
مەحاڵە بۆنموونە کاتێ دەڵێی من پرۆژەیەکی بازرگانیم هەیە و دەمەوێت
داوکارەیی کەسی ئەمەڵ لەوەڵامدا دەوڵێت " ئەوە ناکرێت ئەوە مەحاڵە
رات رێگە بە مێشکی نادات بیربکاتەوە خێرا دای دەخات، بەڵام کەسی
زیرەک و بەتوانا هەمیشە دەڵێت چارە سەرێك هەیە بۆ کێشەکان بەڵێم
ئەوە پێویست کە چۆن ئەو کارە بکرێت واتا رێگە دەدەت بە مێشکی کە
بیربکاتەوە نەك خێرا بلێ نە ئەوە مەحاڵە. بۆیە هەمیشە باوکە
دەوڵەمەندەکەم دەیگوت " چۆن ئەو کارە بکرێت و چۆن ئەنجامبدرێت
بە پێچەوانەوە باوکی هەژارم دەیگوت کە ئەوە مەحاڵە و ئەو ناکرێت و
مێشکی خێرا دەدەخست.

کاتێك کە مرۆڤ ئەمەر بە مێشکی دەکات کە ئەوە مەحاڵ ئەوا خێرا
مێشکی فەرمان دەردەکات کە ئەو کارە کردنی ئەستەمە بەڵام بە
پێچەوانەوە ئەگەر وتی ئەو ئاسانە ئەوا مێشکی بەدوای وەڵامێکدا
دەگەڕێت. بۆیە زۆربەی هەژارەکان دەڵێن خەڵکی دەوڵەمەند زۆر
بەئەماحن و بیان و بۆ خۆیان دێننەوە. دەڵێن ئێمە چۆن ئەو کارە
دەکەین پڕ مەترس و کێشەیە و ئەگەر موچەیەکمان هەبێت سەرو
رباوانە ئەمانە قسەی خەڵکی هەژارن.

دووبارە دەمەوێت لەسەر ئەو وتەیەی هەژارەکان بیربێنمەوە کە دەڵێن
"من ناتوانم ئەو کارە بکەم" ئەو قسە گەرەترین کێشە بەدوای خۆیدا
دەهێنێت مێشکیان خێرا دەوەستێ لەبیرکردنەوە و توژینەوەی چارەسەر
بۆ ئەو کارە بەڵام کەسانی دەوڵەمەند هەمیشە دەڵێن" چۆن ئەو کارە

بتوانین ئەنجام بدەین" کە دەڵێت چۆن واتا مێشکیان کار دەکات بۆ دۆزینەوەی کارەکە و کردن و بە ئەنجام گەیاندنی کارەکە، بە بەردەوام بوونی ئەم پرۆسەیە توانی مێشک و ڕۆحی ئەو کەسانە زیادەکات توانای بەریگابوونەوەی کێشەکانیان زیاتردەبێت.

هەر لەبەر ئەمە باوکی دەوڵەمەندم هەمیشە ئێمەی هاندەدات بۆ ئەوەی بڵێین کە چۆن ئەو کارە ئەنجام بدەین نەک بڵێین نە ئەوە ئەنجام نادرێت، بۆنموونە لە زانکۆ کاتێک توشی کێشەیە دەبوومەوە هێرا ئەو وتەی باوکمم بیر دەکەوتەوە کە چۆن ئەو کارە ئەنجامبدەم

بەڵێیەکێک لە کێشەکانی ئەمڕۆ ئەوەیە کە بۆچوونی خەڵکی لەبارەی پارەوە زۆر مەڕێنیە واتا ئەگەر هەر کەسێک پارە کۆکاتەوە ئەوە بە پەزیل و تەماحار ناوی دەبەن، ئەمەتە هەموویان نەریتێکی کۆنی باوی چەقبەستوون کە خەڵکی پێوەی ئالوودەبەوە و هەر بەوەشەوە وازیان نەهاوردووە بەڵکو دەڵێن کە تواناتوانی ئەو کارە بکەیت و ئەوە بە تۆناکرێت وەک خۆیان پێیان ناکرێت ئێمەش سار دەکەنەوە لە ئاماتجەکانمان.

کاتێ کە من بڕیار دەدەم کە خۆم ڕزگاریکەم لە یاری ڕیت ڕیس ئەوە دەبێت ئەو پرسیارە لە خۆم بکەم کە چۆن من بتوانم هەرگیز نەکەوم ئەو یارییە جارێکی تر؟ واتا ئەمە وەک سەرەتا و کۆتاییە بێت بۆ دەرچوون لە یارییەکە. کاتێک ئەم پرسیارە دەکەم مێشکمان بەدوای وەڵامەکەیدا دەگەڕێت من یەکێک لە کێشەکانم ئەوەبوو کە خێزانەکەم تەواو مێیان خەمبارکردبوو بە قسەکانیان و هەمیشە دەیان گوت کە تۆ ناتوانی ئەوەبکەی یان بۆ تۆ هەر بیر لە خۆت دەکەیتەوە بۆ بیر نە کەسی

تر ناکەینەوە ئەمانە کۆمەڵێ قسەی باو بێسوودبوو کە شکور بۆ خوا توانیم
ەرگەبگرم و وەلایان بنێم.

ئایا چۆن بتوانم کۆتای بە تەمبەڵی بێنم؟

تۆ ئامانە تەنها تۆزێك تەماحت هەبێت. قسەیەکی زۆر جوان هەیە کە دەڵێت "ئای ئەمە چی بۆ من تێدایە؟ کاتێك کەسێك ئەو پرسیارە بەخۆی دەکات کە ئایا ئەمە چی شتێکی بۆ من تێدایە کە من تەندروستیم باشە و کەسێکی پێگەیشتووم یان ئایا جیهانی من وەك کێدەبێت ئەگە من کار نەکەم. یان ئایا من چی دەکەم ئەگەر پارەی پێویستم هەبوو بۆ کڕین و دابینکردنی پێداویستیەکانم. بێگومان ئەکانە بەبێ بوونی تەماح ناکرێت ئەگەر سەیرێکی جیهانبکەین دەبینین کە هەمووی تەماحێکی هەبوو و شتێکی داهێناوە و بۆ ئەوەی ژیانیان باشتربێت ئەگەر ئەو تەماحەنەبوایە ئایا من و تۆ ئێستا نە موبایل و کۆمپیتەر و هەموو ئەشتانە نەبوو بەکاریان بێنین و سوودیان لێوەربگرن. بۆیە باشترین چارەسەر بۆ کۆتاییهێنان بە تەمبەڵی بریتیە لە بوونی تەماح.

وەك پێشتر گوتم بوونی تەماح بەڕێژەیەکی مامناوەند زۆرباشە بۆ کۆتاییهێنان بە تەمبەڵی بەلام هەندێکەسی تر پێیان وایە کە هەست کردن بەتاوانکردن و دڵنیشتی کارنەکردن ئەوا زۆرباش بەلام تۆ خۆت سەربەستی کە کامیان زیاتر کار تێدەکات و کارەکاشت بە باشی دوور لە تەمبەڵی دەکەیت.

خووەکان:

ژیانی ئێمە ڕەنگدانەوەی خوونەریتەکانی کاری ڕۆژانەمانە کەدیکەین واتا ژیانی ئێمە پەیوەستە بەو خوانەی لەسەر ڕاهاتووین. خوو بریتیە لەو کارە

ڕۆژانەی کە ئێمە هەمیشە دووبارەی دەکەینەوە جاچی خراپ بێت یان باش بۆنموونە ئەگەر تۆ بەیانیان زوو هەستی و ڕیازەبکە ئەوە خوویەکی باش بەڵام ئەگەر بە پێچەوانەوەبوو ئەوا خراپە جابۆیە زۆر بەی کەس لەسەر بەهەدەردانی پارە زۆر ڕاهاتوون وەک خوویەکی هەمیشەی لیهاتووە. بەڵام من بۆیە ئەم هۆکارەم بۆ باسکردن کە تۆ دەتوانی بیگۆڕیت و بۆ خووی باشە بێگومان ئەگەر تۆ نەتوانی ئەوا هەرگیز ناتوانی سەرکەویت چونکە خووی ڕۆژانە بناغەی و بنچینەی ئامانجەکەمانە.

من هەمیشە لەباوکەدەوڵەمەندەکەم دەپرسی دەربارەی خووی ڕۆژانە ئەو دەیگوت " بەیەک نموونە بۆت دەسەلمێنم بۆنموونە کاتێ کەبارکت موچەکەی وەردەگرێت بۆ مانگەکەی تر هیچی پێدەمێنێت؟ وتم نەوەلا بەشمان ناکات و ناگاتە سەری مانگ وتی ئەوە خووی خراپە ئەگەر ئەو ئەو خووە نەگۆڕێت ئەوا چۆن دەتوانێت پارە خەرنکات و دەوڵەمەند بێت بێگومان ئەمە هەر کێشەی باوکم نیە بەڵکو کێشەی هەموو کەسێکە. بڕوای ئەو کە پێیوابوو دەبێت ئێمە لەپێش ئەویە پارەکە خەرج کەین دەبێت هەندێکی بدەین بەخۆمان واتا سەرەتا هەندێک پارە بۆ خۆمان هەڵبگرین پاشان ئەوی تری خەرج کەین، چونکە ولنەبێت ئەسێتی خۆمان ناتوانین سیات سنێین. بۆ من گوتم چۆن پارە کۆبکەینەوە و ڕزگارمانبێت لەو ناڕنەیە وتی " سەرەتا دەبێت هەر پارەیەکت دەست کەوت بەشی خۆتی لێبدەیت ئەوکات خەرجی کەی واتا کۆی کەیتەوە بۆ ئەوەی ئەسێتی پێبیاتبیتێ

بەڵام من گوتم چۆن ئەوکارە بکەین گوتی مەلێ چۆن بڵێ بۆچی؟

من گوتم باشە بۆچی؟ وتی "هەندان" وتی چی وایەمن دەکات زیاتر بیربکەمە و کاربکەم؟ وتم نازانم گوتی "ئەگەر تۆ لەپێشا ئەو پارەی دەستت دەکەوێت بیدەی بەخوت ئەوا رەحتێکی زۆرت لەسەر دەبێت کە کارێکی کە بکەیت بۆ ئەوەی باج و تێوەکانی تر دەین بکەیت وانا کاتێ تۆ پارەت دەست دەگەوێت مانگانە ئەو لە پێشا تۆ بەشی خۆت لەوپارەیە هەلگرە و کۆبکەرەو هەتا لە کارێکی بازرگانیدا بەکاری دەهێنی و دەبێت داهات بۆت لەوکانەی تۆ ئەمە دەکەیت فشارت لەسەر دەبێت بۆ پڕکردنەوەی تێچونەکانی تر بۆیە هەوڵدەدەیت و زۆرتر بیردەکەیتەوە و کار دەکەیت بۆ پڕکردنەوەیان. کەواتا لە پێشا بەشی خۆت هەلبگرە. بەلام ئەگەر بە پێچەوانەوەبوو واتا پارەکەم لە پڕکردنەوەی تێچونکانا سەر کرد ئەوا وەک پێشو نابێ کە کار بە باشی بکەم و هەوڵبەم

کاتێك کە حوکمەت و خاوەن قەرزەکان دەگەرێن بۆ کۆکردنەوەی باج و جۆرە قەرزەکانتر ئەوا خەلکی ترسیان لا دروست دەبێت حیترا هەولدەدە ئەو پارەیەبدەن بەلام من ئەم ترسەم بە قازانجی خۆم لێکدەدەمەوە بۆنموونە کاتێ کە پارەکە وەردەگرم و بەشی خۆم دەدەم و بۆ قەرزەکان پارەم پێنامێنێت ئەوا حیترا هەولدەدەم لە لایەنێکی ترەوە ئەو پارەیە پەیدابکەمەوە و بیدەمە لەبری قەرزەکان کەواتا من لەم کێشەدا کە خەلکی لێی دەترسن من بەهێزبووم هەروەها باوکی دەولەمەندم دەیگوت کە لە پێشا پارەکە بەشی خۆی لێبیە ئەوکات لایەنی ئابوری و مادی و بەهێزدەبێت. بەلام ئەگەر تۆ پارەکە بەدەی بەخۆت و بترسی لەوەی کە ناتوانی قەرزەکان بدەیتەوە و ترس ئەوا تۆ لاوار دەکات و ژیان کاری خۆی دەکات و تەکانەکەی تۆ لەنێودەبات

هۆکاری پێنجەم لەخۆبای بوون:

لوتبەرزی بەشێکە لە نەزانی بۆنموونە ئەگەر من کەسێکی لە خۆبای بم ئەوا کەمرۆم چونکە گرنگی بەوە نادەکەم کەنایزانم، من زۆرێک لەو خەڵکانە دەناسم کە لوتبەرزن بۆ ئەوەی نەزانی خۆیان بشارنەوە بەتایبەتی کاتێک کە باسی لایەنی ئابوری و بەرهەم هێنانیان بۆدەکەم، لە کۆڕو کۆبونەوەدا ئەوانە بەس قسەی زلدەکەن و هیچیان لەبارایە. زۆربەی ئەوانە هیچ بیر و دەهێنانێکیان نیە دەربارەی پارە و وەبەرهێنان قسەشی لەبەرەوە دەکەن، بەکورتی لەخۆبایبوون و لوتبەرزی رێگرە لەوەی کە فێری ئەوەبێت کە نایزانێت.

بەشی نۆ

دەست پێبکە

من حەزم دەکرد کە بڵێم پێداویستییەکانی بوون بە سەرمایەدار ئاسانە بەڵام وانییە، بەڵام ئەتوانم ئەزموونی خۆمتان پێبڵێم کەچۆن دەستم پێکرد و ڕۆژ لە دوای ڕۆژ، من دڵنیام ئەو پرسیارە لە مێشکتانا دروست بووە کە چۆن دەست پێبکەین ئەوە پرسیارێکی زۆر جوانە ئایا یەکەم هەنگاو چۆن دەست پێبکەین. پێش ئەوەی دەست پێبکەم ئەمەوێت پێتان ڕابگەیەنم ئەمە وەک ئەوە وایە کە یەکەم جار کە چۆن فێری پاسکیل لێخوڕین دەبیت، کە دەکەویت و پان بەسەر پاسکیلەکەوە ئەم لاو لادەکەی هەمان شت ڕاستە بۆ باری ئابووری بەڵام بە شێوازێکی جیاواز.

بەناخی هەموومانداا تواناییەکی شاراوەهەیە، بۆ ئەوەی ببێتە کەسێک سەر کەوتوو پێویست دەکا ئەو توانا لێهاتووەت بە ئاگابێنیتەوە و درکی پێبکەی ئەوەی کە سەرکەوتوون ئەوانەن کە درکیان بەم توانا شاراوەیە کردوە بێگومان تۆش خاوەنی هەمان تواناى بەڵام تۆ درکت پێنەکردووە. لە بۆیە پێویستەکە تۆ بەئاگابێنیتەوە و ئەو تواناییانەت وەگەڕبخەیت. لە کۆمەڵگەی ئێمەدا بەرچاوێکی خراپ هەیە دەربارەی بەدەست هێنانی پارە وەتا هەرکەسێ هەوڵبدات کە پارە بەدەست بێنێت ئەوا دەڵێن کەسێکی

چاوبرسیە و تەماحاویە. ئەمە وایکردووە کە زۆربەمان تواناکانمان بەکار نەهێنین بۆ بابەتە ئابوریەکان.

بەڕستی زانیاری دەربارەی ئابووری هەر ئەوەندە کە پارە پەیدەکەی بەڵکو زۆر شتی دیکەیە کە نایزانین وەك ئەوەی کە پارە کارت بۆ بکەت نەك تۆ کار بۆ پارە بکەیت، هیچ پلانێکمان نیە بۆ داهاتوو تەنها کار دەکەین زۆر بە قورسی و هیچیتر هەروەها تەنها چاومان لەوەیە کە خەڵکی و کۆمپانیا گەورەکان کارەکانمان بۆ بکە خۆمان بیر لەوە ناکەینەوە کە ڕۆژێك خۆمان ببنە خاوەنی ئەو کارە. بەتایبەتی خەڵی ڕۆژ ئاوا تووشی ئەم دۆگمایەبوون. من دە هەنگاوت بۆ دەست نیشان دەکەم کە خۆم بۆ سەرکەتن لە ژیانمدا ئەنجامم داوە وەك پێوەرێکی گرنگ وابووە بۆ من سەرێش کەوتووم، بەڵام ئەوە بزانە ئەقڵی ئابوری خۆت زۆر بەر مەتیدەرتە بۆ سەر کەتن لەم پرۆژەیا.

کاتێك من لە پیرۆبووم لە کەسێکی ئاڵتون دۆزەرەوەم پرسی کە هەستت چۆنە دەربارەی دۆزینەوەی ئاڵتوون ئە وگوتی ئاڵتوون لە هەموو شوێنێك هەیە بەڵام خەڵکی هەوڵنادات بیدۆزێتەوە. زۆر ئەو قسەی ڕاستبوو چونکە من کاتێك دەستم کرد بە کڕینی و فرۆشتنی خان و من و دراوسێکەم هەمان ئاستبووین بەلام ئەو هەوڵی نەدا و من من هەوڵمدا وات من گەڕام بۆ ئەوەی ئاڵتونەکە بدۆزمەوە.

من لەم دە هەنگاوەدا چەندین بابەتان بۆ باس دەکەم کە یارمەتی دەرتان دەبێت لە گەشەدان بەتواناکانتان.

١ من پێویستم بە هۆکارێك هەیە کە لە ڕاستیدا بەرجەستە بکرێت، بۆنموونە زۆربەی خەڵکی دەڵێن کە ئێمە دەمانەوێت دەوڵەمەندبین یان کە

پرسیاریان لێدەکەی دەڵێن ئێمە دەمانەوێت ژیانمان باشبێت، بەڵام کە هێتە سەر ڕاستیەکەی دەڵێن وەڵا ئەو بە ئێم ناکرێت ئەو نارەحەتە. ئەو ئامانجە پێویستی بە قوربانی دانی زۆر هەیە جا هەمووکەسە ناتوانێ بە بێ ڕێبەرێکی پڕ لە وزەو تواناوە ئەو کارە بکات.

من لەگەڵ ئافرەتێی چاوپێکەتم کرد و باسی خەونی خۆی بۆ دەکردم و دەیگوت من دەمەوێت ببمە باشترین مەلەوان لە یاری ئۆلمپی لە ئەمەریکا. لە ڕاستیدا ئەو بۆ ئامانجەکەی تێی دەکۆشا و هەوڵی زۆری دەدا. بەیانیان کاژێر چوار لە خەو هەڵدەستا و بۆ ماوەی سێ کاژێر مەلەوانی دەکرد و ڕاهێنانی دەکرد. پاشان دەچو بۆ قوتابخانە. ئەو لە ئەمەند بەژداری هیچ ئاهەنگێکی نەدەکرد و دەی خوێند و کاتی داسابوو بۆ ڕاهێنان.

کاتێك کە من پێم گوت تۆ چی هۆکارێکت هەیە کە وات لێدەکات بۆ ئەوەی ئەو هەموو قوربانیە بدەیت ئەو دەیگوت من ئەمە لەبەر خۆم و ئەو کەسان دەکەم کە خۆشم دەوێن. هۆکار و مەبەستی سەرەکی ئەو باریە ئەوەیە کە ئەوان پێیوستسان پێیەتی نەك پێیوستسان پێیبە. واتا کە کەسێك پرسیارم لێدەکات دەڵێت بۆچـەوێت دەولەمەند بیت من دەڵێم پێویستم پێیەتی و پێیوستم پێبنیە. بۆ ئەوەی پێویستم پێیبە ئەوەیە کە من ناەوێت وەك تلیکو باوکم بژیم من کار موچەخۆریم ناوێت من ناموێت مە مرەو مەزی بژیم. من هەمیشە لەوە بێزارم کە باوکم هەمیشە هەلەکانی ژیانی لەدەست ئەدا بە هۆی سەرقاڵی بە پیشەکەی حۆبەرە هەروەها لەوە بێزارم کە باوکم گشت کارەکانی کە دەیکرد بۆ

حوکمەت هەتا کاتی مردنی بوو بەڵام دەوڵەمەند بە پێچەوانەوە بوو سەروەتەکەی بۆ منداڵەکانی دەمایەوە.

بۆ ئەوانەی کە و من دەمەوێت بۆ نموونە من دەمەوێت کارێك ئازاد بکەم و بە ئازادی گەشتێکەم بۆ وڵاتان و ژیانێکی خۆشم هەبێت. من دەمەوێت ئەوانە هەمووی بە گەنجی بەدەست بێنم نەك بە پیری. من ژیانێکی ئاسودەیم دەوێت وەك ئەوە کاسەی پڕ ئاشتی ماڵە. من دەمەوێت پارەکانم کارم بۆ بکەن نەك خۆم کار بۆ پارەکانم بکەن.

ئەوە ئەو هەستەی من و کە وامان دام بۆ ئەوەی ببمە کەسێکی دەوڵەمەند. ئایا تۆ مەبەست و هەست و هۆکارەکانت چییە بۆ ئەوەی ببیتە کەسێکی سەرکەوتوو و دەوڵەمەند. هەت هۆکارەکانت بەهێزبن چانسی سەرکەوتن زیاتر دەبێت. بۆ نموونە کاتێ کە من ژیانێکی زۆرم دەکرد ئەوەی منی دووبارە هان دەدا بەرە هۆکارەکانم بۆ و ئەو ئامانجەی هەمبوو. بۆیە هەتا هۆکارەکانت بەهێزتر بێت ئەوا چانسی سەرکەوتنت زیاتر دەبێت. بۆیە لە کۆتاییدا دەڵێم ئەو ئامانجە زۆر گران نییە و ئاسانیش نییە بۆیە تەنها پێویستی بە هەوڵ و ماندووبوون هەیە بۆیە بێئومێد مەبە.

ئەگەر تۆ هۆکارێکی باش و مەبەستێك گرنگت هەیە ئەو روو خۆت بەدەست شکستەکانەوە دەدەیت.

٢- هەڵبژاردنی پۆژانەم هێزی هەڵبژاردن ئەوە هۆکاری زۆرێك لە خەڵکە کە نەیانەوێت بە ئازادی بژین بۆیە پێویستە هێزی هەڵبژاردنمان هەبێت.

ئەو دۆلاراتەر پۆژانە دەستمان دەکەوێت وەستاوە لەسەر هێزی هەڵبژاردنمان کە لە داهاتوودا ببن کات بەچی واتا هەژارین یان دەوڵەمەندبین. واتا ئەو خوانەی پۆژانەمان بڕیاردەدەن کە ئێمە چین و

ئەبین بەچی. بۆنموونە خوی خەلكی هەژار وەك هەژارانە و خەلكی دەوڵەمەند وەك دەوڵەمەند. كاتێ كە من گەنجبووم حەزم لە یاری مۆنۆپۆلیوو بەلام كەس پێینەدەگوتم كە ئەمە تەنها بۆ منداڵنە. بەلام من هەتا تەمەنی گەنجی بەردەوامبووم. هەر لەو كاتەدا باوكی دەوڵەمەندم جیاوازی نێوان ئەسێت و لایەبلیتی بۆ ڕوونكردمەوە و منیش بڕیارمدا كە ببمە كەسێكی دەوڵەمەند بۆیە هەڵمدا فێری ئەو جیاوازیانەببم و كە چۆن ئەسێتی خۆم بنیات بنێم، پێویستسەكەی بۆ فەراهەم بكەم هاوڕێ حۆشەویستەكەم ئەسێتی زۆر بەهێزبوو بەلام ئەو هێشتا پێویستبوو كە لێری ڕاستنی بێت. زۆربەی خانەوادە دەوڵەمەندەكان لە نەوەی نوێیانە ئەو ئەسێتەیان لەدەستدا چونكە وەك پێویست ڕاهێنانیان بە نەوەكانیان نەكردبوو.

زۆربەی خەلكی خۆیان نایانەوێت دەوڵەمەندبن واتا لە سەدا ٩٠ خەلكی دەوڵەمەندی بە كێشە دادنێن، دەڵێن كە ئێمە حەزمان لە پارەنیە و یان هەرگیز ئێمە دەوڵەمەند نابین یان جارێ ئێمە گەنجین و یان ئەگەر ئێمە پارە بەدەست بێنین هەمیشە بیرمان لای داهاتوومانە و بیرمان نامێنێت بەلای كەسوكارەكەمانا. كێشەكە ئەوەیە كە ئەو بڕیارەی ئەوان بیركرەوەیان دەدرێت، بیركردنەوەیان پێكهاتووە لە دوو لایەن یەكەم كات كە ئەسێتێكی لە پێشینەیە.

و ئەویتریشیان فێربوونە، ئەگەر تۆ پارەت نیە بیانوت نیە كە فێرنەبیت، هەڵبژاردن بریتیە لەوەی كە ڕۆژانە ئێمە ئەنجامی دەدەین وەك چۆنیەتی بەڕێوە بردنی كاتەكانمان و پارەكانمان و ئەوەی فێری دەبین. واتا ئەوە فێری هەڵبژاردن دەردەخات و هەموومان خاوەنی ئەو هەڵبژاردنەین من

بۆ خۆم بڕیارمدا ببمە کەسێکی دەوڵەمەند و هەڵبژاردنی ڕۆژانەشم لەگەڵ گۆڕی.

سەرەتا وەبەر هێنان لە خوێندندا بکە.

لە ڕاستیدا گەورەترین سەرمایە لە بۆ مرۆڤ بریتیە لە لەوەی کە لە مێشکیدایە واتا ئەوەی فێری دەبێت. وەک پێشتر گوتومە کە فێری هەڵبژاردن بریتیە لەوەی لە ڕۆژانە ئێمە ئازادین کە چی دەکەین و چی هەڵدەبژێرین هاتا کاتی پڕبوون بژموونە هەیە ڕۆژانە سەیری تەلەفزیۆن دەکات یان دەچێت بۆ یاری یان هەرشتێک خۆی پێیخۆشبێت، بەڵام زۆربەی خەڵکی هەوڵدەدەن کە باوەڕ بە وەبەر هێنان بێنێت پێش ئەری هەولبەن کە خۆیان فێری وەبەر هێنان بکەن.

هاوڕێیەکم هەبوو کە ژنێکی زۆر دەوڵەمەندبوو کە خاوەنی چەندن بیناو دووکانبوو ڕۆژێکیان دزی لێکرا کاتێکە چووبە سەیری بۆیان دەرکەوت کە دزەکان تەنها بەس تەلەفیزۆن و چەندین ئامێری تریان بردووە بەسە ئەو کتێبانەی کە لەوێبوون نەیانبردبوو هەر لەبەر ئەمە من بۆم دەرکەوت کە لەسەدا نەوەدی خەڵکی بیریان تەنها لای تەلەفیزۆن و شتەکانی ترە لە سەدا دە بیریان لای کتێبخوێندنەوە و وەبەر هێنانە هەر بۆیە ئەو سەدا دەیە حوکمی هەموویان دەکات.

بەڕای من باشترین کار کە بیکەیت بریتیە لە بەژداریکردن لە کۆرسێک دەربارەی ڕیکلام و چۆنیەتی کڕینی موڵک هاووپەرە من خۆم هەر دەکەم ئەو کۆرسەی بەژداری دەکەم ماوەکەی لە سێ ڕۆژ کەمتر نەبێت واتا زۆر بخایەنێت و سودی لێوەربگرم، من لە کۆرسێک بەژدارم کرد کە سێ ڕۆژی خایەند کوڕێکی ڕیرەک کرەکانی دەکرد من لە و کۆرسەدا

نرخەکەی ٢٨٥ دۆلارم خەرج کرد بەڵام لە ڕاستیدا من قازانجی ٢ ملیۆن دۆلارم لێکرد. کە لە ساڵێکدا دوو کۆرسی وا بدیم بۆمن زۆر باشە هەروەها من زۆر گوێم لە ئەودیۆ دەگرت بە تایبەتی هی پیتەر لیدج، لە هەر بیرۆکەیەکی تێنەدەگەیشتم دووبارەم دەکردەوە و لێم دەدایەوە لە ڕاستیدا ئەو دەیگوت کە مرۆڤ لە جیاتی یەک بیرکردنەوە دوو بیری هەیە یەکێکیان کێشەکەی پێدیاری دەکات و شیدەکاتەوە. من دەمەوێت ئەوە تا بۆ شیبکەمەوە کە چۆن پیتەر لینچ و دۆناڵ ترامپ و وارین بەفێت و جیۆرج بەفێت سەر کەوتن، نهێنێکە لێرە دایە ئەوان لە نەدەترسان و بازرگانیان دەکرد و سەرکێشیان دەکرد نەدەترسان لە بەدەستدانی پارە. بۆیە ئەگەر تۆ بتەوێت سەرکەوتبیت ئەوا دەبێت خەڵات بکەی بۆ ئەوەی کاری نوێ فێربیت.

بۆ ئەوەی زیاتر بیرکردنەوت فراوانبێت ئەوا پێویستە زیاتر گوێگری و بیبیستی نەک زۆر قسە بکەی کاتێ کە تۆ گوێدەگری بیرۆکەی زیاتر دێتە مێشکتەوە و ئەو بیرۆکانە لە گەڵبیرۆکە کۆنەکان بیری نوێ دروست دەکەن هەر لەبەر ئەمە کاری خوای گەورە زۆر جوانە کە یەک زمان پێداوین و دوو گوێچکە کە پێمان دەڵێت ئەی مرۆڤ کەم قسە بکە و زۆر گوێبگرە. هەروەها ئامۆژگاریم بۆ ئەو کەسانەی کە لە پێشدا دەست دەکەن بە کڕینی خان بەرە پێش ئەوەی هیچ زانیاریەکیان هەبێت بۆیە پێویستە کە ئەوان لە پێشدا ئەقایان قولبکەن پاشان هەوڵبدەن کە گیرفانیان پڕبکەن.

٢- هاوڕێی وریا هەڵبژێرە.

یەکێك لە کارە سەرکەوتووەکان بریتییە لەوەی کە ئەو کەسانەی لێهاتوو دەمەزرێنی دەبێت لە سەر بنەمای زیرەکییێت نەك هاورێیەتی وتا کاتێ تۆ کارێك دەکەی ئەگەر کەسی زیرەك و سەرکەوت و دامەزرێنی ئەوا تۆ سودیان لێوەر دەگری هەم لە رووی فکرە و کارە کانیان، بۆیە من هاورێکانم لە سەر پێوەری پارە هەڵنابژێرم بەڵکو لەسەر پێوەری رەفتاری هەڵدەبژێرم. بەڵام من مەبەستم ئەوەنییە کە باسی پارەیان کرد ئێ خۆتیان دوور کەیتەوە بەڵکو ئەوانەی کە پێیان خۆشە لەو بوارە قوڵببەوە ئەوا فکرەی باشیان لایە بۆیە پێویستە کە سودیان لێوەربگریت. بەس زۆر نیگەرانم بەو هاورێیانە کە دەڵێن پارە هیچ نیەو ئالەم وێنە بەیێك هەیە کە دەڵێ ئەوەی بەدەستی ئەهێنی زمانی بۆ درێژدەکەیت بۆیە خەڵکی هەمیشە ئەگەر بە شتێك نەگەن هەوڵدەدەن کە لە بەهاکەی کەمبکەنەوە.

من هەورێم زۆربووە لە ماوەیەکی کورت بوونەتە ملیۆنەر بە چەند رێگەیەك بەس ئەوەی ئەوان تەکیدی لێدەکەنەوە ئەوەیە کە قەرز و کار پێنچنەی و نهێنی کارەکەیانبووە.

ئاگاداریە:

زۆر گوێمەدە بەو خەڵکە هەژار و ترسنۆکانە کاتێك کە ئامۆژگاریت دەکەن هەرچەندە ئەوان هاورێی ئازیز بەڵام لەم بوارەیا قەد گوێلەئامۆژگاریەکەیان وەرمەگرە ئەوان هەمیشە وەك مریشکە بچوکەکەوان کە دلیە دنیایان بەسەردا ڕوخاوە هەمیشە بیر لە لایەنە نیگەتیڤەکەی ژیان دەکەنەوە. وەك وتراوە مریشك کە پەرەکانی حوڵند

هەمووی بەیەکەوە دەجوڵێنێت بۆیە هەمیشە زۆربەی خەڵکی وان کە دەترسن و خێرا بڕیار دەدەن کە ئەو کارە ئەکەن مەترسیدارە من کاتێک لە ئەلە فیرۆن گوێلە شارە زلیان دەگرم بیرو بۆچوونیان دەخەنە ڕوو دەربارەی بازاڕ هەستێکی ئەرێنیم هەیە چونکە ئەگەر بازاڕ کسیبێت و ڕوو لە دابەزین بێت ئەوا هەر باشە چونکە ئەمانە هەمووی وەک ئەزموون وایە لە ڕاستیدا بازرگانی وەک هەر چوار وەرزەکە وایە جاری زستان جاری بەهار حا لەبەر ئەمە دوو دڵەبە بەو کێشانە کە ڕوودەدات بەڵکو ئەوانە بەهێز دەکات.

هاوڕێیەکی نزیکم هەبوو کاتێکە مامەڵی دەکرد و کێشەی توشدەهات دەهات و بۆی باس دەکدم بۆ ئەوەی چارەسەرێکی مۆ بدۆزینەوە چەند ساڵێک لەمەوپێش ئەو مامەڵەیەکی دەکرد واتا وەرگرتنی مۆڵەتەی پیشەکی ئەو لە سەدا ٦ قازانجی وەر دەگرد بەڵام من لە هەمان کاتدا کە کارم بۆ کۆمپانیایەکی میری دەکرد لە سەدا ١٦ قازانجم وەر دەگرت. گرنگترین شت لە بواری کڕین و فرۆشتندا ئەوەیە کە تۆ بتوانی زوو تیری خۆت بوەشێنی، واتە ئەوە هەلانە وەک شەپۆل وان ئەگەر خێرا بەدەستی نەهێنی ئەو دەڕوات و لەدەستت دەچێت بۆیە پێویستە کارێک بکەی کە لە دەستی نەدەیت. هەندێک جار کاتێک خەڵک هەمووی بەیەکەوە دەچن بۆ شتێک ئەو کارە دەکەن بەس تۆ وامەکە هەمووکات واتا بەگوێرەی بیر و باوەڕی خۆت بکە نەک کە خەڵک چی گوت تۆ وابکەیت یان چیان کرد تۆ وابکەیت

بۆیە ئارامگرەو ئەو کارە بکە کە خۆت بڕوات پێیەتی.

ئەگەر تۆ هیلاکیت لەوەی کە دەیکەیت و پارەی پێویستت دەست ناکەوێت مان ئەوەندە نییە کە پێوەی هیلاکبوویت ئەوا وار مەهێنە بەڵکو پیشەکەت بگۆڕە مەك واز بێنیت لە حەوەیەکەت. چەند ساڵێك لەمەو پێش کاتێ تەمەنم ٢٦ ساڵبوو لە کۆرسێك بەژداریم کرد دەربارەی چۆنیەتی کرینی خانوبەرە، ئەوەی فێربووم ویستم لە کارێکدا تاقیبکەمەوە و بەکاریبێنم. من لە کۆمپانیای هێرۆکس بۆ ماوەی سێ ساڵ کارم کرد ئەوەی فێربووم بەکارم هێنا لە هونەری کرینی فۆرکلۆس کە ملیۆنان دۆلار قازانجم لێکردووە. بەڵام ئەمرۆ لەبەر ئەوەی خەڵکێکی زۆر ئەو مارە دەکەن ئەو کارەش وەك جاران نەماوە. پاش ئەو کۆرسانە من شێتر وزم لە کۆرس هێناو هەوڵمدا بە کەسە نوێکانەوە زانیاریەکان فێربم

من لەڕێگەم بۆ شوێنێك کۆمەڵێ ئەندازیار و زانا شارەزا لە بواری فیزیا و چەندین شتی دی ئەوەم بینی و پرسیارم لێکردن دەربارەی حانو بەرەو جۆرەکانی بەڕاستی من زۆر سود بینی لەو کۆمەڵ خەڵکانە، هەروەها لە نزیك ماڵەکەی حزماندا چەندین کۆلێج بەش هەبوون دەربارەی چۆنیەتی داسانی پیلانی ئابووری وەبەرهێنان ئەوە شوێنێکی باشبوو ئەگەر لە قۆناغی سەرەتابوویتایە. من هەمیشە دەگەڕام بۆ ڕێسا نوێیەکان زۆر هەوڵ دەدا فێریم بۆیە من ئەوەی فێری بووم زۆر زیاترە لەوەی خەڵکی کە بە هەموو ژیانی فێری بێت.

لەم ساتو وەختەی کە دنیا لە پێشکەوتن دایە ئێمە دەبێت زۆر وریابین و زۆر بە خێرای هەوڵدەین کە زانیاریەکان هیچ نەبێت لێیان تێبگەین ئەگینا دوا دەکەوین شکست دێنین. بۆیە ئەوەی دووێ دەیزانی ئەمڕۆ کۆنە بووە جا تۆ پێویستە هەمیشە لە نوێبوونەوە دا بێت.

ە- لە پێشا بەخۆتی بە.

یەکێک لە ئاکارەکانی خودی ئەوەی کە ئەگەر تۆ نەولنی کۆنترۆڵی خۆت بکەی ئەوا ناتوانی دەوڵەمەند بیت. لە پێشدا تۆ دەبێت بەژداری چەند خولێکی ئەسکەر بکەیت و نینت هەبێت وتا ئەگەر تۆ بێبڕوابیت لەڕوی هەستەکانەوە ناتوانی کۆنترۆڵی خۆت بکەیت. لەبەر ئەوە ئەوت پێدەڵێم کە زۆرێک لە خەڵکی دەوڵەمەندبوون بەڵام بە هۆی نەبوونی یان نەتوانین کۆنتڕۆلکردنی خۆیان ئەو سەرمایەیان لەدەست داوە. واتا کە دەوڵەمەندبوون خێرا سەیارەی جوان و خانو و گران بەهاو لەم جۆرانە ئەمانە بۆیە دەکەن کە ناتوانن کۆنترۆڵی هەستەکانیان بکەن.

ئەم هەنگاوانەی باسی دەکەم زۆر قورسە ئەگەر خۆت بە باشی و بە بەژداری خۆت ئەنجامی نەدەیت واتا دەبێت خۆت ئەو هەست و سۆزەی ناخت کۆنترۆڵبکەیت. بەڕای من جیاوازی نێوان هەژار و دەوڵەمەند بریتیە لە ڕێنەری خودی واتا بتوانی کارێک بکەی بێنەوەی خەڵک ڕازی بێت یان پێت بڵێت.

دووبارەی دەکەمەوە ئەگەر کەسێک بە کە بەرگەی ئەو پرێشانەی ڕۆژانە کەدەبێتەوە نەتوانێ بەرگەیان بگرێت ئەوا هەرگیز دەوڵەمەند نابێت. ئەو وتەی باوکە دەوڵەمەندەکەم دووبارە دەکەمەوە کە دەیگوت ژیان تەکانێك یان لەرەیەك بەخەڵکی دەکات ئەگەر کەسەکان بزانن چۆن ئەو کێشەیە چارە سەر دەکەن ئەوا براوەن واتا لە ژیاندا هەمووکەس کێشەی نۆش دەبێت مەس ئەوە گرنگە کە چۆن بتوانین کە چارە سەری بکەین.

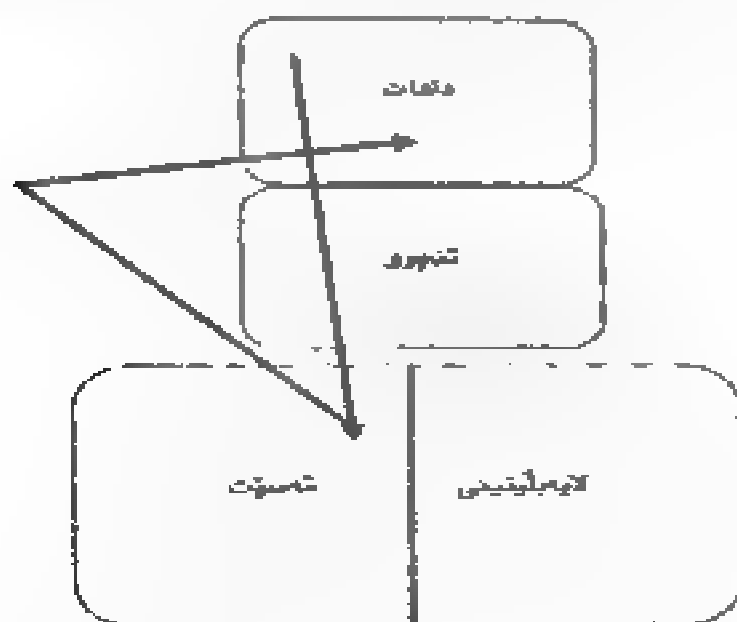
من بە کۆرسی تایبەتی خۆم هەمیشە ئامادەمیان لەسەر ئەوە ڕادێنم کە گرنگی زیاتر بدەن بە بەڕێوەبردنی سکیلکانتان لە بەرهەمەکانتان.

- بەڕێوەبردنی کاش فلەوە
- بەڕێوەبردنی خەڵکی
- بەڕێوەبردنی کاتەکانت بە باشی

بەڕای من ئەم سێ سکیڵە باشترین ئامرازە بۆ هەموو شتەکان زۆر زیاتر لە بواری وەبەر هێنان، ئەم سێ خاڵە لە ژیانی ژیانتدا کارت پێی دەبێت لە هەموبوارەکانا وەك بواری خێزانی بازرگانی پێغراوی هتد.

ئەم سکیڵانە لە لایەن خودی بەڕێوەبردنەوە گەشەی پێدەدرێت وتنا بڕیاری تاکە کەس بەرام بەر کارەکەی بێ گوێدانە خەڵکی. هەر لەبەر ئەمە من سەرەتا ئەم گوت کە سەرەتا بەشی خۆت بدە لە داهاتەکەت.

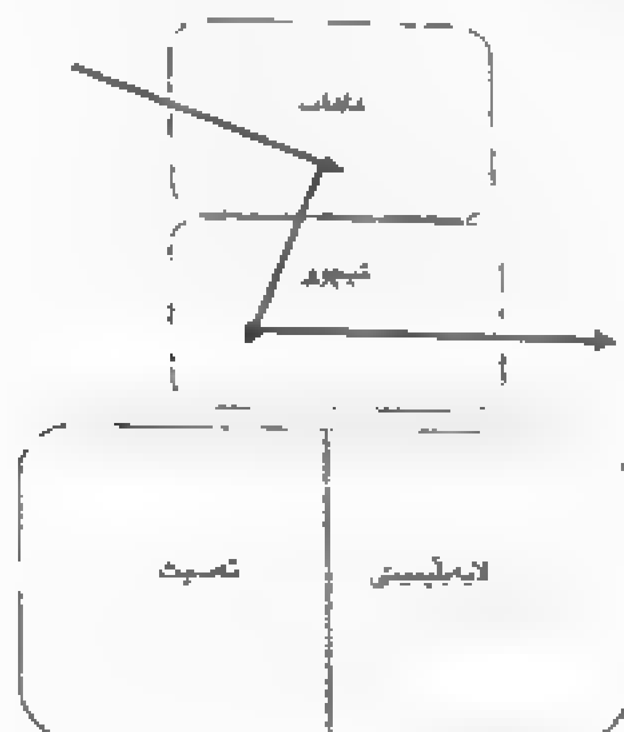
ئەم وتەیەکە بۆ یەکەم جار ە لایەن ملیۆنەرێکی بابیلۆنی بڵاو کرایەوە بەناوی جۆرج کلاسو، لەسەرەتادا ئەم وتەیەی زۆر کاری گەربوو کە ملیۆنان کۆپی کتێبەکەی لێفرۆشرا، وتەکەی بۆ یتیبوو لەوەی "کە سەرەتا بەشی خۆت بدە لە داهاتەکەت" خەڵکی زۆر بەم وتیە کری

گەڕیوون و زۆر ئەمیان دووبارە دەکردەوە. هەندێك کردبانە کردار کە لە دوایدا ئەو جیاوازیەکانی بۆ دەرکەوت کە ئەوانەی جێبە جێیان کرد چۆن داهاتیان زیادی کرد ئەوانی دیکەش بە پێچەوانەوە.

لە تێگەیشتنی ئەم دایەگرامە و تێبینی کردنی گشت بەشەکان بۆمان دەر دەکەوێت کە چۆن کاشفلەوە بەڕێوە دەبرێت ئەو جیاوازیەمان بۆ دەر دەخەت کە لە نێوان هەژار و دەوڵەمەندا هەیە بۆ نموونە لەم دایەگرامەدا دەوڵەمەند یەکەم جار پارەکە دەدات بەخۆی پاشان بۆ لایەبلیتی بەلام هەژار بە پێچەوانەوەیە، واتا بە تێپەڕبوونی مانگانە ئەسێتی خۆیان بنیات دەنێن و داهاتیان زیاد دەکەن. بۆیە پێویستە کە سەرەتا ئەو پارەیەیە کە دەستت دەکەوێت بەشی خۆت بدەیت بە خستنی بۆ ناو بواری ئەسێت.

ئەمە هێلکاری داهاتی ئەو کەسانەیە کە پارەکانیان یەکەم جار بەخۆیەن

نادەن واتا زۆربەی خەڵکی
من و خێزانم چەندین کارمەند و ژمێریار و نووکانارمان هەبوو ئەو کێشەیان هەبوو واتا کاتێ کە داهاتەکەیان وەردەگرت پارەکەیان بەشی خۆیان لێدەدا، ئەوە کێشەی سەرەکی ئەوانبوو، کاتێک کە باج وەرگر باجی کۆدەکردەوە ئەوان ڕووبەڕووی کێشەی گەورە دەبوونەوە هەندێک جار کارەباکەیان دەبڕین ئامانجی ئێمە ئەوەیە کە ئەو پارەی وەری دەگری هەر چەندێک بێت دەبێت یەکەم جار بۆ بواری وەبەرهێنان سەرفیبکەیت بۆ نموونە ئەگەر تۆ مانگی ٤٠٠٠٠ هەزارت هەیە ئەوا تۆ دەتوانی پاش ئەوەی تێچوون و باجت دا ئەو پارەی ماوەتەوە بیخەرە بواری وەبەرهێنانەوە یان ئەگەر کەمە ئەوا کۆی بکەرەوە تا دەبێتە پارەیەکی زۆر پاشان بیدە بەشتێک کە قازانجی هەبێت وەک پشکی کۆمپانیا یان هەر وەبەرهێنانێ لە مێشکی خۆتدایە، نەک بچی خانوویەکی گەورە بکڕیت یان سەیارەیەکی ئاخر مۆدێل قەرزاریش بیت لەسەر ئەوە حزمەت بە تۆمامات تۆ دەبێت ئەسێتی خۆت بنیات بنێیت، پاشان کە داهاتت زۆربوو ئەکات ئەگەر خانوویەکیش بکڕیت کێشەت بۆ دروست ناکات، بۆنموونە داهاتت دەگاتە دە ملیۆن مانگانە ئەوا ئەگەر سەیارەی ئاخر مۆدێل بکڕیت کێشەی پارەت بۆ دروست نابێت بەس لەسەرەتاوە بە پێچەوانەوەبوو.

- وەک هندییەکان یە کە دەبەخشن،

ئەمە بریتیە لە هێزی دەستکوتنی هەندێکشت بۆ هیچ شتێک لەبەرامبەردا

کاتێک کە سپی پێستەکان دەهاتن و لە ئەمەریکا جێگیر دەبوون
ئەوکاتەدا نەریتی هندیە سوورەکان وابوو کە پارەتیان پێشکەش بە
خەڵکی دەکرد بە تایبەتی لە زستاندا، کە پێخەفیان دەدا پێیان بەڵام
هندیەکان لە دوایدا چاوەڕێبوون کە ئەمانەیان پێبدرێتەوە سپی
پێستەکانیش ئەمانەیان پێناخۆشبوو، بۆیە وەک وتراوە کە وەک
هندیەکان نیبەخشن.
بەڵام هندیەکان زۆر بێزار دەبوون کە دڵنیا دەبوونەوە کە ئەو هاوکاریەکە
کە بەخشیویانە وەری ناگرنەوە ئەمە لەبەر ئەوە ڕوویدا کە
تێگەیشتنێک هەبوو لە نێوان نەریتی ئەوندا.
هەمان وتە کە دەگوترێت بە هندیەکان بۆ هێلکاری ئەسێت ڕاستە واتا
ئەوەی دەیبەخشی چاوەڕێی وەرگرتنەوەی دەکەیت، بۆنموونە لە
دنیای ئەمڕۆدا وەبەرهێنەکان چاوەڕێی ئەوەدەکەن کە چۆن بە خێراترین
ڕێگا پارە لەدەست چووەکانیان بەدەست بێنەوە واتا ئەو پارەی کە
دەستت چووە چۆن بیگێڕیتەوە بڕگەی سەرکەوتوو ئەوەیە کە ئەوە
گرنگە کە سەرفیدەکات، بەڵکو ئەوە گرنگە کە چۆن ئەو پارە لەدەست
چووەی بە باشترین شێواز وەدەست بێنیتەوە.

- بە بوونی ئەسێت پێدلویستسە کەس زیانت نەکرێ.

کاتێک کە منداڵی هەموو هەوڵی خۆت ئەوەیە کەچۆن سەیارەیەکی جوان
و ناضر مۆدێل بکڕیت، بەتایبەتی کاتێک هاوڕێکانت باوک و دایکیان بۆیان
دەکڕن، هەر لەبەر ئەمەش تۆ بڕیار دەدەیت کە پارەکۆکەیتەوە بۆ
ئەوەی ئەو سەیارەیە بکڕیت بۆنموونە نرخەکەی ٨٠ هەزار دۆلارە تۆ

ئەمە حەزە وات لێدەکات ئەو پارەیە کۆبکەیتەوە و بتەوێت بیکڕیت مەبەستەکەی من لێرە ئەوەیە کە ئەو پارەی کە کۆی دەکەیتەوە ئەتوانی لە بوارێکی وەبەرهێنان بەکاری بێنی دوای چەند ساڵێک ئەو پارەیەت بۆ دەمێنێتەوە ئەتوانی سەیارەکەش بکڕیت کە ئارەزووت کردووە واتا ئەو پارەیە بخەرە بواری ئەستنەوە. بەڵام ئەگەر تۆ خێرا پارەکە بدەیتە سەیارەکە ئەوا تەنها دەبیتە خاوەنی سەیارەکە و بەس بەڵام ئەگەر ڕێگەی دووەم بەکاربێنی ئەوا دەبیتە خاوەن ئەسێتی خۆت.

پاشان لەدوای ئەوە تۆ هەر خاوەنی وەبەرهێنانی خۆتی و پارەت دێتە دەست و داهاتت زیاد دەکات. بێرە چیمان دەست کەوت بە کەمێک ئارامگرتن توانیمان بینە خاوەنی زۆرشت بەڵام ئەگەر وابووبایە ئەو هەر دەبووینە خاوەنی سەیارەکە و بەس.

لێرەدا من نموونەیەکی دیکە دەهێنمەوە ئەگەر من دەهەزار دۆلار بدەمە چەند کەسێک ئایا چی لەو پارەیە دەکەن؟

١- جۆری یەکەم کە لە شەد هەشتایە پارەکە هەمووی دەدەنە بوارەکانی خۆشگوزەرانی وەک کڕینی سەیارە بە وەرگرتنی قەرزی تر، یان کڕینی خان یان گەشت کردن

٢- جۆری دووەم پارەکە کەمێک زیاد دەکەن واتا دەگەیەنە ٢٠ هەزار دۆلار

٣- جۆری سێیەم پارەکە دەکەنە یەک ملیۆن ئەمانە بەچی دەکرێت بێگومان بە زانستی ئابوری دەکرێت کە زۆرمان لێبێبەشین

من بۆیە هەمیشە دەڵێم کە قوتابخانە فێری زانستی ئابووریمان ناکات کە کێشەیەکی سەرەکی کۆمەڵگایە. ئێمە سەرەستین کە ئایا ئەو حەزەی هەمان بۆ شتە خۆشیەکانی ژیان بەچی ڕێگەیەک بەدەستی بێنین.

بۆنموونە لە ڕێگەی ئەسێت یان لایەبلیتی یان قەرزکردن، بێگومان ئەسێت باشترین ڕێگەیە کە ئەنجامی بدەیت.

پێویستیەکانی بۆ ئەوەی ببیتە قارەمان:

کاتێك کە من منداڵبووم کار گەربووم بەچەند قارەمای ئەو سەردەکە و هەمیشە هیوام ئەوەبووەکە ببمە بە یەکێك لەوان بۆیە من هەمیشە لە هەوڵدابووم بۆ ئەوەی زانیاری پەیداکەم دەربارەی ئەوان، بۆیە ئەوەم دەکرد کە ئەوان دەیانکرد هەروەها تەواو خولیای ئەوانبووم، کاتێك کە گەورەبووم چومە تەمەنی نێوجەوانی ئەوا بە چەند کەسێکی کە کاری گەربووم پاشان ئەوانە گۆڕا بۆ چەندین کەسی تر هەتا گەرەبووم لە دوایدا بە باوکە دەوڵەمەندەکەم کاری گەربووم بەڕای من کار گەربوون بە کسێك کە سەرکەوتوە ئەوا زۆرباشە بەڵام نەك ببیتە کەسێك شوێن هەنگاوەکان بکەوی بەڵکو ببە بە قوتابی و ئامرازەکان و ئەزموونەکانی ئەو وەرگرە کە بەهەموو ژیانی بەدەستی هاوردووە، بۆیە تۆ دەتوانی چەند کەسێك بکەیتە پێشەنگی خۆت لەم بوارەدا.

- فێربەو وەربگرە:

هێزی بەخشینی ئەوەی باوکم فێری کردم بووە وانەیەك لەژیانم هەمووکات دەستم پێوەگرتبوو بریتی بوولەوەی بەخشین نازانم چۆن پێناسەی ئەوە بکەم بۆت بەلام ئەوەی کە دەیزان بریتیە لەوەی بەخشین بنەمای دەوڵەمەندبوونە بۆنموونە ئەگەر باسی دار مێو بکەی ئەگەر ساڵانە نەی بڕین ئەوا دار و پەڕژەکانی زیاد دەکات وردە وردە لاواز دەبێت بەڵام ئەگەر بیبڕین ئەوا هەموو ساڵێ زەکی جوان لێدەدات بێگومان بۆ سامان هەمان شت ڕاستە ئەگەر تۆ ببەخشی ئەوا پارەو سامانت زیاد دەکات

بەگوێرەی ئەوەی کە خاوەنیت. باوکە دەوڵەمەندەکەم هەمیشە دەیگوت ئەگەر پارەت پێبوو ئەوە سەرەتا ببەخشە واتا ئەو هەمیشە پارەی دەبەخشی بەتایبەتی لەو کاتانەی کە پارەی کەمی پێبوو. من لێرەدا شتێک روون دەکەمەوە ئەگەر تۆ هەستت کرد کە پارەت کەم پێیە ئەوا سەرەتا ببەخشە دڵنیابە بە دە ئەوەندە دێتەوە گیرفانت بە دەیێن ئارام گرییت. ئەوە یاسای دنیایە ئەگەر تۆ شتێک بکەیت ئەوە دێتە پێش بۆنموونە ئەگەر تۆ پارە ببخشی ئەوا پارە دێتەوە شوێنی یان یارمەتی کەسێک بدەیت بۆ فرۆشتنی ستەکانی ئەوا تۆ دەتوانی ئەشیاکانت بفرۆشی یان هەر شتێکی تر کە بتەوێت بیکەیت. بەڵێ ئەوە بەڵێنی خودایە کە خودا پێویستی بەوەنیە کە وەربگرێت بەڵکو ئەوە ئێمەین کە پێویستە کە ببەخشین. باوکەدەوڵەمەندەکەم هەمیشە دەیگوت کە خەڵکی هەژار چاوچنۆکترن لە دەوڵەمەندان. دەوڵەمەندان زۆربەیان ئەوە دابین دەکەن کە خەڵکی پێویستیان پێیەتی، هەر کاتێ من هەستم بە چاو چنۆکی کردوە ئەوا چووم هەندێ پارەم بەخشیوە لەوە دڵنیابووم ک ئەوە دێتەوە شوێنی خۆی بە چەند ئەوەندە.

بۆنموونە ئەگەر تۆ هەمیشە لێواند بەخەندەبێت لەگەڵ خەڵکی ئەوا ئەوانیش وادەبن لەگەڵت یان هەر شتێکی تر من دەمەوێت ئەوە بڵێم کە ئەم ژیانە وەک ئاوێنەوایە کە هەر چۆنێک بین هەر ئەوەمان دێتەوە ڕێ. هەر لەبەر ئەوەیە کە دەڵێم ئەگەر تۆ خەڵکی فێربکەیت ئەوا خۆت بیرۆکەی نوێت بۆ دێت بۆیە بەردەوام بە لەوە و هەمیشە هەوڵبە یار مەتی خەڵکی بدەیت بۆ ئەوەی فێری ئەوەیان کەیت کە خۆت دەیزانی.

فەرهەنگۆکە

کۆپێرەیشن: واتا کۆمپانیا.

موچوەڵ فاوند: واتا پشکی کۆمپانیا.

نێت وێرس: هەموو ئەو شتانەی کە تۆ خاوەنیت.

براکێت کریپ: باج

کۆمیک، چیرۆك بۆ پێکەنین و گاڵتە

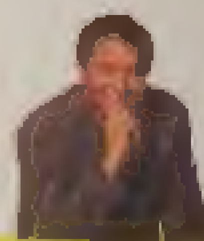
کاش فلەوە: دەستکەوتنی بڕی پارە واتا ئەو پارەی کە تۆ دەستت دەکەوێت لە هەر کوێیەبێت.

ئینشورێنسی کۆمەڵایەتی و مێدی کێر- واتا ئەو پارەی حوکمەت دەداتێ کاتێ توانای کارت نامێنێت.

ROBERT T. KIYOSAKI

RICH DAD
POOR DAD

پڕفرۆشترین کتێب
لە لیستی ئەمازۆن نیویۆرک تایمز
لەلیستی بەناوبانگترین کتێبەکانی سەرکەوتن لەجیهاندا.

5000 DI